ΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

1918

ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΑΜΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΛΕΒΙ" ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1878

ΕΝ ΣΑΜΩ
1918

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1918

504

ΜΕΤΑΞΥ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1878

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΝ ΣΑΜΩ

1918

ΤΙΜΑΤΑΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΩΝ

Ἐν Ἑλλάδι δρ. 4 ἐν ἄλλαις χώραις φρ. χρ. 5.

Ἐν Ἀμερικῇ δολλ. 1, 25.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ κτήσεσιν Ἀγγλικαῖς σελ. 5.

ΑΠΟΣΤΕΛΛΤΕΤΑΙΑΣΦΑΛΩΣ

Ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν εἰς τὸν ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

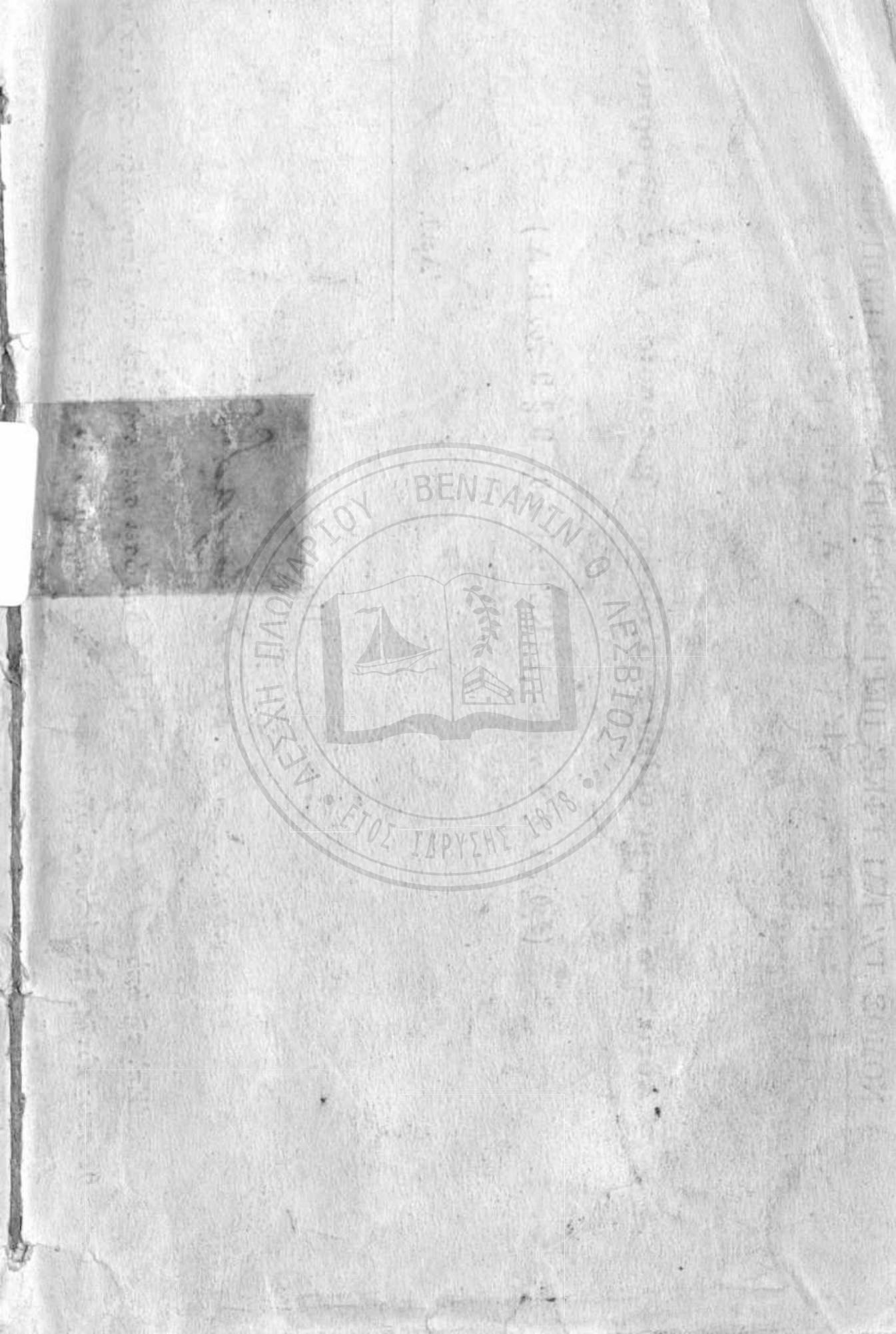
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΝΟΜΑΡΧΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

Σειρὰ ἐντύπων Β' (ἱνοπν. Α' κατηγορ. Ἀριθ. 9.

Ἄδεια παραγωγῆς οἴνου παρ' οἰνοπνευματοποιοῦ Α' κατηγορίας

(ἄρθρ. 1 § 2 νόμου ΓΦΚΕ' καὶ ἄρθρ. 9 § 9 τοῦ Β. Δ.)

Ἀριθ. 1

Πρὸς

τὸν κ. Παναγ. Π. Μουρατίδη .....

Ἐπὶ τῇ ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου 1914 δηλώσει σας καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐπαλ
θεύσεως αὐτῆς ἐπιτρέπομεν ὑμῖν ὅπως ἐκ τοῦ παρ' ὑμῶν, ἐν τῷ ἐν τῇ θέσει .. Ἁγ. Ἰωάν
τῆς πόλεως ~~ἢ χωρίου~~ Πολυκάστ. τοῦ δήμου Πτυχαρίων . ὑμετέρῳ οἰνοπνευματ

ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

1918

ΠΑΙΔΕΙΟΝ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΛΕΣΒΙΟΥ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1813

ΕΝ ΣΑΜΩι
1918

ΣΧΟΛΗ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

35

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Αρ. 563

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1918

2032

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" ΣΧΟΛΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΝ ΣΑΜΩ

1918

ΤΙΜΑΤΑΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΩΝ

Ἐν Ἑλλάδι δρ. 4 ἐν ἄλλαις χώραις φρ. χρ. 5.

Ἐν Ἀμερικῇ δολλ. 1, 25.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ κτήσεσιν Ἀγγλικαῖς σελ. 5.

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΑΣΦΑΛΩΣ

Ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν εἰς τὸν ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Κ. Μ. ΜΕΛΑ

ΑΝΔΡΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩ

ΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΙΝ ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 31.

Ἡμέρα ὥρας 10. Νὺξ ὥρας 14.

1	Δ	Περιτομὴ Βασιλ. τοῦ Μεγ.
2	Τ	Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.
3	Τ	Μαλαχίου τοῦ προφήτου.
4	Π	Ἡ Σύναξις τῶν ἑβδομήκοντα Ἀποστόλων.
5	Π	Παραμονὴ τῶν Θεοφαν. καὶ Θεοπέμπτου (Νηστεία).
6	Σ	Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια.
7	Κ	Ἡ Σύναξις τοῦ προφ. Προδ. καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
8	Δ	Δομνίκης τῆς Ὁσίας.
9	Τ	Πολυεύκτου καὶ Εὐστρατίου.
10	Τ	Γρηγορίου ἐπισκόπ. Νύσσης.
11	Π	Θεοδοσίου καὶ Ἀγαπίου.
12	Π	Τατιανῆς μάρτυρος.
13	Σ	Ἑρμύλου καὶ Στρατονίκου.
14	Κ	Τῶν ἐν Σινᾷ Πατέρων.
15	Δ	Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου.
16	Τ	Προσκύνησις τῆς τιμίας Ἁλύσσεως τοῦ Ἀπ. Πέτρου.
17	Τ	Τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου.
19	Π	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου.
19	Π	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου.
20	Σ	Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.
21	Κ	Μαξίμου Νεοφίτου Ἁγνῆς.
22	Δ	Τιμοθέου τοῦ Ἀποστόλου.
23	Τ	Κλήμεντος ἱερομάρτυρος.
24	Τ	Ξένης τῆς ὁσίας.
25	Π	Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.
26	Π	Ξενοφῶντος καὶ Ἀνανίου.
27	Σ	Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
28	Κ	Ἐφραὶμ καὶ Παλλαδίου.
29	Δ	Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Γρηγορίου ἱερομάρτυρος.
30	Τ	Τῶν 3 Ἱεραρχῶν Βασιλείου, Γρηγορίου καὶ Ἰωάννου.
31	Τ	Κύρου καὶ Ἰωάννου.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 28.

Ἡμέρα ὥρας 11. Νὺξ ὥρας 13.

1	Π	Τρύφωνος μάρτυρος.
2	Π	Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3	Σ	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου
4	Κ	Ἰσιδώρου τοῦ ὁσίου.
5	Δ	Ἁγάθης μάρτυρος.
6	Τ	Βουκόλου ἐπισκόπου Σμύρνης, Φωτίου πατρ. Κων)πόλεως καὶ Ἰουλιανοῦ.
7	Τ	Παρθενίου καὶ Λαμψάκου.
8	Π	Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ Ζαχαρίου προφήτου.
9	Π	Νικηφόρου μάρτυρος.
10	Σ	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
11	Κ	Ἄρχεται τὸ Τριῴδιον. Βλασίου ἱερ. καὶ Θεοδώρας τῆς Βασιλίσης.
12	Δ	Μελετίου ἀρχ. Ἀντιοχίας.
13	Τ	Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου.
14	Τ	Θεοδώρου Τύρωνος.
15	Π	Ὀνησίμου καὶ Εὐσεβίου.
16	Π	Παμφίλου μάρτυρος.
17	Σ	Τῆς ἁγίας Μαριάμνης.
18	Κ	Λέοντος Πάπα Ρώμης.
19	Δ	Ἀρχίππου καὶ Φιλήμονος.
20	Τ	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
21	Τ	Τιμοθέου Εὐσταθίου πατριάρχου Ἀντιοχείας,
22	Π	Ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων.
23	Π	Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης,
24	Σ	Ἡ α' καὶ β' εὕρεσις τῆς Τιμ. κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
25	Κ	Ἀπόκρεω Ταρασίου καὶ Ἀλεξάνδρου.
26	Δ	Πορφυρίου ἐπισκ. καὶ Φωτεινῆς μάρτυρος.
27	Τ	Προκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28	Τ	Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 31.

Ἡμέρα ὥρας 12· Νὺξ ὥρας 12.

1	Π	Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος.
2	Π	Ἡσυχίου τοῦ Συγκλήτ. Ἀνδρονίκου.
3	Σ	Εὐτροπίου μάρτυρος.
4	Κ	Γυρινή. Γερασίμου τοῦ ὁσίου.
5	Δ	Κόνωνος μάρτυρος.
6	Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρ.
7	Τ	Τῶν ἐν Χερσόνι ἱερομαρτ.
8	Π	Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Νικομηδείας.
9	Π	Τῶν ἁγίων 40 μαρτύρων.
10	Σ	Κοδράτου καὶ Ἀναστασίας.
11	Κ	Τῆς Ὀρθοδοξίας. Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.
12	Δ	Θεοφάνους καὶ Γρηγορίου.
13	Τ	Νικηφόρου καὶ Χριστίνης.
14	Τ	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.
15	Π	Ἀγαπίου καὶ Ἀριστοβούλου.
16	Π	Σαβίνου τοῦ Χριστοδούλου.
17	Σ	Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρ. τοῦ Θεοῦ.
18	Κ	Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἱεροσολ.
19	Δ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μάρτ.
20	Τ	Τῶν ὁσίων Πατέρων.
21	Γ	Ἰακώβου τοῦ Ὁμολογητοῦ.
22	Π	Βασιλείου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Ἀγκύρας.
23	Π	Νίκωνος ὁσιομάρτυρος
24	Σ	Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.
25	Κ	Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.
26	Δ	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
27	Γ	Ματρώνης τῆς ἐν Θεσ)νίκῃ.
28	Τ	Ἱλαρίωνος τοῦ ὁσίου.
29	Π	Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων.
30	Π	Ἰωάννου τοῦ Συγγρ. τῆς Κλίμακος τοῦ ὁσίου.
31	Σ	Ὑπατίου ἱερομάρτυρος.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 30.

Ἡμέρα ὥρας 13. Νὺξ ὥρας 11.

1	Κ	Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
2	Δ	Τίτου ὁσίου τοῦ θαυματουργ.
3	Τ	Νικήτα καὶ Ἰωσὴφ τοῦ ὑμνογράφου.
4	Τ	Γεωργίου καὶ Πλάτωνος,
5	Π	Κλαυδίου Μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6	Π	Εὐτυχίου Κων)πόλεως.
7	Σ	Καλλιοπίου μάρτυρος
8	Κ	Ἡρωδίωνος τοῦ Ἀποστόλ.
9	Δ	Εὐψυχίου μάρτυρος.
10	Τ	Τερεντίου μάρτυρος.
11	Τ	Ἀντίπα ἐπισκ. Περγάμου.
12	Π	Βασιλείου ἐπισκόπ. Παρίου.
13	Π	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
14	Σ	Τοῦ Λαζάρου. Ἀριστ. Ἀπ.
15	Κ	Τῶν Βαΐων. Κρήσκεντος καὶ Λεωνίδου.
16	Δ	Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας.
17	Τ	Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι.
18	Τ	Ἰωάννου τοῦ ὁσίου.
19	Π	Παφνουτίου ἱερομάρτ. Τρύφωνος.
20	Π	Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ.
21	Σ	Ἰανουαρίου ἱερομάρτ. Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
22	Κ	**ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ** Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
23	Δ	Τοῦ ἁγίου μεγολομάρτυρος Γεωργίου.
24	Τ	Ἐλισσάβετ τῆς θαυματουργ.
25	Τ	Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
26	Π	Βασιλέως ἐπισκόπ. Ἀμασίας.
27	Π	Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Συμεὼν ἱερομάρτυρος.
28	Σ	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτύρων.
29	Κ	Τοῦ Θωμᾶ Ἰω. Σωσιπάτρου.
30	Δ	Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

ΜΑΪΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 31.

Ἡμέρα ὥρας 14. Νὺξ ὥρας 10·

1	Τ	Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.
2	Τ	Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.
3	Π	Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτ·
4	Π	Πελαγίας τῆς δσιομάρτυρος.
5	Σ	Εἰρήνης τῆς μεγαλομάρτυρος
6	Κ	Τῶν Μυροφόρων Ἰωὴ τοῦ πολυάθλου.
7	Δ	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ Σταυροῦ.
8	Τ	Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
9	Τ	Ἡσαΐου καὶ Χριστοφόρου.
10	Π	Σίμωνος Ἀπ. τοῦ Ζηλωτοῦ.
11	Π	Μωκίου ἱερομάρτυρος.
12	Σ	Γερμανοῦ καὶ Ἐπιφανίου.
13	Κ	Γλυκερίας μάρτυρος.
14	Δ	Ἰσιδώρου μάρτυρος.
15	Τ	Παχωμίου δσίου, Ἀχιλλέως Λαρισσης.
16	Τ	Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμένου.
17	Π	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας Ἀποστόλων.
18	Π	Πέτρου καὶ Διονυσίου μαρτ.
19	Σ	Πατρικίου ἱερομάρτυρος.
20	Κ	Θαλλελαίου μάρτυρος.
21	Δ	Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. ἰσαποστόλων.
22	Τ	Βασιλίσκου μάρτυρος.
23	Τ	Μιχαὴλ ἐπισκ. Συνάδων.
24	Π	Συμεὼν τοῦ ἐν Θαυμ. ὄρει.
25	Π	Ἡ γ' εὕρεσις τῆς τιμίας Κεφαλῆς Ἰωάν. τοῦ Προδρόμ.
26	Σ	Κάρπου τοῦ Ἀποστόλου.
27	Κ	Τοῦ Τυφλοῦ Ἑλλαδίου ἱερομάρτυρος.
28	Δ	Εὐτυχοῦς ἐπισκ. Μελιτινῆς.
29	Τ	Θεοδοσίας μάρτυρος.
30	Τ	Ἰσακίου ἐκ τῆς Μονῆς Δαλμάτων.
31	Π	Τῆς Ἀναλήψεως Ἑρμείου μάρτυρος.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 30.

Ἡμέρα ὥρας 15. Νὺξ ὥρας 9

1	Π	Ἰουστίνου μάρτυρος
2	Σ	Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ.
3	Κ	Λουκιανοῦ μάρτυρος.
4	Δ	Μητροφάνους ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
5	Τ	Δωροθέου ἐπισκόπου
6	Τ	Ἱλαρίωνος τοῦ θαυματουργοῦ
7	Π	Θεοδώτου τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ.
8	Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτ.
9	Σ	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου.
10	Κ	Τῆς Πεντικοστῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.
11	Δ	Τῆς Ἁγίας Τριάδος.
12	Τ	Ὀνουφρίου καὶ Πέτρου.
13	Τ	Ἀκυλίνης μάρτυρος.
14	Π	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου.
15	Π	Ἀμὼς τοῦ προφήτου.
16	Σ	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
17	Κ	Τῶν ἁγίων Πάντων. Ἰσαύρου Μαν. Σαβὲλ καὶ Ἰσμαὴλ μ.
18	Δ	Λεοντίου καὶ Θεοδούλου.
19	Τ	Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου Παϊσίου τοῦ Μεγάλου.
20	Τ	Μεθοδίου ἐπισκ. Τατύρων.
21	Π	Ἰουλιανοῦ τοῦ Ταρσέως.
22	Π	Εὐσεβίου ἱερομάρτυρος.
23	Σ	Ἀγριπίνης μάρτυρος.
24	Κ	Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
25	Δ	Φεβρωνίας δσιομάρτυρος.
26	Τ	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
27	Τ	Σαμψὼν τοῦ Ξενοδόχου.
28	Π	Ἡ Ἀνακ. τῶν ἁγ. Ἀναργύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου.
29	Π	Τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
30	Σ	Ἡ Σύναξις τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων.

ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Ἔχει ἡμέρας 31.	Ἔχει ἡμέρας 31.
Ἡμέρα ὥρας 14. Νὺξ ὥρας 10.	Ἡμέρα ὥρας 13. Νὺξ ὥρας 11.

1	Κ	Τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.	1	Τ	Ἡ πρόοδος τοῦ Σταυροῦ Μνήμη τῶν 7 παίδων.
2	Δ	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου.	2	Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ πρωτομ. Στεφάνου.
3	Τ	Ὑακίνθου καὶ Διομήδους.	3	Π	Ἰσαακίου καὶ Φαύστου.
4	Τ	Ἀνδρέου ἐπισκόπου Κρήτης.	4	Σ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἁγ. παίδων.
5	Π	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ.	5	Κ	Εὐσιγνίου καὶ Νόνας μαρτ.
6	Π	Σισώη τοῦ μεγάλου.	6	Δ	Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7	Σ	Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος.	7	Τ	Δομετίου ὁσιομάρτυρος.
8	Κ	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.	8	Τ	Αἱμιλιανοῦ καὶ Μύρωνος
9	Δ	Παγκρατίου ἐπισκόπου.	9	Π	Ματθία τοῦ Ἀποστόλου.
10	Τ	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρ.	10	Π	Λαυρεντίου καὶ Ἱππολύτου.
11	Τ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.	11	Σ	Εὔπλου μάρτυρος.
12	Π	Πρόκλου καὶ Ἱλαρ. μαρτ. Βερενίκης μάρτυρος.	12	Κ	Φωτίου καὶ Ἀνικίτου μαρτ.
13	Π	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.	13	Δ	Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ.
			14	Τ	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
14	Σ	Ἀκύλα καὶ Ἰωσήφ.	15	Τ	Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου
15	Κ	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρ.	16	Π	Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου.
16	Δ	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.	17	Π	Μύρωνος καὶ Στράτωνος.
17	Τ	Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτ.	18	Σ	Φλώρου καὶ Λαύρου.
18	Τ	Αἱμιλιανοῦ καὶ Οὐαλεντίνης.	19	Κ	Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου.
19	Π	Μακρίνης καὶ Δίου τῶν ὁσ.	20	Δ	Σαμουὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βιζύῃ 37 μαρτύρων.
20	Π	Τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου Ἠλιοῦ τοῦ Θεσβίστου.	21	Τ	Θαδδαίου καὶ Βάσσης.
			22	Τ	Ἀγαθονίκου καὶ Εἰρηναίου.
21	Σ	Συμεὼν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου ὁσίων.	23	Π	Λούπα καὶ Καλλινίκου.
22	Κ	Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.	24	Π	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος.
23	Δ	Φωκᾶ ἱερομάρτυρος καὶ Ἰεζεκιήλ τοῦ προφήτου.	25	Σ	Βαρθολαμαίου καὶ Τίτου.
24	Τ	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.	26	Κ	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας.
25	Τ	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἄννης.	27	Δ	Ποιμένος τοῦ ὁσίου.
26	Π	Παρασκευῆς καὶ Ἑρμολάου.	28	Τ	Μωϋσέως τοῦ Αἰθίοπος.
27	Π	Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτ. καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος.	29	Τ	Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου
28	Σ	Προχώρου καὶ Νικάνορος.	30	Π	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου ἀρχιεπισκόπου
29	Κ	Καλλινίκου καὶ Θεοδότης.			
30	Δ	Σύλα καὶ Σιλουανοῦ.	31	Π	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου.
31	Τ	Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.			

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 30.

Ἡμέρα ὥρας 12. Νὺξ ὥρας 12.

1	Σ	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου.
2	Κ	Μάμαντος καὶ Ἰωάννου.
3	Δ	Ἀνθίμου ἱερομάρτυρος.
4	Τ	Βαβύλα καὶ Μωϋσέως.
5	Τ	Ζαχαρίου τοῦ προφήτου.
6	Π	Μιχαὴλ ἐν Χώναις.
7	Π	Σώζοντος μάρτυρος.
8	Σ	Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου
9	Κ	Τῶν Θεοπατόρων Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης.
10	Δ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτύρων.
11	Τ	Θεοδώρας καὶ Εὐσταθίας.
12	Τ	Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος.
13	Π	Κορνηλίου Ἑκατ.
14	Π	Ἡ ὕψωσις τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ
15	Σ	Νικήτα καὶ Φιλοθέου.
16	Κ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
17	Δ	Σοφίας μάρτυρος καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίστεως Ἐλπιδος καὶ Ἀγάπης.
18	Τ	Εὐμενίου καὶ Ἀριάδνης.
19	Τ	Τροφίμου μάρτυρος.
20	Π	Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος.
21	Π	Κοδράτου καὶ Ἰωνᾶ.
22	Σ	Φωκᾶ ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Σινώπης.
23	Κ	Ἡ Σύλληψις τοῦ Προδρόμου. Πολυξένης.
24	Δ	Θέκλης τῆς πρωτομάρτυρος.
25	Τ	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.
26	Τ	Ἡ Μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελ.
27	Π	Καλλιστράτου μάρτυρος.
28	Π	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογητοῦ.
29	Σ	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.
30	Κ	Γρηγορίου ἱερομάρτυρος.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 31.

Ἡμέρα ὥρας 11. Νὺξ ὥρας 13.

1	Δ	Ἀνανίου καὶ Ρωμανοῦ.
2	Τ	Κυπριανοῦ Ἰουστίνης.
3	Τ	Διονυσίου ἱερομάρτυρος.
4	Π	Ἱεροθέου ἐπισκόπου.
5	Π	Χαριτίνης μάρτυρος.
6	Σ	Θωμᾶ τοῦ Ἀποστόλου.
7	Κ	Σεργίου καὶ Βάκχου.
8	Δ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9	Τ	Ἰακώβου Ἀλφαίου τοῦ ἀπ.
10	Τ	Φιλίππου καὶ Θεοφάνους.
11	Π	Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου μαρτύρων
12	Π	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας.
13	Σ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης.
14	Κ	Τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκ. Συν.
15	Δ	Λουκιανοῦ μάρτυρος.
16	Τ	Λογγίνου μάρτυρος.
17	Τ	Ὡσιὲ καὶ Ἀνδρέου.
18	Π	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19	Π	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου.
20	Σ	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίμου ὁσίου τοῦ νέου.
21	Κ	Ἱλαρίωνος τοῦ Μεγάλου.
22	Δ	Ἀβερκίου τοῦ θαυματουργοῦ.
23	Τ	Ἰακώβου ἀποστ. τοῦ Ἀδελφοθ.ά. ἐπισκ. Ἱεροσολ.
24	Τ	Ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25	Π	Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου.
26	Π	Τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.
27	Σ	Νέστορος μάρτυρος.
28	Κ	Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου.
29	Δ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσίου.
30	Τ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας.
31	Τ	Στάχυος, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου καὶ Ναρκίσσου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 30.

Ἡμέρα ὥρας 10. Νὺξ ὥρας 14.

1	Π	Τῶν ἁγίων καὶ θαυμ. Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.
2	Π	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
3	Σ	Ἀκεψιμᾶ μάρτυρος.
4	Κ	Ἰωαννίκου καὶ Νικάνδρου.
5	Δ	Γαλακτήωνος καὶ Ἐπιστήμης
6	Τ	Παύλου ἀρχιεπισκόπου.
7	Τ	Τῶν ἐν Μελετινῇ 38 μαρτ.
8	Π	Ἡ Σύναξις τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.
9	Π	Ὀνησοφόρου καὶ Πορφυρίου.
10	Σ	Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀπ. Ὀλυμπᾶ Ροδίωνος, Ἐράστου.
11	Κ	Μηνᾶ καὶ Βίκτωρος μαρτ.
12	Δ	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.
13	Τ	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
14	Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου
15	Π	Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίδου μαρτύρων,
16	Π	Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
17	Σ	Γρηγορίου ἐπισκόπου.
18	Κ	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ.
19	Δ	Ἀββιοῦ τοῦ προφήτου καὶ Βαρλαὰμ μάρτυρος.
20	Τ	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπ. καὶ Πρόκλου Κων)πόλεως.
21	Τ	Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.
22	Π	Φιλήμονος τοῦ Ἀποστόλου.
23	Π	Γρηγορίου Ἀκραγαντίνων καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπισκ.
24	Σ	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.
25	Κ	Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου μάρτ.
26	Δ	Στυλιανοῦ καὶ Ἀλυπίου.
27	Τ	Ἰακώβου μεγαλομάρτ.
28	Τ	Στεφάνου ὁσιομάρτυρος.
29	Π	Παραμόνου καὶ Φιλουμένου.
30	Π	Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχει ἡμέρας 31.

Ἡμέρα ὥρας 9. Νὺξ ὥρας 15.

1	Σ	Ναοὺμ τοῦ προφήτου.
2	Κ	Ἀβακοὺμ τοῦ προφήτου.
3	Δ	Σοφονίου τοῦ προφήτου.
4	Τ	Βαρβάρας μεγαλομάρτ. καὶ Ἰωάν. τοῦ Δαμασκηνοῦ.
5	Τ	Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου.
6	Π	Νικολάου ἐπισκ. Μύρων.
7	Π	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολάνων.
8	Σ	Παταπίου τοῦ ὁσίου.
9	Κ	Ἡ σύλληψις τῆς ἁγ. Ἄννης.
10	Δ	Μηνᾶ Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου τῶν μαρτύρων.
11	Τ	Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου.
12	Τ	Σπυρίδωνος ἐπισκ. Τριμυθοῦντος τοῦ θαυματουργοῦ.
13	Π	Εὐστρατίου καὶ Λουκίας.
14	Π	Θύρσου Καλλινίκου, Φιλήμονος μαρτύρων.
15	Σ	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16	Κ	Ἀγγαίου τοῦ προφήτου.
17	Δ	Δανιὴλ τοῦ προφήτου καὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου.
18	Τ	Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς.
19	Τ	Βονιφατίου καὶ Ἀγλαΐας.
20	Π	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος.
21	Π	Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22	Σ	Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολ.
23	Κ	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24	Δ	Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
25	Τ	Ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
26	Τ	Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
27	Π	Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος.
28	Π	Τῶν ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29	Σ	Τῶν 14,000 ἁγίων Νηπίων.
30	Κ	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος.
31	Δ	Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΔΩΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ

Μία δωδεκαετία συμπληροῦται μὲ τὸν παρόντα τόμον, ἀφ' ὅτου τὸ «Μικρασιατικὸν» εἶδε τὸ φῶς. Δώδεκα συναπτὰ ἔτη ἐκδόσεως, ὑπὸ τὰς χειροτέρας συνθήκας, ἐν μέσῳ διωγμῶν, ἐπαναστάσεων, πολέμων καὶ καταστροφῆς. Ὅλα αὐτὰ δὲν τὸ ἀνεχαίτισαν, δὲν τὸ ἐσταμάτησαν εἰς τὸν μέγαν καὶ ἐκπολιτιστικὸν ὅσον καὶ δύσκολον δρόμον του, εἰς τὸν ὁποῖον ἀκούραστον βαδίζει παραμερίζον τὰ ἐμπόδια καὶ ποδοπατῶν πᾶν πρόσκομμα. Τὴν ἐφετεινὴν ἐμφάνισίν του πολλοὶ ἀπεκάλεσαν ἡρωϊσμὸν καὶ ὅλοι τὴν ἐχαιρέτισαν μὲ ἀνυπόκριτον χαράν. Καὶ ποῖος δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὸν ἡρωϊσμὸν τῆς Διευθύνσεως, ἥτις ἀναλαμβάνει τοιαύτην ἔκδοσιν μὲ τὰς ὑπερόγκους σήμερον δαπάνας καὶ ἐν ἐπιγνώσει τῶν κόπων καὶ τῶν θυσιῶν εἰς ὅσας θὰ ὑποβληθῇ διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ χάρτου καὶ τῶν λοιπῶν ὑλικῶν τοῦ βιβλίου; Ποῖος δὲν θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶνε ἡρωϊσμὸς νὰ διακινδυνεύῃ τις τὸ πᾶν σκορπίζων τὸ βιβλίον εἰς τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, ὅπου ὑπάρχει εἷς Ἕλλην, κατόπιν τῶν τόσων κινδύνων τῶν ταξειδίων μὲ τὸν αἰθέριον καὶ ὑποβρύχιον πόλεμον; Ἀλλὰ τὸ «Μικρασιατικὸν» τὸ ἀναμένουν καὶ τὸ λαμβάνουν ἐπὶ δώδεκα ἔτη οἱ ξενητευμένοι Σάμιοι, οἱ ἐν διασπορᾷ Ἕλληνες, οἱ ἐν διωγμῷ Μικρασιάται, ὡς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως, ὡς τὴν περιστερὰν τῆς Κιβωτοῦ τὴν ἀναγγέλλουσαν τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου. Δι' αὐτοὺς ἡ Διεύθυνσις ὑπεβλήθη εἰς τὰς μεγαλυτέρας θυσίας, δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν συνοχὴν τοῦ ἔργου δὲν ἐφείσθη οὐδεμιᾶς δαπάνης. Ἂν μετὰ λύπης της τὸ παρουσιάζει σήμερον μικρὸν εἰς ὄγκον καὶ ἄνευ τοῦ πλουσίου περικαλύμματός του, τοῦτο ἐγένετο διότι, ἐκτὸς τῆς ὑπερόγκου τιμῆς ὅλων, οὐδὲ περισσότερος χάρτης εὑρέθη, οὔτε τὰ ὑλικὰ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ συνήθους περικαλύμματος. Ἀλλὰ καὶ μικρὸν καὶ πτωχὸν ὅπως εἶνε τὸ «Μικρασιατικὸν« τοῦ 1918 οἱ ἀναγνῶσταί μας θὰ τὸ δεχθοῦν μὲ χαράν. Ὅταν δὲ παρέλθῃ ἡ καταιγὶς καὶ θὰ λάμψῃ ὁ ἥλιος τῆς εἰρήνης φωτίζων τὰ ἐρείπια, ἀνάμεσα εἰς τὰ πλούσια ἀδέλφια του μικρὸν αὐτὸ καὶ ταπεινὸν θὰ ἐνθυμίζῃ εἰς ὅλους μας τοὺς δυσχειμέρους αὐτοὺς χρόνους, τοὺς ὁποίους διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος καὶ θὰ εἶνε δι' αὐτὸ πλέον συμπαθὲς πλέον ἀγαπητόν.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ἐν ἀρχῇ τοῦ λήγοντος ἔτους τὰ ἑλληνικὰ γράμματα μεγίστην καὶ ἀνεπανόρθωτον ὑπέστησαν ἀπώλειαν. Εἰς τὴν Νικαίαν, ἔνθα εἶχεν ἀποσυρθεῖ φεύγων τὴν ταραχὴν τοῦ πολέμου, διῆλθε τὰς τελευταίας ἡμέρας του καὶ ἀπέθανεν ὁ ἐν Βερολίνῳ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος Κλέων Ραγκαβῆς. Μετὰ τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ ἐκλείπει μία ἀπὸ τὰς χαρακτηριστικωτέρας φιλολογικὰς φυσιογνωμίας τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος. Ἀνήκει οὗτος εἰς τὴν γενεὰν τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ποιητῶν, οἵτινες ἔδρασαν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ὁ κύκλος τῶν λογογράφων τούτων ἀνέδειξεν ἄνδρας τιμήσαντας τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην, εἰς αὐτὸν δὲ ἀνήκουν, ἐκτὸς τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ ὁ Βερναρδάκης, ὁ Ἄγγελος Βλάχος, οἱ ἀδελφοὶ Βυζάντιοι, ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος, ὁ Παπαρρηγόπουλος, ὁ Βασιλειάδης καὶ πλεῖστοι ἄλλοι, τοὺς ὁποίους διέκρινεν ὄχι μόνον λογοτεχνικὴ ἰδιοφυΐα, ἀλλὰ καὶ εὐρυτάτη παίδευσις καὶ βαθεῖα γνῶσις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Ἰδιαιτέρως ὁ Κλέων Ραγκαβῆς ἀνῆκε εἰς οἰκογένειαν λογογράφων καὶ ποιητῶν. Ὁ πάππος αὐτοῦ, ὁ Ἰάκωβος Ρίζος Ραγκαβῆς παραμένων εἰς Βουκουρέστιον παρὰ τῷ Ἡγεμόνι τῆς Βλαχίας Ἀλεξ. Σούτσῳ ἐμερίμνησε πρὸς διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδεύσεως καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἱδρυτὴς ἑλληνικοῦ θεάτρου μετὰ μακραίωνα σιγήν. Τὸν βίον του κατέτριψεν εἰς τὰ γράμματα. Μετέφρασε τὴν Αἰνειάδα τοῦ Βιργιλίου, συνέθεσε δραματικὰ ἔργα καὶ μετέφρασε τραγῳδίας τινὰς τοῦ Ρακίνα, αἵτινες καὶ ἐπαίχθησαν ὑπὸ ἑλλήνων ἠθοποιῶν εἰς τὸ πάρ' αὐτοῦ συσταθὲν ἑλληνικὸν θέατρον ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Βλαχίας, ὅτε αὕτη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν φαναριωτῶν, ἦτο μέγα ἑλληνικὸν κέντρον. Πατὴρ του ἦτο ὁ Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς, ὁ διπλωμάτης, ὁ ποιητής, ὁ λογογράφος, ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας, ὁ συγγραφεὺς διδακτικῶν βιβλίων, ὁ πάντας τοὺς κλάδους τῆς φιλολογίας ἀκολουθήσας καὶ ὁ ὁποῖος δύναται νὰ θεωρηθῇ εἷς τῶν μορφωσάντων τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ἀπὸ τοιαύτης οἰκογενείας προῆλθεν ὁ Κλέων Ραγκαβῆς, ὅστις εἶχε κληρονομήσει ὄχι μόνον τὴν πατρικὴν ἰδιοφυΐαν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκατάβλητον φιλοπονίαν καὶ τὴν συστηματικὴν ἐργασίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέρρευσαν τοσαῦτα ἔργα, τὰ ὁποῖα εἰς μὲν τὴν ἐποχήν των προεκάλεσαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ πάταγον, πάντοτε δὲ παραμένουσιν ὡς προϊόντα πνευματικά, τὰ ὁποῖα ὁ ἱστορικὸς τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας θὰ μελετήσῃ μὲ ἰδιαιτέραν προσοχήν.

***

Ὁ Κλέων Ραγκαβῆς ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Ὀκτωβρίου 1842 καὶ εἶχε μητέρα τὴν Καοολίναν Skene. Δι' αὐτὸν γεννηθέντα ἐκ τοιαύτης ποιητικῆς οἰκογενείας εἶχε γράψει ὁ γλαφυρὸς καὶ ἐκφραστικώτατος Τανταλίδης τὸ ἀκόλουθον ἑξάστιχον.

«Εἶν' αὐτὸς τῆς ἑτέρας ῥίζης φῶς τὸ μοιραῖον,
«ὅπερ εἶχον ἀνάψει. δίκην ἄλλου πυρσοῦ,
«ἡ πατρὶς τῶν Βυρώνων, ἡ πατρὶς τῶν Τυρταίων,
«συνελθοῦσ' ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ κλεινοῦ Ἰλλισσοῦ.
«Ἐξεμαίευσαν ταύτην τὴν λοχείαν αἱ Μοῦσαι,
«συγγενεῖς ἐκ πατέρων καὶ ἱκέτιδες οὖσαι.

Ἐσπούδασεν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς Σχολείοις καὶ βραδύτερον ἐν Βερολίνῳ καὶ Ἑϊδελβέργῃ, ὅπου ἀνεδείχθη διδάκτωρ τὰ Νομικὰ κατὰ τὸ 1862. Ἐπανακάμψας εἰς Ἀθήνας, ἀφοῦ διέμεινεν ἓν ἀκόμη ἔτος ἐν Παρισίοις, εἰσῆλθεν ὡς ἀκόλουθος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Κατὰ τὸ 1866 διωρίσθη Γραμματεὺς τῆς ἐν Οὐασιγκτῶνι Πρεσβείας, ἱδρυθείσης τότε πρὸς ἐμψύχωσιν τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνος. Θανόντος τοῦ Πρεσβευτοῦ Στρατηγοῦ Καλλέργη πρὸ τῆς ἐξ Εὐρώπης ἀναχωρήσεώς του ὡρίσθη ἀντικαταστάτης αὐτοῦ ὁ Ραγκαβῆς καὶ οὕτω πατὴρ καὶ υἱὸς ἀπῆλθον ὁμοῦ παρὰ τοῖς ἀντίποσι. Ἀλλὰ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος συνελθόντος τοῦ ἐν Παρισίοις Συνεδρίου, ὁ πατὴρ ἀπῆλθεν ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ κατ' αὐτὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀπέμεινε δὲ ὁ υἱὸς ἐν Ἀμερικῇ ὡς Ἐπιτετραμμένος μέχρι τοῦ 1871. Τὴν δραστηριότητά του μαρτυροῦσιν αἱ ὑπὲρ τῶν κρητῶν ἐνεργηθεῖσαι εὑρεῖαι συνεισφοραὶ καὶ τὰ ἐπανειλημμένα συμπαθῆ τῆς Συγκλήτου ψηφίσματα, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐλάττωσις τοῦ ἐπὶ τῆς σταφίδος τέλους. Μαθὼν ὅτι ἐν Καλιφορνίᾳ εὑρίσκοντο διεσπαρμένοι πολλοὶ Ἕλληνες, ἀπῆλθεν εἰς τὴν μεμακρυσμένην ἐκείνην παρὰ τὸν Εἰρηνικὸν χώραν καὶ περισυνάξας αὐτούς, ἵδρυσεν Ἑλληνικὸν Προξενεῖον καὶ ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, δι' ὧν ἐξόχως ἔκτοτε προήχθη ἡ ἀποικία ἐκείνη. Ἐπίσης ἵδρυσε μετὰ τοῦ Ρώσσου Πρεσβευτοῦ Κατακάζη τὸν πρῶτον ἐν Νέῳ Εὐοράκῳ Ἑλληνικὸν Ναόν, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐτελέσθη ὁ γάμος αὐτοῦ μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Γερμανοῦ

Πρεσβευτοῦ, τοῦ Βαρώνου Γερόλτ, ἡ πρώτη ὀρθόδοξος τῆς φύσεως ταύτης ἱεροτελεστία ἐν τῷ Νέῳ κόσμῳ.

Κατὰ τὸ 1871 μετετέθη ὡς Α΄ Γραμματεὺς ἐν Πετρουπόλει, ὅπου διέμεινεν ὀλίγους μῆνας καὶ εἶτα ἐν Βιέννῃ, ὅπου διέμεινεν δύο ἔτη, προαχθεὶς κατὰ τὸ 1873 εἰς Γενικὸν Πρόξενον ἐν Βουκουρεστίῳ. Ἐν Ρωμανίᾳ ἔμεινεν ἓξ ἔτη, διαπραγματευθεὶς τὴν πρώτην μετὰ τῆς χώρας ἐκείνης ἐμπορικὴν συνθήκην, καὶ τοσοῦτον τελεσφόρως προασπίσας τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, ὥστε κατὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ πάντα τὰ ἐν τῷ Δουνάβει ἑλληνικὰ πλοῖα ἦσαν σημαιοστόλιστα.

Κατὰ τὸ 1880 προήχθη εἰς πολιτικὸν Πράκτορα ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου ἔμεινε δύο ἔτη, ἤτοι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ διαδραματισθέντων φοβερῶν γεγονότων. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σφαγῶν, σπεύσας ἐπὶ τόπου ἐν ἀνοικτῷ ὀχήματι προσεβλήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ διεσώθη ὡς ἐκ θαύματος, ἑπτὰ φέρων τραύματα, ἐνῷ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν θηρίων ἐκείνων ὁ ἡνίοχος καὶ οἱ ἵπποι. Κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μέχρι τοῦ βομβαρδισμοῦ μεσολαβῆσαν μηνιαῖον διάστημα, τῆς Β. Κυβερνήσεως θείσης εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Πολιτικοῦ Πράκτορος πάντα τὰ πρόχειρα πολεμικά τε καὶ ἐμπορικὰ ἀτμόπλοια, κατώρθωσεν οὗτος νὰ ἀπομακρύνῃ ἐξ Αἰγύπτου 23 ὅλας χιλιάδας ἑλλήνων καὶ ἄλλων χριστιανῶν, οἵτινες οὕτως ἐξ ἀφεύκτου διεσώθησαν θανάτου. Μετὰ δὲ τὸν βομβαρδισμόν, εἰς ὃν παρέστη ἐπὶ τῆς «Ἑλλάδος», τῆς Ἀλεξανδρείας πυροληθείσης ὑπὸ τοῦ ἀποχωροῦντος Ἀραβῆ, καὶ τῶν ἑλληνικῶν καθιδρυμάτων διατρεχόντων τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἔσπευσε νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὖθις μετὰ τῆς «Ἑλλάδος» καὶ τοῦ «Γεωργίου» εἰς τὸν λιμένα, εἰς ὃν μόνος εἶχεν εἰσπλεύσει μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ πλοίων ὁ Ἀμερικανὸς ναύαρχος καὶ ἀποβιβάσας ἄγημα ἐξ 120 ἀνδρῶν μετὰ δύο ἀντλιῶν, προέβη εἰς τὸ ἔργον τῆς διασώσεως ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀναστάτου καὶ ἀναφλεγομένης πόλεως. Δέκα ὅλας ἡμέρας διήρκησεν ἡ ἐργασία αὕτη, ὑπὸ τῶν ἀτρομήτων ἐκείνων ἀνδρῶν καὶ τῶν γενναίων αὐτοῦ ὀξιωματικῶν διεξαχθεῖσα, ἔσχε δὲ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διάσωσιν τοῦ περικαλλοῦς ναοῦ, τῶν σχολείων, τοῦ νοσοκομείου, τοῦ Προξενείου καὶ τῶν ἄλλων Κοινωτικῶν κτημάτων, ὡς καὶ σπουδαίου μέρους τῆς πόλεως.

Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Τελ-ελ-κεβίρ, ἀποκαταστάσης πλέον τῆς εἰρήνης ἐν Αἰγύπτῳ, μετετέθη εἰς Βουλγαρίαν, ὅπου παρέστη εἰς πάντα τὰ ἐκεῖ διαδραματισθέντα γεγονότα, ἤτοι τὸ ἐν Φιλιππουπόλει πραξικόπημα, τὸν Σερβοβουλγαρικὸν πόλεμον, καὶ τὴν κατὰ τοῦ Ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου στάσιν καὶ ἀντεπανάστασιν, τοσοῦτον δὲ δεξιῶς προήσπισε τὰ συμφέροντα τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ Ρωμυλίας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γενικοῦ τότε ἀναβρασμοῦ, ὥστε οὐδὲ τὰ ἰδιωτικὰ τινὸς ἐβλάβη-

σαν τότε συμφέροντα. Συνάμα δὲ ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν μετὰ τῆς Σερβίας σχέσεων, ἀντεπροσώπευσε καὶ τὴν δύναμιν ἐκείνην.

Ἐν ἔτει 1889 διωρίσθη Πρόεδρος Ὑπουργὸς ἐν Πετρουπόλει, ἔνθα διέμεινεν ἓν ἔτος, προαχθεὶς ἀκολούθως εἰς ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον ἐν Βερολίνῳ, ὅπου ταχέως κατέστη personna gratissima.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ πολιτικὸς βίος του. Ἐτιμήθη διὰ πολλῶν παρασήμων, ἐν οἷς ὁ Ταξιάρχης τοῦ Σωτῆρος, ὁ ἀνώτερος Ταξιάρχης τοῦ ἐρυθροῦ Ἀετοῦ, οἱ Μεγαλόσταυροι τοῦ Τακώβου, τοῦ Ἁγίου Στανισλάου κτλ.

Ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ ὁ Ραγκαβῆς ὑπῆρξεν ἔξοχος προσωπικότης, ὡς ποιητὴς καὶ ὡς συγγραφεὺς εἶνε ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θὰ μείνωσιν ἀμάραντα ἄνθη διὰ τὸν ἑλληνικὸν Παρνασόν. Διότι ἐκεῖνο ὅπερ κυρίως ἀπομένει ἄφθαρτον καὶ διηνεκὲς ἐν τῇ ἱστορίᾳ μιᾶς φυλῆς, εἶνε, ὅ,τι αὐτὴ παρήγαγεν ἐν τῇ τέχνῃ. Αἱ ἄλλαι δόξαι συνήθως καλύπτονται ὑπὸ τῆς λήθης καὶ πολ. λάκις ἀπὸ τὴν ζωὴν ἑνὸς ἔθνους δὲν ἀπομένουν παρὰ ὀλίγα ἔργα τῆς τέχνης, ὅπως πιστοποιήσουν τὸν πολιτισμὸν αὐτοῦ.

***

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις ὡς συγγραφέως τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ ἀνάγεται, εἰς πολὺ παλαιὰν ἐποχήν. Κατὰ τὸ 1858 δεκαεξαετὴς ἀκόμη ἐδημοσίευσε τὰ «Ἑλληνικὰ Παραμύθια» καὶ «Τὸν καθ' Ὅμηρον οἰκιακὸν βίον» τὸ 1863 τοῦ ὁποίου δευτέρα πολυτελὴς ἔκδοσις ἰδοῦσα τὸ φῶς κατὰ τὸ 1883 ταχέως ἐξηντλήθη.

Κατὰ τὸ 1887 ἐδημοσίευσεν «Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην», τὸ πολυθρύλητον ἐκεῖνο δρᾶμα μετὰ προλεγομένων καὶ σημειώσεων, ὅπερ τοσοῦτον κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐποίησε θόρυβον, ταράξαν καὶ αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς τὴν ἠρεμίαν, καὶ ὅπερ σήμερον ἀναγνωρίζεται ὡς ἓν τῶν καλλίστων προϊόντων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Τὸ ὄνομα τῆς ἡρωΐδος τοῦ δράματος τούτου Ἕλλη φέρει καὶ ἡ μονογενὴς τοῦ ποιητοῦ θυγάτηρ.

Κατὰ τὸ 1884 ἐξέδωκε τὴν «Θεοδώραν», δρᾶμα μετὰ προλεγομένων καὶ σημειώσεων, περὶ οὗ τόσα ἐδημοσιεύθησαν ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἑσπερίᾳ, ὥστε ἀθροιζόμενα ἤθελον ἀποτελέσει τόμον ὀγκωδέστερον τοῦ ἐπικρινομένου συγγράμματος.

Κατὰ τὸ 1885 τὸν «Ἡράκλειον» δρᾶμα ἐπίσης μετὰ προλεγομένων καὶ σημειώσεων, ὅπερ παρὰ πολλῶν ἐκρίθη καὶ αὐτῆς τῆς «Θεοδώρας» ἀνώτερον, καὶ τὸ «Πῦρ ὑπὸ τὴν Αἰθάλην», κωμῳδίαν εἰς πράξεις δύο.

Πλὴν δὲ τούτων ἔγραφεν εἰς διάφορα περιοδικὰ πεζάς τε διατριβὰς καὶ λυρικὰς ποιήσεις, αἵτινες διακρίνονται διὰ τὴν χάριν, τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὸ ἀνθηρὸν ὕφος. Πολυμαθὴς καὶ πολύγλωσσος ἔχει γράψει ποιήματα ὄχι μόνον εἰς τὴν μητρικήν του γλῶσ-

σαν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Γαλλικήν, Ἀγγλικήν, Ἰταλικὴν καὶ Γερμανικήν, διότι ὁ ποιητὴς ὅλας ἐξ ἴσου τὰς ἐγνώριζε τελείως.

Κατὰ τὸ 1888 προεκηρύχθησαν ἐν Ἑλλάδι πέντε διαγωνισμοί, ὁ δραματικὸς τῶν Ὀλυμπίων, ὁ δρσματικὸς τοῦ Λασσάνη, εἷς διὰ κωμῳδίας, τῆς «Ἑστίας» διὰ διηγήματα καὶ ὁ Φιλαδέλφειος διὰ λυρικὰς ποιήσεις. Ὁ Ραγκαβῆς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ μετάσχῃ καὶ τῶν πέντε τούτων ἀγώνων, καίτοι ἀπέμεινον διὰ τὴν κατάθεσιν τῶν ἔργων τρεῖς ἀκόμη ἀκριβῶς μῆνες, ἕτοιμα δὲ εἶχε μόνον τὸ δρᾶμα «Οἱ Εἰκονοκλάσται» καί τινα λυρικὰ ποιήματα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ὁ ποιητὴς ἀπέδειξεν ὑπεράνθρωπον διανοητικὴν δύναμιν καὶ ἀντοχήν. Ἐντὸς τοῦ πρώτου μηνὸς ἐγράφη, ἀντεγράφη καὶ ἐστάλη ἡ «Δούκισσα τῶν Ἀθηνῶν» προηγηθεισῶν πασῶν τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο εἰδικῶν μελετῶν, ἐντὸς τοῦ δευτέρου τὸ μακρόνμυθιστόρημα »Χαράλδος ὁ Ἡγεμὼν τῶν Βαριάγων». μετὰ πολλῶν σημειώσεων, καὶ τέλος ἐντὸς τοῦ τρίτου ἡ τρίπρακτος κωμῳδία «Οἱ μνηστῆρες τῆς Πηνελόπης» Ἐκ τῶν ἔργων τούτων ἐβραβεύθησαν «ἡ Δούκισσα» ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Ὀλυμπίων καὶ ὁ «Χαράλδος» ἐν τῷ δισγωνισμῷ τῆς «Ἑστίας», ἥτις ἐδημοσίευσεν αὐτόν.

Ὅλα τὰ δραματικά του ἔργα εἶνε Βυζαντινῆς ὑποθέσεωςκαὶ ἔχουσι μεγίστην σημασίαν ἐν τῇ σημερινῇ λογοτεχνίᾳ. Ἐπαίχθησαν πάντοτε μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιτυχίας καὶ «Οἱ Ἴσαυροι» μετὰ σπανίας πολυτελείας ἐν Ἀθήναις.

Ἀπὸ εἴκοσι ἐτῶν ὁ Ραγκαβῆς δὲν ἐπαρουσίασε κανὲν ἔργον του, αὐτὸ ἄρα ἦτο ἢ ἡ ἐπιπολαιότης μὲ τὴν ὁποίαν ὅλα γίνονται ἐν Ἑλλάδι ὥστε ὅταν ἀπενεμήθησαν τὰ πρῶτα μετάλεια τῆς Τέχνης καὶ τῶν Γραμμάτων οὐδεὶς ἐνεθυμήθη ὅτι μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ἔζη εἷς ἀκαταπόνητος ἐργάτης αὐτῶν;

Καὶ τώρα ὅτε ἡ μεγάλη μορφὴ ἐξέλιπεν ὁ Ραγκαβῆς δὲν ἀπέθανε. Τὸ πνεῦμά του τὸ ἀθάνατον ζῇ εἰς τὰ ἐξ ἴσου ἀθάνατα ἔργά του, τὰ ὁποῖα θὰ μείνωσιν αἰωνία δόξα διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμάτων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος.

Τὸ «Μικρασιατικόν», πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ ποιητὴς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς του ἐξεδήλωσε τὴν εἰλικρινῆ ἐκτίμησιν καὶ συμπάθειάν του, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ (1907 σελ· 54) δημοσιευομένης ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, βαθέως φέρον τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐξόχου τούτου ἱεροφάντου τῶν γραμμάτων λύπην, σκορπίζει ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ ξένῃ τάφου τοῦ ποιητοῦ τὰς γραμμὰς ταύτας, φύλλα δάφνης ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰλλισσοῦ παρὰ τὸν ὁποῖον ἐγεννήθη.

Α Β· DELZANT Ο ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

«ΤΟΝΕΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΘΟΣ»

Ω ΔΡΥ

Ὦ Δρύ, στὸν ἴσκιο σου μὲ παίρνεις
διαβάτη καὶ περαστικό,
μὲ ξεκουράζεις καὶ μου φέρνεις
ἐμπρός μου τὄνειρο γλυκό.

Μὰ ἐγώ, μές στ' ἀγαχτα τοῦ κόσμου
πού τρέχω, ὁ πόθος μὲ πλανᾶ,
μιὰ ζήση νὰ προβάλει ἐμπρός μου
πού δίχως ὄνειρα περνᾶ.

ΓΑΡΓΑΡΗ ΒΡΥΣΟΜΑΝΑ

Γάργαρη βρυσομάνα, ρέει μὲ τὸ τραγούδι
ἀπ' τὴν πηγή σου τὸ νερὸ κι' ἠχολογᾶ·
ποτίζει τὸ χλωρόδεντρο καὶ τὸ λουλούδι
δροσολογᾶ.

Μὰ τὸ τραγούδι πάντα ἐσὺ γλυκαναβρύζεις
καὶ πᾶς—ἀηδόνι, σέ ταξίδι ἀλαργινό,
γιατὶ στὰ λαγαρὰ νερά σου ἀντιφεγγίζεις
τὸν οὐρανό.

ΚΑΛΟΓΡΗΑ

Πού πόνου σκλάβα, τὴ λιγώσανε οἱ καημοί
κι' ἤπιε τοὺς πόθους τῆς ζωῆς σὲ ἄψι ποτήρι.
Στὸ ράσο ντύνει τὸ ροδόπλαστο κορμὶ
καὶ πάει σὲ μοναστήρι.

Τὰ οὐράνια τώρα τῆς μαγέβουν τὴ ψυχὴ
καὶ τὴν πλανοῦν, φεγγόβολοι μαγῆτες, τάστρα.
Ἄχ, κρῖμα! τὸ κορμί της ἡ ἀπαντοχὴ
τὸ μάρανε ἡ χαλάστρα.

ΤΑΠΑΛΟΧΕΡΟ ΠΑΙΔΑΚΙ

Τ᾽απαλόχερο παιδάκι χαϊδολόγησε
τὸν παποῦ τὸν ἀσπρομάλλη
καὶ στὴν ὄψη του χαράζουν τὰ χαμόγελα
κι᾽ ἡ ματιά του ἀστράφτει πάλι.

Ἡ καρδιά του ἀναγαλλιάζει. Τὰ κακόγνωμα
τὰ γεράματα ξεχάνει,
τὴ ζωὴ ξανοίγει ἐμπρός του μὲ τὰ κάλλη της
καὶ τρομάζει μὴν πεθάνει.

ΗΡΘΕ Ο ΥΠΝΟΣ

Ἦρθε ὁ ὕπνος ὁ καλόγνωμος
μὲ τὰ σύθαμπα στὴν πλάση
κι᾽ ὅλα τὰ πουλιὰ ἀποκοίμησε
κι᾽ ὅλα τὰ δεντρὰ στὰ δάση.

Τὴ ζωὴ τῶν ὅλων ἔκλεισε
τόνειρο στὴν ἀγκαλιά του.
Ἕνα κάρωμα, ἕνα λίγωμα
χύνουν τὰ χαϊδοφιλιά του.

Οὔτε ἀχός, οὔτε περπάτημα
οὔτε γέλια, οὔτε τραγούδια.
Ἄφωνη εἶναι ἡ πλάση κι᾽ ἄλαλη
ἀπ᾽ τὰ στέρια ὡς τὰ λουλούδια.

ΣΤΟ ΠΕΝΤΕΛΗΣΙΟ ΜΑΡΜΑΡΟ

Ἀπὸ πεντελήσιο μάρμαρο τὴν ἔπλασε
τὸ χέρι τοῦ τεχνίτη,
μέ τήν πνοὴ τοῦ ὀνείρου, ἡδονοστάλαχτη
τὴ θέϊσω Ἀφροδίτη.

Λαὸς περνᾶ καὶ στέκεται ἀργοσάλευτος,
σὰ θαμπωμένος ὅλος.
Λιοθώρητο τῆς Ἀφροδίτης τἄγαλμα.
κι᾽ ὁ ναὸς φεγγοβόλος.

Μὰ πέρασε ἄθεος ὁ Καιρὸς κι᾽ ἀστόχαστος,
τὰ θεμέλια του σκάβει.
Πάει ὁ ναός! καὶ τὸ λιοθώρητο ἄγαλμα
βαθειὰ στὸ χῶμα θάβει.

Μήτε ναός, μήτε ἄγαλμα. Στὰ βάθια τους
ἥλιου δὲ φτάνει ἀχτίνα·
καὶ κἄπου μόνο ἀγγομαχάει περίγυρα
ταρχαιοψάχτη ἡ ἀξίνα.

ΤΟ ΝΥΧΤΕΡΙ

Ἄρχισε γύρο στὴ φεγγόβολη φωτιὰ
τακούραστο νυχτέρι.
Στὰ δάση ἀγνάντια ρυάζεται στριγγὰ ἡ νοτιὰ
καὶ βόγγει ταγριοκαίρι.

Μὲς τὸ σπιτάκι τὸ λυχνάρι ἀχνοφωτᾶ
κι ἡ παιδοπούλα πλέκει.
Ἡ μάννα κλώθει. Ἕνα ἀγοράκι μελετᾷ
κι ἄλλο γελάει παρέκει.

Διώχνει τὸν ὕπνο στὸ σπιτάκι ἡ προκοπή.
—Ὄξω ἂς λαλεῖ τορίθι—
Τοῦ Δράκου ἀπόψε ἡ καλομάνα θὰ τὸ πεῖ
τωραῖο παραμύθι.

ΤΟ ΚΑΝΤΗΛΙ

Καντήλι ἀχνό, τῆς νύχτας μοῦ γαλήνεψες
τὸ θάμπος μὲς στὸ σπίτι,
ὡς γαληνέβει τοῦ βραδυοῦ τὰ σύθαμπα
τὸ φῶς τοῦ Ἀποσπερίτη.

Κάποια χεράκια σ ἔφεραν ἀγνάντια μου
πονετικῆς μαννούλας,
ἄστρο νὰ λαμπυρίζεις ἀβασίλευτο
σὰ φέγγος χρυσαυγούλας.

Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ

Ἡ καστανιά, καὶ στὴ βουνοκορφὴ ψηλώνει.
Τολόασπρο τουρανοῦ καὶ τὴν περικυκλώνει.
Στὸν ἴσκιο της δροσοσταλίδες πίνει ἡ χλόη.
Πολύβοο γύρο της πετάει μελισσολόϊ.

Τεριάζει ἡ πέρδικα μὲ τὴν ἀβγὴ τραγούδια,
Μὲ τοὺς ἀνθοὺς μεθοκοποῦν τὰ πεταλούδια.
Μπάλσαμα γύρο χύνουν πέλαγα καὶ δάση
—Κι ἐδῶ ἕνας κόσμος ἀγαθός, κι ἐδῶ μιὰ πλάση.

Σάμος 1917 ΖΗΣΙΜΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΣΤΑΣ ΠΡΟΦΥΛΑΚΑΣ

Ἄϊντε Παναΐα μου!... Ὕπνο... ὁλόρθος καὶ ἀπόψε! Οἱ Τοῦρκοι μᾶς εἶχαν ἀνακόψει τὴν προέλασιν ἐπάνω σὲ κἄτι βουνὰ ποῦ μᾶς σουρίζαν ὅλοι οἱ ἀέρες. Ἦσαν κἄτι βουνὰ παράξενα, μικρὰ—μεγάλα, τὸ ἕνα ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο, σἂν νὰ εἶχε παλαβώσει καὶ ἀνακατωθεῖ ἐκεῖ ἡ γῆ. Καὶ πέρα εἰς τὰ ἄκρα, πάλλευκα ἀπὸ χιόνια, ὄρη ὑψηλά, σἂν ἀσημένια, γύρω—γύρω μας, σἂν νὰ πηδοῦσαν ἄλλο ψηλά, ἄλλο χαμηλά, σἂν νὰ χόρευαν ἕνα δαιμονικό, πειρακτικὸ χορὸ φυσῶντας ὅλη τὴ παγωνιὰ ἀπάνω μας, ὅπου ἐξύριζε τὴς βουνοκορφὲς καὶ κατηφόριζε βοῶντας καὶ μανιάζοντας στὰ πλάγια.

Εἰς μέρη ὑψηλὰ ἐμαύριζαν οἱ σκοποὶ τυλιγμένοι στὴς κουβέρτες των.

Δεξιὰ ἀπάνω, πειὸ ὑψηλὰ στεκότανε σἂν γεροβασιλειᾶς ὁ Γράμμος ὁ φοβερὸς καὶ μέσα εἰς τὸ βάθος, ἐκεῖ ποῦ ἔγερνε ὁ ἥλιος, ἄλλα βουνὰ γυαλίζαν κάτασπρα, σἂν κύματα λευκὰ σὲ ἄσπρη γαλακτένια θάλασσα χιονιοῦ καὶ πέρα ἀπὸ ἐκεῖ βεβαίως, πέρα ἀπὸ τὰ θηριὰ αὐτὰ ποῦ τὴν φύλαγαν, μέσα σ' ἀσήμια καὶ σὲ κρούσταλλα, μαγευτική, κι' ὀνειρευτὴ καὶ πάγκαλος ἡ Κορυτσᾶ, θὰ εἶναι νὰ μᾶς περιμένῃ, τόσους αἰῶνες τώρα.

Πῶς ζωντανεῦαν τὰ παραμύθια εἰς τὴν φαντασίαν μας!

Ὅλο τὸ σύνταγμα διετάχθη προφυλακὰς ἐκείνην τὴν νύκτα. Εἰς μεγάλην ἀκτῖνα, ἐπάνω εἰς κορυφὰς καὶ μέρη ὑψηλά, ἐμαύριζαν οἱ σκοποὶ τυλιγμένοι στὴς κου-

βέρτες των, ἀκίνητοι μέσα εἰς τὸ φαρμακευμένο κρύο, μὲ τὰ μάτια κορφωμένα κάτω στὰ χωρισυδάκια καὶ δίπλα στὰ βουνά, ὅπου ἐνήδρευον οἱ Τοῦρκοι. Ὅσο ἦταν σουρούπωμα ἦταν δύσκολο κανένας νὰ τοὺς διακρίνῃ, μὰ ὅταν ἡ ὥρα πέρασε καὶ πλάκωσε ἡ νύχτα, λαμπρύναν ὅλα γύρω ἐκεῖ, ἀπὸ τὴ φωτιὰ τῶν Τούρκων, ποῦ ἔβινε μιὰ χαρούμενη πανηγυρικὴ στὸ μέρος ὄψι...

Σ' ἡμᾶς δὲν ἐπετράπη διόλου ἡ φωτιά, οὔτε ὅσους καπνίζανε τσιγάρο. Ἐκαθήμεθα ὅλοι, κατὰ παρέες, σφιγμένοι μέσα στὴς κουβέρτες μας, περιμένοντας νὰ ξημερώσῃ. Ἀλλὰ ἡ νύχτα ἦταν χειμερινή, ἀτελείωτη, μαύρη χωρὶς φεγγάρι, μὲ σύννεφα σὰν θηρία εἰς τὸν οὐρανὸ καὶ μὲ τὸν παλαβὸν ἀέρα ὅπου μᾶς ἔκαιε τὴς μύτες καὶ τ' αὐτιά. Νὰ κοιμηθῇ κανένας δὲν τολμοῦσε. Ὁ ἄνεμος θὰ τὸν κοκκάλωνε ἐκεῖ καὶ ἐτριβόντουσαν, σὰν μπαροῦτι τῶν μουστακιῶν ἢ τρίχες ἀπὸ τὸ κρύο τὸ φρικτό.

Σὲ μερικῶν τὸ στόμα, ἀσυναίσθητο. ἐκεῖ ποῦ βογγοῦσαν καὶ τουρτούριζαν ἦρθε κάποιο τραγοῦδι. Δὲν ἦταν τραγοῦδι. Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι φθόγγοι τῶν παγωμένων κονταναασμῶν πῆραν κάποιο ρυθμὸ καὶ τάξι.

Καβάλλα—μὼρρρ—πάει στὴν ἐκκλησιὰ
καβάλλα—βββοῦ οῦ οῦ—προσκυνάει,
καββάλλα πέρν' ἀντίδωρο
ἀπ' τοῦ παπᾶ τὸ χέρι!...

— Ποιὸς τὰ ἔκανε αὐτὰ μωρέ;
— Ὁ Κολοκοτρώνης. Κολοκοτρωνέϊκο τραγοῦδι εἶν' αὐτό.
— Τί ἦταν ὁ Κολοκοτρώνης... σχοινοβάτης;
— Ὄχι στρατηγός. Δὲν ξέρεις τὸν Κολοκοτρώνη!

Πῶς νὰ τὸν ξέρω ἔτσι ποῦ τὸν ἔκανες! Πῶς διάβολο «καβάλλα προσκυνάει»! Τὸ νὰ πάῃ καβάλλα εἰς τὴν ἐκκλησιά, καλά. Νὰ πάρῃ ἀντίδωρο καβάλλα, τρώγεται καὶ αὐτό, ἀλλὰ νὰ προσκυνήσῃ! Πῶς; Ἔπρεπε νὰ πέσῃ ἀπ' τ' ἄλογο νὰ τσακισθῇ!...

Ὁ δάσκαλος θύμωσε μὰ γὼ δὲν εἶχα καιρὸ νὰ τ' ἀπαντήσω. Συλλογιζόμουνα τὴς μωρίες μερικῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν. Ὁ λαχαγὸς ἐτραγωδοῦσε τὸ πρωΐ.

Μετριῶνται οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φορές
λείπανε τρεῖς χιλιάδες.
μετριῶνται τὰ κλεφτόπουλα
καὶ λείπουν τρεῖς λεβέντες

Νὰ ἕνα τραγοῦδι παῦ φαγώθηκαν οἱ Τοῦρκοι σὰν στραγγάλια μὲ τὴν χοῦφτα, καὶ ποῦ κακομάθανε τοὺς Ρωμηοὺς νὰ ὑποτιμᾶνε τὸν ἐχθρὸ καὶ νὰ βρίσκουν τόσο εὔκολο, ποῦ νὰ τὸν κόβουνε σὰν ρεπανάκια.

Ὁποία δὲ φειδὼ αἵματος Ἑλληνικοῦ!

Ἐκεῖ ποῦ φονεύονται τρεῖς χιλιάδες Τοῦρκοι, οἱ Ἕλληνες δὲν

ἔχασαν παρὰ μονάχα τρεῖς λεβέντες!,.. Ἀλλὰ μὴν ταράττεσθε γιατὶ δὲν χαθήκανε καὶ αὐτοί:

Ὁ ἕνας πάει γιὰ νερὸ
κι' ὁ ἄλλος γιὰ μπαροῦτι
ὁ τρίτος ὁ καλλίτερος
στέκει στὸ μετερίζι....

— Ἔτσι δὲν εἶναι δάσκαλε;

Ὁ δάσκαλος ἦταν μανιασμένος.

— Βέβαια ἐμπαίζετε σεῖς ὅσια καὶ ἱερά. Ποῦ ξέρετε ἀπὸ ἱστορία, ποῦ ξέρετ' ἀπὸ τίποτε!

— Σᾶν ξέρεις σύ, δὲν μοῦ λὲς γιὰ τὴν ἐφοδιοπομπὴ τοῦ Ξέρξου;

— Ποιὰ ἐφοδιοπομπή;

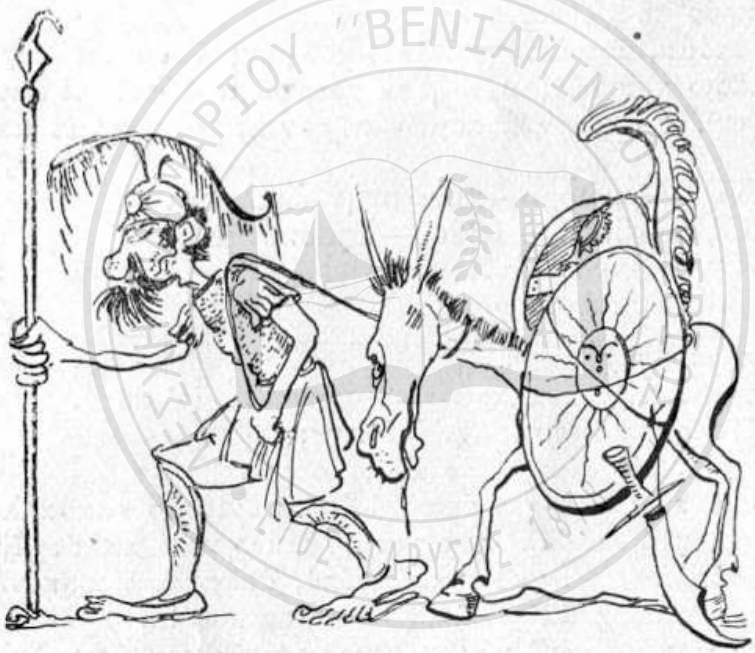

Ἡ ἐφοδιοπομπὴ τοῦ Ξέρξου.

— Ὅταν ἐξεστράτευσε μὲ ἕξη ἑκατομμύρια κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Τί ἀντίσκηνα εἶχαν οἱ Πέρσαι, ξέρεις νὰ μᾶς πῇς; Ποῦ κατηυλίζοντο; Πῶς ἦτο συγκεκροτημένη ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία, ἀφοῦ δὲν πῆρχον τότε ἰατροὶ σᾶν τοὺς σημερινούς; Εἶχον «ἐρυθρὸν ἥλιον» οἱ Πέρσαι ὅπως ἡμεῖς «ἐρυθρὸν σταυρόν.» Εἶχον ἐπιδέσμους, γυλιούς, κουβέρτες καὶ ἐπιλοχίους; Εἶχον ὑπηρεσίαν τῶν μετόπισθεν; Μίλα λοιπόν! Γιὰ δὲν μιλᾷς; Δὲν ξέρεις!

Ἀντὶ νὰ μιλήσῃ ὅμως ὁ δάσκαλος ἠκούσαμε μιὰ φωνὴ ἀπὸ ἕναν ὄμιλον πειὸ παρακάτω.

— Βρὲ παιδιά, γιὰ ἐλᾶτε ἐδῶ. «Τραβάει» μοῦ φαίνεται ὁ Γιώτας!

Ὁ Γιώτας ἦταν ἕνας στρατιώτης μαῦρος καὶ κακόμοιρος, φτωχός, ἀδύνατος καὶ ἀσθενής. Εἰς τὰς πορείας ἐσούρνετο ὅσο μποροῦσε κοντὰ ἀπὸ τὸν στρατό, μὰ δὲν ἀπέλειψε ἀπὸ καμμία μάχη. Ἦταν τόσο κακομοίρης ποῦ, οὔτε τόπο ἔπιανε, οὔτε κανένας τὸν ζητοῦσε. Πολλὲς φορὲς τὸν λησμονοῦσαν κι' ἀπὸ τὸ συσσίτιο.

— Ὁ Γιώτας δὲν πῆρε; Δὲν πειράζει!...

Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἔβγαλε παράπονο ἀπὸ τὸ στόμα. Σ' αὐτὸν ἔπεφταν ἡ ἀγγαρίες τοῦ στρατοῦ αὐτὸς νερό, αὐτὸς καθαριότητα, αὐτὸς σκοπός, αὐτὸς περιπολία, αὐτὸς ξενύχτι, αὐτὸς τιμωρίες γιὰ παραδειγματισμό. Ἐσούφρωσεν—ἐσούφρωσε ἀκόμη, κατήντησε πιτσὶ καὶ κόκκαλο, κίτρινος, μακρὺς σὰν θειαφοκέρι καὶ ὅμως εἶχεν ὅλη τὴν ἐξάρτησι χωρὶς τίποτε νὰ πετάξῃ...

Μιὰ ἡμέρα ποῦ ἀγκομαχῶντας ἀνέβαινε ἕνα γκρεμό, λαχανιασμένος, πεινασμένος, ψόφιος, ἐντελῶς, μὲ τὰ μαλλιὰ μακρυά, σὰν νὰ χυνώντουσαν ἀπὸ τὸ πηλίκιό του, τοῦ εἶπα γιὰ νὰ ἰδῶ τί θὰ μοῦ ἀπαντήσῃ.

— Ὑποφέρεις Γιῶτα;

Ἕνας Ρήγας καὶ μιὰ ρήγισσα. Τί ἄλλο κάνουνε παρά... παιδιά!

— Ὑποφέρω.

— Σὰν σοῦ ξαναρέσει φώναξε «ζήτω ὁ Βενιζέλος»!...

— Μπᾶ!.. Γιατί;...

— Γιὰ κύτταξε τώρα τί τραβᾷς.

— Μπᾶ... Ἔκαμεν ὁ Γιώτας σὰν ξαφνισμένος. Ζήτω ὁ Βενιζέλος καὶ ἑκατὸ φορές. Ζήτω ὁ Βενιζέλος.

— Γιατί βρὲ Γιώτα;

— Γιατί ἔκανε τὴν πατρίδα μας μεγάλη!...

* * *

Τὸ πρωΐ, καθὼς περάσαμε ἕνα ποτάμι παγωμένο, ἕως τὸ γόνα καὶ ἀπάνω μέσα στὸ νερό, ἐβράχηκεν ὁ Γιώτας καὶ τὸ βράδυ τὸ παγωμένο ἀέρι τὸν κοκκάλωσε, Εἶχε ξυλιάσει, σὰν πεθαμμένος. Μερικοὶ στρατιῶται τὸν ἐπῆραν εἰς τὸν ὦμό τους, εὗρῆκαν πίσω ἀπὸ 'να κοτρῶνι ἕνα «ἀπάγγειο», τοῦ στρῶσαν κάτι ἄχυρα καὶ καλαμιὲς ἀπὸ ἀραβόσιτο, καὶ καθούντουσαν γύρω—γύρω, κυττάζοντας τὴν ἀγωνία του, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τὸν βοηθήσουν.

Τὸν ἐτρίψαμε καὶ συνῆλθε. Τὴν ἄλλην ἡμέρα ἦταν πάλιν ἀσθμαίνων καὶ ἰδροκοπῶν μὴ δὲν προφθάσῃ εἰς τὴν μάχην.

Ἐκάθησαν κἄτι στρατιῶται ἐπάνω εἰς τὰ πόδια του, νὰ τὸν ζεστάνουν καὶ ἄρχισαν νὰ λένε παραμύθια.

— Ἦταν μιὰ φορὰ καὶ ἕναν καιρὸ ἕνας Ρήγας καὶ μιὰ Ρήγισσα. Καὶ ὅταν εἶναι ἕνας Ρήγας καὶ μιὰ Ρήγισσα, τί κάνουν; Τί ἄλλο ἀπὸ παιδιά. Ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν ἔκαναν κατὰ ἐξαίρεσι. Πᾶνε ἀπ' ἐδῶ, πᾶνε ἀπὸ ἐκεῖ, φέρνουν μάγισσες, μάγους, γύφτισες, γιατροὺς καὶ γιατροσόφια. Τίποτε...

— Βρὲ Παναγία μου!... Τί θὰ γίνῃ ὁ κόσμος.

— Στάσου νὰ ἰδῇς, πῶς σωθῆκε ὁ κόσμος. «....Εὐτυχῶς ἕνα πουλάκι ἔφερε στὴ Ρήγισσα μιὰ ἡμέρα ἕνα μῆλο.—Τὄφαγεν αὐτὴ καὶ ἀμέσως ἐκίνησεν ἔγκυος ἡ καϋμένη..

— Βρὲ τὴν καϋμένη!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦλθεν ὁ ἐπιλοχίας.

— Ἐμπρὸς ν' ἀλλάξουν οἱ σκοποί. Πάρε νὰ βγῇς περίπολο...

— Τώρα;

— Τώρα μάλιστα.

— Ἀδύνατον!

— Γιατί;

— Ἔχουμε κοντά μου ρήγισσα ἑτοιμόγεννον καὶ δὲν κάνει νὰ τὴν ἀφήσουμε στὴ μέση.

— Βρὲ σήκω ἀπ' ἐκεῖ!

— Καλὲ τί λές! Νὰ πάῃ χαμένη ἡ γυναῖκα! Δὲν εἶνε παῖξε—γέλασε! Κοντζά μου ρήγισσα ἔδῶ πέρα...

Ὁ ἐπιλοχίας ἐνόμισε ὅτι πρόκειται περὶ ἀληθινῆς γυναῖκας. Ἔβλεπε καὶ τὸν Γιώτα τυλιγμένον, κουκουλωμένον καὶ νόμισε πῶς κἄποια θὰ εἶναι ἑτοιμόγεννος, ποῦ θὰ τὴ βρήκαμε στὸ δρόμο.

— Καὶ τί μαμμὴ εἶσαι ἐσύ;

— Ὄχι... δεκανέας.

— Τράβα νιατί θὰ σ' ἀναφέρω!

— Ν' ἀφήσουμε τὴ γυναῖκα μονάχη!

— Μένω ἐγὼ κοντά της.

— Σὺ κὺρ ἐπιλοχία; Εἶν' ἀδύνατον!

— Γιατί;

— Πάει χαμένη ἡ γυναῖκα!

— Γιατί μωρέ;

— Γιατί θὰ πάθῃ... Ἐπιλόχιον!

Πήραμε τὰ τουφέκια μας καὶ πήγαμε! Καθὼς γυρίζαμε ἐμπρὸς περίπολο βρήκαμε ἕνα χθαμαλὸ σπιτάκι, σὲ μιὰ κλίσι ἐκεῖ τῆς γῆς. κάτω ἀπὸ κἄτι δένδρα. Μπαίνουμε μέσα, ἦσαν δυὼ Ἕλληνες χωρικοί, μὲ μιὰ γρηὰ γυναῖκα, τόσο φοβισμένοι ποῦ ἂν τοὺς ἔσφαζες δὲν θἄβγαζαν οὔτε ἕνα δράμι αἷμα!... Μᾶς εἶπαν πῶς ὡς ἐκ θαύματος σωθήκανε ἀπὸ τούς Τούρκους!

— Εἶναι ἐδῶ κοντά!

— Ἐδῶ ἀπέναντι εἶναι. Στὸ ρουμάνι! Παιδιά μου ὁ Θεὸς ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε νὰ σᾶς δώσῃ... Ν' ἁγιάσουνε τὰ χέρια σας ὅπου μᾶς ἐλευ-

θερῶσαν. Χῶμα νὰ πιάνετε καὶ νὰ σᾶς γίνεται χρυσάφι. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ τὰ καλὰ νὰ σᾶς χαρίσῃ!

— Ὁ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ εἶχαν πολλὰ καλά, νὰ δοῦμε σὺ τώρα, τί ἔχεις νὰ μᾶς δώσῃς.

Παρ' ὀλίγον νὰ πνιγῇ μέσα στὸν τραχανᾶ καὶ ἡ ὑπηρεσία.

— Τραχανᾶ! Τρῶτε τραχανᾶ!

— Ἔχεις τραχανᾶ!.. Εἶσαι ὁ Πανάγαθος ἐν μορφῇ ἀνθρώπου!,.. Ἄνοιξε τοὺς οὐρανούς σου ἀμέσως καὶ βράσε μας ὀλίγον, Θεόσταλτε χριστιανέ!...

Μετ' ὀλίγον ἔβραζεν ἡδονικῶς, κοχλάζων σὰν τύμπανο μακρυνοῦ στρατοῦ, ποῦ ἔρχεται... Οὐδέποτε ἤκουσα μουσικὴν ὑψηλοτέραν. Μέσα εἰς τὸν ζεστὸν χυλόν, ποῦ μᾶς ξανάφερε εἰς τὴν ζωὴν λησμόνησα καὶ τὴν Ρήγισσαν καὶ τὸν ἐπιλοχίαν.

Παρ' ὀλίγον νὰ ἀφαιρεθῶ ἐκεῖ καὶ νὰ πνιγῇ μέσα στὸν τραχανᾶ καὶ ἡ ὑπηρεσία.

Ἔπαιρνε νὰ ξημερώνῃ πειὰ καὶ ἔψαχναν γιὰ νὰ μᾶς βροῦνε. Ἀγρίως ἐφώναζεν ὁ ἐπιλοχίας.

— Ἐνόμισα πῶς πέσατε σ' ἐνέδρα.

— Ὄχι ἐπέσαμε σέ.... τραχανᾶ!...

ΣΤΑΜ- ΣΤΑΜ.

ΟΠΟΥ ΚΙ' ΑΝ ΠΑΣ

Στὸν ἀγαπημένο μου ἀνεψιὸ
Σταῦρο Ν. Σβορῶνο

Ὅπου κι' ἂν πᾷς κάτι θὰ βρῇς νὰ σοῦ μιλῇ γιὰ μένα
Τραγούδια μὲ τὸν πόνο μου ἀπ' τὴ καρδιὰ βγαλμένα.
Ἐργόχειρα ποῦ ἔκαμε τὸ ἰδικό μου χέρι.
Ὅπου κι' ἂν πᾷς κάτι θὰ βρῇς 'στὸ νοῦ σου νὰ μὲ φέρῃ.
Κι' ὅταν θὰ γέρῃς ἥσυχα 'ς τοῦ ὕπνου τὴν ἀγκάλη
Σὰν ὄνειρο θὰ ἔρχωμαι 'ς τὸν ὕπνο σου καὶ πάλι.

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΥΝΝΕΦΙΑΣ

Λεβέντης σ' ὅλα του, τὸ σῶμα, τὴ ψυχή, τὴν ἀνατροφή, τὴ μόρφωση.

Κορμοστασιὰ ζηλευτὴ καὶ χαρακτηριστικὰ καθαρῶς ἑλληνικά, ἦταν ὅλος ζωή.

Πρόσωπο μελαχροινὸ γεμάτο ὠμορφιά. Μορφὴ πάντα γελαστή, ποῦ σκορποῦσε παντοῦ τὴ χαρά.

Μάτια μαῦρα, ζωηρά, ποῦ καθρέφτιζαν τὴ μεγάλη του ψυχή. Λαλιὰ γλυκειὰ καὶ φέρσιμο ὑποχρεωτικὸ σ' ὅλους, μεγάλους καὶ μικρούς.

Καρδιὰ δουνό, ποῦ εἶχε θέσι γιὰ ὅλο τὸν κόσμο. Σκέψη, ποῦ τὴν κούραζαν μόνο ὑψηλὲς καὶ ὡραῖες ἰδέες. Πατριώτης ποῦ δὲν λογάριαζε τίποτε μπροστὰ στὴν πατρίδα. Παλληκάρι δίχως ρεκλάμες ποῦ λαχταροῦσε τὴ στιγμὴ νὰ δείξῃ σὲ ἔργα ἐκεῖνο ποῦ ἔννοιωθε ἡ ψυχή του.

Μόρφωση γερή, ποῦ τοῦ ἄνοιγε διάπλατα τὸ δρόμο στὴ πρόοδο. Τελείωσε τὸ Γυμνάσιο καὶ τὸ Ἐμπορικὸ Λύκειο, τελειοποιήθηκε στὲς ξένες γλῶσσες καὶ ἀριστεύσας σὲ διαγωνισμὸ ἔγινε ὑπάλ-

ληλος τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν στὴ Σάμο. Τελευταίως ἦτο ἀρχηλογιστὴς αὐτῆς. Τὸ μέλλον ἦτο δικό του.

Αὐτὸς ἦτο ὁ Δημητράκης, ὅπως ἁπλῶς τὸν φώναζαν ὅλοι, ἡ λατρεία τῆς μάνας του, τὸ καμάρι τῆς κοινωνίας τοῦ Βαθυοῦ, ἡ συμπάθεια ὅλων, ὅσοι τὸν γνώριζαν, γιὰ τὰ πολλὰ στολίδια μὲ τὰ ὁποῖα τὸν προίκισεν ἡ μοῖρα.

***

Γεννήθηκε στὴ Ν. Ἔφεσο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὸ Ν)βριο τοῦ 1888, ἀπὸ πατέρα τὸν Ἀλέξανδρο Συννεφιὰ καὶ μητέρα τὴν Μαρία κόρη τοῦ ἐκ Σάμου Μιλτιάδου Βλασσοπούλου. Στὸν ἄτυχο πόλεμο τοῦ 1897 ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνηση ἐξετόπισε τὴν πατρική του οἰκογένεια μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας στὴ Σάμο, ὅπου πλέον ἐγκατεστάθη. Ἴσως καὶ τὸ περιστατικὸ αὐτὸ νὰ γέννησε στὴ ψυχή του τὴν ἰδέα, νὰ ἐκδικηθῇ μιὰ μέρα τὸν ἐχθρὸ τῆς πατρίδας του.

Δέκα χρόνων περίπου ἔχασε τὸν πατέρα του στὰ ξένα. Ἀπὸ τότε τὰ ὀρφανὰ ἐπροστάτευσεν ὁ παπποῦς τω/ Μιλτ. Βλασσόπουλος ἡ δὲ μητέρα των ἀφοσιώθηκε στὰ παιδιά της, εἰς τὰ ὁποῖα ἔδωκε τὴν ἄδολη Ἑλληνικὴ ἀνατροφή, ποῦ εἶχε λάβει ἀπὸ τοὺς γονεῖς της.

Καὶ ἂν τὴ στιγμὴ ποῦ ἡ μεγάλη μάνα—ἡ πατρίδα—κάλεσε τὰ παιδιά της νὰ διώξουν ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ χώματα τὸν ἐχθρό, ἐκείνη δὲν εἶπε στὸ Δημητράκη της τὸ Σπαρτιατικὸ ρητὸ «Ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τὰς» τοῦ τὸ εἶχεν ὅμως φωλιάσει στὴ ψυχή του τόσο βαθειά, ὥστε νὰ μὴν ἔχουν πλέον θέση τὰ λόγια ἐκεῖ ποῦ ἐχρειάζοντο ἔργα.

Καὶ ὅταν ὁ ἀρχηγὸς μὲ τοὺς συντρόφους του ἐπαναστάτας πηγαίνοντας τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1916 στὴ Θεσσαλονίκη ἐπεσκέφθηκαν καὶ τὴ Σάμο, ἀπὸ τοὺς πρώτους παρουσιάσθηκεν σ᾽ αὐτὸν μὲ τὸν σύντροφό του Χρ. Μ. Καραθανάση καὶ κρυφὰ ἀπὸ ὅλους συγγενεῖς καὶ φίλους, σὰν ἀληθινὰ παλληκάρια, ἐτέθησαν στὴ διάθεσί του γιὰ τὴν πατρίδα.

Σὲ λίγες μέρες μὲ τὴν εὐχὴ τῆς μητέρας του πῆγε ἐθελοντὴς καὶ περήφανος φόρεσε τὴν ὡραία του στολὴ τοῦ ἐφέδρου ἐπιλοχίου. Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ἔφευγε μὲ τὸ τάγμα τοῦ Καρασεβδᾶ γιὰ τὸ μέτωπο. Ἐκεῖ στὴ μεγάλη μάχη τοῦ Σκρᾶ τῆς 27 Ἀπριλίου 1917 ποῦ ἔλαβαν μέρος, ὁ Δημητράκης ἀπεκαλύφθη σωστὸς μυθικὸς ἥρως, τιμήσας καὶ δοξάσας τὸ ἄτομό του, τὴ γεννειά του, τὴ πατρίδα. Σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμή, μόνος ὄρθιος, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ οὐλαμοῦ, μετέδωκεν ἀπ᾽ τὴ φλόγα τῆς ψυχῆς του στοὺς ἄνδρας του καὶ περιφρονήσαντες τὸν θάνατον ἐπετέθησαν σὰν λυσσασμένοι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ τοῦ πῆραν τὰ χαρακώματα. Τὸ ἡρωϊκό του ἀνάστημα γιγαντώθηκε τόσο καὶ ἐπεβλήθηκε τόσο στὴ μάχη ἐκείνη ποῦ καὶ αὐτὰ τὰ βόλια τοῦ ἐχθροῦ τὸν σεβάσθηκαν

στὴν ἐπίθεσι. Ὁ ζηλιάρης ὅμως Χάρος φθονήσας τὴ δόξα του, διάλεξε τή στιγμὴ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη, ὅταν εὐχαριστημένος μὲ τὸ ἀποτέλεσμα ξεκουράζονταν στὰ χαρακώματα ποῦ κέρδισαν ἀπ' τὸν ἐχθρό, τοῦ ἔστειλε ἄνανδρα τὸν θάνατο. Μιὰ ὀβίδα ἔσπασε ἀπὸ πάνω του καὶ τὰ κομμάτια της τοῦ ἀφήρεσαν τὴ ζωή, τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποῦ ἡ ψυχή του ἔχαιρε ὅτι ἀξιώθηκε νὰ στολίσῃ μὲ μιὰ ὡραία ἀκόμα σελίδα τὴν μεγάλη ἱστορία τῆς πατρίδας, γιὰ τὴν ὁποίαν ἐθυσίαζε τὸ πᾶν.

Τὸν θάνατό του ἀνήγγειλε πρῶτος ὁ ἀντάξιος ἀδελφός του λοχίας τότε στὸν οὐλαμὸ καὶ κατόπιν ἀνθυπολοχαγὸς Μίλτος, μὲ τὸ ἑξῆς ὡραῖο τηλεγράφημα.

«Ὁ Δημητράκης σκοτώθηκε πρῶτος στὸ λόχο του. Δέχτηκε τὸ »ἐχθρικὸ βόλι σὰν ἥρωας. Τέτοιο ὡραῖο θάνατο λαχτάρισε ἡ ψυχή »του. Μαζὺ μὲ τὸ θάνατο ἀγκάλιασε γιὰ πάντα τὴ δόξα. Τιμή του »καὶ τιμή μας. Ἀναγγείλατε καταλλήλως καὶ προετοιμάσατε τὴ »μητέρα στὴ συμφορά.

***

Ἡ εἴδηση τοῦ χαμοῦ τοῦ Δημητράκη δὲν συνεκλόνισε μόνο τὴν καρδιὰ τῆς μητέρας του καὶ τῶν ἰδικῶν του, συνεκλόνισε τὴν καρδιὰ ὅλου τοῦ Βαθυοῦ, ποῦ τὸν εἶχε γιὰ καμάρι καὶ γιὰ στολίδι του. Μάτι δὲν ἔμεινε ἀδάκρυτο. Ἀπὸ τὸν Κυβερνητικὸ Ἀντιπρόσωπο κ. Κ. Μελᾶ ὡς τὸν τελευταῖο πολίτη ὅλοι ἔσπευσαν νὰ ἐκδηλώσουν τὴ συμπάθειά των στὴν πονεμένη μάνα. Καὶ ἦτο ἀληθινὸ προσκύνημα τὸ σπίτι του ἐπὶ πολύ.

Δὲν ἔμεινε ἔνδειξη τιμῆς καὶ ἀγάπης ποῦ νὰ μὴν ἐγένετο στὸ δοξασμένο παλληκάρι. Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ καὶ Γαλλικὴ Κυβέρνηση ἀπενεμήθη στὸ νεκρό του ὁ Σταυρὸς τῆς Ἀνδρείας. Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις τοῦ ἔκαμε ἐπίσημο μνημόσυνο, ὅπου σύσσωμος ἡ πόλις ἔσπευσε νὰ ράνῃ μὲ δαφνόκλαδα καὶ λουλούδια καὶ δάκρυα τὰ κόλλυβά του. Ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸ κ. Βενιζέλο ὡς τὸ τελευταῖο ἀξιωματικό του, ὅλοι ἔσπευσαν νὰ συλλυπηθοῦν τὴν οἰκογένειά του. Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐδήλωσεν ὅτι εἰς τὴν τιμητικὴν στήλην, ποῦ θὰ ἀνεγείρῃ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ της, πρῶτο θὰ γραφῇ τὸ ὄνομα τοῦ Συννεφιᾶ. Ὁ κ. Κυβερνητικὸς Ἀντιπρόσωπος Σάμου τὴν ἴδια τοῦ ἐπεφύλαξε τιμὴ γιὰ τὴν ἀναθηματικὴ στήλη ποῦ ἡ Σάμος θὰ στήσῃ στὰ παιδιά της ποῦ σκοτώθηκαν γιὰ τὴ δόξα της. Ἡ Μοῦσα τὸν ἔκλαψε ὅσο κανένα ἄλλο. Ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι ἐσκόρπισαν σπάταλα τὰ πνευματικά τους λουλούδια στοῦ παλληκαριοῦ τὸν τάφο. Γιὰ τὸν Δημητράκη ὅσα ἐγράφησαν εἶνε τόσο πολλά, ποῦ ὁλόκληρος ὁ τόμος τοῦ «Μικρασιατικοῦ» δὲν θὰ τὰ χωροῦσε. Θὰ ἐκδοθοῦν σύντομα σὲ ἰδιαίτερο βιβλίο ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του καὶ θὰ εἶνε αὐτὸ τὸ πειὸ ὥμορφο βιβλίο ποῦ θὰ κλῇ στὲς σελίδες του, μιὰ πανώρῃα ζωὴ καὶ ἕνα ζηλευτὸ θάνατο. Ἀπ' ὅλα ὅσα ἐγράφησαν δημοσιεύομε μόνο τὸ ἔξοχο ποίημα τοῦ λοχαγοῦ του κ. Σύρρου, ὁ ὁποίος σὰν ἀριστοτέχνης ζωφγραφίζει τὸν ἀλησμόνητο Δημητράκη.

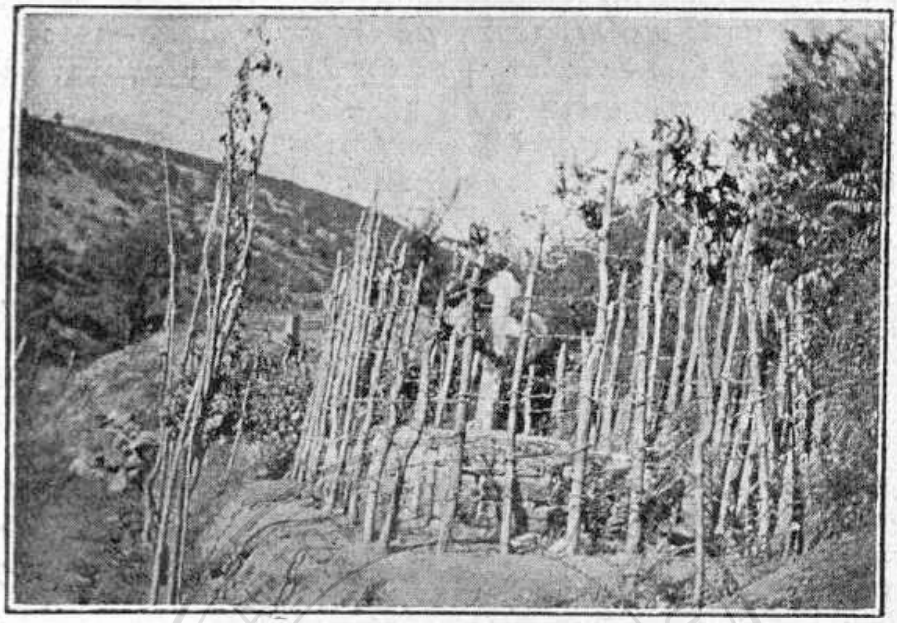

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ Δ. ΣΥΝΝΕΦΙΑ

Τὸ νεκρό του δέχτηκε τὸ ἴδιο Μακεδονικὸ χῶμα, γιὰ τὴ λευτεριὰ τοῦ ὁποίου χάρισε τὴ ζωή του. Ὁ τάφος του θὰ εἶνε τὸ προσκύνημα κάθε διαβάτου. Ἕνας σταυρός, ποῦ φρόντισαν νὰ στήσουν οἱ συμπολεμισταί του, προφυλαγμένος μὲ τὰ ἴδια συρματοπλέγματα τοῦ ἐχθροῦ—λάφυρα τῆς νίκης—θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ στηθῇ μιὰ μέρα ἐκεῖ μνημεῖο, γιὰ νὰθυμίζῃ στοὺς νεώτερους ὅτι

«Μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ ἁπάντων προγόνων ἱερώτερον »καὶ τιμιώτερον ἐστὶν ἡ πατρίς».

Ὡς μόνος χαρακτηρισμὸς τοῦ Δημητράκη γιὰ ὅσους δεν ηὐτήχησαν νὰ τὸν γνωρίσουν φθάνει αὐτὴ καὶ μόνη ἡ περικοπὴ ἀπὸ τὰ ἀποχαιρετηστήρια γράμματα, ποῦ ἔγραψε γιὰ τοὺς δικούς του τὴ παραμονὴ τῆς μάχης.

Ἀγαπημένοι μου

. . . . . .

«....Ἴσως καὶ νὰ μὴ σκοτωθῶ. Μὰ ἂν ἡ δόξα θελήσῃ νὰ μὲ πά»ρῃ μαζύ της, μεγάλη τιμὴ σὲ μένα. Τί κι' ἂν ζοῦσα μερικὰ χρό»νια ἀκόμα; Θὰ μοῦ ἦταν ἄλλως τε πολὺ δύσκολο ἂν ζοῦσα »ἐνάντια μὲ τὰς πεποιθήσεις μου. Τὸ νὰ πεθάνῃ ὅμως κανεὶς γιὰ »τὲς ἀρχές του, τές ἰδέες του, ἐπάνω στὰ πεδία τῆς τιμῆς, ἔχει »ἄφθαστη ὠμορφιά. Ναί, δὲν λέγω, θὰ κλάψητε, καὶ σύ, Μαμᾶ, »πρὸ πάντων, ὅπως καὶ μένα αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἕνα δάκρυ θολώνει »τὰ μάτια μου ποῦ σᾶς ἀφίνω. Μὰ τί νὰ γίνῃ; Ἡ συνείδησή μου »δὲν μοῦ ἐπιτρέπει ἀλλοιῶς νὰ φερθῶ. Ἐλπίζω ὅμως καὶ τὸ ποθῶ ὅτι σᾶν παρέλθῃ ἡ πρώτη συγκίνησι κάποια ὑψηλότερη, ἅγια

»σκέψη νὰ μετριάζῃ τὴν πίκρα σου, ἀγαπημένη μου Μαμᾶ. Ἡ »σκέψη ὅτι ὁ γυιός σου ἐθυσιάσθη γιὰ τὲς πειὸ εὐγενέστερες ἰδέες, »γιὰ τὰ ἰδανικά του. Κι' αὐτὴ ἡ σκέψη ἂς σοῦ σταλάζει βάλσαμο »παρηγοριᾶς στὴ πικραμένη σου ψυχή—Σὲ μένα ἡ Δόξα, σ' ἐσένα, »μαμᾶ, σ' ἐσᾶς ἀδέρφια μου, ἡ τιμὴ κι' ὑπερηφάνεια! Πρέπει, »μαμᾶ, νὰ κάμῃς ὑπομονή, δὲν εἶσαι οὔτε ἡ πρώτη μὰ οὔτε καὶ ἡ »δεύτερη. Χιλιάδες ὅλες μητέρες ἐθυσίασαν τὰ παιδιά τους σ' »αὐτὸν τὸν μέγαν ἀγῶνα, ποῦ ἔχει τὸν ἱερώτερο σκοπό. Τὰ λαμπρά »σου καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐγαλούχησες, μᾶς »ἀνέθρεψες. ἂς ὑπερνικήσουν τὴν ἀνθρώπινη, τὴ μητρική σου ἀδυ»ναμία. Ὑπομονή, μαμᾶ. Πρέπει νὰ ζήσῃς πολλὰ χρόνια ἀκόμη. »Δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη ἡ εὐγενής, ἡ ὑψηλὴ ἀποστολή σου στὸν »κόσμο αὐτό, τὴν ὁποία μὲ τόση ἐπιτυχία ἐξετέλεσες ἴσαμε σήμε»ρα. Στοχάσου ὅτι σὺ θὰ βοηθήσῃς τὸ Μίλτο, τὴν Αὔρα νὰ κά»μουν τὰ ἐγγόνια σου ἀντάξιά σου. Πόσο λεπτὴ καὶ εὐγενὴς ὑπο»χρέωση σοῦ μένει ἀκόμη! Μὰ καὶ γιὰ μένα νὰ κάμῃς ὑπομονή— »θέλω τὰ δάκρυά σου νἄναι συνέπεια τῆς χαρᾶς σου, τῆς ὑπερη»φάνειάς σου. Ἂς τὸ ἐλπίζω καὶ αὐτή μου ἡ ἐλπὶς πόσο θὰ μὲ »παρηγορεῖ ἐκεῖ..... ψηλά. Σᾶς φιλῶ. Μαμά μου, Αὐρούλα μου, »Μίλτο μου, Θαλὴ μου, Γιαγιά μου, Πιπῆ μου, θειές μου, Βασιλική, »Ἑλένη, Ἀγγελικὴ γιὰ τελευταία φορὰ μ' ὅλη τὴ ψυχική μου »δύναμη.

»Ὁ γυιός σου, ὁ ἀδελφός σας, ὁ ἔγγονός σου, ὁ ἀνεψιός σας

Δημητράκης»

ΕΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΣΥΝΝΕΦΙΑ

Λιγὰ διαβάτα διάβαινε, στὰ νύχια σου περπάτα
Μὴ σβύσῃς τὸν ἀντίλαλο τῆς ρεματιᾶς ποῦ κλαίει.
Τὸ μοιρολόϊ τ' ἀηδονιοῦ, τὸ στέναγμα τοῦ κούκου
Καὶ τῆς νεράϊδας τὸ σκοπὸ ποῦ πρὸς τ' ἀστέρια λέει:

«Θείου Ποιητὴ οὐράνιος στίχος.
Στὴ χειμωνιὰ τοῦ ἥλιου ἀχτίδα,
Τῆς ἄνοιξις εὐωδιαστὸ λουλοῦδι,
Καλοκαιριοῦ δροσοστολίδα
Ἡ ζωή του....

Οὐράνιου θόλου ἁγνὴ διαφάνια
Πλάτεια θαλάσσης, χιονιῶν ἀσπράδα,

Ἀητοῦ φτεροῦγες, μετέωρου λάμψη,
Ἀπαλὴ καὶ μάγη φεγγαριοῦ γλυκάδα
Εἶν' ἡ ψυχή του....

Μάγου φωτὸς ἀστείρευτες βρύσες,
Στολίδια ἀτίμητα θείας μορφῆς,
Διαλαλοῦσαν τοῦ ἥλιου τὴν δόξα,
Τὴν ἀγνότη ὡραίας ψυχῆς
Τὰ δυό του μάτια.

Πανώρηο θρόϊσμα ἀφροῦ κυμάτων
Πάνω σὲ κάτασπρη γλυκειὰν ἀμμουδιά,
Χοροῦ ἀγγέλων ὑπερκόσμιο μέλος,
Πνοὴ ζεφύρου σὲ καλαμιά.....
Νὰ ἡ λαλιά του:.

Ἄρπα χρυσόχορδη, βωμὸς ἀγάπης,
Εὐγένειας βάθρο, σπηλιὰ τοῦ ὡραίου,
Πηγὴ ἀστείρευτη χαρᾶς καὶ πόνου
Ἕδρα ἀτράνταχτη ἀλκῆς ἡμιθέου
Νὰ ἡ καρδιά του....

Ὄψη Ἀπολλώνεια, Ἀπολλώνεια σκέψη,
Νὰ τὶ πολύτιμο εἶχε νὰ θύση,
Αἷμα σὰ σμάραγδο ἁγνὸ καὶ διάφανο,
Νὰ τὶ θυμίαμα ἦρθε νὰ χύση
Στὸ θεῖο βωμό! !

Τἄδωκε ὅλα, ὠϊμέ! γιὰ πάντα....
Μόν' τοῦ ὀνείρου του κἄποιο ἀχνάρι
Ἀφῆκε πίσω του νἀνθῆ αἰώνια....
Ἕνα ἀτίμητο δάφνης κλωνάρι....
Κι' ἕνα Σταυρό!...»

Π. ΣΥΡΡΟΣ
Ὁ Λοχαγός του

Ἰδοὺ καὶ ἕνας ἀκόμη ὡραῖος χαρακτηρισμὸς τοῦ φίλου του Ζ Π. «Ὁ Δημητράκης γεννήθηκε πρόωρα. Μὲ τὰ ἰδανικά του ποῦ. ἔτρεφε ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ στὸ κόσμο μετὸ 100—200 χόρνια γιὰ νὰ τὸν νοιώσουν»,

Αὐτὸς ἦτο ὁ Δημητράκης. Ἕνα ἄστρο ποῦ πέρασε ἀπ' τὸ κόσμο κι' ἀφῆκεν τὴν ὡραιότερη λάμψη.

«Τὴ δόξα τοῦ σκοτωμοῦ γιὰ τὴ πατρίδα»!

Γ.

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Γιομάτη ἡ ἐκκλησιὰ λαμποκοπάει ἀπὸ τὸ φῶς ποῦ χύνουνε τὰ κηριὰ πάνω στὶς μαλαματένιες εἰκόνες. Ὁ ἥλιος περνάει μέσα ἀπὸ τὰ ψηλὰ παραθύρια μὲ τὰ μικρά, στρογγυλά, χρωματιστά τζάμια κ' οἱ ἀχτίδες του πετοῦνε στὰ πόδια τῆς Παναγιᾶς ποῦ μὲ τὲς ἀγκάλες ἀνοιχτὲς δέεται στὸ Θεὸ νὰ λυπηθῇ τοὺς ἀνθρώπους.

— Ὁ πατέρας του, ὁ πατέρας του, ψιθυρίζουνε καμπόσοι βλέποντας τὸ γέρο Στρατῆ νὰ μπαίνῃ στὴν ἐκκλησία.

Ἕνας νέος ἔτρεξε νὰ ὁδηγήσῃ τὸ γέρο σὲ μιὰ τιμητικὴ θέσι τὴ στιγμὴ ποῦ κεῖνος σαστισμένος προσπαθοῦσε νὰ τρυπώσῃ κάπου μέσα στὸν κόσμο. Ζάρωσε στὴ θέσι του γιὰ νὰ πιάσῃ ὅσο γίνεται λιγώτερο τόπο κ' ἡ ματιά του ἔπεσε πάνω στὸ δίσκο μὲ τὰ κόλλυβα, μὲ τὲς δύο μεγάλες ἄσπρες λαμπάδες ποῦ καίγανε ἀπὸ πάνω τους. Μέσα στὸ δίσκο μὲ τὰ χονδρὰ ἀσημένια κουφέτα, εἶδε τὸ γυιό του κ' ἡ καρδιά του ἄρχισε νὰ χτυπάῃ. Ἤθελε νὰ τρέξῃ, νὰ σκύψῃ, νά φιλήσῃ τὰ κόλλυβα τοῦ παιδιοῦ του, μὰ τὴ στιγμὴ κείνη σὰν νἀπλώθηκε πάνωτου κάποιο χέρι καὶ τὸν κράτησε.

Ὁ Δεσπότης μὲ τὰ χρυσᾶ του. μὲ τὴν πατερίτσα του, ποῦ ἔμοιαζε σᾶν βασιληᾶς πάνω στὸ δεσποτικό, γύρισε καὶ τοὔριξε μιὰ ματιὰ θειλὰ σὰ νὰ μὴν ἤτανε ἄξιος νἀτενίσῃ ἕνα τέτοιο μεγαλεῖο. Νὰ κι' ὁ Δήμαρχος μὲ τὴ ρεντικότα του, νὰ κ' οἱ δικασταὶ κατσουφιασμένοι, πνιγμένοι στὰ μαῦρα, νὰ κ' οἱ ἀξιωματικοὶ μὲ τὶς μεγάλες στολές, νὰ κ' οἱ καθηγητάδες μὲ ὅλο τὸ Γυμνάσιο καὶ μὲ τὴ σημαία τοῦ σκολειοῦ δεμένη μὲ μιὰ μαύρη κορδέλλα. Ὅλοι προσκαλεσμένοι τρέξανε πρόθυμα νὰ τιμήσουνε τὸ νεκρό, τὸ παλληκάρι ποὖπεσε παλληκαρίσια καὶ τίμησε μὲ τὸ θάνατό του ὅλη τὴν ἐπαρχία.

Ἄρχισε τὸ μνημόσυνο. Γυρτὸς τώρα πάνω ἀπ' τὸ δίσκο μὲ τὰ κόλλυβα ὁ γέρο Στρατὴς ἀκούει τὲς γλυκειές ψαλμουδίες ποῦ σταλάζουνε τὸ μπάλσαμο στὲς πονεμένες ψυχές. Ὦ τὰ Θεῖα, τὰ

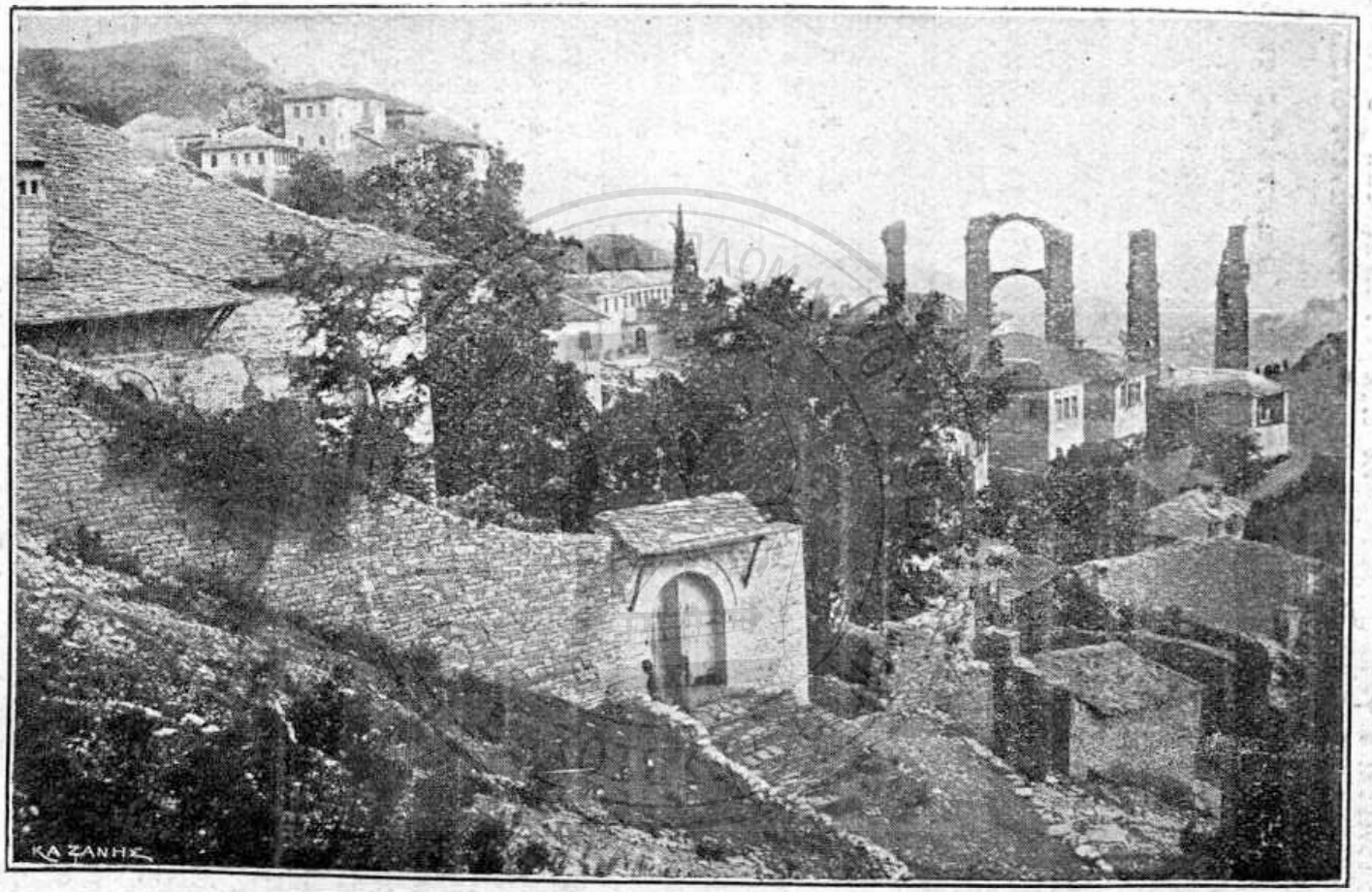

ΤΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΝ

γλυκὰ λογάκια ποῦ χαϊδεύουνε ἁπαλὰ τὴν καρδιά! Κἄποτε σὰ νὰ λησμονιέται ὁ γέρο Στρατῆς κι' ἄξαφνα τινάζεται, ὀρθώνει τὸ κορμί του, στηλώνει τὸ κεφάλι στοὺς ὤμους του ἀντρειώνεται σὲ μιὰ λεβέντικη ἔκφρασι.

—Βράχος, ψιθυρίζει κἄποιος θαμάζοντας. Ὁ Δεσπότης σκορπίζε τὰ ὑστερνὰ γλυκόλογα, βλογάει, κ' ἡ φωνή του τρεμάμενη βαθειὰι ἀντηχάει σὰ νὰ κατεβαίνῃ ἀπὸ ἀψηλά. Ὅλοι ἀνατριχιάζουνε κι' ὁ Δεσπότης ρίχνεται στὸ Δεσποτικὸ σκοπίζοντας μ' ἕνα μαντήλι τὰ μάτια του. Ὁ γέρο Στρατῆς χαμογελάει.

—Γιὰ κύτταζε. Γελάει, ψιθυρίζει ἕνας.

—Πατέρας μιὰ φορά, προσθέτει ἄλλος.

—Ὅλοι μαζεύονται τώρα κοντὰ στὸ Δεσποτικὸ ν' ἀκούσουνε τὸ λόγο. Διψάνε, γιὰ λόγο. Βουρκωμένες οἱ καρδιὲς θέλουν νὰ ξεσπάσουνε. Ὁ ρήτορας ἀνεβαίνει τὸ πρόχειρο βῆμα, δίπλα στὸ Δεσποτικό. Εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ σκοτωμένου. Μαζὺ πολεμήσανε, στὰ χέρια του ξεψύχησε τὸ παλληκάρι. Δὲν εἶνε ρήτορας μὰ τὰ λόγια βγαίνουνε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ ἁπλᾶ, ἀφτιασίδωτα, ἀληθινά, δυνατά. Δὲν εἶνε λόγος. Ἕνα μυρολόγι, ποῦ ἀντηχάει σπαραχτικό. Κρατοῦνε τὴν ἀνάσσα τους, τὰ δάκρυα κυλᾶνε στὰ μάγουλα καυτερά. Μόνο ὁ γέρο Στρατῆς καρφώνει τὰ μάτια του στὸ ρήτορα ἀτάραχος, μὲ τὸ αἰώνιο χαμόγελο, ξὲς καὶ πέτρωσε πάνω στὰ χείλια του.

—Ἀρχαῖος Ἕλληνας, σκύβει καὶ λέει ἕνας καθηγητὴς στὸ αὐτὶ ἑνὸς συναδέλφου του, κ' οἱ δυὸ καρφώνουνε μὲ θαμασμὸ τὰ μάτια στὸ γέρο ποῦ συνοδεύει τὸ λόγο τοῦ ρήτορα [μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελό του

—Νὰ γιατὶ νικήσαμε, ψιθυρίζει ὁ Δήμαρχος κουμπόνοντας κατὸ τελευταῖο κουμπὶ τῆς ρεντικότας του (γιὰ νὰ προβάλῃ καὶ λύτερα ἀπὸ κάτω τὸ λυγερό του ἀνάστημα).

Σωπαίνει γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ ρήτορας, κουρασμένος, ἐξαντλημένος καὶ ξαναρχίζει γιὰ νὰ φτάσῃ σὲ λίγο στὸ τέλος μέσα στὴ σιγαλιὰ ποῦ ἁπλώνεται πένθιμη. βαρειὰ σὲ ὅλη τὴν ἐκκλησιά.

«Σὲ κλαίει ἡ πατρίδα σου, ὦ ἡρωϊκὲ ποῦ σέρνεις τὸ χορὸ τῶν παλῃῶν ἁρματολῶν, σὲ κλαῖνε οἱ φίλοι σου, σὲ κλαίει ὁ ἄμοιρος ὁ πατέρας σου ποῦ δὲν θὰ σὲ ξαναϊδῇ πειά....

Ἐδῶ ὁ γέρο Στρατῆς ἀνατραντάχτηκε ὅλος σᾶν ἠλεκτρισμένος σήκωσε τὸ κεφάλι του, ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ ξέσπασε σ' ἕνα δυνατό, νευρικό γέλοιο....

—Σιδερένια καρδιά, εἶπε κἄποιος.

—Ἔτσι εἴμαστε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες συμπλήρωσε ὁ καθηγητής.

Τέλειωσε τὸ λόγο καὶ κατέβηκε ἀπὸ τὸ βῆμα μὲ τὸ μαντήλι στὰ μάτια. Κανεὶς δὲν περίμενε νὰ μιλήσῃ μὲ τέτοια δύναμη. Ἔτσι τὸ πάθος τροχίζει τὴ γλῶσσα, φτερώνει τὴ φαντασία καὶ τὰ λόγια ἀναβρύζουνε πύρινα ἀπὸ τὸ καμίνιτῆς καρδιᾶς.

Ἕνας—ἕνας περνοῦνε τώρα μπροστὰ ἀπὸ τὸ γέρο Στρατῆ, ποῦ

στέκεται σὰ σαστισμένος καὶ τοῦ σφίγγουνε τὸ χέρι. Ὁ καθένας μὲ τὸ λόγο του, μὲ τὴ παρηγοριά του. Περνάει κι' ὁ Δήμαρχος, μὲ τὴ ρεντικότα του. Σοβαρός, ἐπίσημος, ἁρπάζει τὸ χέρι τοῦ γέρο Στρατῆ καὶ τοῦ τὸ σφίγγει καρδιακά.

—Σὲ συλλυποῦμαι, ψιθυρίζει ἀληθινὰ συγκινημένος.

—Ὄχι κύρ Δήμαρχε, δὲ μοῦ πρέπουνε μένα συλλυπητήρια, συγχαρητήρια μοῦ πρέπουνε μένα ποῦ πάντρεψα τὸ γυιό μου· μακάρι κάθε πατέρας νἄχῃ τὴν τύχη μου, ἄμποτε νὰ εἶχα σὲ ὅλη τὴ ζήση μου γευτῇ κι' ἄλλες τέτοιες χαρές, ἀποκρίνεται ὁ γέρο Στρατῆς.

Κοιττάζονται ὅλοι ξαφνισμένοι. Εἶνε αὐτὰ λόγια ποῦ βγαίνουνε ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς γέρου χωριάτη ἢ εἶνε λόγια ποῦ τὰ διαβάζουμε στὰ βιβλία καὶ μᾶς γεννοῦνε τὴ δυσπιστία. Καρδιὰ ἔχει μέσα του αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἢ ἕνα κομμάτι κρύο μάρμαρο γιὰ νὰ μπορῇ νὰ προφέρῃ τέτοια λόγια, γιὰ νὰ μποροῦνε νἀνθίζουνε τέτοια λουλούδια μυρωδάτα στά χείλια ποῦ τὰ φρυγανίζει ὁ πόνος;

—Εἶνε Ἕλληνας, ξηγάει ὁ καθηγητής.

—Ἄξίζει νὰ τὸν ἀθανατίσῃ κανεὶς αὐτὸ τὸ γέρο, δογματίζει ἕνας δικαστὴς σ' ἕναν ἐπίσημο τόνο....

Σκόρπισε ὅλος ὁ κόσμος. Τώρα ἀπομείνανε μέσα στὴν ἐκκλησιὰ ποῦ ἁπλώνεται ἕνα θλιβερὸ θαμπόφωτο, μόνο οἱ φίλοι τοῦ πεθαμένου. Ὁ γέρο Στρατῆς καρφώνει τὰ μάτια του πάνω στὸ δίσκο τὸν ὠμορφοστολισμένο γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα πρὶν ἔρθῃ ὁ κανδηλανάφτης καὶ καταστρέψῃ τὴν ἁρμονία ἀδειάζοντας τὸ δίσκο μέσα σ' ἕνα μεγάλο πανέρι σωρὸ, ἀνάκατα...

—Πᾶμε καὶ μεῖς; προτείνει ἕνας ἀπὸ τοὺς νέους.

Χαμογελάει πάλι ὁ γέρο Στρατῆς.

—Δὲν θὰ περιμείνουμε νὰ πάρουμε καὶ τὸ φίλο σας, ρωτάει σιγαλά, πένθιμα.

Νοιώθουνε ὅλοι τὸ θλιβερὸ τὸ νόημά του καὶ κατεβάζουνε τὰ κεφάλια. Κανεὶς δὲν βρίσκει τὴ στιγμὴ ἐκείνη μιὰ πρόχειρη, εὔκολη ἀπάντησι.

—Ἐκεῖνος καλὰ κοιμᾶται. Μακάρι καὶ μεῖς, ἀποτολμάει κάποιος νὰ πῇ.

Βγαίνουνε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ ὅλοι μαζὺ μὲ τὸ γέρο Στρατῆ στὴ μέση. Ὅλο κουβεντιάζει, γελάει....

—Ἄ! νὰ ξέρατε πόση χαρὰ νοιώθω. Αἴ; δὲν εἶμαι ἀλήθεια ἕνας εὐτυχισμένος πατέρας; ρωτάει.

—Σὰ φιλόσοφος μιλάει, ψιθυρίζει κάποιος.

—Καὶ εἶναι ντὶπ καταντὶπ ἀγράμματος.

—Τί κάνει τὸ αἴστημα!

Καθὼς περπατᾶνε ὁ γέρο Στρατῆς ἀρχίζει νὰ τοὺς διηγῆται ἱστορίες ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του.

—Ἁπλῆ φυσικιὰ ἡ κουβέντα του δίχως καμμιὰ συγκίνηση ποῦ νὰ ἐξωτερικεύεται στὴν ἔκφρασι τοῦ προσώπου του, στὸν τόνο

τῆς φωνῆς του, λὲς καὶ μιλάει γιὰ τὰ πειὸ συνηθισμένα πράγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς του.

Πᾶμε τώρα νὰ σᾶς κεράσω, προτείνει ἄξαφνα περνώντας ἀπὸ μιὰ ταβέρνα.

Γουρλώσανε τὰ μάτια τους. Μὴν τρελλάθηκε; Μὴν τοὔστριψε ἀπ' τὴ πολλὴ τὴ λύπη; Μὲ τὰ σωστά του τὸ λέει; Κάνουνε πῶς δὲν ἀκούσανε τάχα.

—Πᾶμε νὰ σᾶς κεράσω, ξαναλέει.

Μπαίνουνε στὴν ταβέρνα, κάθονται γύρω σ' ἕνα τραπέζι σιωπηλοί. Ἡ εὐθυμία αὐτοῦ τοῦ γέρου τοὺς κάθεται στὴ ψυχὴ σὰ μολύβι. Τηνὲ νοιώθουνε ἔτσι σὰν ἁμαρτία στὴ μνήμη τοῦ φίλου τους, ποῦ τοῦ κάνανε τὰ κόλλυβα. Δὲ θὰ παραπονιέται τάχατες ἀπὸ ἀψηλὰ ἡ ψυχή του; Μὰ ἀφοῦ τὸ θέλει ὁ πατέρας του;

—Φέρε μας κρασί, μπόλικο κρασί. Θὰ μεθύσουμε σήμερα, φωνάζει ὁ γέρο Στρατῆς.

Τσουγκρίζουνε τὰ ποτήρια τους.

—Ἐβίβα, φωνάζει ὁ γέρος σηκώνοντας ἀψηλὰ τὸ ποτῆρί του γιομάτο, στεφανωμένο μὲ ἄσπρο ἀφρό.

—Κοκκινέλι σὰν τὸ αἷμά του, λέει, κι' ἀπιθώνει χάμω τὸ ποτῆρι μὲ κρότο, σκοπίζοντας μὲ τὸ χέρι τὴς λίγες σταλαγματιὲς ποῦ κυλίσανε πάνω στάσπρα γένεια του.

—Τονὲ κοιττάζουνε ὅλοι μὲ εὐλάβεια, σὰν κάτι παράξενο, ἀφύσικο ἐνῷ κεῖνος ἀδειάζει τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο τὰ ποτήρια ξέχειλα, ὡς τὸν πάτο.

—Δὲν μοῦ ἀρέσει. Κάτι θἄπαθε ὁ κακομοίρης, ψιθυρίζει ἕνας ἀπὸ τὴ παρέα σκεφτικός.

Ὁ γέρος ρίχνει κρασὶ στὰ ποτήρια.

—Ἂς πιοῦμε καὶ τούτη στὴν ὑγειά μου. Αἴ; δὲ μὲ ζηλεύετε ρωτάει.

—Εὐτυχισμένος πατέρας, ἀποκρίνεται ἕνας δίχως νὰ τὸ πιστεύῃ.

Δὲν ἄφησε ἄλλονε νὰ πληρώσῃ πεντάρα. Τὰ πλήρωσε ὅλα ὁ ἴδιος.

—Τὸ γλέντι δικό μου σήμερα, φώναξε.

Βγήκανε ἀπὸ τὸ μαγαζὶ γελώντας.

—Παιδιά, καλὴ ἀντάμωση, φώναξε καὶ τοὺς πρότεινε τὸ χέρι, στεγνό, μὲ τὲς κόρδες ποῦ προβάλανε κάτω ἀπ' τὸ ξηροψημένο πετσί.

Καββαλίκεψε τὸ μουλάρι του, πῆρε τὸ καπίστρι στὰ χέρια, τοὺς ἔρριξε μιὰ ὑστερνὴ χαρούμενη ματιά. Τὸν παρακολουθήσανε μὲ τὸ μάτι ὅσο ποῦ ἔπαψε πιὰ ν' ἀκούγεται κι' ὁ κρότος τοῦ κουδουνιοῦ.

—Τόσο κρασὶ καὶ νὰ μὴ τὸν πιάσῃ διόλου, ψιθύρισε ἕνας.

—Τὶ ἄνθρωπος! μουρμούρισε ἄλλος.

Ἀλήθεια. Σὰ νἄπεσε πάνω στὴ φωτιὰ τὸ κρασὶ ἐξατμίστηκε μὲ

τὸ πρῶτο καὶ δὲν ἄφησε παρὰ ἕνα ὕστερο μικρὸ συννεφάκι στὸν τόπο του.

Μακρυὰ ἀκουγότανε ἀκόμη μισόσβηστα ὁ ἦχος τοῦ κουδουνιοῦ....

2

Ἔφτασε νύχτα βαθειὰ στὸ χωριό. Ὁ παγωμένος ἀγέρας τῆς νύχτας μέσ' στὸ δάσος τοὔχε πιὰ διώξει ἀπὸ τὸ κεφάλι τὴ ζάλη ποῦ τοὔφερε τὸ κρασί. Τὸ κορμί του κουρασμένο, ναρκωμένο ἔγερνε πάνω στὸ μουλάρι, καὶ μέσα στὴ σιγαλιὰ ἔφτανε σταὐτιά του ὁ ἦχος ὁ μονότονος τοῦ κουδουνιοῦ σὰ σὲ ὄνειρο. Κοιμότανε, ξύπνιος εἴτανε, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ὁρίσῃ. Παράτησε τὸ καπίστρι κι' ἄφησε τὸ μουλάρι μοναχό του νὰ πάρῃ τὸ δρόμο ποῦ τὸν ἤξερε.... Σὰ στάθηκε τὸ μουλάρι ἔνοιωσε πῶς βρισκότανε μπρὸς στὸ σπίτι του. Ξεπέζεψε, ἔβαλε τὸ μουλάρι στὸ κατῶι κι' ἀνέβηκε ἀργὰ τὴ σκάλα, τοῦ χαγιατιοῦ. Ὁ ἦχος τῆς κλειδωνιᾶς ἀντήχησε θλιβερὸς στὴν ψυχή του. Σβηστὸ τὸ καντήλι. Μιὰ παγωνιὰ χυμένη παντοῦ. Ποτὲ δὲν εἴτανε τόσο κρύο τὸ σπίτι. Ὅλη ἡ κρυάδα τῶν γερατειῶνε του καθρεφτιζότανε μέσα στὲς ἄδειες σιωπηλὲς αὐτὲς κάμαρες. Μολύβια εἶνε δεμένα στὰ πόδια του. Ἔτσι τὰ βήματά του σούρνονται βαρειὰ πάνω στὸ πάτωμα ποῦ μέσα ἀπ' τὲς χαραμάδες τῶν σανιδιῶν σὰ νὰ βγαίνῃ ἕνας ἀναστεναγμὸς σιγαλός, παραπονιάρικος....

Τράβηξε ἴσια στὴν κάμαρα τοῦ παιδιοῦ του. Σιγαλὰ ἔσπρωξε τὴν πόρτα καὶ μπῆκε πατῶντας στὰ νύχια γιὰ νὰ μὴν τὸ ξυπνήσῃ.... Τὸ φεγγάρι ἔπεφτε μέσα ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο κρύο, θλιβερό.... Ζύγωσε τὸ κρεββάτι.

—Παιδί μου, κοιμᾶσαι; μουρμούρισε σιγαλά.

Περίμενε ἀπόκριση.

—Δὲν μοῦ κραίνεις, παιδί μου; Ἐγὼ εἶμαι, ὁ πατέρας σου.

Σιγαλιά.

Ἄπλωσε τὰ χέρια του στὸ ἄσπρο, κρύο σεντόνι ποῦ φάνταζε κείνη τὴ στιγμὴ στὰ μάτια του σὰ σάβανο. Ἀνατρίχιασε καὶ τὸ ἄφησε νὰ πέσῃ πάλε χάμω στὸ πάτωμα σωρό, κουβάρι....

Πῆρε μιὰ καρέκλα καὶ κάθησε δίπλα στὸ κρεββάτι.

—Καλά, ἂς μὴ μοῦ μιλᾷς. Κοιμήσου. Ἐγὼ θά κάτσω ἐδῶ ὡς τὸ πρωῒ νὰ σὲ συντροφέψω.

Κρατεῖ τὴν ἀνάσσα του. Ἔπειτα σηκώνεται ἀλαφρά, σκύβει πάνω στὸ μαξιλάρι, ἁπλώνει τρεμουλιαστὸ τὸ χέρι του καὶ ἀρχίζει νὰ χαϊδεύῃ ἁπαλὰ τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ ποῦ βλέπει μέσα μὲ μάτια σφαλιστά, ὠχρό.

—Ἄφησέ με νὰ σοῦ χαϊδέψω τὰ μαλλάκια σου, ἀγαπημένο μου παιδί.

Περιμένει πεσμένος πάνω στὸ μαξιλάρι κι' ὁ ἴσκιος του πέφτει στὸν τοῖχο. Περιμένει μιὰ ἀπόκριση, μιὰ λεξούλα του, μιὰ ματι ποῦ δὲν ἔρχεται. Σηκώνεται. Κοιττάζει γύρο. Ἡάνω στὸ τζάκι νὰ φωτογραφία τοῦ παιδιοῦ του.

Λίγες ἡμέρες πρὶν νὰ φύγῃ πῆγε καὶ φωτογραφήθηκε μὲ τὰ στρατιωτικά του καὶ τὴν ἄφησε τοῦ πατέρα του γιὰ θύμηση σᾶ' νὰ τὄξερε πῶς δὲ θὰ ξαναγυρίσῃ. Τί ὥμορφος ἦποῦ εἶναι. Τὸ μάτι του φωτιά, ἐλπίδα!

Ἀκουμπάει τὴ φωτογραφία πάνω στὸ μαξυλάρι τοαι, ἁπλώνε γύρο της τὰ χέρια του ἑνωμένα, σὰ νεκροστέφανο. Κοιττάζει, κοιττάζει τὴν εἰκόνα.

Σωπαίνεις; Εἶσαι κακιωμένος μαζύ μου σήμερα; Ἄνοιξε τὰ χείλια σου. Μίλησέ μου, μάλλωσέ με, πές μου πῶς ἔφταιξα. Ἂς ἀκούσω μονάχα τὴ λαλιά σου, νὰ ἰδῶ μόνο νὰ σαλεύουνε τὰ χείλια σου.... Μίλησέ μου, μάλωσέ με, βρίσε με, καταράσου με ἀκόμα, ἂ θέλῃς.

Σηκώνεται κι' ἀρχίζει νὰ περιπατάῃ πάνω κάτω. Κάποτε στέκει στὸ παράθυρο καὶ κοιττάζει τὸ φεγγάρι ποῦ ἀργοδιαβαίνει στὸ διάφανο οὐρανό. Κἄποιον πόνο κρύβει κι' αὐτὸ στὴν καρδιά του. Ἂν μπορούσανε νὰ σμήξουνε καὶ οἱ δυὸ τὸν πόνο τους.....

Τραβιέται πάλε μέσα. Κάθεται στὴν καρέκλα, καρφώνει μάτια του πάνω στὴν εἰκόνα, μουσκεμένη ἀπὸ τὰ δάκρυά του.... Τοῦ κάκου. Ἀσάλευτα τὰ χείλια, τὰ μάτια θυμωμένα σὰ νὰ ἀποφεύγουνε τὴ ματιά του.

—Ἔφταιξα, συχώρεσέ με. Γέλασα, μέθυσα, γλέντισα. Μὲ τὴ πρόστυχη, τὴ χοντρὴ χαρά μου τάραξα τὴ γαλήνη τοῦ τάφου σου. Μὰ πίστεψέ με. Ἡ χαρά μου ἦτανε ψεύτικη. Τὰ χείλια μου τομολογούσανε, τὰ μάτια μου τὸ δείχνανε, μὰ ἡ καρδιά μου μέσα δερνότανε. Ξέχασα πῶς εἶμαι πατέρας. Ἔγινα θεατρίνος, ναὶ θεατρίνος! Συχώρησέ με, παιδί μου, σοῦφταιξα, σὲ πίκρανα....

Ἀγκαλιάζει τὸ μαξυλάρι καὶ τὸ σφίγγει, τὸ σφίγγει σφιχτὰ στὸ στῆθός του. Μέσα στὸ σκοτάδι ἀκούγονται τἀναφυλλητά του....

Ἄξαφνα τινάζεται ὄρθιος. Τρέχει στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο, κρεμάει ὄξω τὸ κορμί του καὶ προτείνοντας στὸ κενὸ σφιχτά, ἄγρια τὴ γροθιά του φωνάζει μέσα στὴ σιγαλιὰ μὲ μάτια γουρλωμένα.

Ἀνάθεμά σε, τρὶς ἀνάθεμά σε δάσκαλε, ἐσὺ κ' οἱ συβουλές σου

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ

Κατάστασις τῶν ὅσα δικαιοῦμαι λαμβάνειν διὰ τὸν τραυματισμὸν τῶν Παναγιώτου Δαρδανοῦ ἐκ Λέκας καὶ Σταύρου Χριστ. Σουβατζῆ ἐκ Καρλοβασίων προξενηθέντα τῇ 30 Αὐγούστου ἐ. ἔ. διαταγῇ τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Πλημμελειοδικείου Μαραθοκάμπου.

Ἐν Πύργῳ Σάμου τῇ 4 7βρίου 1897.

Ὁ Ἰατρός

Κ. Ξ.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Δ. ΛΟΥΪΜΑΡΚ

Τὴν 23 Δεκεμβρίου 1916 ἡ κοινωνία τοῦ Βαθέος ἐκήδευε μὲ τὴν εἰλικρινεστέραν λύπην σεβαστὴν καὶ ἀγαπητὴν δέσποιναν καὶ ἐξέχουσαν ἐν τῇ πρωτευούσῃ Σάμου μέλος τὴν Ἀγγελικὴν Δ. Λουϊ—Μάρκ, σύζυγον τοῦ ἀειμνήστου Διονυσίου Λουϊ—Μάρκ, Προξένου τῆς Ἀγγλίας καὶ μητέρα τοῦ νῦν τοιούτου Γρηγορίου Δ. Λουϊ—Μάρκ. Κόρη τοῦ ἐκ τῶν προϋχόντων Βαθέος Δ. Σταυρινίδου, σεμνή, ἐνάρετος, ὡραία, ἐνυμφεύθη εἰς νεαρὰν ἡλικίαν τὸν Πρόξενον τῆς Ἀγγλίας Διονύσιον Λουϊ—Μάρκ. Σύμφωνα πρὸς τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις της καὶ τὰς τοῦ ἀρχοντικοῦ οἴκου τοῦ συζύγου της, τὴν ζωήν της ὅλην διῆλθεν ἐν τῇ εὐποιΐᾳ καὶ ἦτο αὐτὴ ἡ δημιουργὸς τῆς εὐτυχίας διὰ τὴν οἰκογένειάν της, ἡ σεμνὴ ἑστιάς, ἡ ἐνάρετος σύζυγος, ἡ ἀφοσιωμένη μήτηρ. Εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἶκόν της εὕρισκον τὴν πλέον ἐγκάρδιον ὑποδοχήν, τὴν πλέον λεπτὴν φιλοξενίαν πάντες οἱ φίλοι της, οἱ ξένοι, οἱ ἐπίσημοι, οἵτινες ἐπεσκέπτοντο τὴν Σάμον. Ἡ οἰκογένεια Λουϊ—Μὰρκ ἀπό αἰῶνος περίπου μεταφυτευθεῖσα ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Σάμον δὲν ἔπαυσε νά εἶνε μέγας παράγων διὰ τόν τόπον καὶ νὰ κατέχῃ τὰ σκῆπτρα ἐν τῇ κοινωνίᾳ Βαθέος. Μὲ τὴν Σάμον εἶνε συνδεδεμένη δι' ἱστορικῶν δεσμῶν. Διότι τόσον ὁ ἀείμνηστος Γρη-

γόριος Λουϊ—Μάρκ, ὅσον καὶ ὁ υἱός του Διονύσιος καὶ ὁ ἤδη πρόξενος τῆς Ἀγγλίας Γρηγόριος, ἔγγονός του, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς μεγάλης καὶ κρατιᾶς Ἀλβυῶνος, προστάτιδος τῆς Σάμου δυνάμεως, εἰργάσθησαν πάντοτε μὲ ἀκραιφνῆ πατριωτισμὸν διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου καὶ ἦσαν ἐκ τῶν πρώτων συντελεστῶν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου ἐνταῦθα.

Καὶ ἡ μεταστᾶσα ἦτο ἐκείνη, ἥτις διὰ τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς της, τῶν λεπτῶν τρόπων της, τῆς καλοκαλαθίας καὶ τῶν πολλῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν της καθίστα τὸν οἶκον Λουϊ—Μὰρκ ἀληθὲς τέμενος, ὅπου ἐλατρεύετο διαρκῶς ὁ πρὸς τὰ θεῖα σεβασμός, ἡ πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἀγάπη, τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον. Τὰ αἰσθήματά της αὐτὰ ἐνέπνευσε καὶ εἰς τὰ τέκνα της, τὰ ὁποῖα ἀνέθρεψε μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν καὶ στοργὴν καὶ ἄτινα μὲ τὴν λεπτὴν οἰκογενειακὴν ἀνατροφήν των, μὲ τὰς παραδόσεις των καὶ τὴν μεγάλην των μόρφωσιν κατέχουσι διαπρεπῆ ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας θέσιν, συνεχίζοντα τὴν ὡραίαν εἰς πατριωτισμὸν καὶ εὐγένειαν ἱστορίαν τῆς οἰκογενείας των. Ἀλλ' ἡ εὐτυχία οὐδέποτε καὶ δι' οὐδένα ὑπῆρξε διαρκὴς ἐν τῷ κόσμῳ. Πρὸ δεκαπενταετίας ὁ θάνατος τοῦ πολυτίμου καὶ λατρευομένου συζύγου της ἐβύθισεν εἰς λύπην τὴν τρυφερὰν καρδίαν της, τὴν πικρίαν τῆς ὁποίας μόνον αἱ στοργικαὶ περιποιήσεις προσφιλῶν τέκνων ἐγλύκαναν,

Ὁ θάνατός της, πρόωρος ὀλίγον, ἐστέρησε τὴν κοινωνίαν μας ἀγαπητῆς καὶ σεβαστῆς δεσποίνης καὶ τὴν οἰκογένειάν της πολυφιλήτου μητρός, ἀλλὰ ἡ μνήμη της ζωηρὰ θὰ παραμείνῃ εἰς τὰς καρδίας ὅλων, ὅσοι εἰς τὰ τέκνα της, εἰς τὰ ὁποῖα μετέδωκεν ὅλην τὴν ὡραιότητα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς της, θὰ βλέπουν συνεχιζόμενον τὸν ἐνάρετον βίον της.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΙΛΟΣ

Ἄλλον τὸν κόσμον γύρεψα, ποτέντι καὶ λεβάντε,
νὰ 'βρῶ 'να φίλον πιστικὸ 'σὰν καὶ τὸν ἀπατό μου.
Δὲν ηὗρα φίλον πιστικὸ μηδ' ἀδελφὸ καλλιάν του,
'σὰν τὸ σπαθάκι μ' ἀδελφό, 'σὰν τὸ πουγγί μου φίλο.
Κι' ὅπου καυγᾶς καὶ πόλεμος πολέμα σύ, σπαθί μου,
κι' ὅπου 'ναι γάμος καὶ χαρὰ ξόδιαζε σύ, πουγγί μου.

Ο ΥΠΝΟΒΑΤΗΣ

Χειμνιάτικε!... αΐ, Χειμνιάτικε! Κουφάθηκες, μωρέ, καὶ δὲν ἀκοῦς, ποῦ σὲ φωνάζω τόση ὥρα;

Ὁ Χειμνιάτικος ἔβγαλε σιγὰ—σιγὰ τὴ μύτη του μέσ' ἀπὸ τὸν κόρφο του, ὅπου τὸ δεξί του χέρι ἐπεδίδετο στὸ κυνῆγι κάποιων ὀχληρῶν ζωϋφίων, σήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε στὴ θύρα τοῦ θαλάμου τὸν Καψερόν, συγχωριανόν του καὶ στρατιώτην τοῦ δευτέρου λόχου.

— Τί τρέχει, βρὲ Καψερέ, κυριακάτικα, πρωΐ—πρωΐ;

— Φεύγω γιὰ τὸ χωριό, συνάδελφε, καὶ ἦρθα νὰ σ' ἀφήσω γειά. Ἔχεις νὰ παραγγείλῃς τίποτε στὸ σπιτικό σου;

Μ' ἕνα πήδημα ὁ Χειμνιάτικος βρέθηκε κοντὰ στὸν πατριώτη του.

— Μὲ ἄδεια φεύγεις, Καψερέ;

— Ὄχι, γιὰ πάντα.

— Πῶς, γιὰ πάντα;

— Ἀπολύθηκα. Εἶμαι ἀνίκανος.

Ὁ Χειμνιάτικος ἔσκασε τὰ γέλοια.

— Ἀνίκανος ἐσύ; Χά, χά, χά! Καὶ τί τὸν κακό σου τὸν καιρὸ ἔχεις, μωρὲ Καψερέ; Στραβὸς εἶσαι μαθὲς ἢ κουτσὸς ἢ κουλοχέρις; Ποτέ σου δὲν ἀρρώστησες. Ψόφος δὲν σὲ πειάνει. Καὶ τρῶς!... τρῶς τὸν περίδρομο. Ξέχασες, μωρέ, ποῦ βγῆκες στὴν ἀναφορά, γιὰ νὰ σοῦ δώσουν διπλὸ συσσίτιο; Ἀνίκανος, λέει, κι' ὁ Καψερός! Ἄς ξαναγελάσω. Χά, χά, χά! Ἄϊ στὸ καλό, ποῦ ἦρθες πρωΐ—πρωΐ κυριακάτικα νὰ μ' ἀνάψῃς τὰ αἵματα μὲ τὶς ψευτιές σου.

Καὶ ὁ Χειμνιάτικος ἔδειξε πῶς ἦτον ἕτοιμος νὰ ξαναπάῃ στὸ κρεββάτι του νὰ ξαναρχίσῃ τὴ... δουλειά του.

— Μά, δὲν σοῦ λέω ψέμματα, ρὲ Χειμνιάτικε, ἐπρόλαβε νὰ πῇ ὁ Καψερός. Ἀλήθεια πῶς εἶμαι ἀνίκανος. Ἔτσι τὸ βρῆκε τὸ συμβούλιο.

Ὁ Χειμνιάτικος ξέσπασε.

— Καὶ τί διάολο ἔχεις, τὸ λοιπό;

— Εἶμαι... ὑπνοβάτης.

Ὁ Χειμνιάτικος δὲν εἶχεν ἀκούσει καλά. Τὴν στιγμὴ αὐτὴ τὸ δεξὶ χέρι του ἀσυνειδήτως εἶχε χωθῇ στὸν κόρφο του καὶ ὤργωνε τὴ μασχάλη του πυρετωδῶς.

— Τί εἶσαι, λέει; Μυγοχάφτης;...

— Ὄχι, μωρὲ ζωντόβολο, ὑπνοβάτης, νυχτοβάτης, πῶς νὰ στὸ πῶ.

— Καὶ τί διαόλ' ἀρρώστεια εἶνε τούτη;

— Ξέρω κ' ἐγώ; Νά, σηκώνομαι, λέει, τὴ νύχτα, τὰ μεσάνυχτα καὶ στὰ κοιμισμένα μου κάνω πράμματα, ποῦ σὰν ξυπνήσω τὸ πρωΐ, δὲν τὰ θυμᾶμαι καταντίπ.

— Καὶ σὰν τί πράμματα λὲς νὰ κάνῃς, καψο—Καψερέ; ἐρώτησε τώρα ὁ Χειμνιάτικος, τοῦ ὁποίου ἐκινήθη εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ ἐνδιαφέρον.

— Μά, ξέρω κ' ἐγώ, ὁ κακομοίρης; Μοῦ λέν, πῶς κάνω τοῦτο κ' ἐκεῖνο. Τρέλλες! Φαντάσου, πῶς ἀνεβαίνω, λέει, καὶ στὰ κεραμείδια.

— Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ! ἔκαμεν ὁ Χειμνιάτικος καὶ σταυροκοπήθηκε.

— Ἔχεις δίκηο νὰ σαστίζῃς. Μά, ἔτσι εἶνε. Κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν τὰ πίστευα. Μά, ὁ θαλαμοφύλακας ἔκανε ἀναφορά, πῶς κάθε βράδυ κατατρόμαζα τοὺς ἄνδρας, μ' ἔστειλαν στὸ νοσοκομεῖο, μὲ παραφύλαξαν γιατροὶ καὶ νοσοκόμοι καὶ στὸ τέλος μοῦδωσαν τὸ ἀπολυτήριο. Τώρα ἐγὼ πίστεψα. Ἂν θέλῃς, πίστεψε καὶ σύ.

— Καλότυχε!... τοῦ εἶπε τότε μὲ πνιγμένο ἀναστεναγμὸ κάποιου φθόνου ὁ Χειμνιάτικος. Καὶ σφίγγοντάς του τὸ χέρι:

— Αἴ, ὥρα καλή! Κατευόδιο! Καὶ πὲς τῆς γρηᾶς μου, νὰ ἔχῃ ὑπομονή. Δὲν εἶνε, βλέπεις, στὸν καθένα, νὰ κάνῃ τρέλλες στὸν ὕπνο του!...

***

Μὲ τὸ ἀστεῖο αὐτὸ ξεπροβόδισεν ὁ Χειμνιάτικος τὸν πατριώτη του. Καὶ ἀφ' οὗ τὸν συνώδευσε μὲ τὰ μάτια ὡς τὴ γωνία τοῦ στρατῶνα, ξαναγύρισε στὸ κρεββάτι του.

Δὲν ἐπεδόθη ὅμως πειὰ στὸ προσφιλές του κυνῆγι. Ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ Καψεροῦ ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ ἀπορροφοῦσε ὅλες τὶς σκέψεις του.

— Βρέ, τὸν θεομπαίχτη!... μονολογοῦσε. Βρὲ τὸν παληομαγκούφη!... Ἀκοῦς ἐκεῖ, λέει, ν' ἀπαλλαγῇ μὲ ψεύτικες τρέλλες! Ὅμως καλὰ τὰ κατάφερε, κι' ἂς τὸν εἴχαμε ὅλοι γιὰ κουτό. Νά σου κ' ἐσένα, Χειμνιάτικε, δύο φάσκελα, ποῦ τέσσερα τώρα χρόνια καὶ μ' ὅλη τὴν ἐξυπνάδα σου οὔτε δεκαπέντε ἡμερῶν ἄδεια δὲν μπόρεσες νὰ πάρῃς!

Καὶ μὲ μανία ὁ Χειμνιάτικος διηύθυνε ἀνοικτὰ τὰ δέκα δάκτυλά του πρὸς τὸ πρόσωπό του.

Ἄρχισε νὰ συλλογίζεται. Ὁ νοῦς του ἔτρεχε τώρα στὸ ὅμ-

μορφο χωριό του. Ἔβλεπε τὴ μάννα του, ποῦ τὸν καρτεροῦσε. Ἔβλεπε τὴ Μορφούλα, τὴ γειτονοπούλα του, ποῦ θὰ τὴν ἀρραβώνιαζε δυὸ χρόνια πρίν, ἂν δὲν τὸν τσάκωνεν ἡ ἐπιστράτευσι...

Ἀναστέναξε βαθειὰ κι' ὁ λογισμός του ξαναγύρισε στὸν Καψερό,

— Νὰ καὶ μιὰ ἀρρώστεια, ποῦ δὲν τὴν ἄκουσα ποτέ μου. Εἶσαι ὑπνοβάτης, λέει, πέρνεις τὰ χαρτιά σου κι' ἀπὸ 'δῶ πᾶν κι' ἄλλοι. Μουντζώνεις καὶ θητεία, φασκελώνεις καὶ ἐφεδρεία, γράφεις στὰ παληά σου τὰ παπούτσια ἐπιστράτευσι καὶ κολοκύθια. Κρῖμα στοὺς κόπους μου καὶ στὶς τυραννίες μου. Ὅσες φορὲς ἔκαμα τὸν ἄρρωστο, μόνο τιμωρία καὶ φυλάκα πῆρα καὶ καμμιὰ φορὰ ἄδεια! Εἶμαι νὰ σκάσω.

Καὶ ξανάπεσε στὴ συλλογὴ ὁ δόλιος Χειμνιάτικος, ἐν ᾧ ἀπὸ τὸ στῆθός του ἔφευγαν βαρεῖς στεναγμοί·

Ὁ Χειμν:άτικος (=Χειμωνιάτικος, γιατὶ ἀπ' τὸ ἑπτὰ παιδιὰ τῆς μάννας του αὐτὸς μονάχα εἶχε γεννηθῆ τὸν χειμῶνα, καὶ τοῦ ἔμεινε τὸ παρατσοῦκλι γιὰ ἐπίθετο), ὁ Χειμνιάτικος δὲν ἦταν κακὸς στρατιώτης. Ἔτρεξεν ἀπ' τοὺς πρώτους νὰ κάμῃ τὴ θητεία του καὶ τὰ πρῶτα δύο χρόνια πέρασαν χωρὶς νὰ δώσῃ καμμίαν ἀφορμὴ σὲ παράπονα ἢ καὶ σὲ τιμωρίες.

Ὅταν τὸν ξανακάρφωσεν ἡ ἐπιστράτευσι στὸν στρατῶνα, στενοχωρέθηκε πολύ. Ἐζήτησε ἄδεια, μὰ δὲν τοῦ τὴν ἔδωσαν. Ξαναζήτησε. Τίποτε. Ἐπέμεινε. Παρ' ὀλίγο νὰ τὸν στείλουν μέσα.

Τότε ἄρχισε νὰ βάζῃ σὲ ἐνέργεια κάθε τέχνασμα, ποῦ εἶχαν κάμει ἄλλοι στρατιῶται καὶ πῆραν ἄδεια. Στὴν ἀκαμψία τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου ἠθέλησε νὰ ἀντιτάξῃ τὴν ἐλαστικότητα τῶν πανουργιῶν τοῦ Ὀδυσσέως. Ἀλλὰ δὲν ἦτο τυχερός. Εἶχε γίνει τόση κατάχρηση, ὥστε τὰ κόλπα αὐτὰ κατήντησαν τὸ κοινὸν μυστικὸν ὅλου τοῦ στρατοῦ, συνεπῶς καὶ τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν νοσοκόμων.

Ἕνα πρωῒ παρουσιάστηκε στὸ γιατρὸ μ' ἕνα χρῶμα κίτρινο σὰν λεμόνι.

— Τί ἔχεις σύ; ρώτησεν ὁ γιατρὸς μὲ τὸ ἀπότομό του ὕφος.

— Γιατρέ μου, μ' ἔφαγε ὅλη νύχτα ὁ πυρετός...

— Νὰ διῶ τὴ γλῶσσά σου... Βάλε τὸ θερμόμετρο...

Πέντε λεπτά.

Τὸ θερμόμετρο δὲν ἀνέβηκε οὔτε γραμμή.

— Ἄ, τέτοιος μοῦ εἶσαι; μουρμούρισεν ὁ γιατρὸς μὲ πονηρὸ μειδίαμα. Τώρα νὰ σοῦ δείξω ἐγώ.

Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν φαρμακοποιόν:

— Δός του ἕνα μεγάλο ποτῆρι ρετσινόλαδο.

Καὶ ὅταν μὲ ὅλη του τὴν ἀηδία ὁ Χειμνιάτικος θέλοντας—μὴ θέλοντας κατάπιε τὸ καθάρσιο, ὁ γιατρὸς τοῦ εἶπε συμβουλευτικά:

— Ἄκουσε, παιδί μου· ἂν ἄλλη φορὰ θελήσῃς νὰ μὲ γελάσῃς, θὰ σοῦ κόψω μιὰ ὀχτάρα.

Ὁ Χειμνιάτικος ἔφυγε καταντροπιασμένος. Καὶ νὰ ἤθελε νὰ στσθῇ περισσότερο, δὲν θὰ μποροῦσε, γιατὶ στὴν κοιλιά του γενόταν ἐπανάστασις.

Αὐτὴ ἦτο ἡ τιμωρία του, ποῦ προσποιήθηκε τὸ θερμασμένο καπνίζοντας τσιγάρο μὲ ζάχαρι.

Σὲ λίγο καιρὸ ὁ Χειμνιάτικος στέκονταν πάλι στὴ γραμμὴ μπροστὰ στὸ γιατρό.

— Γιατρέ μου, ἡ ὑγρασίες μὲ ἀφάνισαν. Πρίστηκαν τὰ πόδια μου. Ἔχω ρεμματισμούς. Πονῶ φοβερά...

Ὁ γιατρὸς κούνησε τὸ κεφάλι διστακτικά. Διεπίστωσε μολαταῦτα κάποιο πρίξιμο καὶ ἔστειλε τὸν Χειμνιάτικο στὸ νοσοκομεῖο. Ἔδωσε ὅμως διαταγὴ νὰ τὸν ἐπιτηροῦν αὐστηρά, νύχτα καὶ μέρα, Εἶχεν ὑποπτευθῇ κάποια κατεργαριά. Κι' ἀλήθεια· Ὁ Χειμνιάτικος εἶχε τριφθῇ μὲ πικραγγουριὰ καὶ πρίστηκε. Ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες ἄφινε τὸ νοσοκομεῖο καὶ ἔμπαινε στὴ φυλακὴ γιὰ 48 ὥρες.

Νά σου ὅμως μιὰ ἄλλη μέρα τὸν Χειμνιάτικο μπροστὰ στὸ γιατρὸ μὲ ἔκζεμα στὰ πόδια καὶ στὰ χέρια.

— Τί χάλια εἶνε αὐτά, μωρέ!

— Ξέρω κ' ἐγώ, γιατρέ μου;

— Αὐτή, μωρέ, εἶνε ψωρίασις ἀλόγων! Ποῦ στὸ διάβολο τὴ βρῆκες σύ; Στὰ μεταγωγικὰ εἶσαι;

— Ὄχι, γιατρέ μου.

— Τότε ποῦ τὴν ἅρπαξες;

— Τί νὰ σοῦ πῶ, γιατρέ μου!... Εἶνε τοῦ αἱμάτου.

— Σκασμός, μωρέ...

Ὁ γιατρὸς μὲ τὸ φακὸ ἐξήτασε προσεκτικὰ τὸ νόσημα.

— Λοχία! κόφτου μιὰ ὀχτάρα καὶ γιὰ δίαιτα μόνο ξερὸ ψωμί. Νὰ σοῦ δείξω ἐγὼ νὰ τρίβεσαι μὲ γκάζι καὶ νὰ ψωριάζῃς.

Ὁ Χειμνιάτικος ἔμεινε μόνο μὲ τοὺς πόνους του, γιατὶ ἀλήθεια αὐτὴ ἡ μέθοδος τῆς ψωριάσεως μὲ πετρέλαιο εἶνε ὀδυνηρά.

Ἡ τελευταία ἀπόπειρα τοῦ Χειμνιάτικου ἦτο πάλι μὲ πυρετό, τοῦ εἶπαν πῶς ἀλείφοντας τὴς μασχάλες του μὲ σκόρδο ἀνεβάζει τὸν πυρετό. Τὸ θερμόμετρο γελειέται.

Πρωΐ—πρωΐ ὁ Χειμνιάτικος ξώδεψε ὁλόκληρο σκόρδο. Κάπνισε καὶ δυὸ τσιγάρα μὲ ζάχαρι καὶ βγῆκε στὸ γιατρό.

Ἐκείνη τὴ μέρα ἦτον ὁ ἀνθυπίατρος. Ὁ Χειμνιάτικος ἔτριβε τὰ χέρια ἀπὸ χαρά. Εἶχε σίγουρο τὸ νοσοκομεῖο, τὴν παράτασι τοῦ πυρετοῦ καὶ τὴν ἀναρωτικὴ ἄδεια. Σ' αὐτὴν ἔτειναν ὅλες αἱ προσπάθιες του.

Ὁ ἀνθυπίατρος ἦτο κοντόφθαλμος. Βάζοντας τὸ θερμόμετρο κοντὰ στὰ μάτια του, πῆγε νὰ βγάλῃ τὰ σηκότια του ἀπὸ τὴ μυρωδιὰ τοῦ σκόρδου.

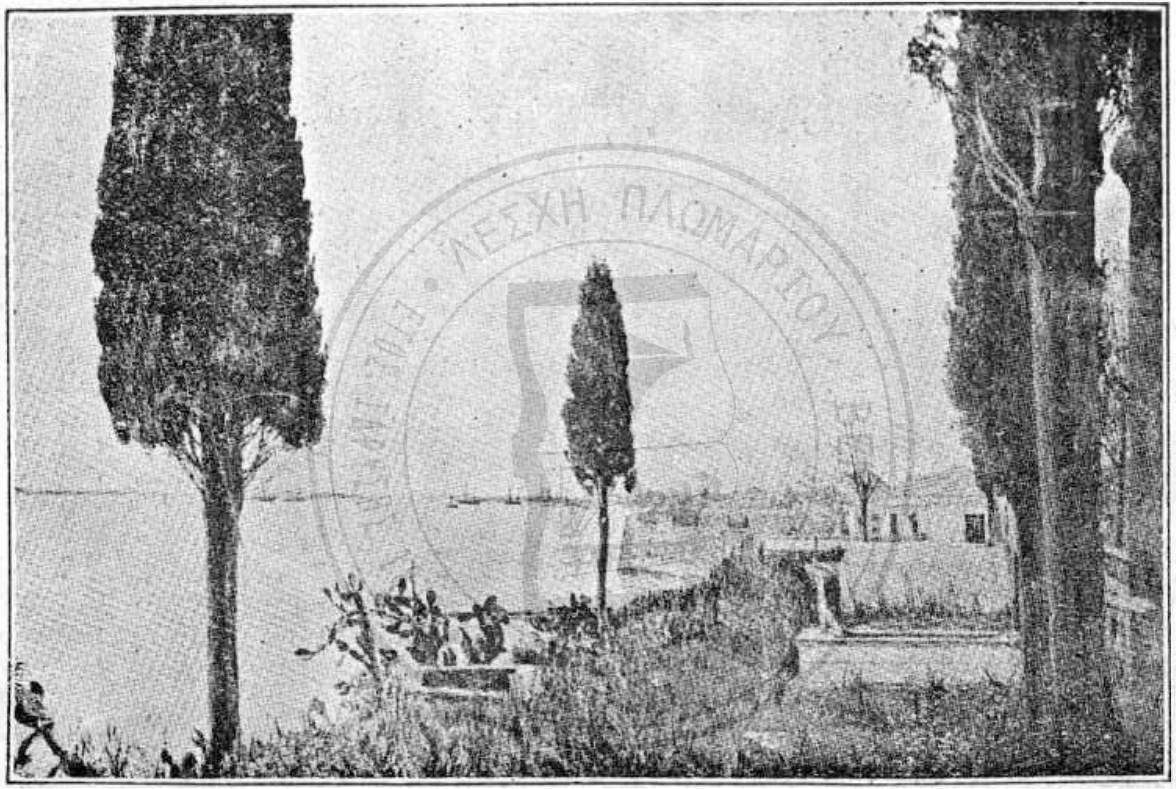

Η ΠΡΕΒΕΖΑ

— Βγέ, γομάγι, μὲ σκόγδο μοῦ τγίφθκες, γιὰ νὰ σοῦ ἔλθῃ πυγετός; Δεκαπέντε μέγες πεγιογισμὸ κσὶ πγωΐ—βγάδυ τήν..- καλιόπη!

— Νὰ πάρ' ὁ διάολος ἐκεῖνον, πῶβγαζε τὸ θερμόμετρο καὶ τὸ στραβούλιακα τὸν ἀνθυπίατρο, ποῦ ἡ κακή μου τύχη μ' ἔβγαλε μπροστά του... ἐμονολόγησεν ὁ Χειμνιάτικος καὶ μὲ τὴν ἐπωδὸν αὐτὴ ξυπνοῦσε καὶ κοιμοῦνταν ὅλη αὐτὴ τὴ δεκαπενθημερία.

Δὲν ἤξευρε πειὰ τὶ νὰ κάμῃ καὶ παρεδόθη δέσμιος στὸ πεπρωμένον του. Εἶχε χάσει καὶ τὸ καλό του ὄνομα καὶ κατήντησε στὸ στρατῶνα ὅ,τι καὶ ἡ νύφη στὴν κακὴ πεθερά: γιὰ κάθε παραστράτημα κατηγοροῦσαν μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους καὶ τὸν Χειμνιάτικο.

Αὐτὰ θυμοῦνταν κι' ἀναστέναζε ὁ δόλιος στὸ κρεββάτι του. Κάποτε συνῆλθε καὶ σηκώθηκε. Στὰ μάτια του ἔλαμπε ἕνα καινούργιο φῶς. Τράβηξε ἴσιας τὴν καντίνα καὶ τῶρριξε στὴ ρετσίνα.

Ἡ ἑβδομάδα πέρασε χωρὶς κανένα ἐπεισόδιο.

***

Τὸ σιωπητήριο εἶχε σημάνει πρὸ πολλοῦ. Οἱ ἄνδρες, κουκουλωμένοι στὴ μισὴ κουβέρτα τους καὶ τὸ μανδύα τους—ἦτον Ὀκτώβριος—ἐκοιμῶντο βαθειά. Δυνατώτερα ἀπὸ ὅλους ροχάλιζεν ὁ Χειμνιάτικος.

Κτυποῦσαν μεσάνυκτα... Μέσα στὴ γαλήνη τῆς νύχτας καὶ τοῦ θαλάμου τί εἶνε τὸ τραγοῦδι αὐτὸ καὶ ὁ θόρυβος;

Κάτου στοῦ Βάλτου τὰ χωριά,
Ξερόμερο καὶ Ἄγραφα,
Καὶ στὰ πέντε βιλαέτια,
Φᾶτε, πιῆτε, μωρ' ἀδέρφια.

Ὁ μισοκοιμισμένος σκοπὸς ἄνοιξε μιὰ στιγμὴ τὰ μάτια. Τοῦ φάνηκε πῶς ὠνειρεύετο καὶ τὸ ξανάκλεισε. Τόσο ἀπίστευτο ἦτον ἐκεῖνο, ποῦ εἶδε. Ἐν τούτοις ἐδέησε νὰ τὰ ξανανοίξῃ.

Ἐκεῖ ν' οἱ κλέφτες οἱ πολλοὶ
Ζωσμένοι ὅλοι στὸ φλουρί.
Κάθουνταν καὶ τρῶν καὶ πίνουν.
Καὶ τὴν Ἄρτα φοβερίζουν.

Ὁ Χειμνιάτικος μ' ἕνα κόκκινο μαντύλι στὸ χέρι, μόνο στ' ἀσπρόρρουχα, χόρευε τσάμικο καὶ τραγουδοῦσε.

— Μωρέ, μουρλάθηκε τοῦτος; εἶπε φωναχτὰ ὁ σκοπὸς καὶ προχώρησε πρὸς τὸν Χειμνιάτικον.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἄνδρες ἀφυπνισθέντες ἀπὸ τὸν ἀσυνήθιστο θόρυβο σήκωσαν τὰ κεφάλια τους καὶ μὲ κρύο φόβο παρακολουθοῦσαν τὴ φανταστικὴ σκηνή. Ὅταν εἶδαν τὸ ἀγρίεμμα τοῦ σκοποῦ:

— Μή, μή! τοῦ φώναξαν ὅλοι χαμηλοφώνως. Μὴ τὸν πειράξῃς, θὰ εἶνε, φαίνεται, ὑπνοβάτης κι' ἂν τὸν ξυπνήσῃς ξαφνικά, μπορεῖ νὰ πάῃ ἄδικα ὁ κακομοίρης.

Ὁ σκοπὸς ἐπλησίασε πειὸ μαλακός.

— Βρὲ Χειμνιάτικε, σὲ καλό σου. Τί σηκώθηκες ἀπὸ τὸ κρεββάτι σου;

— Ταβερνιάρη! Βάλε μας μιὰ στὰ λέντε! ἐβροντοφώνησεν ὁ Χειμνιάτικος.

— Νά, πέντε κι' ἄλλα τόσα! ἐβρυχήθη ὁ σκοπός, δυσκολευόμενος νὰ συγκρατηθῇ καὶ ἅπλωσε τὸ χέρι.

Ἀλλ' ὁ Χειμνιάτικος μ' ἕνα πήδημα βρέθηκε στὸ κρεββάτι του καὶ ἄρχισε νὰ ροχαλίζῃ μὲ ὅλη τὴ δύναμη τῶν πνευμόνων του.

Τὸ πρωῒ θέμα γενικῆς συζητήσεως στὸ στρατῶνα τὰ νυχτερινὰ καμώματα τοῦ Χειμνιάτικου.

Αὐτὸς ἔκαμνε τὸν μισοκακόμοιρο καὶ ὅταν τὸ βράδυ οἱ συνάδελφοί του τὸν ἐξώρκισαν νὰ μὴν τοὺς κόψῃ πάλιν τὰ ἥπατα, ἀπήντησε μὲ προστατευτικὸ μειδίαμα.

— Ἔννοια σας, βρὲ παιδιά. Ἂν ἦταν στὸ χέρι μου, νὰ εἶστε βέβαιοι πῶς δὲν θὰ σᾶς ἐνοχλοῦσα.

Τὸ μεσάνυχτα ἕνας στρατιώτης ξύπνησε βρίζοντας. Ἅρπαξε ἕνα γυλιὸ στὸ κεφάλι. Ἕνας ἄλλος ἔτριβε δυνατὰ τὴ μύτη του, ποῦ τὴν εἶχε κτυπήσει μιὰ ἀρβύλα. Ἄλλος εἶχε γίνει μούσκεμμα ἀπὸ ἕνα ποτῆρι νερό.

— Βρὲ τί κακὸ εἶνε τοῦτο; Ποῦ εἶνε ὁ Χειμνιάτικος;

Τὸν βρῆκαν κουλουριασμένο καὶ ροχαλίζοντα μέσα σὲ μιὰ μεγάλη κάσσα.

Ἐδέησε νὰ γίνῃ ἀναφορά. Ὁ Χειμνιάτικος κατέληξε στὸ νοσοκομεῖο.

— Τώρα σᾶς βαστῶ, σκυλιά, μονολογοῦσε μὲ χαρὰ ὁ Χειμνιάτικος. Δὲν θέλατε νὰ μοῦ δώσετε ἄδεια. Τώρα θὰ μοῦ δώσετε τὸ ἀπολυτήριο.

Δυστυχῶς γιὰ τὸν Χειμνιάτικον μιὰ νύχτα, ποῦ ἔκαμνε τὶς συνειθισμένες του τρέλλες, ὁ νοσοκόμος ἀντελήφθη ὅτι εἶχε τὰ μάτια του ἀνοιχτά.

— Βρὲ τὸ βαγαπόντη! Εἶπε. Τώρα νὰ τοῦ δείξω ἐγώ.

Κι' ὡς ποῦ νὰ προφθάσουν οἱ κατατρομαγμένοι ἀσθενεῖς νὰ τὸν συγκρατήσουν, ρίχνει μιὰ ὁλόκληρη λεκάνι νερὸ στὰ μοῦτρα τοῦ ψευτοϋπνοβάτου.

Ὁ Χειμνιάτικος ξαφνισθεὶς ἐν ἀρχῇ, ἀντελήφθη τὶ τὸν ἐπερίμενε καὶ τῶβαλε στὰ πόδια.

Δὲν τὸν ὠφέλησεν ὅμως εἰς τίποτε ἡ φυγή.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸν ἔβγαλαν στὴν ἀναφορὰ καὶ ὁ διοικητὴς ἐξήντλησεν ὅλη τὴν αὐστηρότητά του.

— Σαράντα μέρες στὸ τζαμί!... Στὶς παγωμένες πλάκες τῆς

φυλακῆς του ὁ Χειμνιάτικος ἄδικα χτυποῦσε τὸ κεφάλι του. Κανεὶς δὲν τὸν ἐλυπήθη οὔτε τὸν συγχώρησε.

Καὶ ὅταν ἔφυγε ἀπ' τὸ στρατό, ἀφ' οὗ ὑπηρέτησε καὶ ὅλες τὴς τιμωρίες του, στὸ βιβλιάριό του ἐσημειώθη ἡ ἑξῆς παρατήρησις:

— Κακὸς στρατιώτης.

Θεσσαλονίκη

Ι. ΜΠΗΤΟΣ

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΣΤΟ ΚΙΟΣΚΗ

ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

Κάθε λίγο ἕνας κρότος ἠχηρὸς καὶ παρατεταμένος ἐγέμιζε τὸ θόλο τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀντηχοῦσε 'στὴς ἀκρογιαλιὲς καὶ στὰ βουνὰ ὡς 'στὴ θάλασσα. Ἦταν ἡ ὀβίδες ποῦ ἔστελνε ἀπὸ τ' ἀντικρυνὰ τὸ τουρκογερμανικὸ κανόνι καὶ σκούσανε δυὸ ὧρες μακρηά μας,—στὴ Θερμή.

Ὕστερα μία ἤρεμη νύχτα. Τὰ ἄστρα δειλά, δειλὰ προβάλλαν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ καθρεφτιζόταν ἐπάνω 'στὰ γαλήνεια νερὰ τῆς θάλασσας ποῦ μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὸ Δικελὶ καὶ τὴς Κυδωνίες σὰν νὰ εἶχαν εὑρῇ τὴν ὥρα ὅπου ὅλα ἐφαίνοντο βυθισμένα σὲ μία μυστικὴ νάρκη γιὰ νὰ ὀργιάσουν σιωπηλὰ στὰ παιγνίδια τους μὲ τὸ νερό. Καὶ ἡ ἀναλαμπές τους ἔδειναν ἕνα φῶς ἀμυδρὸ καὶ ἀβέβαιο, ἕνα φῶς σκοτεινὸ ποῦ εἶχε μονάχα τὴ δύναμι νὰ παρουσιάζῃ σὰν πένθιμες σιλουέττες τὰ ὡραῖα τοπεῖα.

Ἀπ' ἐδῶ πέρα μιὰ πόλις σκοτεινὴ καὶ βουβή, σὰν νὰ ἔφυγαν ἀπὸ μία ξαφνικὴ τρομάρα οἱ κάτοικοι καὶ τὴν ἀφῆκαν μοναχὴ 'στὴν ἐρημιά της καὶ τὸ σκοτάδι της.

Κάτι δένδρα, ὑψηλὰ δένδρα, ὑψώναν τοὺς κορμούς των καὶ τεντώναν σὰν νὰ ἤθελαν νὰ ξερριζωθοῦν, σὰν νὰ γύρευαν ναῦρουν πειὸ ὑψηλὰ ἄλλον ἀέρα καὶ ἄλλη ζωή, καὶ ἄνοιγαν μὲ ἔκστασι τοὺς κορμούς των σὰν ἀπελπισμένα. Τί ἄγρια τὰ δένδρα ἐκεῖνο τὸ βράδυ! Σοῦ θύμιζαν σκηνοθεσία τοῦ Μάκβεθ σὰν νὰ ἤθελαν νὰ σοῦ στολίσουν κάνένα ἀπαίσιο ὄνειρο σὲ μιὰ μαύρη νύχτα ὅπως ἐκείνη. Δὲν ἐκινοῦσε οὔτε φύλλο.

— Καὶ νὰ μιὰ ἀστραπὴ στὸν ἀνέφελον ὁρίζοντα: Κατρακυλοῦσε πάλι ἀπομακρυνὸς ὁ κρότος τοῦ κανονιοῦ. Τί τραγοῦδι, τί ξωτικό, ἀποτρόπαιο τραγοῦδι!...

Ἦτον ἡ φύσις ἔμορφη—μὰ ἦτον ὁ ἄνθρωπος κακὸς—καὶ ἡ φύσις ἦτον ἀκόμη ἔμορφη, ἀλλὰ στὴν κακία τοῦ ἀνθρώπου ἔχανε τὴν ὡραία της ἐκδήλωσι καὶ τὸ κάθε θέλγητρό της ἐγεινότανε μυστήριο ποῦ σὲ βασάνιζε καὶ ἡ κάθε ἐμορφιά της ἦτον κἄτι ὕποπτο ποῦ ἤθελε νὰ σὲ τραβήξῃ σὲ κἄτι ἀπαίσιο ποῦ προσπαθοῦσες νὰ ξεφύγῃς. Καὶ ἐτρόμαζες ἐμπρὸς στὰ κοιμισμένα κάλλη της καὶ δὲν ἤθελες νὰ παραδοθῇς 'στὴν ἀπόλαυσί της, ἀπὸ κἄποιο ἀνέκφραστο φόβο, ἀπὸ κἄποια ἀνεξήγητη ἀνησυχία γιὰ τὸ ἄγνωστο ποῦ φαινόταν ὅτι ἔκρυβε ἐπιτήδεια ἀπὸ τὴν τρομαγμένη φαντασία σου.

Ψηλὰ τὸ κάστρο, τὸ φρούριο—τί φρούριο, τί μαυρίλα! Περίμενες νὰ ἰδῇς φαντάσματα νὰ κατεβαίνουν τὰ μονοπάτια του καὶ νὰ χάνωνται στὰ χαμηλὰ πευκάκια ποῦ τὸ κυκλώνουν. 'Απὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ Καστράκι. 'Εκεῖνος ὁ Γολγοθᾶς, ἐκεῖνο τὸ ἱκρίωμα. Κἄτι ἀγριοπερίστερα τρεχοπετοῦσαν μέσα 'στὰ χαλάσματα καὶ στὶς μεσογκρεμισμένες πόρτες του ποῦ προβάλλουν ἐμπρὸς 'στὰ νερὰ τοῦ κόλπου. Νόμιζες πῶς θὰ ἔβλεπες κανένα κομμάτι σχοινί, ἀπομεινάρι τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου κανενὸς ἀδικημένου.

Τὸ βουνὸ ἀπὸ πέρα ἔρριχνε πλατειὲς τὶς σκιές του κατάμαυρες στὴ θάλασσα, κλέβοντάς της, λές, καὶ τὴν πιὸ φτωχὴ φεγγοβολὴ ποῦ τῆς ἔστελναν τὰ ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ κάτω ἡ πόλις ἐκοιμᾶτον. Καὶ ἡ φύσις ὅλη ἐκοιμᾶτον. ἕναν ὕπνο βαθύ. Ἔβλεπε ἄσχημα ὄνειρα. Καὶ ἀντιχοῦσε τὸ καταραμένο κανόνι καὶ τὴν ἐξενεύριζε στὸν ὕπνον ἐκεῖνο καὶ τὴν κούραζε σὰν βαρὺς ἐφιάλτης.

Α ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

ΒΛΕΠΩ

Βλέπω τὸν κάμπο ἀπέραντο μὲ τἄνθη του
Σὲ μιὰ σταλαγματιὰ καθάριο μέλι,
Καὶ βλέπω στὸ κρασὶ τὸ αἱματογέννητο
Χλωρὸ καὶ πολυστάφυλο ταμπέλι.

Βλέπω τὸ δέντρο τῆς ἐλιᾶς ὁλόκορφο
Στὸ λάδι ποῦ μικρὸ καντῆλι καίει,
Καὶ βλέπω σ' ἕνα ἀμίλητο παράπονο
Κἄποια μεγάλη συμφορὰ ποῦ κλαίει.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΚΑΤΙΝΑ Π. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Γόνος τῆς ἱστορικῆς οἰκογενείας τοῦ Λαχανᾶ καὶ Καπετὰν Στα μάτη, τῶν ἡρώων καὶ ἐλευθερωτῶν τῆς Σάμου, ἐγεννήθη ἐνταῦθα τὸ 1855. Οἱ πρόγονοί της μὴ στέργοντες νὰ ἴδωσι τὴν Σάμον χωρισμένην τοῦ ἐλευθέρου βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κατόπιν τῶν τόσων ἀγώνων της, ἔφυγον εἰς τὴν Χαλκίδα, ὅπου καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν ἡ οἰκογένεια Λαχανᾶ, προτιμήσασα νὰ ἐκπατρισθῇ παρὰ νὰ ζήσῃ εἰς τὴν μὴ ἐλευθέραν Σάμον. Ἡ μήτηρ της Εὐγενία Λαχανᾶ γενομένη σύζυγος τοῦ ὁπλαρχηγοῦ Κ. Ὡρολογᾶ ἐγκατεστάθη ἐνταῦθα. Ἀπὸ τοιούτους γονεῖς γεννηθεῖσα ἡ ἀείμνηστος Κατίνα ἀνετράφη μὲ τὰς μεγάλας παραδόσεις τῆς ἱστορικῆς οἰκογενείας της καὶ ἐγαλουχήθη μὲ τὰ ὡραιότερα καὶ ὑψηλότερα ἰδανικά. Ὁ ἀκραιφνὴς πατριωτισμός, ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, τὰ πρὸς τὴν οἰκογένειαν μεγάλα καὶ ὑψηλὰ καθήκοντα, ἡ καλωσύνη τῆς ψυχῆς, ἡ ἁβρότης τῶν τρόπων, ἰδοὺ ὅ,τι ἀπετέλει τὸν ὡραῖον φωτοστέφανον, ὅστις ἐπλαισίου τὴν εὐγενῆ μορφήν της.

Ἐνυμφεύθη τὸ 1875 τὸν διαπρεπῆ δικηγόρον κ. Παῦλον Γεωργιάδην, ὅστις διὰ τῆς μεγάλης ἐπιστημονικῆς μορφώσεώς του ἀνῆλ-

θεν εἰς τὰ ἀνώτατα δικαστικὰ ἀξιώματα τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ Προέδρου Ἐφετῶν.

Σύζυγος λατρευτὴ διακεκριμένου τῆς κοινωνίας μας μέλους, εὐτυχής, ἀγαπωμένη, πλουσία, ὄχι μόνον εἰς ὑλικὸν πλοῦτον ἀλλὰ καὶ εἰς εὐγενῆ αἰσθήματα, διῆλθε τὸν βίον της ἤρεμον καὶ γαληνιαῖον ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας της, διὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ἀείρρους πηγὴ χαρᾶς καὶ εὐδαιμονίας, καὶ τῆς κοινωνίας Βαθέος, ἥτις τὴν περιέβαλλεν μὲ τὴν εἰλικρινεστέραν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν διὰ τὰς σπανίας ἀρετάς της. Ἀνέθρεψε τὰ τέκνα της μὲ στοργὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ τοῖς ἔδωκε τὴν ἄδολον ἑλληνικὴν ἀνατροφήν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἀπὸ τοὺς γονεῖς της. Ἔσχε τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ τὰ ἴδῃ ὅλα κατέχοντα περίβλεπτον ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν καὶ ἡ ζωή της ἦτο ἓν εὐφρόσυνον, ἀληθῶς, ὄνειρον. Δυστυχῶς ὁ θάνατος προώρως ἔσπευσε νὰ διαλύσῃ αὐτό. Τὴν 23 τοῦ παρελθόντος Δ)βρίου τὸ πένθος τοῦ θανάτου της ἐσκίασε τὰς ψυχὰς ὅλων ὅσοι τὴν ἠγάπουν. Καὶ ἡ κοινωνία μας μὲ τὰ θερμότερα δάκρυα καὶ τὰς μεγαλυτέρας ἐνδείξεις τιμῆς καὶ ἀγάπης τὴν προέπεμπεν εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν της.

Ὁ θάνατός της ἐστέρησε τὴν πόλιν μας μιᾶς ἀκόμη σεβαστῆς καὶ ἀγαπητῆς δεσποίνης καὶ ἠραίωσε τὴν φάλαγγα τῆς γενεᾶς ἐκείνης τῶν συζύγων καὶ μητέρων, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν ἀφωσίωσίν των εἰς τὰ ὑψηλά των καθήκοντα ἀφίνουν μίαν ἐποχήν. Ἔκλεισεν ὁ πάντοτε ἀνοικτὸς οἰκός της, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ εὐτυχεῖς εὕρισκον τὴν χαρὰν καὶ οἱ δυστυχεῖς παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν. Ἀλλ' ὁ θαλερὸς βλαστὸς τοῦ εὐθαλοῦς δένδρου δὲν ἐτάφη ὑπὸ τὴν γῆν. Τὸν ἐνάρετον βίον της συνεχίζουσι τὰ μετὰ τόσης ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως ἀνατραφέντα ὑπ' αὐτῆς τέκνα της, κληρονόμοι ὄχι μόνον τῆς προγονικῆς εὐκλείας ἀλλὰ καὶ τῶν προγονικῶν ἀρετῶν τῆς ἡρωϊκῆς οἰκογενείας των, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Σάμος ὀφείλει τὴν ἐπὶ ὀγδοήκοντα καὶ πλέον ἔτη ἐλευθερίαν της καὶ τὴν σύστασίν της εἰς αὐτόνομον Ἡγεμονίαν.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Εἰς τὴν νῆσον Ζάκυνθον, ὅταν ἀπέθανεν ἡ σύζυγός του, μετὰ 40 ἡμέρας κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐτέλεσεν ἐν τῷ ναῷ μνημόσυνον. Ὅταν ἡ πομπὴ τῶν οἰκείων καὶ φίλων ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἀθλοφόρου στρατάρχου, εἶχεν ἡγέτην τοῦτον κρατοῦντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸν δίσκον τῶν κολλύβων, ὃν μετέφερεν εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ. Τοῦτο ἐποίησεν, ὡς ἔλεγεν, εἰς ἔνδειξιν τῆς ζωντανῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν ἐκλιποῦσαν συμβίαν του.

Η ΤΑΞΙΣ

Ο χρόνος εἶνε χρῆμα, ὡς λέγουσιν οἱ Ἄγγλοι,
ἀλλὰ κ' ἡ ἐργασία, προσθέτουσιν οἱ Γάλλοι.
Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἀπὸ τῶν δύο τούτων,
ἐὰν ἡ τάξις λείπῃ μὴ περιμένῃς πλοῦτον.
Ἀπώλεια τοῦ χρόνου εἶναι ἡ ἀταξία,
ἄγονος, δίχως τάξιν μένει ἡ ἐργασία,
Ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων ὡς πρέπει δὲν ὁρίσῃς
εἰς ὡρισμένην ὥραν τί ἔχεις νὰ ποιήσῃς,
Σκέπτεσαι δὲ ἂν πρέπῃ νὰ κάμῃς τοῦτο τώρα
ἢ ἄλλο τι, ματαίως παρέρχεται ἡ ὥρα,
Χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃς ὠφέλειαν καμμίαν,
ἀπ' ἐναντίας δρέπεις τὴν κακοδιμονίαν.
Ἂν δ' ἀναβάλλῃς ὅ,τι δύνασαι νῦν νὰ πράξῃς
δολοφονεῖς τὸν χρόνον μὲ ταύτας σου τὰς πράξεις.
Ἡ τάξις ἐπιτάττει, ἂν ἔργον τι ἀρχίσῃς
πρὶν νὰ τὸ τελειώσῃς νὰ μὴ τὸ παραιτήσῃς,
ὅπως ἀρχίσῃς ἄλλο, διότι καὶ τὸ ἄλλο
ἡμιτελὲς θὰ μείνῃ, ποσῶς δὲν ἀμφιβάλλω.
Πᾶν πρᾶγμά σου νὰ θέτῃς εἰς ὡρισμένον τόπον,
διὰ νὰ τὸ εὑρίσκῃς εὐκόλως δίχως κόπον.
Ἄλλως ἂν ἐργαλεῖον δι' ἔργον τι ζητήσῃς
καὶ δὲν τὸ εὕρῃς, τότε βεβαίως θὰ ἀργήσῃς.
Χρόνος δὲ κι' ἐργασία δὲν εἶναι πλέον χρῆμα
ἀλλ' ἄχρηστα στοιχεῖα εἰς τοὺς ἀτάκτους, κρῖμα!
Εἰς φίλους σου ἀτάκτους βιβλία μὴ δανείσῃς
ἄλλως τὴν συλλογήν σου ταχέως θ' ἀφανίσῃς.
Ἂν τις ἐφημερίδα σοὶ δώσῃ ν' ἀναγνώσῃς
ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσῃς πρέπει νὰ τὴν διπλώσῃς
καὶ νὰ τὴν ἐπιστρέψῃς ὄχι νὰ τὴν κρατήσῃς
καὶ ὡς κτῆμα ἰδικόν σου νὰ χρησιμοποιήσῃς.
Εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην, τέχνην, ὑπαλληλίαν,
πρὸ πάντων εἰς ἐμπόρους καὶ εἰς τὴν γεωργίαν,
Ἡ τάξις εἶναι μέγα καὶ ἀσφαλὲς συγχρόνως
κεφάλαιον καὶ ὅπερ σέβεται καὶ ὁ χρόνος.
Ἂν θέλῃς νὰ πλουτίσῃς, εἰς ὅλας σου τὰς πράξεις
πρέπει νὰ βασιλεύῃ πρώτιστα πάντων Τάξις.

Μ. ΒΕΝΕΤΟΚΛΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΜΟΥ

ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑΤΑ

Πρὸ τοῦ πολέμου ἡ λέξις ὑπενθύμιζε κήπους, ὀρνιθῶνας, φυτώρια δένδρων καὶ ἐν γένει τὴν πράσινην ζωὴν τοῦ ὑπαίθρου. Διότι τὰ συρματοπλέγματα εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευον τότε, παρὰ εἰς τὸ νὰ προστατεύουν τὴν βλάστησιν κατὰ τῶν ἀλόγων διπόδων καὶ τῶν λογικῶν τετραπόδων. Τώρα ἐμάθαμεν ὅτι τὰ συρματοπλέγματα εἶνε κυρίως χρήσιμα διὰ τὸν πόλεμον. Διότι ἐμποδίζουν τὴν προέλασιν τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ ἐπειδὴ εἰς τοὺς σημερινοὺς πολέμους ἡ δρᾶσις τοῦ ἐχθροῦ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ πεδίον τῶν μαχῶν, συρματοπλέγματα ἐστήθησαν πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη ὑπόνοια περὶ οἱασδήποτε ἐχθρικῆς ἐνεργείας. Ἀλλὰ τὰ ἐκτὸς τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν συρματοπλέγματα εἶνε γνωστὰ μὲ ἄλλας ὀνομασίας. Ὅλα δὲ γενικῶς σκοπὸν ἔχουν νὰ ἐμποδίζουν τὴν προέλασιν τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ ἐπειδὴ οὗτος διαρκῶς ἀνακαλύπτει νέους δρόμους, τὰ συρματοπλέγματα ἐπίσης διαρκῶς ἐξαπλοῦνται καί, ὅπως πηγαίνομεν, κινδυνεύομεν νὰ ἴδωμεν τὸν κόσμον ὅλον καλυπτόμενον μὲ ἕνα ἀπέραντον συρματόπλεγμα, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ δύναται κανεὶς νὰ περάσῃ. Ὅταν θὰ γείνῃ αὐτὸ θὰ λείψουν βεβαίως καὶ οἱ ἐχθροί, διότι οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ τότε ἴσως θὰ συνομολογηθῇ καὶ ἡ πολυπόθητος εἰρήνη ἐντὸς τῶν συρματοπλεγμάτων.

ΔΥΟ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

Δύο Σάμιοι Ἀρχιερεῖς ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερον νὰ εἶνε ὀνομαστοὶ μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν των. Ὁ ἕνας ἦτο ὁ περίδοξος Ἱεράρχης Σύρου Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος, υἱὸς τοῦ μεγά-

λου Σαμίου καὶ Ἀρχηγοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστσσιν τοῦ 21 Λυκούργου τοῦ Λογοθέτου καὶ ὁ ἄλλος ἦτο ὁ ἀπὸ τοῦ 1855 μέχρι τοῦ 1981 Ἀρχιερατεύσας ἐν Σάμῳ Γαβριὴλ Ψαρός.

Ὁ πρῶτος γνωστὸς εἰς τὸ Πανελλήνιον διὰ τὴν μεγάλην σοφίαν του καὶ διὰ τὴν ἔξοχον ρητορείαν του ἔδρασε καὶ ἐτιμήθη ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Ὀρθοδόξου Κλήρου. Εἶνε δὲ γνωστὴ ἡ δρᾶσίς του ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅταν μετέβη ἐκεῖ πρὸς ἐγκαινίασιν τοῦ ἐν Λίβερπουλ ἀνεγερθέντος Ἑλληνικοῦ Ναοῦ καὶ ἐν Βόννῃ τῆς Γερμανίας, ὅπου μετέβη ἵνα μετάσχῃ τῆς συνόδου τῶν Παλαιοκαθολικῶν.

Ὁ δεύτερος, ἐντελῶς ἀμόρφωτος ἄνθρωπος, ἐφημίζετο διὰ τὸ ὡραῖον παράστημά του καὶ διὸ τὴν ἀσύγκριτον αὐτοῦ ἱεροπρέπειαν, ἥτις ἔκαμνε τὸ ἐκκλησίασμα νὰ μένῃ ἔκθαμβον ὅταν ἱερούργει ὁ θαυμάσιος οὗτος διὰ τὴν ἐξωτερικήν του παράστασιν Ἱεράρχης. Κάποτε μεταβὰς χάριν τῆς ὑγείας του εἰς Μασσαλίαν καὶ ἱερουργήσας εἰς τὸν ἐκεῖ Ἑλληνικὸν Ναὸν προεκάλεσε τὸν θαυμασμὸν ὅλων τῶν αὐτόθι Ἑλλήνων καὶ τῶν ξένων ἀκόμη, οἵτινες ἔσπευσαν ἀθρόοι εἰς τὸν Ναόν.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων Ἀρχιερέων ὑπῆρχεν ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν σοφίαν μεγίστη ἀντίθεσις. Τὴν ἀντίθεσιν δὲ ταύτην ἐχαρακτήρισε κάποτε προσφυέστατα ὁ πρῶτος ἐκ τούτων Ἀλεξανδρος Λυκοῦργος, ὅστις ὁμιλῶν ἐν Ἀθήναις μίαν φορὰν εἰς κύκλον κληρικῶν περὶ τοῦ συμπατριώτου του καὶ συναδέλφου του Ἀρχιερέως Γαβριήλ, εἶπε:

"Οταν ὁ Γαβριὴλ λειτουργεῖ ἡμεῖς πρέπει νὰ πᾶμε στὸ Ἱερὸ νὰ τοῦ φυσᾶμε τὰ κάρβουνα. Καὶ ὅταν ἡμεῖς ὁμιλοῦμεν ὁ Γαβριὴλ πρέπει νἄρχεται νὰ μᾶς ἀνάβῃ τὰ τσιμπούκια μας...

ΠΕΡΙ ΑΡΩΜΑΤΩΝ

"Οταν ἤμην μαθητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου ὁ διδάσκαλος τῆς τάξεώς μου ἔλαβεν ἀφορμὴν μίαν ἡμέραν νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ τὶ πρᾶγμα μυρίζει καλλίτερα. "Ενας μαθητὴς ὠνόμασε τὴν κανέλλα, ἄλλος τὸ τριαντάφυλλο, ἄλλος τὴν μαντζουράνα καὶ οἱ ἄλλοι διάφορα ἄλλα ἀρώματα πρὸ πάντων ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν. "Ενας μικρὸς μαθητὴς ποῦ ἠρωτήθη τελευταῖος, εἶπε: —Τὸ ψωμί." Ολη ἡ τάξις ἐγέλασε τότε. Ἐγέλασα καὶ ἐγὼ μαζύ. Τώρα ὅμως σχεδὸν κάθε ἡμέρα μοῦ δίδεται ἀφορμὴ νὰ ἐνθυμοῦμαι πόσον δικαία ἦτο ἡ γνώμη τοῦ μικροῦ ἐκείνου θυμοσόφου.

Σάμος 1917.

Ι· Δ· ΒΑΚΙΡΤΖΗΣ

ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

ΒΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Ὁ μαστρο-Γιάννης ἐφημίζετο ὡς καλὸς τεχνίτης ἀνάμεσα στοὺς ξυλουργοὺς τῆς κωμοπόλεώς του. Ἰδίως ἐλέγετο ὅτι εἶχε μεγάλην εἰδικότητα εἰς τὸ νὰ κατασκευάζῃ κούνιες γιὰ τὰ μωρά.

Ὁ φίλος του Πέτρος, ποῦ εἶχε ἐπίτοκο τὴν γυναῖκά του, τοῦ παρήγγειλε μία κούνια γιὰ τὸ γεννηθησόμενο παιδί του καὶ τοῦ ἔδωκε καὶ ἀρραβῶνα.

— Ἄκουσε, μαστρο—Γιάννη, τοῦ λέγει. Νὰ τὴν κάμῃς γερή, κομψή, καλὴ σ' ὅλα καὶ σύντομα, γιατί ...

— Περιττὰ τὰ λόγια, διέκοψεν ὁ μαστρο—Γιάννης. Μὴ σὲ μέλλει καθόλου. Θὰ γίνῃ σωστὸ τεφαρίκι καὶ θὰ γίνῃ γρήγορα, ἀφοῦ θὰ ἔχωμε γεννητούρια. Καὶ νὰ θέλῃς δὲν μπορεῖ ν' ἀργήσῃ, κὺρ—Πέτρο.

Σὲ λίγες μέρες ὁ Πέτρος ξαναπῆγε.

— Ἑτοιμη, βέβαια, μάστορη!

— Ὄχι ἀκόμα, κὺρ Πέτρο μου, δὲν εὗρῆκα ξύλο καλό, τῆς γνώμης μου.

— Μὰ εἶνε πολὺ βία, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ. Κοιλοπονᾷ ἡ γυναῖκά μου, τὸ ξέρεις;

— Ἔχεις ὅλα τὰ δίκηα, κὺρ—Πέτρο, καὶ καλὴ λευτεριὰ νὰ τῆς δώσῃ ὁ Θεὸς μ' ἕνα καλὸ δράκο... Κάμε λίγη ὑπομονὴ καὶ τελειώνει.

Δύο—τρεῖς φορὲς ξαναπῆγε στὸ μάστορη ὁ Πέτρος καὶ ἔφυγε ἄπρακτος καὶ καταγανακτησμένος. Ἡ πολυθρύλλητος κούνια δὲν ἐτελείωνε.

Ἐπὶ τέλους ἡ γυναῖκά του ἐγέννησε. Τρέχει πάλι στὸ μαστρο—Γιάννη καὶ τοῦ λέγει.

— Ἡ γυναῖκά μου γέννησε, τὴν κούνια γρήγορα.

— Αἴ νὰ σοῦ ζήσῃ, κὺρ—Πέτρο. Ἀγόρι ἢ κορίτσι;

— Μὴ σκορπᾷς τὴ κουβέντα!... Ὁρίστε ἀγόρι!

— Καλοροίζικο νὰ εἶνε καὶ μ' ἄλλα πολλά. Νὰ σοῦ ζήσῃ. Ἀμ' τὸ καλομελέτησα ἐγώ.

— Εὐχαριστῶ, μαστρο—Γιάννη, ἀλλὰ τὴν κούνια.

Δὲν ἐτελείωσε ἀκόμη, φίλε μου. Λείπουν κἄτι κολλήματα, κἄτι

βίδες, κάτι χρωμάτισμα, κάτι βερνίκωμα καὶ εἶνε δυὸ—τρία ξύλα ἁπλάνιστα. Ἀλλὰ θὰ τελειώσῃ γρήγορα, νὰ σὲ χαρῶ!

— Μὰ πότε, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μ' ἔσκασες!

— Μὴ τὸ παρακάνῃς, κὺρ—Πέτρο, καὶ σώνονται τὰ βάσανα. Τὰ ψέμματα ἐτελείωσαν....

Ὁ Πέτρος ξαναπῆγε καὶ πάλι καὶ πάλι. Ἀλλὰ πάντα διεψεύδοντο αἱ ἐλπίδες του. Ἀπελπισθεὶς τέλος ἀπὸ τὰ ψέμματα τοῦ μαστρο—Γιάννη οἰκονόμησε τὸ μωρό του ὅπως—ὅπως μὲ ἄλλη κούνια καὶ δὲν τὸν ξαναεῖδε πειά.

II

Τὸ παιδὶ ἐμεγάλωσε, ἔγινε ἄνδρας καὶ ἡ πολυθρύλλητος κούνια ἐλησμονήθη. Ὅταν ὁ Πέτρος ὑπάνδρευσε τὸν γυιό του, ὕστερα ἀπὸ μερικοὺς μῆνας ἀπὸ τὸν γάμον του τοῦ εἶπε μίαν ἡμέραν.

— Ἀλήθεια, ξεύρεις, παιδί μου; ὅταν ἡ μητέρα σου ἐπλησίαζε νὰ σὲ γεννήσῃ παρήγγειλα εἰς τὸν μαστρο—Γιάννη τὸν μαραγκὸ μιὰ κούνια γιὰ σένα καὶ τοῦ ἔδωκα καὶ κάπορον καὶ ἀκόμη δὲν τὴν ἔκαμε, ὁ ἀθεόφοβος ψεύτης! Μ' ἐτρέλλανε μὲ τὰ ψέμματά του. Δὲν εἶνε ἄνθρωπος, ὁ ἀλιτήριος. Φρόντισε τοὐλάχιστον νὰ σοῦ τὴν ἑτοιμάσῃ τώρα γιατὶ θὰ σοῦ χρειασθῇ γιὰ τὸ παιδὶ ποῦ θὰ κάμῃς.

Ὁ γυιὸς τοῦ Πέτρου τρέχει στὸ ἐργαστῆρι τοῦ μαστρο—Γιάννη, τοῦ κάμνει τὰς πικροτέρας παρατηρήσεις διὰ τὴν φοβερὰν ἀμέλειάν του καὶ τοῦ προτείνει νὰ τὴν κάμῃ τώρα γιὰ τὸ δικό του παιδί.

— Ἅγιος ὁ Θεός, φωνάζει ὁ μαστρο—Γιάννης. Κάθε ἐμπόδιο γιὰ καλό, ποῦ λέγει ὁ λόγος. Τυχερὸ τὸ παιδάκι σου. Θὰ τοῦ κάμω ὅμως ἄλλη κούνια, καλύτερη.

— Ναί, ἀλλὰ γρήγορα, τέλος πάντων.

— Οὔ ὡς γι' αὐτὸ μὴ σὲ μέλλει, ἀστραπή!...

Πηγαίνει καὶ ξαναπηγαίνει ὁ γυιὸς τοῦ Πέτρου ἀλλὰ κούνια τίποτε. Τὰ ψέμματα τοῦ μαστρο—Γιάννη ἦσαν ἀτελείωτα. Πότε τοῦ ἔλεγε πῶς πρέπει νὰ ἡλιασθοῦν αἱ σανίδες, διὰ νὰ πλανισθοῦν καλά, πότε πῶς δὲν βρίσκει ψαρόκολλα καὶ πότε πῶς ἐνῷ ἔβραζε ἡ κόλλα, τὸ σκυλὶ ἐπιάσθη μὲ τὴ γάτα καὶ ἀναποδογύρισε τὸ τσουκάλι, ἐσκόρπισε τὴ φωτιά, ἔκαψε δύο ξύλα καὶ μὴν τὰ ρωτᾷς.

— Καὶ πότε τέλος πάντων τελειώνουν τὰ βάσανα;

— Δυὸ—τρεῖς μέρες, τὸ πολὺ πέντε, βία 6—7, χωρὶς ἄλλο 10, ἔξω ἀπὸ Θεὸ καὶ ἀφεντιά σου 15, χωρὶς θάνατο εἴκοσι....

Ὁ γυιὸς τοῦ Πέτρου ἔφυγε ἀπηλπισμένος καὶ ἀηδιασμένος. Ξαναπῆγε ἐν τούτοις μετὰ δύο ἑβδομάδας, ἀλλὰ ἡ κούνια πάλιν δὲν εἶχε γίνει. Ἔχασε τέλος τὴν ὑπομονή του καὶ λέγει ὅλο θυμὸ στὸν τεχνίτη:

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, βρὲ θεοκατάρατε, 25 χρόνια μᾶς γελᾷς. παλιάνθρωπε. Ἔγινες ἀνυπόφορος. Μᾶς ἐχτίκιασες. Αὔριο θὰ γεννήσῃ ἡ γυναῖκά μου. Ἔχεις σκοπὸ νὰ μᾶς γελᾷς ἀκόμη; Δύο καὶ δύο τέσσερα.

— Ἄ! παιδί μου. ἀπαντᾷ μὲ ἀφελῆ θυμὸ καὶ ἔκπληξι ὁ μαστρο—Γιάννης. Πάρε πίσω τὸ καπάρο σου, γιατί ἐγὼ βιαστικὲς δουλειὲς δὲν κάνω!!!

Ἄργος 1917.

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΕΓΧΩΡΙΑΙ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΙ

ΝΕΑΝΙΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΜΑΡΚΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΙΣ

Ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητός του καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς του δράσεως ἀπέθανεν ἐν Κρήτῃ τὸν τελευταῖον Ἀπρίλιον συμπαθεστάτη καὶ πολύτιμος ὕπαρξις ὁ Μάρκος Δασκαλάκις Γυμνασιάρχης Ρεθύμνης. Ἐγεννήθη ἐν τῇ κώμῃ Ρούστικα τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης τὸ 1879 ἐκ πτωχῶν ἀλλ' ἐναρέτων γονέων. Ἀπὸ τῆς μικροτάτης ἡλικίας του οἱ διδάσκαλοί του διέγνωσαν τὴν ἔκτακτον εὐφυΐαν τοῦ παιδὸς καὶ τὰ πλούσια πνευματικά του χαρίσματα καὶ παρώτρυναν τοὺς γονεῖς καὶ προστάτας του νὰ ἐπιμεληθῶσι τὴν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσίν του. Διῆλθεν ὅλας τὰς τάξεις τοῦ σχολείου ἀριστεύων πάντοτε καὶ διακρινόμενος μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν του. Ὁ τότε Ἐπίσκοπος Ρεθύμνης Ἱερ. Μπραουδάκης, ἀνὴρ μορφωμένος καὶ περικοσμούμενος ὑπὸ πολλῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, διαγνώσας τὴν ἔκτακτον ἐπίδοσιν τοῦ παιδὸς πρὸς τὰ γράμματα, ἀνέλαβε τὸν μικρὸν Μάρκον ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ τὸν ἀπέστειλεν ἰδίαις δαπάναις εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης ὡς ὑπότροφον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Προφήτου

Ἡλιοῦ Ρουστίκων. Ἀποθανόντος τοῦ Ἐπισκόπου Μπραουδάκη μετὰ ἓν ἔτος ὁ Μάρκος ἐστερήθη τοῦ προστάτου αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ Μονὴ ἐξηκολούθησε νὰ τὸν διατηρῇ ὑπότροφον μέχρι τέλους τῶν σπουδῶν του.

Τὸ θέρος τοῦ 1900 κατελθὼν εἰς Κρήτην ὅπως πατήσῃ τὸ ἐλεύθερον πλέον τῆς πατρίδος του ἔδαφος, ἐγνώρισε τὸν μεγαλεπήβολον καὶ φιλοπρόοδον Ἱεράρχην Ρεθύμνης Δ. Καστρινογιάννην. Ὁ μεγαλοϊδεάτος οὗτος Ἱεράρχης βλέπων τὴν ἔκτακτον εὐφυΐαν καὶ φιλομάθειαν καὶ τὴν ὀργῶσαν πρὸς εὐρυτέρας σπουδὰς διάνοιαν τοῦ νέου, ἐθεώρησε ὡς καθῆκόν του καὶ τιμὴν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τελειοτέραν μόρφωσίν του. Δὲν ἔπαυσε ὅθεν ἐνθαρρύνων αὐτὸν καὶ ὑποβαυλίζων τὰ εὐγενῆ του ἰδεώδη. Τὸ τοιοῦτον ὑπέκαιε καὶ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ νέου, ὅστις θέλων νὰ φανῇ ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν τοῦ εὐγενοῦς προστάτου αὐτοῦ ἐξηκολούθει νὰ σπουδάζῃ μετὰ μείζονος ἐπιμελείας, προσελκύων τὴν ἐκτίμησιν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν καθηγητῶν του. Δι' αὐτὸν οἱ διδάσκαλοί του ἔλεγον ὅτι τὰ γραπτὰ τοῦ Μάρκου ἀνεγίνωσκον ὄχι διὰ νὰ τὰ διορθώσουν ἀλλὰ διὰ νὰ διδαχθοῦν.

Κατὰ τὸ 1904 ἐλάμβανε τὸ δίπλωμά του ἐκ τῆς Σχολῆς μὲ τὸν βαθμὸν ἄριστα μέσῳ τῶν θερμῶν συγχαρητηρίων τῶν καθηγητῶν του. Ὁ τότε Οἰκομενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ Γ'. ἐκτιμῶν τὰ μεγάλα πνευματικά του χαρίσματα ἠθέλησε νὰ τὸν βοηθήσῃ ὅπως ἀποπερατώσῃ τὰς σπουδάς του ἐν Εὐρώπῃ καὶ προέτεινεν εἰς αὐτὸν νὰ παραμείνῃ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὅπως ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τὸν ἀποστείλῃ διά τινος κληροδοτήματος εἰς τὴν Ἑσπερίαν. Ἀλλ' οὗτος ἔχων ἀκάθεκτον πόθον νὰ ἐργασθῇ ἐν τῇ μόλις ἀπελευθερωθείσῃ πατρίδι του ἀπέστερξε νὰ δεχθῇ τὴν προσφερομένην αὐτῷ θέσιν καὶ κατῆλθεν εἰς Κρήτην. Ἡ Α. Παναγιότης δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ εὐγενοῦς πόθου του, διὰ καταλλήλων ὅμως συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς τὸν τότε Ἅγιον Κρήτης, ἐζήτησε νὰ κατορθωθῇ ἡ εἰς Εὐρώπην ἀποστολή του δαπάναις τῆς Κρητικῆς Πολιτείας. Δυστυχῶς οἱ διευθύνοντες τότε καὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ τῆς Πολιτείας ἐν Κρήτῃ περιωρίσθησαν μόνον εἰς ὑποσχέσεις πρὸς τὴν Α. Παναγιότητα, μηδέποτε ἐκπληρωθείσας.

Εἰς Ἡράκλειον ἔμεινε καθηγητὴς ἐπί τινα χρόνον ἀλλὰ χωρὶς νὰ παραιτηθῇ τῆς σκέψεως νὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδάς του ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ. Ὅ,τι δὲν ἔκαμεν ὅμως ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ μόνος του καὶ τὸ 1905 ἀπήρχετο εἰς Λειψίαν. Ἐκ Λειψίας μετὰ ἓν ἔτος μετέβη εἰς Μόναχον καὶ τέλος μετὰ τριετεῖς σπουδὰς ἀνηγορεύθη διδάκτωρ μὲ τὸν βαθμὸν Summa Cum lande.

Ἐν Γερμανίᾳ ἐσπούδασε τὴν φιλολογίαν κυρίως ὅμως ἠσχολήθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην, ἥτις κυρίως ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν. Οὕτω κατηρτισμένος μὲ τὰ φῶτα τῆς ἐπιστήμης τῶν ἐπιστημῶν, μὲ νέας ἀρχάς, συστήματα καὶ ἰδέας καὶ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νεωτέρου πο-

λιτισμοῦ κατῆλθεν εἰς Ρέθυμνον τὸ 1908, ὅπου κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος ἵδρυσεν ἰδιωτικὸν Γυμνάσιον, τὸ δὲ ἑπόμενον ἔτος διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ρεθύμνης, ἔνθα ἐδίδασκεν καὶ ὅπερ διηύθυνεν ὡς Γυμνασιάρχης μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς βραχείας ζωῆς του.

Συνδεθεὶς μὲ τοὺς γλυκεῖς τοῦ ὑμεναίου δεσμοὺς μετὰ κόρης, μεθ' ἧς τὸν ἤνουν ἀπὸ πρίν δεσμοὶ εὐγενοῦς ὑποχρεώσεως καὶ εὐγνωμοσύνης, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἤγγισε τὴν ἰδεώδη εὐτυχίαν, ἀφ' οὗ εἶδε ἐκπληρωθέντα ὅλα τὰ ὄνειρά του.

Τὴν δρᾶσίν του ὁ Ασκαλάκις δὲν περιώριζε μόνον ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τῆς αἰθούσης τῶν παραδόσεών του, ἀλλ' ἤθελεν ὅπως τὰ φῶτα τῆς Ἑσπερίας μεταλαμπαδεύσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς εὐρύτερον κύκλον, τὰς δὲ ἰδέας καὶ φιλελευθέρους ἀρχάς του μεταδώσῃ εἰς περισσοτέρους. Κοινωνικός, εὐπροσήγορος, ὁμιλιτικός, ἀνεστρέφετο μὲ ὅλους, οἱ δὲ τὰ πρῶτα φέροντες ἐν τῇ κοινωνίᾳ Ρεθύμνης τὴν φιλίαν του ἐθεώρουν ὡς τιμὴν καὶ ἐν τῇ συναναστροφῇ του εὕρισκον ὅλως ἰδιάζουσαν εὐχαρίστησιν, ἐξετίμων δὲ καὶ ἠγάπων αὐτόν, διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν του, τὰς γνώσεις, τὸν εἰλικρινῆ καὶ φιλελεύθερον χαρακτῆρα καὶ τὴν εὐγένειαν αὐτοῦ. Ρήτωρ εὐφραδὴς κατέθελγε καὶ ἐνεθουσίαζε πάντοτε τὸ ἀκροατήριόν του, τὸ ὁποῖον ἐσάκις ὡμίλει συνέρρεε πολυπληθὲς νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ θαυμάσῃ. Ὁ λόγος του ἦτο παραστατικώτατος εἰς εἰκόνας καὶ ἡ εὐχέρια καὶ χάρις του σπανία. Φιλελεύθερος εἰργάσθη καὶ διὰ τοῦ καλάμου καὶ διὰ τοῦ λόγου πρὸς ἐπικράτησιν τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν. Μετὰ τῶν συναδέλφων του τὸν συνέδεε ἀγάπη καὶ ἐκτίμησις. Μειλίχιος καὶ γλυκύς, δίκαιος ἀλλὰ καὶ σοβαρὸς μέχρι λελογισμένης αὐστηρότητος πρὸς τοὺς μαθητάς του, εἶχε κατακτήσει τὰς καρδίας ὅλων διὰ τῆς ἐπαγωγοῦ καὶ παιδαγωγικῆς διδασκαλίας του.

Ἡ ἐπιστημονική του δρᾶσις ἐν σχέσει πρὸς τὴν βραχεῖαν ζωήν του ὑπῆρξε μεγάλη. Κατὰ τὸ μικρὸν διάστημα τῆς ἐπιστημονικῆς ζωῆς του δὲν ἔπαυσεν ἐργαζόμενος. Ἤθελε νὰ διαδοθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν αἱ νέαι φιλοσοφικαὶ ἰδέαι, νέαι ἀρχαί, νέα φιλοσοφικὰ συστήματα, φρονῶν ἀδιστάκτως ὅτι ταῦτα ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἐξυψώσεως τοῦ πνεύματος ὅλων τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων καὶ τῆς καθόλου προόδου τοῦ Ἔθνους.

Τὸ 1909 ἐξέδωκε τὴν πραγματείαν του «Ἡ μόρφωσις καὶ ὁ πολιτισμός», ἀμέσως δὲ κατόπιν ἑτέραν «Περὶ τῶν θεμελιωδῶν ζητημάτων τῆς ψυχολογίας». Ἐσχάτως ἐξέδωκε καὶ τὴν «ψυχολογίαν» αὐτοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ μετὰ σαφηνείας καὶ αὐστηρᾶς κυριολεξίας ἐκθέτει τὰς νεωτέρας ἰδέας καὶ ἀρχὰς τῆς λεγομένης ἐμπειρικῆς ψυχολογίας κατὰ τὰ νῦν ἐπικρατοῦντα ἐν Γερμανίᾳ συστήματα τῶν νεωτέρων ψυχολόγων καὶ κυρίως τοῦ W. Wundt.

Ἡ φήμη τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας του εἶχε ἐξέλθει ἐνωρὶς τῶν

ὁρίων τῆς πατρίδος του καὶ πολλαὶ ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τὸν ἐφιλοδόξησαν ὡς διευθυντὴν τῶν σχολῶν των, προσφέρουσαι αὐτῷ μεγάλας ἀντιμισθίας. Ἀλλ' ὁ Δασκαλάκις εἰς τὴν ἀγάπην τῆς γενετείρας ἐθυσίασεν ὅλα καὶ μόνον ἐδέχθη, ἀποδίδων τὰ τροφεῖα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν, ἐν ᾗ ἐξεπαιδεύθη, νὰ διορισθῇ εἰς αὐτὴν καθηγητής. Τοῦτο ἐγένετο τὸ 1912 ἀλλὰ δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας. Ἡ ἐκεῖ πολιτικὴ ἀνωμαλία τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀποχαιρετήσῃ τοὺς συναδέλφους καὶ τοὺς μαθητάς του, βαθέως λυπουμένους, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ρέθυμνον, ὅπου ἐξηκολούθησε διδάσκων ἐν τῷ Γυμνασίῳ.

Ἡ μεγάλη μόρφωσις, ὁ χαρακτήρ, ἡ ἐκτίμησις τοῦ κοινοῦ, ὅλα διελάλουν ὅτι ὁ Δασκαλάκις θὰ ἀνήρχετο ὑψηλὰ καὶ θὰ συνετέλει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς παιδείας ἐν τῇ μεγαλυνθείσῃ Ἑλλάδι. Δυστυχῶς ἡ ἀδιάκοπος πνευματικὴ ἐργασία ταχέως ἐκούρασεν αὐτὸν καὶ ἡ ὑγεία του ἐκλονίσθη σοβαρῶς. Μὴ θέλων νὰ ἀκούσῃ τὰς συμβουλὰς τῶν φίλων του, οἱ ὁποῖοι τὸν παρώτρυναν νὰ παύσῃ ἐργαζόμενος, διότι ὁ Δασκαλάκις δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἄνευ ἐργασίας καὶ βιβλίων, ἀπέθανε θῦμα τῆς ἀφοσιώσεώς του πρὸς τὴν σπουδὴν κατόπιν βαρείας νόσου ἐν τῷ χωρίῳ του, ὅπου εἶχε μεταφερθεῖ, τὴν 14 Ἀπριλίου τοῦ λήγοντος ἔτους, βυθίσας εἰς ἄφατον λύπην ὄχι μόνον τὴν οἰκογένειάν του, τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους του, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν κοινωνίαν Ρεθύμνης, στερηθεῖσαν τόσον προώρως ἐπιλέκτου καὶ διαπρεποῦς μέλους αὐτῆς. Τὸν νεκρόν του, ταφέντα ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ρουστίκων, ἔσπευσε νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸ ὕστατον ὁ καθηγητικὸς Σύλλογος καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου Ρεθύμνης καθὼς καὶ πλεῖστοι πολῖται, μεταβάντες μεθ' ὅλην τὴν ἀθλιότητα τοῦ καιροῦ νὰ ἴδωσι διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῖς Μάρκον. Πολλοὶ κατετέθησαν ἐπὶ τῆς σοροῦ του στέφανοι, ἡ δὲ Πολιτεία ἀμοίβουσα τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός, ὡς δεῖγμα ὑψίστης τιμῆς, ἐκήδευσεν αὐτὸν δημοσίᾳ δαπάνῃ.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Διδάκτορος τῆς Νομικῆς καὶ δικηγόρου ἐν Σάμῳ ἀντεπιστέλλοντος μέλους τοῦ ἐν Παρισίοις Cabinet de Droit International καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν Συλλόγων καὶ Ἑταιριῶν.

Ἱδρυθὲν κατὰ Μάϊον 1889 ἐν Σάμῳ.

ΑΙ ΓΡΑΦΟΥΣΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

Εἶνε γνωστὴ ἀπὸ ἐτῶν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Μικρασιατικοῦ ἀπὸ τὰ δυνατὰ καὶ γεμάτα ρεαλισμὸν ποιήματά της ἡ καλή μας συνεργάτις δ)ις Στάσα Καραϊσκάκη. Ἀπὸ τὰ ὡραῖα Μοσχονήσια ἐγεννήθη ὑπὸ τὸν διαυγῆ οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας, τῆς πατρίδος τόσων ποιητῶν καὶ ποιητριῶν καὶ τὰ πρῶτά της βλέμματα ἔπεσαν εἰς τὴν ἀπέναντί της πατρίδα τῆς μεγάλης ποιητρίας Σαπφοῦς. Τὴν ἐγέννησεν ἡ φύσις καὶ τὴν ἔκαμε τὸ περιβάλλον ἀληθινὴν ποιήτριαν. Ἐσπούδασεν εἰς τὸ Ὁμήρειον τῆς Σμύρνης καὶ διηύθυνε ἐπί τινα χρόνον τὸ παρθεναγωγεῖον τῆς πατρίδος της. Ἡ λαίλαψ τοῦ διωγμοῦ τῶν Μικρασιατῶν τὴν ἔρριψεν εἰς τὴν Σάμον, ὅπου ἐργάζεται ὡς διδασκάλισσα. Εἰς τὰ ποιήματά της, τὰ γεμάτα ζωὴν καὶ ἀλήθειαν, φαίνεται ἡ πραγματικὴ ἔμπνευσις, ἡ φαντασία, τὸ αἴσθημα, προσόντα ζηλευτά, ποῦ τόσον σπανίως τὰ εὑρίσκει κανεὶς σήμερα στοὺς νέους ποιητάς μας. Ἀπὸ κάθε ἔπαινό μας γιὰ τὴν νεαρὰ ποιήτρια καλύτερα ὁμιλεῖ τὸ ὡραῖο καὶ ζωντανὸ ποίημά της Σαλώμη, τὸ ὁποῖον δημοσιεύομεν κατωτέρω καὶ ὅπερ χαιρετίζομεν ὡς τὴν ροδίζουσαν ἠῶ μιᾶς ὡραίας ποιητικῆς ζωῆς.

ΣΑΛΩΜΗ

Ἀναμένη προχώρησε ἀπ' τοῦ χοροῦ της τὸ ζάλισμα
καὶ ζητᾶ νὰ φυλάξῃ
ὁ Τετράρχης τὸν ὅρκο του ποῦχε κάνῃ προτήτερα
κι' ὅ,τι θελήσῃ νὰ πράξῃ.
— Ζήτησε ὅ,τι ἄλλο θελήσῃς. Ἔχω ἀμέθυστους,
φλογισμένα ὀπάλλιο
μαργαρίτες, τοπάζια, σεληνῖτες, χρυσόλιθα,
ρουμπίνια σὰν αἵματα, περουζέδες, κρυσιάλλια.
Κι' ἡ Σαλώμη ἀμετάπειστη κάθε τόσο ἀπάνταγε:
— Τοῦ Γιοχανὰν τὸ κεφάλι.
Καὶ σὲ λίγο σ' ἕνα δίσκο ἀσημένιο, αἱματόβαφτο
ἀκόμα ἀνασαίνοντας τὸ κεφάλι προβάλλει.
— Ἄχ! νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ φιλήσω δὲν θέλησες
τ' ἄλικό σου τὸ στόμα

ποῦ ἦταν κόκκινο σὰν τῆς Μωὰβ τὸ κιννάβαρι
καὶ πιὸ κόκκινο ἀκόμα.
Ἀκόμα καὶ τώρα τὰ χείλη εἶναι κόκκινα,
σὰν κλωνὶ ἀπὸ κοράλλι,
σὰν τῆς Τύρου τὰ κόκκινα φημισμένα ροδάνθια,
θὰ τὰ φιλήσω νεκρὰ—ὦ! λαχτάρα μεγάλη.
Τὰ ματόκλαδα σήκωσε, Γιοχανάν, ἀπ' τὰ μάτια σου
κύτταξέ με στὰ μάτια
σὺ ἤσουν ὁ μόνος ἄνδρας π' ἀγάπησα
ἐδῶ μεσ' στὰ παλάτια.
Ἤρθα καὶ σ' ἔκραξα μὰ ἐσὺ δὲν μὲ κύτταζες
ἔβλεπες μόν' τὸ Θεό σου,
ἐγὼ ὅμως σ' εἶδα πολὺ καὶ σὲ πόθησα πειότερο
ἀκόμα κι' τώρα στὸ τρανὸ θάνατό σου.
Τὸ φίλησα, Γιοχανάν, τὸ στόμα σου τ' ἅλικο
νοιώθω γλυκάδα στὸ στόμα,
ἤτανε τάχα ἡ γλύκα τῆς μεγάλης ἀγάπης μου
ἢ τοῦ αἱμάτου σου ἡ γλύκα στὰ χείλη ἀκόμα;
. . . . . .
Τὸ φεγγάρι ἀπ' τὰ σύγνεφα πρόβαλε,
ὁ Τετράρχης φωνάζει
τὴ γυναῖκα αὐτὴ τὴ φοβερὴ νὰ σκοτώσετε
κι' ἡ Σαλώμη χτυπημένη ἐκεῖ χάμου σπαράζει.

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Σὲ κείνους ποῦ χωρίσθηκα μὲ πόνο στὴ Μυτιλήνη

Μακρυά σου τὸ κῦμα τώρα μὲ σέρνει
κι' ἄσπλαγχνα παίρνει
μὲ χίλιες ζούλιες ἀπ' τὴ καρδιά μου
καὶ τὴ χαρά μου.
Ποῦ θὰ μὲ φέρῃ τὸ κῦμα τὸ πλᾶνο
στὰ πλάτια πάνω
τοῦ ἄσπρου ἀφροῦ του; στὰ πέλαγα πέρα
θὰ λάμψ' ἡ μέρα;;
Παρακυλάω στοῦ κόσμου τὴ δίνη,
ὁ νοῦς μ' ἀφίνει
χλωμοσβυσμένη τὴ σκέψι σ' ἄδεια
καρδιὰ ρημάδια.
Κι' ὅλο ἁρματώνει κι' ὅλο ἀνάβει
φτεροκαράβι
σιμά σου νἄρθῃ κάνει πανιά του,
λευκὰ φτερά του.

7)βριος 1917. «Στὴν Ἀθηνᾶ πάνω». ΣΤΑΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΠΑΡΑΔΟΞΟΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Η ΣΦΑΙΡΑ

ΩΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΛΟΝ

Πᾶν ὑλικὸν σῶμα ἔχει σχῆμά τι, ὀφειλόμενον εἰς διαφόρους αἰτίας, ἃς θὰ ἠδύνατό τις νὰ εὕρῃ ἐξετάζων, ὅπου τοῦτο εἶνε δυνατόν, τὴν ἱστορίαν του. Δύνανται δ' αἱ αἰτίαι αὗται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς θεμελιώδεις κατηγορίας, ἤτοι α) εἰς τὰς καθαρῶς φυσικάς, β') εἰς τὰς τεχνικὰς καὶ γ') εἰς τὰς τυχαίας. Τὰ δὲ σχήματα τῶν σωμάτων εἶναι ἢ κανονικὰ ἢ ἀκανόνιστα.

Κυρίως εἰπεῖν, πᾶσαι αἱ αἰτίαι τοῦ σχήματος τῶν σωμάτων εἶναι φυσικαί· ἀλλὰ τινὰ μὲν σώματα ὀφείλουσι τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν σχῆμα εἰς μόνας τὰς καθαρῶς φυσικὰς δυνάμεις ἐν τῇ κανονικῇ αὐτῶν λειτουργίᾳ, ἄνευ ἐπιδράσεως ἐξωτερικῆς τινος αἰτίας, βουλητῆς ἢ ἀβουλήτου. Τοιαῦτα δὲ εἶναι πάντα τὰ ἐνόργανα κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν, ἤτοι τὰ ζῶα, τὰ φυτά, τὰ ζωόφυτα! Ἕτερα ὅμως σώματα ὀφείλουσι τὸ σχῆμά των εἰς ἐξωτερικὰς ἢ ἐσωτερικὰς ἐπιδράσεις, χημικὰς ἢ μηχανικάς, ἀνεξαρτήτως τῆς φυσικῆς αὐτῶν ὑποστάσεως. Τοιαῦτα δὲ εἶναι πάντα ἐν γένει τὰ ἀνόργανα, ἐκ δὲ τῶν ὀργανικῶν, τὰ ὅπως δήποτε παραμορφωθέντα. Τὰ σχήματα π. χ. τῶν πιπτουσῶν νιφάδων τῆς χιόνος εἶναι κανονικά, ὀφειλόμενα εἴτε εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὕλης των εἴτε εἰς τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐπίδρασιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, τῆς θερμοκρασίας ἢ ἄλλων δυνάμεων ἢ καταστάσεων. Ἡ καλύβη ὅμως π. χ. τοῦ κάστορος, ἡ φωλεὰ τῆς χελιδόνος κτλ. εἶναι ἔργα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὁμοιόσχημα τέχνης βουλητῆς μέν, ἀλλὰ φυσικῶς ἐπιβεβλημένης, ἐνῷ

τὰ ἀνθρώπινα ἔργα, οἰκοδομήματα, σκεύη, ἐργαλεῖα, ἀγάλματα κλπ. ὀφείλουσι τὸ σχῆμά των εἰς τέχνην, ἐπίσης μὲν βουλητήν, ἀλλ' ἐλευθέρας διακρίσεως.

Ἔχομεν ὅμως καὶ τρίτον εἶδος τοῦ σχήματος τῶν σωμάτων, τὸ κατὰ τυχαῖον συμβεβηκός, ἤτοι τὸ ἀβούλητον. Ὁ λίθος π. χ. ὁ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, παρουσιάζει ἐδῶ μὲν αἰχμήν, ἐκεῖ δὲ κοιλότητα, ἀλλαχοῦ γωνίαν ἐπιφανείας, τὰ πάντα ἀκανόνιστα. Ἑκάστη ὅμως τῶν ἀνωμαλιῶν τούτων ἔχει ἰδίαν ἱστορίαν. Ὅ,τι λείπει ἐκ τῆς κοιλότητος, ἀπεσπάσθη καὶ ὑπάρχει ἀλλαχοῦ, ὅ,τι ἐξέχει, λείπει ἐκ τοῦ σώματος ἐξ οὗ ἀπεσπάσθη.

Ἐὰν τώρα ἐπιχειρήσωμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὰς ἀνωμαλίας ταύτας πληροῦντες μέν, π.χ, διὰ γύψου, τὰς κοιλότητας, ἀφαιροῦντες δὲ τὰς ἐξοχὰς καὶ δίδοντες εἰς τὸν λίθον τοῦτον ἐπιφάνειαν ὁμαλὴν καὶ ὁμοιότητα διευθύνσεως τῆς ἐπιφανείας του, ὥστε πανταχοῦ αὕτη νὰ βαίνῃ ὁμοίως χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ θλᾶται ἢ νὰ καμπυλοῦται ἀποτόμως, θὰ ἴδωμεν τὸ ἀναπόδραστον ἀποτέλεσμα ὅτι ὁ πρώην ἀκανόνιστος ἐκεῖνος λίθος ἔλαβε σχῆμα σφαίρας τελείας.

Τοῦ θεωρήματος τούτου ἡ ἀπόδειξις ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ σφαῖρα εἶναι τὸ κανονικώτερον, τὸ ἀρτιώτερον καὶ τελειότερον πάντων τῶν σχημάτων, οὐδεμίαν παρουσιάζουσα ἐφ' ἑαυτῆς ἔξωθεν ἐπίδρασιν εἰς ἀφαίρεσιν ἢ προσθήκην. Εἶναι τὸ ἀρχέγονον σχῆμα τῶν οὐρανίων σωμάτων, οἷα ἦσαν πρὶν ἢ ἡ περὶ τὸν ἴδιον αὐτῶν ἄξονα περιστροφὴ ἐπεκτείνῃ διὰ τῆς κεντρόφυγος δυνάμεως τὰ πρὸς τὸν ἰσημερινὸν λεγόμενον μέρη αὐτῶν, ὥστε νὰ τὰ παριστᾷ συμπεπιεσμένα κατὰ τοὺς πόλους.

Ὅ,τι παρατηρεῖται ἐν τῷ κύκλῳ, ἤτοι ἡ ἀπανταχοῦ τῆς περιφερείας του ὁμοιότης κατὰ κυρτότητα καὶ διεύθυνσιν, τὸ μοναδικὸν τοῦ κέντρου καὶ ἡ ἰσότης τῶν ἀκτίνων, τὸ αὐτὸ παρίσταται καὶ ἐν τῇ σφαίρᾳ, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ στερεομετρικὸν σχῆμα ὅπερ διαγράφει ὁ κύκλος στρεφόμενος περὶ τὸν ἄξονά του.

Ἐκ τῶν ρηθέντων συνάγονται αἱ ἑξῆς μαθηματικῶς ἀποδεδειγμέναι ἀλήθειαι:

I. Ἡ σφαῖρα, ὡς σχῆμα ἁπλοῦν, ἀρχέτυπον καὶ πάσης ἐξωτερικῆς ἐν χρόνῳ τινὶ ἐπιδράσεως ἀπηλλαγμένον, παριστᾷ αὐτὴ καὶ μόνη τὴν ἀγνότητα.

II. —Πάντα τὰ σημεῖα τῆς ἐπιφανείας της ἀπέχουσι ἰσάκις τοῦ ἐν αὐτῇ κέντρου, ὅπερ εἶναι ἓν καὶ μόνον. Ἄρα εἶναι πανταχοῦ ὁμοία καὶ συνεπής, ὡς τύπος ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου πᾶσαι αἱ πράξεις ἔχουσιν ἓν μόνον καὶ πάντοτε τὸ αὐτὸ κέντρον: τὴν συνείδησιν.

III. --Οὐδαμοῦ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς παριστᾷ πλεονασμόν τινα δι' ἐξοχῆς ἢ ἔλλειψιν διὰ κοιλότητος. Ἄρα εἶναι τὸ μόνον σύμβολον τοῦ τελείου τοῦ ἀπεριττου καὶ τοῦ ἀνελλιποῦς.

IV. Οὔτε μῆκος ἔχει οὔτε πλάτος οὔτε κορυφὴν οὔτε βάσιν οὔτε ἀρχὴν οὔτε πέρας οὔτε ἄνω οὔτε κάτω, διότι πάντα τὰ μέρη τῆς σφαίρας εἶναι συνάμα πάντα ταῦτα. Ἄρα εἶναι ὁ τύπος τοῦ ἐνιαίου καὶ ὁμοιομόρφου.

V. Εἶναι τὸ μόνον σχῆμα στερεοῦ σώματος, ὅπερ, τιθέμενον ἐπὶ λείας εὐθείας καὶ ὁριζοντείου ἐπιφανείας, ἰσορροπεῖ ἀμέσως, μὴ ἔχον λόγον τινὰ ἀνατροπῆς ἑαυτοῦ ἢ μεταβολῆς τῆς θέσεώς του, οὐδ' ἀνάγκην ἄλλου στηρίγματος, καίτοι καθ' ἓν μόνον σημεῖον ἐφάπτεται τῆς ἐπιφανείας, ἐφ' ἧς ἀπετέθη. Ἄρα συμβολίζει τὴν ἰσότητα καὶ τὴν αὐτάρκειαν.

VI. Ἀφ' οἱουδήποτε σημείου βλεπομένη δεικνύει τὸ αὐτὸ πάντοτε ἡμισφαιρικὸν σχῆμα. Ἄρα ἔχει τὸ κυριώτατον γνώρισμα τῆς ἀληθείας καὶ εἰλικρινείας: τὴν ταὐτότητα τοῦ εἶνε πρὸς τὸ φαίνεσθαι.

VII. Ὁπουδήποτε καὶ ἂν διαιρεθῇ διὰ τομῆς εὐθείας, τὰ τμήματά της θὰ ἔχωσι κατὰ τὰς ἐπιφανείας τῆς τομῆς ὅμοιον σχῆμα ἤτοι κύκλον, ὅστις εἶναι τὸ τελειότατον τῶν γεωμετρικῶν σχημάτων. Ἄρα ἡ σφαῖρα εἶναι τύπος οὐ μόνον ἐξωτερικῆς ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῆς τελειότητος,

Ἐν Ἀθήναις

ΙΩ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΣ

VERBA TRISTIA

ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ . . .

Τὸ κῦμα δὲ ροχθοῦσε πιά. Μιὰ κατάχλωμη δύση, ξέβαφη, τὸ πλημμύριζε τὶς ψυχές. Κ' οἱ ἀπόκοτοι παλμοὶ ἀλαφροκροῦαν πλανεμένοι ἀπ' ὅ,τι χάθηκε στὴν ὥρα του, ἀθόρυβα, ἀδιάφορα κι' ἀνδρίκια, κ' οἱ κούφαλες ψυχὲς σερνῶνταν σκλαβωμένες ἀπ' ὅ,τι ἀπαλογλύστρησε στὸ Θάνατο μὲ συνείδηση ἄπειρης ἀναξιοσύνης γιὰ τὸ Μεγάλο Πατέρα.

Κύριε, Κύριε, ἐκ βαθέων ἐκέκραξα πρὸς Σέ!

***

ΚΑΘΩΣ ΑΝΕΒΑΙΝ' Ο ΚΑΠΝΟΣ

Ἡ ζεστασιὰ τῆς μοναξιᾶς εὐώδα. Σὲ μύριες γλαφυρότητες ἐλάξευε ὁ καπνὸς τ' ἀνάλυτό του κεχριμπάρι.

— Κλεῖσε, Καλή, τὰ βλέφαρα, σὲ νανουρίζουν τὰ μυστικὰ ἀναφυλλητά μου! Ἀνάβει στὸ πλάϊ σου πιὸ γλυκὰ ἡ συντροφιὰ τῶν πεθαμένων...

... Εἰκόνα ἀγαπητὴ ποὺ ἀναδεύεις στὴν τέφρα τῆς ἱστιᾶς· παληὰ Εἰκόνα, ἡ ἴδια πάντα ἀνίλεη, κουρσάρα τῆς Ἀγάπης! Ἂν ἀπαντέχω, τοῦ λυτρωμοῦ τὴν εὐλογία λαχταράω, ἡ ἀπαντοχὴ τοῦ ἐρχομοῦ σου ἀποκαΐδια!

— Κλεῖσε, Καλή, τὰ βλέφαρα, σὲ νανουρίζουν τὰ μυστικὰ ἀναφυλλητά μου!

***

ΤΟ ΠΑΛΗΟ ΒΙΒΛΙΟ

— Καλόβουλο, νοσταλγικὸ παληὸ βιβλίο, ποὺ στὶς ἄβαθες ἱστορίες σου ξεκούραζες τὴ ράθυμη σκέψη κ' ἐσίγαζες τ' ἀσίγαστο τρικύμισμα τῆς ζήσης. Πόση—νἄξερες...—πόση καλωσύνη ἀστείρευτη θὰ σ' ἀναγνώριζε ἀργὰ τ' ὡρίμασμα τοῦ νοῦ—κούρασμα ὡς τ' ἀδιέξοδο — καλωσύνη στὸν ψεύτικο «πυργοδεσπότη» σου, μὲ τὴν ἀνεξάντλητη καλοτυχία τοῦ «ἀπροόπτου», καὶ στὴ μεγάθυμη αὐτοθυσία τῶν ταπεινῶν σου καὶ τῆς Γυναίκας... Ἤσουν καὶ σύ, μὲ τοὺς προδρόμους τῆς ἐποχῆς μας τοῦ χαμοῦ, ἕν' ἀπ' τὰ ὡραῖα μεθύσια π' ὅλα τ' ἀπαρνηθήκαμε! Δὲ μεθάει πιὰ ἡ πλάση, καλόβουλο, νοσταλγικὸ παληὸ βιβλίο· φρονίμεψε, φρονίμεψε ὡς τὸ θάνατο, μὰ δὲν πεθαίνει...

***

ΜΑΝΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΙΒΗΣ

Καὶ τὸ τελευταῖο ἀσύνεφο παλατάκι σκοτείδιασε στὸν μελανιασμένον οὐρανό. Κοπαδιαστές, μαυρόφτερες, χίλιες μύριες κλάψες μυστικὲς ἀναδεύουνται βουβὰ στὴν πλάση. Οἱ καϋμοὶ μουγκὰ σιγοπροβαίνουν, ὑγραίνουνται καὶ στάζουν, στάζουν... Σκόρπιοι παλμοί, σκοποὶ χαμένοι, ρυθμοὶ ἐρείπια, στῖχοι ἀνείπωτοι καὶ κάτι γέλοια—ὤ κάτι γέλοια—σβυμμένα, σβυμμένα...

— Μητέρα, ποὺ τὸ ἅγιο καὶ πάναγνο ὑγρό σου χῶμα ἀχνίζει μοναξιὰ καὶ ἐρημιὰ καὶ συντριβή, κράτα μας ἄϋλους ψηλά, ἔξω ἀπὸ Τόπο κι' ἀπὸ Χρόνο, χωρὶς Χθές, χωρὶς Αὔριο, χωρὶς Σήμερα!

Κ' οἱ καϋμοὶ μουγκὰ σιγοπροβαίνουν, ὑγραίνουνται καὶ στάζουν, στάζουν...

Βαθὺ Ι)ΙΧ)917

ΗΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΣΑΜΙΟΙ ΕΝ ΤΗ ΞΕΝΗ

Κ. Γ. ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ

Ένας ἀκόμη Σάμιος, ἀπὸ τοὺς ξενητευμένους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προικισμένοι μὲ τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τῆς εὐφυΐας καὶ δραστηριότητος τοῦ Ἕλληνος κατορθώνουσι μεταξὺ τόσων ἀλλοεθνῶν εὐρωπαίων καὶ ἰθαγενῶν νὰ καταλαμβάνουσιν αὐτοὶ τὴν πρώτην θέσιν τόσον εἰς τὸ ἐμπόριον ὅσον καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, παντοῦ, ὅπου τὸ ἀποδημιτικόν πνεῦμά των τοὺς φέρει. Ἐν Majunga τῆς Μαδαγασκάρης ἀποκατεστημένος πρὸ ἐτῶν ὁ κ. Κ. Σκοπελίτης ἐγεννήθη ἐν Καρλοβασίοις, ὅπου καὶ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα. Τὰς σπουδάς του συνεπλήρωσεν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ εἶνε κάτοχος τελείως πλὴν τῆς μητρικῆς του τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς. Ἐγκατασταθεὶς ἐν Majunga κατώρθωσε διὰ τῆς μορ-

Η ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ κ. ΣΚΟΠΕΛΙΤΟΥ "ΑΓΑΠΗ,,

φώσεως, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς εὐφυΐας του νὰ καταλάβῃ ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν ἐκεῖ ἐμπορευομένων ἑλλήνων καὶ εὐρωπαίων, διευθύνων μεγάλας ἐργασίας τῆς Ἀγγλικῆς Ἑταιρείας, εἰς τὰς ὁποίας ἔχει βοηθὸν καὶ συνεργάτην τὸν ἐξ ἴσου καλὸν ἀδελφόν του Ἐμμ. Σκοπελίτην. Μορφωμένος, εὐγενής, μεγαλόκαρδος, θεραπεύει συγχρόνως τόν τε Κερδῷον καὶ τὸν Λόγιον. Τὸν οἰκόν του ἔχει μεταβάλει εἰς οἶκον εὐποιΐας διὰ τοὺς πτωχούς, χαρᾶς καὶ ἀπολαύσεως διὰ τοὺς φίλους του. Ἡ φιλοξενία του εἶνε παροιμιώδης. Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ἀλλὰ καὶ οἱ ξένοι, ὁ διοικητὴς τῆς νήσου, μὲ ἰδιαιτέραν ὅλως ἐκτίμησιν περιβάλλουν τὸν κ. Σκοπελίτην, ὅστις εἶνε ὁ ἀνεπίσημος ἀλλ' ὁ πραγματικὸς πρόεδρος τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ προστάτης παντὸς δεομένου βοηθείας. Μέλος πάντοτε τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, δὲν παραλείπει περίστασιν

νὰ μὴ διατρανώσῃ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματά του, γενναίως ἐκ τοῦ πλουσίου βαλαντίου του δίδων καὶ πρωτοστατῶν εἰς πᾶν ἐθνικὸν ἔργον. Ὁ πόθος του εἶνε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ὁποίαν ὑπεραγαπᾷ, ὅπως καὶ εἰς αὐτὴν φανῇ ὠφέλιμος, διὰ τοῦ ἐν τῇ ξένῃ κερδηθέντος χρήματος.

Εἶνε προικισμένος μὲ πολὺ συγγραφικὸν καὶ ποιητικὸν τάλαντον. Γράφει καὶ δημοσιεύει διάφορα λογοτεχνικὰ ἔργα. Ὡραῖα μεταξὺ ὅλων εἶνε τὰ μαδαγασκαρινὰ παραμύθια του, διότι οἱ Μαλάγαι ἔχουν ἰδιαιτέραν φιλολογίαν. Ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν ἀληθῆ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπην του, συνέλαβε τὴν ὡραίαν ἰδέαν νὰ κάμῃ συλλογὴν τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν τῆς Σάμου, εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς ὁποίας καταγίνεται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας. Εὐγλωττότερον παντὸς ὅ,τι διὰ τῆς συντόμου σκιαγραφίας τοῦ κ. Σκοπελίτου, ἐν τῷ στενῷ τοῦ ἡμερολογίου χώρῳ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν διὰ τήν μόρφωσιν καὶ τὰ αἰσθήματά του, ὁμιλεῖ τὸ εἰς τὴν ἐσχάτως κτισθεῖσαν νέαν οἰκίαν του, τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν «Ἀγάπη», γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου συντεθὲν ἀκόλουθον ποίημα:

AGAPY

A CEUX QUI RESTENT..... POUR CEUX QUI VIENDRONT

A—gapy demeure douce et hospitalière,
G—arde toujours ton bel air enchenteur
A—u visiteur tu inspire confiance entière
P—uisses aussi lui donner le «Bonheur»?
Y—ajouteras—tu l'amour? Mystère....

Αὐτοὶ καὶ μόνοι οἱ στίχοι ἀρκοῦσι διὰ νὰ δείξωσι τὴν ψυχικὴν ὡραιότητα καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων τοῦ ποιητοῦ των, τὸν ὁποῖον μὲ πατριωτικὴν χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν γνωρίζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Μικρασιατικοῦ».

ΦΩΤΕΡΑ ΣΚΟΤΑΔΙΑ

ΞΕΝΟΣ

Ἂν ἔφυγες πιστά, βαθυὰ κι' ἀλήθεια ἀγαπημένος,
Μὴ σὲ τρομάζουν χῶρες καὶ πέλαγα πλατειά.
Μακρυά, στῆς γῆς τὰ πέρατα νὰ πᾷς, δὲν εἶσαι ξένος:
Ὁ κόσμος τῆς ἀγάπης δὲν ἔχει ξενιτειά.

Ἐκεῖνος ποῦ ἔρημος γυρνᾷ μέσ' τὴ ζωὴ τὴν ἴδια,
Μακρυὰ ἀπ' τῆς ἀγάπης τὸν ξάστερο οὐρανό,
Ξένος χωρὶς ξενίτεμα, ξένος χωρὶς ταξίδι,
Ἐκεῖνος εἶνε ξένος—ἐκεῖνον συμπονῶ.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η ΠΡΟΤΕΡΑΙΑ
ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

I

[Αἱ κάτωθι σελίδες ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὸ ὡραῖον καὶ περισπούδαστον βιβλίον τοῦ ἐν Βερολίνῳ πολυτίμου συνεργάτου μας καὶ διαπρεποῦς νομομαθοῦς κ. Περικλέους Βιζουκίδου «Ἡ δίκη τοῦ Σωκράτους», ὅπερ πρόκειται νὰ ἴδῃ κατ' αὐτὰς τὸ φῶς. Ἐκ τῶν ὀλίγων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ὁ εὐγενὴς φίλος μᾶς ἀπέστειλε διὰ τὸ «Μικρασιατικόν», δι' ὃ τρέφει τὴν μεγαλυτέραν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην, ἐννοεῖ πᾶς τις τὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου συγγράμματος].

Ἦτο ἡ ἕκτη τοῦ μηνὸς Θαργηλιῶνος, γενέθλιον τῆς παρθένου Ἀρτέμιδος. (1) Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἤρχετο ἡ κάθαρσις τῆς πόλεως καὶ συνεπληροῦντο αἱ προπαρασκευαὶ διὰ τὴν εἰς Δῆλον θεωρίαν.

Οἱ Ἀθηναῖοι εὑρίσκονται πάλιν εἰς κίνησιν. Πᾶσα ἑορτὴ ἦτο εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν ἀψίκορον ἐκεῖνον λαόν, διότι ἐποικίλλεν οὕτω τὰς καθημερινὰς ἐντυπώσεις τοῦ βίου τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἡ δὲ θρησκεία εἶχεν ἐγκαίρως ρυθμίσει τὰς τελετὰς τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀνησύχου πνεύματος τῶν Ἀθηναίων. Πομπώδεις ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἢ τοῦ Θαργηλίου Ἀπόλλωνος, τῆς Μουνιχιάδος Ἀρτέμιδος ἢ τοῦ Δηναίου Διονύσου δὲν ἐσπάνιζον εἰς τὸ ἰοστέφανον ἄστυ. Ἀλλ' ἡ ἑορτὴ τῆς εἰς Δῆλον θεωρίας εἶχεν ὅλως ἐξαιρετικὴν σημασίαν· συνεδέετο πρὸς σπουδαιότατον γεγονὸς τῆς πατρίου ἱστορίας, τοὐτέστι τὴν κατάργησιν τῶν ἀνθρωποθυσιῶν, καὶ πρὸς μίαν τῶν ἐξοχοτάτων μορφῶν τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων. Εἶχε θεσπισθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θησέως καὶ ἐτελεῖτο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διασώσεως αὐτοῦ ἐκ τῶν κινδύνων, οὓς διέτρεξε κατὰ

---

(1) Πλάτων. Φαίδων I. (5 8ας)

τὴν εἰς Κρήτην ἀποδημίαν πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ Μινωταύρου. (2) Ἡ ἱερὰ ναῦς ἠγκυροβολημένη πρὸ τῆς Μουνιχίας, ἐλικνίζετο ἤδη ἐπὶ τῶν κυανῶν ὑδάτων τοῦ Σαρωνικοῦ. Ὁ ἱεροφάντης τοῦ Ἀπόλλωνος, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας τῶν μυστῶν καὶ τῶν κηρύκων, εἶχε στέψει πρὸ ὀλίγου, κατὰ τὰ εἰωθότα, τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου.

Ὁ ἀπόπλους αὐτοῦ, ἐξαρτώμενος συνήθως ἐκ τῆς πνοῆς οὐρίων ἀνέμων, ἀπετέλει τὸ προοίμιον πάσης ὁμιλίας. Ἀλλὰ τὸ κύριον θέμα τῶν δημοσίων συνδιαλέξεων ἦτο μᾶλλον διαφέρον. Εἰς τοὺς περὶ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τοὺς ἔξω τῶν τειχῶν περιπάτους ὅλοι συνεζήτουν ζωηρῶς περὶ τοῦ μεγάλου γεγονότος τῆς αὔριον. Ὁ ἄρχων βασιλεὺς εἶχεν ὁρίσει τὴν ἡμέραν ταύτην ὡς δικάσιμον διὰ τὴν κατηγορίαν Μελήτου τοῦ Πιτθέως κατὰ Σωκράτους τοῦ Σωφρονίσκου. Ἀθηναῖοι δικασταί, πεντήκοντα ἐξ ἑκάστης φυλῆς, ἐκαλοῦντο νὰ δικάσωσιν ἢ νὰ ἀθῳώσωσι τὸν σοφὸν καὶ ἐνάρετον γέροντα.

Ὁ Σωκράτης διῆλθε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, γενέθλιον καὶ αὐτοῦ, (3) ἐν τῷ κύκλῳ τῶν συνήθων φίλων. Ἦτο ἤρεμος καὶ ὁμιλητικός, ὅπως πάντοτε καὶ οὐδὲν σημεῖον ὑπεδήλου ἐνδόμυχον τινὰ ταραχήν. Ἡ συνείδησις τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἦτο καθαρά· τὸ δὲ μέτωπον αὐτοῦ δὲν ἐσκίαζον ἀλγειναὶ φροντίδες· θεία γαλήνη ἐπεκράτει ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ φιλοσόφου. Προφανῶς τὸ δαιμόνιον δὲν ἠναντιοῦτο αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Οἱ ἑταῖροι ὅμως ἦσαν σκυθρωποὶ καὶ ἐφαίνοντο ἀνήσυχοι διὰ τὴν ἀβεβαιότητα τῶν γεγονότων τῆς ἑπομένης· εἶχον δ' ἴσως τὴν εἰλικρινῆ διάθεσιν νὰ παραμείνωσι τὴν νύκτα ἐκείνην παρὰ τῷ φιλοσόφῳ. Ἀλλ' ὁ Σωκράτης περὶ λύχνων ἁφὰς ἀπεχαιρέτισεν αὐτοὺς φιλοφρόνως, ὅπως πάντοτε, καὶ κατακλιθεὶς κατὰ τὴν συνήθη ὥραν ἐκοιμήθη τὸν ἀτάραχον ὕπνον τοῦ δικαίου.

Εἰς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων ἐφάνη ἴσως μακρὰ ἡ νὺξ ἐκείνη. Ἀλλὰ πλὴν τῆς αἰωνίας τοῦ χρόνου ροῆς, τὰ πάντα ἔχουσι τέρμα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Οὕτω δὲ ἡ ροδοδάκτυλος ἠὼς ἀπαλῶς προελαύνουσα δὲν ἤργησε νὰ διασκεδάσῃ τὸν μελανὸν πέπλον τῆς ὡραίας ἐαρινῆς νυκτός. Αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ θείου ἅρματος τοῦ

---

(2) Διογέν. Λαέρτ. II. 5. 44.

(3) Κατ' Ἀπολλόδωρον, ὁ Σωκράτης ἐγεννήθη τῇ ΣΤ' τοῦ Θαργηλιῶνος τῷ Δ' ἔτει τῆς ΟΖ' Ὀλυμπιάδος (469 π. χ.) ἐπὶ ἄρχοντος Ἀψεφίωνος. ΔΙΟΓΕΝ. ΛΑΕΡΤ. II. 5. 44. Κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ἡ ἡμέρα τῆς δίκης συνέπιπτε πρὸς τὰ γενέθλια τοῦ Πλάτωνος, γεννηθέντος κατὰ τὰς πιθανωτέρας εἰδήσεις τῇ Ζ' Θαργηλιῶνος τοῦ Γ' ἔτους τῆς ΠΖ' Ὀλυμπιάδος (21 Μαΐου 420) ἐπὶ ἄρχοντος Ἀπολλοδώρου. Πρβ. Hermame Platon. Philos. I. II. καὶ Steinhart Platon's Leben II. 38.

Φοίβου ἐχρύσιζον ἤδη τὴν κορυφὴν τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ προσέδιδον θεσπεσίαν αἴγλην εἰς τὰ πάλλευκα ἀριστουργήματα τοῦ ἱεροῦ βράχου. Αἱ σταγόνες τῆς πρωϊνῆς δρόσου ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς ψεκάδες ἀργύρου ἐπὶ τῆς πόας. Πολλὰ τῶν δένδρων εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἄνθης παρεῖχον ὡς εὐωδέστατον τὸν πέριξ τόπον. Τὸ λεπτὸν ἄρωμα τῶν ἴων, ἅτινα ἐθεωροῦντο σύμβολα τῆς διαρκοῦς ἀναγεννήσεως, ἣν ὑφίσταται κατὰ τὸ ἔαρ ἡ φύσις, ἐπλήρου τὴν ἀτμόσφαιραν, ἄλλα δὲ ποικιλλόχρωμα ἄνθη τῆς ἀνοίξεως ἐστόλιζον τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ. Αἱ καλλικέλαδοι ἀηδόνες ἔμελπον τὸ ἑωθινὸν αὐτῶν ᾆσμα εἰς τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Κολωνοῦ. Ὁ δὲ γλαυκὸς οὐρανὸς τῆς Ἀττικῆς, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐβλάστησαν αἱ τελειόταται ἰδέαι, ἐξετείνετο μεγαλοπρεπὴς ὑπεράνω τοῦ κλεινοῦ πτολιέθρου ὡς αἰθέριος πέπλος καὶ ἐξωράϊζεν ἔτι μᾶλλον τὴν θαυμασίαν ἐκείνην εἰκόνα, ἣν ἀπὸ κοινοῦ εἶχον στολίσει ἡ θεία φύσις καὶ ἡ ἀνθρωπίνη τέχνη.

Οὐδεὶς οἰωνὸς προανήγγειλεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῇ κοιτίδι τοῦ πολιτισμοῦ φρικτὸν ἀδίκημα θὰ ἐκηλίδου τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος!

Π. ΒΙΖΟΥΚΙΔΗΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΩΝ

Θύμησες γάργαρα νερὰ βρυσούλας,
μέσα σας νεροπάπια ἡ φαντασία μου.
Οὐράνια μιὰ μουσικὴ σταὐτιά μου
σᾶν ἀπ' τὰ φουντωτὰ μιᾶς νεραντζούλας,

μέσα μου χτίζει σὲ ναοὺς τὶς στάχτες
καὶ κρουσταλόπυργους τ' ἀποκαΐδια
τοὺς γκιώνιδες ἀηδόνια καὶ τὰ φείδια.
Καὶ μέσα στὰ χαλάσματα, ὦ κράχτες

σεῖς γλυκοθύμησες τῶν περασμένων,
Πλατὺ οὐρανόγελο Μαγιοῦ ξαπλώνει
καὶ πὰ στὰ μνήματα τῶν πεθαμένων

τὴν ἄνοιξη ἔφερε τὸ χελιδόνι.
Ὦ γλυκοθύμησες νεκροσανίδες
Ποθῶ σας, τοῦ ξοδιοῦ μας ψαλμουδίες.

Στρατόπεδον

Κ. ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

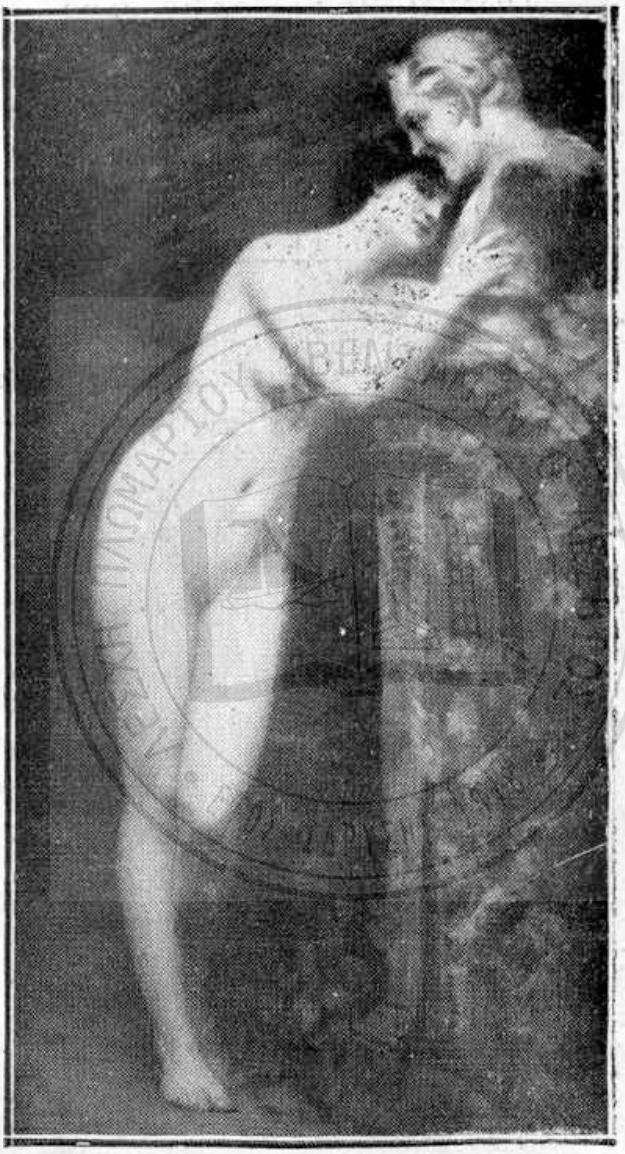

GABRIEL DE COOL

ΕΚΜΥΣΤΗΡΕΥΣΙΣ

LUDOURI CARNICA DE LA CRUZ

ΟΙ ΜΑΓΟΙ

('Ανατολικὴ παράδοσις)

Η Σελεύκια μὲ τοὺς λευκούς της πύργους κοιμᾶται ἐν τῷ μέσῳ γαληνιαίας καὶ πλήρους ποιήσεως νυκτὸς καὶ τῶν μεθυστικῶν μύρων τῶν ἀνθοστολίστων ἀγρῶν της, ἐν οἷς αἱ δορκάδες σκιρτῶσι μὲ χάριν. Ὁ ζέφυρος ἀσθενέστερος καὶ τῆς πνοῆς ἀκόμη κινεῖ ἐλαφρῶς τὰ φύλλα τῶν γιγαντιαίων ὀνοκλειῶν καὶ τῶν φοινίκων, συνήθεις κατοικίας τῶν ἀηδόνων καὶ τῶν ἀγρίων περιστερῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τοῦ βασιλικοῦ μεγάρου, δεσπόζοντος τῆς πόλεως, ὁ βασιλεὺς Γασπὰρ προσηλωμένος εἰς τὴν ἀστρολονικὴν τέχνην ἐξετάζει τοὺς ἀναριθμήτους ἀστέρας. οἵτινες λαμπυρίζουν ἐπὶ τοῦ οὐρανίου θόλου. Μυστικὴ της προαίσθησις τοῦ ἀναγγέλλει ὅτι ἀσύνηθες φαινόμενον μέλλει νὰ παρουσιασθῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ ἑξηκοντούτης σοφὸς γέρων ἀναμένει ἀνήσυχος. Ἡ μακρά του καὶ λευκὴ κόμη κρατεῖται πέριξ τοῦ μετώπου του ὑπὸ χρυσοῦ διαδήματος καὶ ἡ σεβασμία του γενειὰς κατέρχεται μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Φέρει εὐρεῖαν χλαίναν ἐκ λευκοῦ λινοῦ ὑφάσματος πεποικιλμένου διὰ χρυσῶν κεντημάτων. Ἐπὶ τοῦ προσώπου του εἶνε ἐγκεχαραγμένη ἡ σοβαρότης ἀντανακλᾶται ὅμως ἐπ' αὐτοῦ ἡ γλυκύτης καὶ ἡ καλωσύνη τῆς ψυχῆς του.

Αἴφνης χαλκόχρους τις ὑπηρέτης παρουσιάσθη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου καὶ ἐπλησίασε τὸν βασιλέα.

— Κύριε! εἶπεν, ὑποκλινόμενος. Ἄνθρωπός τις εὑρίσκεται εἰς τὰς θύρας τοῦ μεγάρου, ὅστις μόλις συγκρατεῖται ἐκ τοῦ καμάτου. Οὐχὶ μακρὰν αὐτοῦ δὲ σταθμεύει ἡ δρομάς του ἐξηντλημένη ἐπίσης.

— Ἴσως νὰ εἶνε ἔμπορός τις, ὅστις περιεπλανήθη εἰς τὴν ἔρημον, ἐσκέφθη ὁ βασιλεύς. Δεχθῆτε αὐτόν. Οὐδείς ποτε κρούει ἐπιματαίῳ τὴν θύραν μου.

— Δὲν φαίνεται νὰ εἶνε ἔμπορος, Κύριε, προσέθηκεν ὁ ὑπηρέτης, διότι παρ' ὅλην τὴν ἀξιοθρήνητον θέαν του παρουσιάζει ὄψιν εὐ-

γενῆ καὶ ἐπιβλητικήν. Τὰ ράκη ἅτινα φέρει εἶνε ράκη πορφύρας, ἐπ' αὐτῶν δὲ λάμπουν πολύτιμοι λίθοι.

— Ὁδηγήσατέ τον ἐδῶ καὶ φέρατε ἄκρατον οἶνον τῆς Λιβύης, διέταξεν ὁ βασιλεύς. Ἐνῷ ὁ ὑπηρέτης ἀπήρχετο ὅπως ἐκτελέσῃ τὰς διαταγάς, ἃς ἔλαβεν, ὁ Γασπὰρ διελογίζετο ὁποῖος ἠδύνατο νὰ εἶνε ὁ ἄνθρωπος οὗτος, τὸν ὁποῖον ἡ τύχη τοῦ ἀπέστελλε.

Μετά τινας στιγμὰς ὁ ξένος βασταζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην.

Τὸ πρόσωπόν του ἦτο μέλαν καθὼς ἡ νὺξ καὶ τὰ χείλη του παχέα καὶ ἐρυθρὰ ὡς τὰ ἄνθη τῆς ροιᾶς. Οἱ ὀδόντες του λευκοὶ ὡς τὸ γάλα τῆς καμήλου. Οἱ ὀφθαλμοί του ὡμοίαζον πρὸς δύο μελανὰς κηλίδας ἐν τῷ μέσῳ κύκλου ἐκ χιόνος, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του ἦτο πυρετῶδες. Ἡ κόμη του ἐκυμάτιζεν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἠκτινοβόλει διάδημα κεκοσμημένον ὑπὸ μαργαριτῶν. Τὰ ράκη τῆς πορφύρας του μόλις ἐκάλυπτον τὸ σῶμά του καὶ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἐκ τῶν γυμνῶν του ποδῶν.

— Καλῶς ἦλθες, ξένε! εἶπεν ὁ βασιλεὺς Γασπάρ, δίδων αὐτῷ κύπελλον πλῆρες ἀκράτου οἴνου τῆς Λιβύης.

— Πίε αὐτὸν τὸν οἶνον καὶ ταχέως θὰ ἀνακτήσῃς τὰς δυνάμεις σου.

Ὁ ξένος ὕψωσε τὸ κύπελλον διὰ τρεμούσης χειρὸς καὶ τὸ ἐκένωσεν ἀπλήστως. Ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ τότε τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἤσκησεν ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν του μελῶν. Ἐπροχώρησε μὲ κόπον μέχρι τοῦ Γασπὰρ καί: Εὐχαριστῶ, Κύριε, εἶπε, διὰ τὴν εὐγενῆ σου φιλοξενίαν.

— Ποῖος εἶσαι; ἠρώτησεν ὁ βασιλεύς. Φαίνεσαι ὡς ἐπαίτης ἐν ᾧ φέρεις διάδημα.

— Ὀνομάζομαι Μελχιώρ. Τὸ βασίλειόν μου εἶνε ἄπειρον καὶ ἐκτείνεται ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τοῦ Γάγκου.

—Διατί ἐγκατέλιπες τὴν χώραν σου; μήπως ὁ λαὸς σὲ ἐξεδίωξε;

—Δὲν μὲ ἐξεδίωξεν ὁ λαός, Κύριε, ἀλλὰ ἡ ἀπελπισία μου.

—Ἡ ἀπελπισία;!.....

—Μοὶ φαίνεσαι καλὸς καὶ οἰκτίρμων γέρων. Ἴσως μὲ παρηγορήσῃς. Ἄκουσον λοιπὸν τὰς φοβερὰς μου περιπετείας.

Ὁ Βασιλεὺς Γασπὰρ ἔθεσε τὸν ξένον του ἐπὶ κλίνης ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. Οἱ ὑπηρέται ἀπῆλθον ἀφήσαντες μόνους τοὺς δύο Βασιλεῖς· Ὁ Μελχιὼρ ἤρχισε βραδέως μὲν ἀλλὰ μὲ σθένος ὡς νὰ συνήρχετο ἐκ φοβεροῦ ὀνείρου.

—Τρεῖς μῆνες ἔχουν ἤδη παρέλθῃ, ἀφ' ὅτου νύκτα τινὰ ἐώρταζον μετὰ τῶν αὐλικῶν μου τὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεώς μου. Ὁ οἶνος ἔρρεεν ἀφθόνως καὶ ἡ μέθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον μᾶς κατελάμβανε. Καθὼς εὑρισκόμην εἰς τὸ μέσον τῶν προσκεκλημένων μου ἔλαβον μίαν ἅρπαν καὶ ἤρχισα νὰ ψάλλω ἀσμά τι πλῆρες

ὕβρεων καὶ ἐμπαιγμῶν πρὸς τοὺς Θεούς. Τὰ χειροκροτήματα καὶ αἱ ἐπευφημίαι τῶν συνδαιτημόνων μου ἐκάλυπτον τὴν φωνήν μου καὶ μὲ ἐνεθάρρυνον περισσότερον. Αἴφνης γέρων τις, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζον εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ προεχώρησεν εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.

Ὁ Μελχιὼρ ἐσταμάτησεν ὀλίγας στιγμάς, λυγμοὶ ἀνῆλθον εἰς τὸν λαιμόν του καὶ ἐξηκολούθησε μὲ ὑπόκωφον φωνήν.

—Οἱ ὀφθαλμοί του ἐξέπεμπον ἀστραπάς, ἡ φωνή του πλήρης ἀγανακτήσεως ἀντήχησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ.

—Σταματήσατε, βέβηλοι! ἀνεφώνησεν ὁ εἰσελθὼν γέρων, παύσατε τὰ ᾄσματά σας. Ἐνῷ προσηυχόμην εἰς τὸν ναὸν ἤκουσα τὰς βλασφημίας καὶ τὰ σκώμματά σας. Ἡ ψυχή μου φρίττει ἐκ τοῦ θυμοῦ. Δὲν φοβεῖσθε τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ; Ἡ καταιγὶς ἔξω μαίνεται, ἀκούσατε τὴν φωνὴν τῶν παροργισμένων Θεῶν.

Τότε ἐν τῇ παραφροσύνῃ μου τοῦ ἔτεινα ποτήριον οἴνου καὶ τοῦ εἶπον εἰρωνικῶς.

—Λάβε καὶ πίε τοῦτον τὸν οἶνον τῶν Ἰνδιῶν θὰ ἡσυχάσῃ τοὺς σκοτεινούς σου διαλογισμούς.

Παταγώδεις γέλωτες διεδέχθησαν τοὺς λόγους μου.

Ὁ γέρων μὲ ἐξέλαβεν ὡς δειλὸν καὶ ἄθλιον. Παράφορος ὥρμησα ἐναντίον του καὶ ἐβύθισα τὸ ἐγχειρίδιόν μου εἰς τὸν λαιμόν του. Κῦμα αἵματος ἀνεπήδησεν εἰς τὸ πρόσωπόν μου, ἡ μέθη μὲ ἐγκατέλειπεν. Ἀνεγνώρισα τὸν μέγαν ἱερέα τῶν Βραχμάνων.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τοῦ Μελχιὸρ συνεστάλησαν, οἱ ὀφθαλμοί του κατέστησαν κοῖλοι. Ἐκ τοῦ στήθους του διέφυγε βαθὺς στεναγμός· κατόπιν ἐπανέλαβεν ἐν παραφορᾷ.

—Τρελλὸς ἐξ ὀργῆς ἵππευσα καὶ ἐρρίφθην καλπάζων πρὸς τὴν ἔρημον. Ἡ θύελλα ἦτο τρομερά· πολυάριθμοι ἀστραπαὶ διέσχιζον τὰ νέφη καὶ ὁ κρότος τῆς βροντῆς διατρέχων τὸ ἄπειρον ἐδιπλασίαζε τὸν μεγαλοπρεπῆ του τόνον. Ἡ βροχὴ ἔπιπτε ραγδαία. Ἀλλ' ἐγὼ τίποτε δὲν ἔβλεπον, τίποτε δὲν ἤκουον, τίποτε δὲν ᾐσθανόμην. Δάκρυα αἵματος ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Μεγάλη ἀπελπισία κατέτρωγε τὸ στῆθός μου. Αἴφνης εἶδον νὰ παρουσιάζεται ἐνώπιόν μου τὸ φάσμα τοῦ μεγάλου ἱερέως....

Ὁ Μελχιὼρ ἄφησε διαπεραστικὴν κραυγήν, οἱ ὀδόντες του συνεκρούοντο· κατόπιν ἀνορθωθεὶς ὀπισθοχώρησε καὶ ἀνεφώνησεν ἐκτείνων τὰς χεῖρας.

—Ἔλεος, ἔλεος! Ἀρκετὰ ὑπέφερα. Φύγε! σὲ καθικετεύω. Φύγε! Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένος ἀκόμη; Τὰ ἐνδύματά μου ἔγιναν ράκη, οἱ πόδες μου δὲν σηκώνουν τὸ βάρος μου πλέον, τὸ στῆθός μου κατέστη κάμινος. Ἔλεος! Ἄφες με! Ἄφες με!

Κῦμα ἐρυθροῦ ἀφροῦ ἐξῆλθε τοῦ στόματός του καὶ ἐξηντλημένος κατέπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης.

Ὁ βασιλεὺς Γασπὰρ ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ εἶπεν:

—Ἡσύχασε, τέκνον μου. Δὲν εἶνε ἁμάρτημα διότι δὲν ἔτυχες τῆς συγγνώμης του.

Ἀλλ' ὁ Μελχιὼρ δὲν τὸν ἤκουε. Χονδραὶ σταγόνες ψυχροῦ ἱδρῶτος ἐκάλυπτον τὸ μέτωπόν του. Αἴφνης ἠγέρθη καὶ δράξας τὸν Γασπὰρ ἐκ τοῦ βραχίονος ἐπανέλαβεν.

—Δὲν βλέπεις ἐκεῖ; ἐκεῖνο τὸ λευκὸν φάσμα; Μὲ ἀκολουθεῖ ἀδιακόπως μέσα εἰς τὰς ἐρήμους.... Παρατήρησον ἐκείνην τὴν φρικώδη πληγήν.... Τὸ αἷμα ρέει πάντοτε. Ἡ γενειάς του εἶνε ἐρυθρά.... Φοβοῦμαι.... Ἡ αἱμοσταγής του χεὶρ ἐγγίζει τὸ μέτωπόν μου· οἱ δάκτυλοί της μὲ καίουν ὡς ὁ πυρακτωμένος σίδηρος.... Βοήθεια!....

Καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Γασπάρ. Αὐτὸς ἤρχισε νὰ τοῦ ὁμιλῇ μετὰ γλυκύτητος. Οἱ παρηγοριτικοὶ λόγοι του εἰσήρχοντο ὡς γλυκὺ βάλσαμον εἰς τὴν πληγωμένην καρδίαν τοῦ Ἰνδοῦ βασιλέως, ὡς οἱ φθόγγοι τῆς φόρμιγκος ἐν γαληνιαίᾳ καὶ ἡσύχῳ νυκτί.

Τὸ φάσμα τοῦ μεγάλου ἱερέως ἐξηφανίσθη, ὁ Μελχιὸρ ἔπασχεν ὀλιγώτερον.

Ἐνῷ καὶ οἱ δύο παρετήρουν τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν εἶδον ὑπεράνω τῆς ἐρήμου σφαῖραν φωτεινὴν λάμπουσαν ὡς ὁ ἥλιος. Νὰ ἀποσπᾶται τοῦ οὐρανίου θόλου καὶ νὰ διευθύνεται πρὸς αὐτοὺς ὀλισθαίνουσα εἰς τὸ ἄπειρον.

—Ποῖος εἶνε ὁ θαυμάσιος οὗτος ἀστήρ; ἀνεφώνησεν ὁ Γασπάρ. Δὲν εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις μέλλει νὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συγγνώμην; Αἱ ἀρχαῖαι πραγματεῖαι τὸν ἀναγγέλουσιν· ἀκολουθῶμεν αὐτόν. Οὗτος θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ μέχρι τοῦ λίκνου τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων, τοῦ Μεσίου, τοῦ ὑπεσχημένου εἰς τὰ ἔθνη. Ὁ Βαλαὰμ εἶπεν: «Ἀστὴρ θὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ Ἰακώβ.»

Ἀκολουθῶμεν αὐτόν, εἶπεν ὁ Μελχιόρ. Τὸ ἔγκλημά μου θὰ συγχωρηθῇ.

Ἐνῷ οὗτοι ἐθαύμαζον τὸν λαμπρὸν ἀστέρα πλῆθος ἱππέων ἔφθασε πρὸ τοῦ μεγάρου καὶ αἱ σάλπιγγες ἤχησαν χαρμοσύνως. Οἱ δύο βασιλεῖς ἐστράφησαν ἐκπεπληγμένοι. Ὁ Μάγος Βαλθαζὰρ ἐπροχώρησε πρὸς αὐτοὺς ἐνδεδυμένος διὰ πλουσίας Περσικῆς κυανῆς χλαίνης κεκοσμημένης διὰ χρυσῶν λεόντων:

—Χαῖρε Γασπὰρ μετὰ τοῦ συντρόφου σου. Εἶδον τὸν μυστηριώδη ἀστέρα τὸν προαγγελθέντα ὑπὸ τῶν προφητῶν καὶ ἔτρεξα ἀμέσως.

Συγχρόνως ὁ ἀκτινοβόλος ἀστὴρ διασχίσας τὸν ὁρίζοντα ὁλόκληρον ἐσταμάτησεν ὑπεράνω τοῦ μεγάρου. Μία γλυκεῖα ἀκτὶς φωτὸς ἔπεσεν ἐπ' αὐτῶν φωτίσασα τὰ πρόσωπά των καὶ ἔκαμε τὸν ἐξώστην νὰ λάμψῃ ἐν τῷ σκότει. Εἰς τὰς γωνίας τοῦ ἐξώστου ὑψοῦντο τέσσαρες γιγατιαῖοι φοίνικες.

Τότε ὁ Γασπὰρ ὑψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐφώνησεν ὡς φωτισθεὶς ὑπὸ ἀνωτέρας δυνάμεως.

— Φίλοι μου, ἀκολουθῶμεν αὐτὸν τὸν ἀστέρα. Οὗτος μᾶς ἀναγγέλλει τὴν γέννησιν ἑνὸς μεγάλου βασιλέως, τοῦ ὁποίου ἡ σημαία θὰ κυματίσῃ ἀπὸ Ἀνατολῶν μέχρι Δύσεως καὶ ἀπὸ Βορρᾶ μέχρι Νότου. Πηγαίνομεν ἀμέσως. Πηγαίνομεν νὰ καταθέσωμεν πρὸ τῶν ποδῶν του τὸν χρυσὸν τῆς Μεγάλης Νινίβης, τὸν λίβανον καὶ τὴν σμύρναν, σύμβολα τῆς βασιλείας, τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητός του. Πηγαίνομεν νὰ ἀσπασθῶμεν τοὺς θείους του πόδας, νὰ προσκυνήσωμεν καὶ νὰ λατρεύσωμεν αὐτὸν ὡς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σταλέντα. Πλησίον τοῦ λίκνου του θὰ εὕρωμεν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν εἰρήνην.

. . . . . .

Τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν αὐγὴν ὑπὸ τοὺς θριαμβευτικοὺς ἤχους τῶν σαλπίγγων πολυάριθμον καὶ πλούσιον καραβάνιον ἀπεμακρύνετο τῆς Σειλευκίας. Αἱ δρομάδες ἐβάδιζον ταχέως ἀφίνουσαι ὄπισθέν των πυκνὸν νέφος κονιορτοῦ. Ἦσαν οἱ τρεῖς Μάγοι, οἵτινες διηυθύνοντο πρὸς τὴν Ἰουδαίαν ἐδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀστέρος.

25)4) 1916.

PIERROT

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

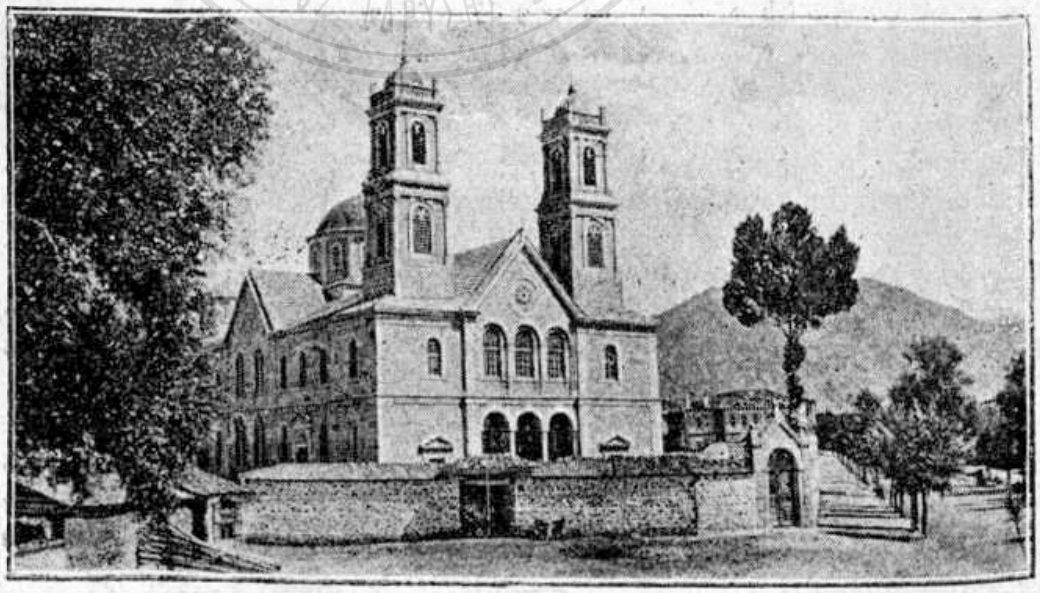

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΝ ΚΟΡΙΤΣΑ

ΝΕΚΡΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Γ. ΣΥΝΑΝΙΔΗΣ

Μὲ ὅσην χαρὰν ἐγνωρίσαμεν πέρυσι εἰς τὸ κοινὸν μίαν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυΐαν, προοιωνιζόμενοι διὰ τὸν μικρὸν καλλιτέχνην τὸ ὡραιότερον μέλλον, μὲ ἄλλον τόσον πόνον ραίνομεν σήμερον μὲ δάκρυ τὴν σβεσθεῖσαν συμπαθῆ μορφὴν τοῦ ἀγαπητοῦ μικροῦ. Καὶ τὰ αἰσθήματά μας θὰ συμμερισθοῦν ὅλοι ἐκεῖνοι, ὅσοι πέρυσι εἰς τὰς ἰδίας αὐτὰς σελίδας ἐχαιρέτισαν μὲ χαρὰν ἕνα σπάνιον τάλαντον τόσον ἐνωρὶς ἐκδηλωθέν.

Ἀλλά, Il faut si peu bu vent pour effleurer la rose, λέγει εἷς ὡραῖος γαλλικὸς στίχος. Καὶ ἤρκησε μία πνοὴ ἀνέμου διὰ νὰ σβύσῃ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον ἐφεγγοβόλει εἰς τὰ γλυκά,

τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια τοῦ μικροῦ καλλιτέχνου, διὰ νὰ ἀποφυλλίσῃ ὅλας τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ὄνειρα τῆς μικροσκοπικῆς ψυχῆς του καὶ τῆς δυστυχεστάτης μητρός του, διὰ νὰ βυθίσῃ εἰς λύπην ὅλους ἐκείνους ὅσοι ἠγάπησαν μὲ ὅλην τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀγάπης τὸν μικρὸν ἄγγελον. Διότι ὁ Μιλτιάδης δὲν ἦτο προικισμένος μόνον μὲ τὸ ἔξοχον τάλαντον τοῦ καλλιτέχνου. Ἦτο μία ἰσάγγελος ψυχή, μία ἐξαιρετικῶς εὐγενικὴ φύσις. Ἤρκει νὰ τὸν ἴδῃ τις μίαν φορὰν διὰ νὰ διαγνώσῃ τὰ εὐγενικὰ αἰσθήματα τῆς μικρούλας καρδιᾶς του καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ ἀθέλητα.

Καὶ τοῦ ἐφάνη τόσον εὐνοϊκὴ ἡ τύχη πρὸς στιγμήν, ἀλλὰ καὶ τόσον ἀγχίστροφος ὑπῆρξεν ἀμέσως δι' αὐτόν Τὸν ἥρπασε, νομίζει κανείς, τὸν ἐσήκωσεν ὑψηλὰ καὶ τὸν ἔρριψεν ἀπὸ τὰ αἰθέρια ὕψη εἰς τὸ σκότος τοῦ τάφου. Ἀμέσως μετὰ τὰ δημοσιευθέντα εἰς τὸ «Μικρασιατικὸν» πέρυσι δι' αὐτόν, ὁ κύκλος τῶν θαυμαστῶν τοῦ ταλάντου του, ὅστις περιωρίζετο εἰς φίλους μόνον, ἔλαβεν εὐρυτάτας διαστάσεις, πρᾶγμα σπάνιον ἐν Ἑλλάδι. Αὐτὸς ὁ Κυβερνητικὸς Ἀντιπρόσωπος, ὁ μεγαλόκαρδος ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος τῶν μεγάλων ἰδανικῶν καὶ τῶν ὡραίων ἐμπνεύσεων κ. Κ. Μελᾶς, ἐζήτησε νὰ γνωρίσῃ τὸν μικρόν. Εὐθὺς ἐκ τῆς πρώτης στιγμῆς τὸν ἠγάπησε, τὸν ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν του κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ δι' αὐτὸν τὴν ὑποτροφίαν τῆς Κυβερνήσεως. Τὸν ἔκαμεν σύντροφον τοῦ μικροῦ υἱοῦ του καὶ καθ' ὅλην τὴν ἀσθένειάν του τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ καὶ τῆς εὐγενεστάτης συζύγου του ἀλλὰ καὶ πλείστων φίλων καὶ ἐκτιμητῶν τοῦ ταλάντου του ἐξεδηλώθη ζωηροτάτη.

Ἀλλ' ἐπενέβη ὁ θάνατος. Ἰσχυρότερος ὅλων αὐτός, ἰσχυρότερος καὶ τῆς ἀγάπης τῆς μητρὸς καὶ τῆς δυνάμεως μεγάλου προστάτου του, ἐμάρανε μὲ τὴν ψυχρὰν πνοήν του τὸ λεπτὸν ἄνθος. Ὁ ἄγγελος, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο γεννημένος δι' αὐτὸν τὸν κόσμον, εἰς τὴν γλυκεῖαν καὶ μελαγχολικὴν τοῦ ὁποίου μορφὴν ἔβλεπέ τις κάτι τὸ ὑπερκόσμιον, ἤνοιξε τὰ λευκὰ πτερά του τὴν 27 Μαΐου καὶ ὡς ἡ μυροβόλος πνοὴ τῶν ἀποφυλλιζομένων ρόδων του ἐπέταξεν εἰς τοὺς αἰθερίους κόσμους, ποῦ ὠνειρεύετο ἡ ὥμορφη καλλιτεχνικὴ ψυχή του.

ΣΤΟ ΠΙΚΡΟ ΘΑΝΑΤΟ

τοῦ ἀγαπημένου μου μικροῦ καλλιτέχνου

ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΣΥΝΑΝΙΔΟΥ

Μικρὸ-μικρὸ σ' ἀγκάλιασε ἡ δόξα,
Μικρὸ-μικρὸ σ' ἐφίλησε κι' ὁ χάρος,
Τῆς μάνας σου ἐλπίδα καὶ καμάρι,
Χρυσὸς στὴ σκοτεινὴ ζωή της φάρος

Λουλοῦδι ποῦ μαράθηκες ἀκόμα
Στὸν ἥλιο πρὶν τὰ φύλλα σου ἀνοίξῃς
Ἀστέρι ὅπου ἔσβυσες πρὶν λάμψῃς,
Παιδί μου, ποῦ ἀπέθανες πρὶν ζήσῃς.

Τάχα γιατὶ σοῦ ἔβαλεν ἡ φύση
Στὸ νοῦ καὶ στὴ ψυχὴ τόσο στολίδι,
Καὶ 'ς τὰ μικρὰ τ' ἀδύνατα χεράκια
Τὴν τέχνη τὴ μεγάλη γιὰ παιχνίδι.

Σὰν ἦτο τόση λίγη ἡ ζωή σου;...
Ἢ μήπως εἶν' ἀλήθεια πικραμένη,
Ἐκεῖνον ποῦ ὁ Πλάστης ἀγαπάει
Μικρὸς-μικρὸς καὶ νέος πῶς πεθαίνει;

Δὲν κλαίω σὲ ποῦ πέθανες, μικρούλη...
Στὸ δρόμο ποῦ ἡ δόξα σ' ὁδηγοῦσε,
Λίγες χαρὲς κι' ἀτέλειωτα φαρμάκια
Τὸ ξεύρω, πῶς πικρὰ θὰ σοῦ κερνοῦσε.

Κλαίω τὴ μάνα ποὖθαψε μαζύ σου
Κάθε γλυκειὰ ἐλπίδα της στὸ χῶμα,
Καὶ κλαίω τὴν Ἑλλάδα μας ποῦ χάνει
Μαζὺ μὲ σὲ μιὰ δόξα της ἀκόμα...

Κοιμήσου στὸ λευκὸ τὸ φέρετρό σου,
Αἰώνια κοιμήσου ἀγγελοῦδι!
Γιὰ 'μᾶς εἶν' ἡ ζωὴ αἰώνιος θρῆνος,
Γιὰ σένα ἦταν ὥμορφο τραγοῦδι.

Ἀγκαλιαστὰ κοιμήσου μὲ τοὺς πόθους,
Κοιμήσου ἀγκαλιὰ μὲ τὴ χαρά σου!
Εὐτυχισμένο!... πέθανες πρὶν κλάψῃς
Νεκρὰ τὰ μαγεμμένα ὄνειρά σου!..

27)5) 17.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἰταλὸς ἐπίσκοπος ἐμιλῶν ἡμέραν τινὰ ἀπ' ἄμβωνος περὶ τοῦ θαύματος τῶν πέντε ἄρτων, κατὰ παραδρομὴν εἶπεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐχόρτασε πέντε ἀνθρώπους διὰ πεντακισχιλίων ἄρτων.

—Θεέ μου καὶ πῶς δὲν ἔσκασαν. Ἀνεφώνησε κάποιος ἐκ τοῦ ἐκκλησιάσματος.

—Εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγκειται τὸ θαῦμα! ἀπάντησεν ἑτοιμότατα ὁ ἐπίσκοπος.

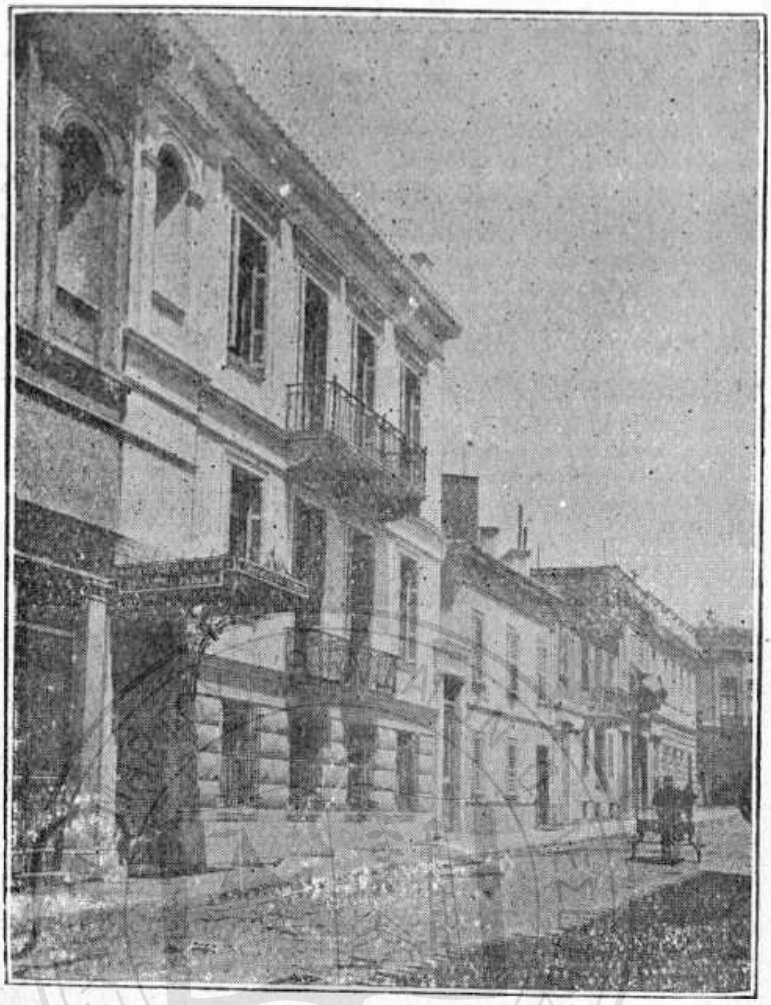

Η ΝΕΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΥ κ. ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ
—27 ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ—

Τὸ ἡμερολόγιόν μας παρουσιάζει καὶ ἐφέτος εἰς τοὺς πολυπληθεῖς αὐτοῦ ἀναγνώστας τὴν νέαν ἰδιόκτητον Ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν τοῦ Ὀφθαλμολόγου μας κ. Σπήλιου Χαραμῆ—ἵδρυμα ἐπιστημονικωτάτου καθ' ὅλα καταρτισμοῦ καὶ εὐρυτάτης ἀνέσεως, εἰδικῶς δι' ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν οἰκοδομηθέν, τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ καὶ ἰδιοκτήτου δαπανήσαντος ἑκατοντάδας χιλιάδας δραχμῶν, διὰ νὰ τὸ ἀνυψώσῃ εἰς ἣν ὄντως τὸ ἀνύψωσε καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν περιωπὴν καὶ φήμην.

Διὰ τὸ μοναδικὸν τοῦτο εἰς τὸ εἶδός του ἵδρυμα, ἂν καὶ γνωστὸν εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας ἐξ ὅσων περὶ αὐτοῦ ἐγράφησαν πέρυσι ἀπὸ τῶν σελίδων τούτων, ὥστε νὰ περιττεύῃ ὅλως οἱαδήποτε νέα λεπτομερὴς περιγραφὴ αὐτοῦ, οὐχ' ἧττον, διὰ νὰ δώσωμεν ἀμυδράν τινα μόνον ἰδέαν ἐφέτος καὶ τῆς ἀπείρου ἐκτιμήσεως, ἧς ἀνὰ τὸ πανελλήνιον ἀπολαύει, καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ἐπιβολῆς καὶ πληθύος τῶν ἀπὸ τῆς

ἱδρύσεώς του γενομένων ἐν αὐτῷ ἐργασιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς π ε π ο ι θ ή σ ε ω ς, ἣν ἐμπνέει τὸ ὄντως δαιμόνιον ἐγχειρητικὸν τάλαντον τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ καὶ τὸ κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις ἐλαφρότατον αὐτοῦ χέρι, πάντοτε θεραπεῦον καὶ πάντοτε καταπαῦον τὸν πόνον καὶ πάντοτε ἀποδίδον τὸ φῶς—διὰ τὸ μοναδικὸν τοῦτο, λέγομεν, εἰς τὸ εἶδός του ἵδρυμα θὰ σημειώσωμεν νῦν δύο μόνον, ἀλλὰ σπουδαιότατα καὶ ἐξαιρετικῶς φαεινὰ, σημεῖα, ἐνδεικτικώτατα τοῦ ὑψίστου αὐτοῦ ἐπιστημονικοῦ κύρους παρ' ἡμῖν.

* * *

Κ' ἐν πρώτοις: ἐκ τῆς ἀπειροπληθοῦς κ' ἐκ πάντων τῶν κοινωνικῶν στρωμμάτων ἀποτελουμένης πελατείας αὐτοῦ παρουσιάζομεν ὧδε τ ι ν ὰ μ ό ν ο ν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων αὐτῆς προσώπων, ὅσα ἐθεραπεύθησαν ἢ ἐνεχειρίσθησαν, θεραπευθέντα, ὑπὸ τοῦ κ. Χαραμῆ, ἢ τ ι ν ὰ μ ό ν ο ν ἐκ τῶν φιλανθρωπικῶν ἢ ἐκπαιδευτικῶν ἢ κοινωνικῶν ἱδρυμάτων καὶ τάξεων, ὧν ὁ κ. Χαραμῆς ἦτο καὶ εἶνε θεράπων ἰατρὸς καὶ χειροῦργος. Καὶ δή: ΚΛΗΡΙΚΟΙ: Ὁ Σ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Γεννάδιος.—Ὁ Σ. Μητροπολίτης Πέτρας κ. Τίτος.—Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Σύρου-Τήνου κ. Ἀθ. Λεβεντόπουλος—Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Ἠλείας κ. Δαμασκηνός.—Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος Θεσσαλονίκης κ. Ματαλών.=ΠΡΕΣΒΕΙΣ, ΠΡΟΞΕΝΟΙ, ΔΗΜΑΡΧΟΙ: Ὁ Πρέσβυς τῆς Γαλλίας κ. Γκυγγιεμέν.—Ὁ Πρέσβυς καὶ ἡ Πρέσβειρα τῆς Ὁλλανδίας κ)ος καὶ κ)α Στοῦρλερ.—Ὁ πρώην Πρέσβυς τῆς Τουρκίας κ. Γκαλήπ.—Ὁ Σύμβουλος τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας κ. Καστιγγιόν.—Ὁ Γενικὸς Πρόξενος Ἀλεξανδρείας κ. Ἀντ. Σαχτούρης.—Ὁ Δήμαρχος Πειραιῶς κ. Παναγιωτόπουλος.—Ὁ πρώην Δήμαρχος Ἀθηνῶν κ. Σπ. Μερκούρης=ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ: Ὁ Στρατηγὸς κ. Χριστοδούλου.—Ὁ τέως Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν κ. Αθ. Μιαούλης.—Ὁ Ὑποστράτηγος κ. Κ. Κουμουνδοῦρος,—Ὁ πρώην Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου κ. Β. Δούσμανης.—Ὁ Ὑποστράτηγος κ. Π. Μαυρογένης.=ΤΡΑΠΕΖΙΤΑΙ: Ὁ Διευθυντὴς τῆς Λαϊκῆς Τραπέζης κ. Διονύσιος Λοβέρδος.—Ὁ πρώην Ὑπουργὸς καὶ Ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κ. Δροσόπουλος.—Ὁ Διευθυντὴς τῆς Λαϊκῆς Τραπέζης Πειραιῶς κ. Δ. Μιαούλης.=ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ: Ὁ λόγιος καὶ Διευθυννὴς τοῦ «Νεολόγου Κων)πόλεως» κ. Στ. Βουτυρᾶς.—Ὁ λόγιος καὶ παιδαγωγὸς κ. Ἀριστ. Κουρτίδης.—Ὁ λόγιος καὶ θεατρικὸς Συγγραφεὺς κ. Γ. Βῶκος.—Ὁ λόγιος καὶ θεατρικὸς

Συγγραφεὺς κ. Γρ. Ξενόπουλος.—Ὁ λόγιος καὶ δημοσιολόγος κ. Δημ. Ἀναστασόπουλος ὁ Ἀθηναῖος.--Ὁ Διευθυντὴς τοῦ «Χρόνου» κ. Κωνστ. Χαιρόπουλος.—Ὁ Διευθυντὴς τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου» κ. Α. Καβαφάκης.—Ὁ Διευθυντὴς τῆς «Προόδου» κ. Θεοδ. Συναδινός.—Ὁ θεατρικὸς Συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος κ. Καλοστύπης.=ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ, ὧν, ὡς καὶ ἄνω εἴπομεν, ὁ κ. Χαραμῆς ἦτο καὶ εἶνε θεράπων ἰατρὸς καὶ χειροῦργος: Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώνστα.--Λύκειον Ἑνώσεως Ἑλληνίδων.--Ἀβερώφειοι γυναικεῖαι φυλακαί.--Φυλακαὶ ἐφηβείου Ἀβέρωφ.--Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρός.--Γηροκομεῖον Ἀθηνῶν, εἰς 9 γέροντας τοῦ ὁποίου, πάσχοντας πάντας ἐκ καταρράκτου, ἀπέδωκε μίαν πρωΐαν ὁ κ. Χαραμῆς τὸ φῶς.=ΣΧΟΛΑΙ: Γαλλικὴ Σχολὴ Ἀδελφῶν τοῦ Ἁγ. Παύλου τοῦ Πειραιῶς.--Γαλλικὴ Σχολὴ Καλογραιῶν Πειραιῶς,--Εἰς μαθητρίας τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς τῶν Οὐρσουλινῶν τῆς Τήνου, οὐχὶ ἅπαξ σταλείσας ἐκεῖθεν πρὸς τὸν κ. Χαραμῆν πρὸς θεραπείαν.=ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ, ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ, ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ: Ὁ Πρόεδρος τῆς Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς Πειραιῶς κ. Γιάπαπας.--Ἑταιρεία Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων.--Εἰς ἐργάτας τῆς Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς Πειραιῶς.--Εἰς ἐργάτας τοῦ ἐργοστασίου τοῦ κ. Ἀργυρίου ἐν Πειραιεῖ,--Εἰς ἐργάτας τοῦ ἐργοστασίου τοῦ κ. Περάκη ἐν Πειραιεῖ.=ΚΑΙ διάφοροι ἄλλοι Σύλλογοι, Ἑταιρεῖαι, Ὅμιλοι, Σωματεῖα, Σύνδεσμοι, ὧν ἀπὸ μακροῦ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε θεράπων ἰατρὸς καὶ χειροῦργος εἰς οἱουδήποτε εἴδους ὀφθαλμικὰ νοσήματα οἱουδήποτε μέλους τῶν Συμβουλίων ἢ τῶν μελῶν αὐτοῦ ὁ κ. Χαραμῆς.

Δεύτερον, ἐπίσης φαεινὸν σημεῖον τῆς ἐν τῇ Ὀφθαλμολογίᾳ ἐξαιρετικῆς δράσεως τοῦ κ. Χαραμῆ, εἶναι ἡ συμφώνως πρὸς τὰ ἐπὶ τούτῳ ἀνελλιπῶς καὶ μετὰ πάσης νομικῆς ἐπισημότητος τηρούμενα βιβλία του, στατιστικὴ τῶν ἀπὸ 15ετίας ἐν τῇ Ὀφθαλμολογικῇ Κλινικῇ αὐτοῦ θεραπευθέντων ἢ ἐγχειρισθέντων ἀσθενῶν. Κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην οἱ ἐν γένει μέν, ἀπὸ 15ετίας, θεραπευθέντες ἐν τῇ Κλινικῇ του ἀσθενεῖς ἀνῆλθον μέχρι σήμερον εἰς 45,356, οἱ ἐγχειρισθέντες δὲ μ' ἐπιτυχίαν πάντοτε 100 σχεδὸν ἐπὶ τοῖς 100 εἰς 6,669.

* * *

Ἰδοὺ ἐν μικρογραφίᾳ διὰ τῆς, ὡς ἄνω, παρουσιάσεως ἐλαχίστου μόνον μέρους τῆς ἀεὶ αὐξανομένης πελατείας τοῦ κ. Χαραμῆ, ὡς καὶ τῆς ἐν γένει Ὀφθαλμολογικῆς κινήσεως τῆς

Κλινικῆς αὐτοῦ, ὅλη ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτοῦ ἐπιβολὴ ὡς ὀφθαλμολόγου καὶ ὡς ἱδρυτοῦ ἑνὸς τῶν καλλιτέρων παρ' ἡμῖν θεραπευτικῶν ἱδρυμάτων, οἷον εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μενάνδρου 27 Ὀφθαλμολογικὴ Κλινικὴ αὐτοῦ. Ἡ ἀθρόα αὕτη ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν κορυφαίων ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸ κῦρος καὶ τὴν περὶ τὸ ἐγχειρίζειν τὸ λεπτότερον καὶ πολυτιμότερον τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν ὀργάνων, τὸν ὀφθαλμόν, ἱκανότητά του δικαιολογεῖ βεβαίως πάντα περὶ αὐτοῦ τε καὶ τῆς Κλινικῆς του εὔφημον λόγον, παρουσιάζουσα τὸν μὲν κ. Χαραμῆν ἐξαιρετικὴν ἀληθῶς εἰς τὸν κλάδον του προσωπικότητα ἐν Ἑλλάδι, τὴν δὲ Κλινικήν του μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός της ἵδρυμα καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν.

Η ΩΜΟΡΦΗ ΜΕΡΑ

Ἡ βροχή, μαῦρα νέφια καὶ ἀγέρας
Ἡ φεύγουν ὅλα, ποῦ πᾶνε ποιὸς ξέρει....
Κ' ὅσα κάλλη τοῦ κόσμου ὁ πατέρας
Τῆς ἐχάρισε ἡ γῆ τώρα φέρει.

Ἀνενόχλητα ὁ ἥλιος προβαίνει
Καὶ χρυσᾶ ὅλη ἐνδύνει τὴ κτίση,
Τὸ πουλὶ στὴ φωλιὰ πλέον δὲ μένει
Κ' ὡς αὐτὸ ἀγαλλιάζει ὅλη ἡ ζήση.

Τὰ λουλούδια κ' ἐκεῖνα ἡσυχάζουνε
Ποῦ χειμῶνας τὰ μαῦρα εἶχε πλάσει,
Καὶ δροσιά τὰ φυλλάκια τους στάζου.

Ἂν ὁ φλοῖσβος μὲ μιᾶς ἀντηχήσῃ
Τοῦ νεροῦ ποῦ γλυκὰ κατεβάζουν
Τὰ βουνά, δὲν θὰ πῇς «χαῖρε ὦ φύση»!;

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΣΠΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΗΡΑΣ

Ἂν δῇς ποτέ σου χήρα, ὅταν θὰ δώσῃ
Τὸν ὕστερο ἀσπασμὸ τοῦ μακαρίτη,
Νὰ σκούζῃ ὡς νὰ τῆς ἔβαναν μαχαῖρι,
Νὰ θέλῃ ἀπ' τὸ παράθυρο νὰ πέσῃ,
Πατόκορφα νὰ κόψῃ τὰ μαλλιά της
Προσκέφαλο στὸ φέρετρο νὰ βάλῃ....
Τὴν χήρα αὐτὴ σοῦ λέω μὴν ἀπορήσῃς
Στὸ χρόνο μέσα νύφη ἂν τὴν ἀκούσῃς!

Κεφαλληνία

Φ. ΓΕΩΡΓΑΚΑΤΟΣ

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α. ΚΟΥΠΡΙΝ

ΛΑΙΣΤΡΥΓΟΝΕΣ

[Ὁ Κουπρὶν εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς Ρώσσους συγγραφεῖς. Εἶνε ὁ πρῶτος μέσα στοὺς ρεαλιστὰς τῆς σημερινῆς ρωσσικῆς λογοτεχνίας. Στὰ συγγράμματά του βλέπομεν μεγάλη ποικιλία θεμάτων. Ἡ ζωὴ γι' αὐτὸν δὲν ἔχει τίποτε τὸ μικρὸ καὶ τὸ ἀνάξιο γιὰ παρατήρησι καὶ μελέτη. Καὶ τόσο πιστὰ περιγράφει τοὺς τόπους καὶ τὲς συνήθειες, ποῦ εἶδε, ὥστε κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν κριτικῶν καταντᾷ πλέον ἐθνογράφος.

«Λαιστρυγόνες» ἐπιγράφει ὁ Κουπρὶν τὲς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν Μπαλακλάβα, μιὰ ψαράδικη πόλη στὴν νότιο Κριμαία. Γιὰ μᾶς ἔχουν τὸ ἐνδιαφέρο, ὅτι οἱ ψαράδες της εἶναι ὅλοι σχεδὸν Ἕλληνες, ἀπόγονοι τοῦ ἀρχαίου μαυροθαλασσίτικου ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ. Ἀπὸ τοὺς «Λαιστρυγόνες» μεταφράσαμε τὰ δύο πρῶτα κεφάλαια].

I

ΗΣΥΧΙΑ

Στὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου ἢ στὴν ἀρχὴ τοῦ Νοεμβρίου ἡ Μπαλακλάβα—αὐτὴ ἡ πειὸ πρωτότυπη γωνιὰ τῆς παρδαλῆς Ρωσσικῆς Αὐτοκρατορείας—ἀρχίζει νὰ ζεῖ μιὰ ἰδιόρρυθμη ζωή. Οἱ ἡμέρες εἶνε ἀκόμη ζεστὲς καὶ γεμάτες φθινοπωρινὴ γλύκα, ἀλλὰ τὴν νύχτα κάνει κρύο καὶ ἡ γῆ κουφοβογγάει κάτω ἀπὸ τὰ βήματά μας. Οἱ τελευταῖοι ξένοι τῶν λουτρῶν τράβηξαν γιὰ τὴν Σεβαστούπολη μὲ τοὺς μπόγους των, τὲς βαλίτσες των, τὰ καλάθια των καὶ τὰ μπαοῦλά των, μὲ τὰ χοιραδικὰ παιδιά των καὶ τὰ παραξενότροπα κορίτσια των. Ἐνθύμηση ἀπὸ τοὺς ξένους ἔμειναν μόνον τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλιῶν, ποῦ μὲ πολυμερῆ ἀφθονία σκόρπισαν παντοῦ οἱ ἄρρωστοι γιὰ τὴ πολύτιμή τους ὑγεία, ὡς καὶ τὰ παληόχαρτα, ἀποτσίγαρα, σχισμένα γράμματα καὶ ἐφημερίδες, ποὺ πάντα ἀφίνουν πίσω τους ὅσοι ἔρχονται γιὰ ἐξοχήν.

Καὶ ἀμέσως στὴ Μπαλακλάβα γίνεται εὐρυχωριά, δροσιά, ἀνάπαυση καὶ νοικοκυρίστικη δουλειά, σὰν στὲς κάμαρες ὕστερα ἀφοῦ φύγουν ἀπροσκάλεστοι. φωνακλάδες, καπνιστὲς καὶ ἀκατάστατοι ξένοι. Στὸ δρόμο ξετρυπώνει ὁ παμπάλαιος ἑλληνικὸς πληθυ-

σμός, ποὺ ὡς τώρα κρυβότανε σὲ κάτι παράμερες καμαρίτσες, γιατὶ τὲς καλὲς τὲς νοίκιαζε στοὺς ξένους.

Στὴν προκυμαία σ' ὅλο τὸ πλάτος της ἁπλώνουν τὰ δίχτυα. Ἐπάνω στὲς χοντροκομμένες πέτρες τοῦ δρόμου τὰ δίχτυα φαίνονται λεπτὰ καὶ ἁπαλά, σὰν ἀραχνιά, καὶ οἱ ψαράδες σέρνονται ἐπάνω μὲ τὰ τέσσερα σὰν μεγάλες μαῦρες ἀράχνες, ποῦ πλέκουν τὴν σχισμένην των κρεμαστὴ παγίδα. Ἄλλοι στρίφτουν σχοινὶ γιὰ τὲς μουροῦνες καὶ τὰ καλκάνια καὶ γι' αὐτὸ μὲ σοβαρὸ καὶ τῆς δουλειᾶς ὕφος τρέχουν ἐμπρὸς καὶ πίσω στὸ δρόμο μὲ τὸ σχοινὶ στὸν ὦμο, ἀδιάκοπα ξεστρίφοντας ἐμπρός των ἕνα κουβάρι κλωστή.

Οἱ καραβοκύρηδες ἀκονίζουν τὰ στομωμένα των ἀγκίστρια, ὅπου κατὰ τὴν ἰδέα τῶν ψαράδων, τὸ ψάρι πηγαίνει πειὸ πρόθυμα, παρὰ στὰ σημερινά, τὰ ἀγγλικὰ ἀτσάλινα ἀγκύστρια. Στὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ κόλπου καλαφατίζουν, κατραμώνουν καὶ βάφουν τὲς βάρκες ἀναποδογυρισμένες μὲ τὴν καρίνα πρὸς τ' ἀπάνω.

Κοντὰ στὰ πέτρινα πηγάδια, ὅπου σὰν λεπτὸ ρυάκι ἀδιάκοπα τρέχει καὶ μουρμουρίζει τὸ νερό, ὧρες ὁλόκληρες κουσκουσουρεύουν καὶ λὲν γιὰ τὲς νοικοκυρίστηκες μικροδουλειές των ἀδύνατες, ἀδύνατες, μαυροπρόσωπες, μεγαλωμάτες καὶ μακρομύτες ἑλληνίδες, ποῦ τόσο παράξενα καὶ τόσο συγκινητικὰ μοιάζουν μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας τῶν παληῶν βυζαντινῶν εἰκόνων.

Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ κάμνουν χωρὶς βία, σπιτικά, σὰν καλοὶ γειτόνοι, μὲ τὴν παντοτεινὴ συνειθισμένη σβελτωσύνη καὶ εὐμορφιά, κάτω ἀπὸ τὸν ὄχι καυτερὸ φθινοπωρινὸ ἥλιο, στ' ἀκρογιάλι τοῦ γαλανοῦ, εὔθυμου κόλπου, κάτω ἀπὸ τὸν καθαρὸ φθινοπωρινὸ οὐρανό, ποῦ ἤρεμα ἁπλώνεται ἀπάνω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν κατηφορικῶν φαλακρῶν βουνῶν τριγύρω στὸν κόλπο.

Ἀπὸ τοὺς ξένους δὲν ἔμεινε οὔτε ἴχνος. Σὰν νὰ μὴν ἦσαν καθόλου. Δυὸ τρεῖς καλὲς βροχὲς καὶ ἀπὸ τοὺς δρόμους ξεπλύθηκε καὶ ἡ τελευταία γι' αὐτοὺς ἀνάμνηση. Καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ ἀνόητο καὶ πολυφρόντιδο καλοκαίρι μὲ τὴν μουσικήν του κατὰ τὰ βράδυα, μὲ τὴν σκόνη ποῦ σήκωναν οἱ φοῦστες τῶν κυριῶν, μὲ τὸ κακομοιριασμένο κόρτε καὶ τὲς φιλονεικίες του γιὰ πολιτική, ὅλα αὐτὰ καταντοῦν μακρυνὸ καὶ ξεχασμένο ὄνειρο. Ὅλο τὸ ἐνδιαφέρο τοῦ ψαράδικου χωριοῦ εἶνε τώρα συγκεντρωμένο στὸ ψάρι.

Στὰ καφενεῖα τοῦ Ἰβὰν Γιούριτς καὶ τοῦ Ἰβὰν Ἀντάμοβιτς μέσα στὸν κρότον τοῦ ντόμενου, οἱ ψαράδες μαζεύονται σὲ σωματεῖα καὶ διαλέγουν τὸν ἀρχηγό. Ἀκοῦς ὁμιλίες γιὰ μερδικὰ γιὰ μισομερδικά, γιὰ δίχτυα, ἀγγύστρια, γιὰ δολώματα, σκουπριά, κεφάλους, μπαρμπούνια, χαψιά, κολιούς, γιὰ καλκάνια, μουροῦνες καὶ χελιδονόψαρα. Στὲς 9 ὅλη ἡ πόλις πέφτει σὲ ὕπνο βαθύ.

Πουθενὰ σὲ ὅλη τὴ Ρωσσία—ἔχω δεῖ πολλὰ μέρη της—πουθενὰ δὲν ἔνοιωσα τέτοια βαθειά, τέτοια τέλεια ἡσυχία, ὅπως στὴν

Μπαλακλάβα. Βγαίνεις στὸ μπαλκόνι καὶ ἀπορροφᾶσαι ὅλος ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ τὴ σιωπή. Μαῦρος ὁ οὐρανός, μαῦρο τὸ νερὸ στὸ κόλπο, μαῦρα τὰ βουνά. Τὸ νερὸ εἶνε τόσο πυκνό, τόσο βαρὺ καὶ τόσο ἥσυχο, ποῦ τ' ἀστέρια καθρεφτίζονται σ' αὐτὸ χωρὶς τρεμούλιασμα καὶ σούφρωμα. Κανένας κρότος ἀπ' τὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων δὲν χαλάει τὴν ἡσυχίαν. Κάπου, κάπου, γιὰ μιὰ στιγμὴ μόλις ἀκοῦς νὰ χτυπάει κανένα κυματάκι στὲς πέτρες τῆς προκυμαίας. Κι' αὐτὸς ὁ ἔρημος μελωδικὸς ἦχος κάμνει τὴν ἡσυχίαν πειὸ βαθειά, πειὸ προσεκτική, σὰν νὰ παραμονεύῃ κάποιον. Ἀκοῦς τὸ αἷμά σου νὰ χτυπάει μὲ παλμοὺς κανονικοὺς μέσ' τ' αὐτιά σου. Ἔτριξε μιὰ βάρκα στὸ σχοινί της. Καὶ πάλι ἡσυχία. Νοιώθεις, πῶς ἡ νύχτα καὶ ἡ σιωπὴ ἐνώθηκαν σ' ἕνα μαῦρο ἀγκάλιασμα.

Κυττάζω ἀριστερά, ἐκεῖ ποῦ ὁ στενὸς λαιμὸς τοῦ κόλπου χάνεται, χωμένος μέσ' σὲ δυὸ βουνά. Ἐκεῖ βρίσκεται ἕνα βουνὸ μακρύ, κατηφορικό, στεφανωμένο μὲ ἐρείπια παληά. Ἂν παρατηρήσῃς προσεκτικά, τὸ βλέπεις ὅλο καθαρὸ σὰν μυθικὸ γιγάντιο θεριό, ποῦ μὲ τὸ στῆθος πεσμένο στὸν κόλπο, μὲ τὰ αὐτιὰ ὅλο προσοχὴ καὶ μὲ τὴ σκοτεινὴ μούρη βαθειὰ χωσμένη στὸ νερό, λαίμαργα πίνει καὶ ποτὲ δὲν σβύνει τὴ δίψα του.

Στὸ μέρος, ὅπου πρέπει νὰ εἶναι τὸ μάτι τοῦ θηριοῦ, φέγγει σὰν κόκκινο σημαδάκι, τὸ φανάρι τοῦ συνοριακοῦ τελωνείου. Τὸ ξεύρω αὐτὸ τὸ φανάρι, ἑκατὸ φορὲς ἐπέρασα ἀπὸ μπροστά του καὶ τὸ ἄγγιξα μὲ τὸ χέρι μου. Μὰ μέσ' τὴν παράξενη ἡσυχία καὶ μέσ' τὴ βαθειὰ μαυρίλα τῆς φθινοπωρινῆς νύχτας βλέπω πειὸ φανερὰ ἀκόμη τὴ ράχη καὶ τὴ μούρη τοῦ παληοῦ θηριοῦ καὶ νοιώθω πῶς τὸ πονηρὸ καὶ κακό, τὸ μικρὸ καὶ πυρωμένο ἐκεῖνο μάτι μὲ παρακολουθάει μὲ κρυφὸ αἴσθημα μίσους.

Μέσ' τὸ μυαλό μου γοργὰ περνάει ἕνας στίχος τοῦ Ὁμήρου γιὰ τὸ στενόλαιμο μαυροθαλασσίτικο κόλπο, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς εἶδε τὰς αἱμοβόρους Λαιστρυγόνας 1). Μοῦ ἔρχονται ἀκόμη στὸ νοῦ οἱ ἐπιχειρηματικοί, λιγεροὶ καὶ ὥμορφοι γενουέζοι, ποῦ ὕψωσαν ἐδῶ στὸ μέτωπο τοῦ βουνοῦ τὰ πελώριά των φρούρια. Σκέπτομαι ἀκόμη, πῶς μιὰ φορά, μιὰ νύχτα χειμωνιάτικη καὶ βουρκωμένη ἔσπασε στὸ στῆθος τοῦ παληοῦ θηριοῦ ὁλόκληρη μοῖρα στόλου ἀγγλικοῦ μὲ τὸ περίφημο καὶ κομψὸ βαπόρι «Black Prince», ποῦ ἡσυχάζει τώρα στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας, νὰ ἐδῶ πολὺ κοντά μου, μὲ τὰ ἑκατομμύρια χρυσάφια του καὶ τὲς ἑκατοντάδες ψυχές του.

Τὸ παληὸ θηριὸ μέσ' τὸ λαγοκοίμισμά του μὲ κυττάζει μὲ τό μισοκλεισμένο του μικρό, σουβλερὸ καὶ κόκκινο μάτι. Τώρα μοῦ φαίνεται σὰν παληά-παληὰ ξεχασμένη θεότης, ποῦ μέσ' σ' αὐτὴν

---

2) Μᾶς φαίνεται περίεργο, πῶς ὁ Κουπρὶν φαντάζεται ἐδῶ τοὺς Λαιστρυγόνες.

ΤΟ ΚΑΪΚΙ ΜΑΣ ΔΕΝ ΕΡΧΕΤΑΙ

τὴν ἡσυχία θυμᾶται τὰ χιλιόχρονα ὄνειρά της. Καὶ μὲ πιάνει αἴσθημα παράξενης στενοχώριας.

Ἀκούγονται τὰ ἀργὰ καὶ τεμπέλικα βήματα τοῦ νυχτοφύλακα. Διακρίνω ὄχι μόνον κάθε χτύπημα, ποῦ κάνουν τὰ πεταλωμένα, βαρειά, ψαράδικα ὑποδήματά του στὲς πέτρες τοῦ δρόμου, μὰ ἀκούω καὶ πῶς τὸ ἕνα τακοῦνί του τρίβει τ' ἄλλο τὴ στιγμή, ποῦ αὐτὸς σηκώνει τὸ πόδι του. Τόσο καθαρὰ ἀκούγονται ὅλα αὐτὰ μέσ' τὴν νυχτερινὴ ἡσυχία, ποῦ μοῦ φαίνεται πῶς περπατῶ καὶ ἐγὼ μαζί του, ἂν καὶ ξεύρω καλά, πῶς ἕως αὐτὸν εἶναι πειὸ πολὺ ἀπὸ ἕνα βέρστυ. Μὰ νὰ ἔστριψε κάπου στὸ πλάγι, σὲ κανένα στενό, ὦ μπορεῖ καὶ νὰ κάθησε σὲ κανένα σκαμνί· τὰ βήματά του δὲν ἀκούγονται πλέον. Ἡσυχία. Σκοτάδι.

II

ΤΟ ΣΚΟΥΜΠΡΙ

Ἔρχεται τὸ φθινόπωρο. Τὸ νερὸ κρυώνει. Γιὰ τὴν ὥρα πιάνουν μόνο λιανό ψάρι μέσ' στὴ τράτα, σὲ μεγάλους σάκκους ἀπὸ δίχτυ, ποῦ κατευθεῖαν ρίχνονται ἀπὸ τὴν βάρκα στὸν πάτο τῆς θάλασσας. Μὰ νὰ ἀκούγεται πῶς ὁ Γεώργης ὁ Παρατῶνος ἑτοίμασε τὴν βάρκα του καὶ τὴν ἔστειλε ἀνάμεσα στ' ἀκρωτήρια Ἁγιὰ καὶ Λάσπη στὸ μέρος, ὅπου στέκεται τὸ «ἐργοστάσιό» του γιὰ τὸ σκουμπρί.

Βέβαια ὁ Γεώργης ὁ Παρατῶνος δὲν εἶναι οὔτε γερμανὸς αὐτοκράτορας, οὔτε ξακουστὸς μπάσος, οὔτε συγγραφέας τῆς μόδας, οὔτε καμμιὰ τραγουδίστρα ἀτσιγγάνικων τραγουδιῶν· μὰ ὅταν συλλογίζομαι πόση βαρύτητα δίνουνε στὰ λόγια του καὶ πόσο τὸν σέβονται σ' ὅλο τ' ἀκρογιάλι τῆς Μαύρης Θάλασσας, τότε μὲ εὐχαρίστηση καὶ περιφάνεια θυμᾶμαι τὴν φιλία μας.

Νὰ τί εἶναι ὁ Γεώργης ὁ Παρατῶνος· ἕνας κοντός, δυνατὸς γραικὸς σαράντα χρονῶν, ἁλατισμένος καὶ πισσωμένος. Ἔχει σβέρκο βωδιοῦ, μαυρωπὸ τὸ πρόσωπο, μαῦρα σγουρὰ μαλλιά, ξουρισμένο τετραγωνικὸ πηγούνι, γυρισμένο πρὸς τ' ἀπάνω, ποῦ δείχνει φοβερὴ θέληση καὶ μεγάλη σκληρότητα καὶ λεπτὰ σκληρὰ χείλια μὲ τὲς ἄκρες πρὸς τὰ κάτω. Δὲν εἶνε ἄλλος ἄνθρωπος μέσ' τοὺς ψαράδες ποιὸ σβέλτος, πειὸ πονηρός, πειὸ δυνατὸς καὶ πειὸ ἀντρεῖος ἀπὸ τὸν Γεώργη τὸν Παρατῶνο. Κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ πιεῖ παραπάνω ἀπὸ τὸν Γεώργη καὶ κανεὶς δὲν τὸν εἶδε ποτὲ μεθυσμένο. Καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τόση τύχη οὔτε καὶ ὁ περίφημος Θεόδωρος ἀπ' τὸ Ὀλεῦζ.

Κανεὶς δὲν ἔχει τόσο μεγάλη, ὅπως αὐτός, τὴν θαλασσινὴ ψυχραιμίαν τῶν ψαράδων γιὰ τὰ ἄδικα χτυπήματα τῆς τύχης, ποῦ τόσο πολὺ ἐκτιμοῦν οἱ ἁλμυροὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι. Ὅταν λένε τοῦ Γεώργη, πῶς ἡ φουρτούνα ἔκοψε ὅλα τὰ δίχτυα του, ἢ πῶς ἡ βάρκα του γεμάτη ὡς ἀπάνω μ' ἀκριβὸ ψάρι σκεπάστηκε ἀπὸ τὸ κῦμα καὶ ἐπῆγε στὸν πάτο, ὁ Γεώργης μόλις ἀπαντάει.

—Στοῦ διαβόλου τὴ μάνα! Καὶ ἀμέσως σὰν νὰ τὸ ξεχνάει.

Γι' αὐτὸν λένε οἱ ψαράδες:

—Τὸ σκουμβρὶ δὲν ἔχει ἀκόμη καλοσκεφθεῖ νὰ ἔρθει ἀπὸ τὸ Κέρτς καὶ ὁ Γεώργης ξεύρει ποῦ νὰ βάλει «τὸ ἐργοστάσιό» του.

«Ἐργοστάσιο» εἶνε παγίδα καμωμένη ἀπὸ δίχτυ, δέκα ὀργυιὲς μάκρος καὶ πέντε πλάτος. Οἱ λεπτομέρειες λίγους ἐνδιαφέρουν. Φθάνει νὰ ποῦμε, πῶς τὸ ψάρι περνάει τὴ νύχτα ἀκολουθῶντας τὴν ἀκρογυαλιὰ καὶ ἐπειδὴ τὰ δίχτυα εἶνε λίγο πλαγιαστά, πέφτουν στὴν παγίδα καὶ δὲν μποροῦν νὰ γλυτώσουν ἀπ' αὐτά, ἂν δὲν τὰ βγάλουν οἱ ψαράδες· ἔτσι αὐτοὶ τραβοῦν τὰ δίχτυα ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ ρίχνουν τὸ ψάρι στὲς βάρκες. Τὸ σπουδαιότερο εἶναι νὰ προφθάσουν νὰ δοῦν τὴν στιγμή, ποῦ τὸ νερὸ ἀρχίζει νὰ κοχλάζει σὰν μουσταλευριὰ στὸ καζάνι. Ἂν παραλείψουν αὐτὴν τὴν στιγμὴ τὸ ψάρι, σχίζει τὰ δίχτυα καὶ φεύγει.

Ὅταν, λοιπόν, τὸ ἀνεξήγητο προαίσθημα τοῦ Γεώργη, τοῦ φανερώνει τοὺς σκοποὺς τοῦ ψαριοῦ, ὅλη ἡ Μπαλακλάβα περνάει μερικὲς μέρες ἀνήσυχες, κουραστικὲς καὶ ὅλο προσοχή. Παιδιὰ μὲ τὴ σειρὰ παραμονεύουν νύχτα καὶ μέρα ἀπὸ τὸ βουνὸ τὰ δίχτυα, οἱ βάρκες περιμένουν ἕτοιμες. Ἀπὸ τὴν Σεβαστούπολη φθάνουν οἱ ἀγοραστὲς τοῦ ψαριοῦ. Τὸ τοπικὸ ἐργοστάσιο, ποῦ κάνει κονσέρβες ἑτοιμάζει ἀποθῆκες γιὰ τὸ ἄφθονο ψάρι.

Ἐξαφνα ἕνα πρωῒ ἀπὸ τὰ σπίτια, τὰ καφενεῖα καὶ τοὺς δρόμους, ἀπὸ παντοῦ περνάει σὰν ἀστραπὴ τὸ ἄκουσμα:

—Τὸ ψάρι ἔρχεται, τὸ ψάρι περνάει! Τὸ ψάρι μπῆκε στὰ δίχτυα τοῦ Ἰβὰν Ἐγόριτς, τοῦ Κότα, τοῦ Χρήστου, τοῦ Σπύρου καὶ τοῦ Καπετανάκη. Οὔτε λόγος βέβαια ὅτι καὶ στοῦ Γεώργη τοῦ Παρατώνου.

Ὅλα τὰ σωματεῖα ἀνοίγονται μὲ τὲς βάρκες των στὴ θάλασσα.

Ὅλοι οἱ ἄλλοι κάτοικοι εἶνε μαζεμένοι στὴν ἀκρογυαλιά· γέροι γυναῖκες καὶ παιδιά, οἱ δυὸ χονδροὶ κάπελοι καὶ ὁ γέρο καφετζῆς Ἰβὰν Ἀντάμοβιτς, ὁ φαρμακοποιὸς μὲ τὲς πολλές του ἔννοιες, ποῦ ἔτρεξε βιαστικὰ γιὰ μιὰ στιγμή, ὁ καλόκαρδος γιατροβοηθὸς καὶ οἱ δυὸ γιατροὶ τοῦ τόπου. Ἔτρεξαν νὰ δοῦν ποιὸς θὰ φθάσει πρῶτος, γιατὶ αὐτὸς θὰ πουλήσει τὸ ψάρι του στὴν πειὸ ἀκριβὴ τιμή. Κ' ἔτσι ἄλλοι ἀπὸ ἁπλὸ ἐνδιαφέρο, ἄλλοι ἀπὸ συμφέρο καὶ ἄλλοι, γιατὶ αὐτοὶ εἶχαν βάλει στοίχημα, στέκονται στὴν ἀκρογυαλιὰ καὶ περιμένουν.

Ἐπὶ τέλους στὸ μέρος ὅπου ὁ λαιμὸς τοῦ λιμανιοῦ στενεύει πίσω ἀπ' τὰ βουνά, παρουσιάζεται ἀπότομα γυρίζοντας τὴν ἀκρογυαλιὰ ἡ πρώτη βάρκα.

—Ὁ Γεώργης εἶναι!

—Ὄχι, ὁ Κόλιας!

—Καλέ, ὁ Γεπάλης εἶναι!

Οἱ ψαράδες ἔχουν πάντα τὸ δικό τους. Ὅταν τὸ ψάρεμα εἶναι ἐξαιρετικὰ ἄφθονο, ἡ βάρκα δὲν πρέπει νὰ μπεῖ στὸν κόλπο, ἀλλὰ γραμμὴ νὰ πετάει ἀπάνω στὰ κουπιά. Οἱ τρεῖς κωπηλάτες τῆς

βάρκας τακτικὰ καὶ συχνά, ὅλοι σὰν ἕνας. μὲ ὅλη τὴ δύναμη τῆς ράχης καὶ τῶν γεριῶν μὲ σκυμμένο τὸν λαιμὸ καὶ σχεδὸν πέφτονται πρὸς τὰ πίσω, ἀναγκάζουν τὴν βάρκα μὲ γρήγορα καὶ μικρὰ σπρωξίματα νὰ τρέχει ἀπάνω στὸ γυαλὶ τῆς θάλασσας. Ὁ ἀρχηγός, μὲ τὸ πρόσωπο στοὺς ψαράδες, τραβάει κουπὶ ὀρθὸς καὶ διευθύνει τὴν βάρκα.—Ὁ Γεώργης εἶνε βέβαια ὁ Παρατῶνος!

—Ἡ βάρκα εἶνε ὡς τὰ χείλια γεμάτη μὲ ἄσπρο, ἀσημένιο ψάρι, ἔτσι ποῦ τὰ πόδια τῶν κωπηλατῶν τεντωμένα ἀπάνω του τὸ πατοῦν. Ὁ Γεώργης ἐνῷ πηγαίνει ἀκόμη ἡ βάρκα καὶ προτοῦ οἱ κωπηλάτες κόψουν τὸν δρόμο της, πηδάει παληκαρίσια στὴ ξύλινη ἀποβάθρα καὶ ἀμέσως ἀρχίζει τὸ παζάρεμα μὲ τούς ἀγοραστάς.

—Τριάντα! λέγει ὁ Γεώργης καὶ χτυπάει τὴν παλάμη τοῦ μακριοῦ κοκαλιάρικου χεριοῦ ἑνὸς ψηλοῦ γραικοῦ.

Μ' αὐτὸ θέλει νὰ πεῖ, ὅτι δίνει τὸ ψάρι τριάντα ρούβλια τὴν χιλιάδα.

—Δεκαπέντε!—φωνάζει ὁ γραικὸς καὶ ἐλευθερώνοντας τὸ χέρι του ἀπὸ κάτω κτυπάει κι' αὐτὸς τὴ παλάμη τοῦ Γεώργη.

—Εἴκοσι ὀκτώ!

—Δεκαοκτώ!

—Πάρ—πάρ....

—Εἰκοσιέξη!

—Εἴκοσι!

—Εἰκοσιπέντε λέγει βραχνὰ ὁ Γεώργης.—Καὶ ἄλλη μιὰ βάρκα ποῦ ἔρχεται ἀπ' ἐκεῖ.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἀπὸ τὸν λαιμὸ τοῦ κόλπου παρουσιάζεται ἀκόμη μία βάρκα καὶ ἄλλη καὶ τρίτη καὶ ἄλλες δυὸ μαζί. Προσπαθοῦν νὰ περάσει ἡ μία τὴν ἄλλη γιατὶ οἱ τιμὲς γιὰ τὸ ψάρι ὅλο πέφτουν καὶ πέφτουν. Μετὰ μισὴ ὥρα γιὰ τὴ χιλιάδα πληρώνουν 15 ρ. μετὰ μία ὥρα 10 καὶ στὸ τέλος 5 καὶ 3 ἀκόμη.

Πρὸς τὸ βράδυ ὅλη ἡ Μπαλακλάβα βρωμάει ἀνυπόφορα ἀπὸ ψάρι. Σὲ κάθε σπίτι τηγανίζεται σκουμπρὶ ἢ γίνεται μαρινάτο. Στὰ πλατειὰ ἀνοίγματα τῶν φούρνων εἶναι σωριασμένα πήλινα κεραμύδια καὶ ἀπάνω σ' αὐτὰ τηγανίζεται τὸ ψάρι μέσ' τὸ δικό του τὸ ζουμί. Αὐτὸ τὸ λένε σκουμπρὶ στὴ σχάρα τὸ πειὸ λεπτὸ φαγὶ τῶν γαστρονόμων τοῦ τόπου. Καὶ ὅλα τὰ καφενεῖα καὶ τὰ τρακτίρια εἶνε γεμάτα ἀπὸ καπνὸ καὶ μυρωδιὰ ψημένου ψαριοῦ.

Καὶ ὁ Γεώργης ὁ Παρατῶνος, ὁ πειὸ ἀνοιχτὸς ἄνθρωπος σ' ὅλη τὴ Μπαλακλάβα μπαίνει στὸ καφενεῖο, ὅπου μέσ' τὸν καπνὸ τῶν τσιγάρων καὶ τὴν μυρωδιὰ τοῦ ψαριοῦ μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ ψαράδες τῆς Μπαλακλάβας καὶ φωνάζει προστακτικὰ στὸν καφετζῆ.

—Σ' ὅλους ἕνα φλυτζάνι καφέ!

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅλοι σωπαίνουν, ἀποροῦν καὶ ἐνθουσιάζονται.

—Μὲ ζάχαρη ἢ χωρὶς ζάχαρη;—ρωτάει μὲ σεβασμὸ ὁ νοικοκύρης τοῦ καφενείου, ὁ πελώριος μαυρειδερὸς Ἰβὰν Γιούριτς.

Ὁ Γεώργης γιὰ ἕνα δευτερόλεπτο διστάζει: ἕνα φλυτζάνι καφὲ κοστίζει 3 καπίκια, μὲ τὴ ζάχαρη ὅμως 5. Ἀλλ' αὐτὰ εἶνε ψιλοδουλειὲς γιὰ τὸν Γεώργη. Σήμερα καὶ ὁ τελευταῖος του σύντροφος στὴ βάρκα κέρδισε τὸ λιγώτερον 10 ρ. Καὶ ἀπαντάει περιφρονητικά.

—Μὲ ζάχαρη. Καὶ μουσικήν!

Παρουσιάζεται ἡ μουσική—ἕνα κλαρινέτο καὶ ἕνα ταμποῦρλο. Παίζουν καὶ χτυποῦν ὡς πέρα ἀπ' τὰ μεσάνυχτα τατόρικα τραγούδια, λυπητερὰ καὶ μονότονα. Στὰ τραπέζια παρουσιάζεται τὸ νέο κρασί, κρασὶ τριανταφυλλένιο, ποῦ μυρίζει σὰν σταφύλι φρεσκοπατημένο· ἀπ' αὐτὸ τὸ κρασὶ μεθᾷς πολὺ γρήγορα καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔχεις πονοκέφαλο.

Στὴν προκυμαία ὡς τὴν βαθειὰ νύχτα ξεφορτώνουν τὲς τελευταῖες βάρκες. Καθισμένοι στὰ πόδια τους μέσ' τὴν βάρκα δύο ἢ τρεῖς γραικοὶ γρήγορα, μὲ τὴ συνειθισμένη σβελτωσιά. ἁρπάζουν στό δεξὶ χέρι δυό, στ' ἀριστερὸ 3 ψάρια καὶ τὰ πετοῦν στὸ καλάθι, χωρὶς οὔτε λεπτὸ νὰ παύσουν τὸν σωστὸ καὶ γρήγορο λογαριασμό.

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἀκόμη ἔρχονται βάρκες ἀπὸ τὴν θάλασσα. Θαρρεῖς καὶ γέμισε ὅλη ἡ Μπαλακλάβα ἀπὸ ψάρι.

Οἱ τεμπέλικοι γάτοι μὲ φουσκωμένες τὲς κοιλιὲς ἀπὸ τὸ ψάρι ποῦ ἔφαγαν κυλιοῦνται φαρδιὰ πλατειὰ στὰ πεζοδρόμια καὶ ἄν τοὺς σπρώξεις μὲ τὸ πόδι, ἀνοίγουν μὲ ἀνορεξιὰ τὸ ἕνα μάτι καὶ ξανακοιμοῦνται πάλι. Καὶ οἱ χῆνες καὶ αὐτὲς μισοκοιμισμένες κουνιοῦνται στὴ μέση τοῦ κόλπου καὶ ἀπὸ τὸ στόμα των ξεπροβάλλει ἡ οὐρὰ τοῦ μισοφαγωμένου ψαριοῦ.

Στὸν ἀέρα πολλὲς μέρες ἀκόμη εἶναι ἡ δυνατὴ μυρωδιὰ τοῦ ψημένου καὶ τοῦ φρέσκου ψαριοῦ. Καὶ μὲ τὸ ἐλαφρὸ καὶ κολλάτο λέπι τοῦ ψαριοῦ εἶνε σκεπασμένες ἡ ξύλινες ἀποβάθρες καὶ οἱ πέτρες τοῦ δρόμου, τὰ χέρια καὶ τὰ φουστάνια τῶν εὐτυχισμένων νοικοκυρῶν καὶ τὰ γαλανὰ νερὰ τοῦ κόλπου, ποῦ τεμπέλικα κυματίζουν κάτω ἀπὸ τὸν φθινοπωρινὸ ἥλιο.

Ὀδησσὸς 1916 **ΟΥΡΑΝΙΑ ΣΠΥΡΑΚΗ**

ΤΑ ΔΥΟ ΦΩΤΑ

Μέσ' 'ς τὴν ἀτέλειωτη μαυρίλα, μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι τὸ πυκνό,
ποῦ σμίγει καὶ δὲν ξεχωρίζει θάλασσα, γῆ καὶ οὐρανό.
Στὴ νύχτα ὅπου δὲν φωτίζει οὐτ' ἕν' ἀστέρι τοὐρανοῦ,
Θέγγει μονάχα τὸ καλύβι, ἐκεῖ στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ.
Καὶ μέσ' 'ς τὸ πέλαγος τὸ μαῦρο λάμπει καὶ χάνεται ξανὰ
Τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ ποῦ ὁ ναύτης ἔχει δεμένο στὰ πινά.
Καὶ ἀντικρύζουν καὶ μιλοῦνε μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι τὸ πυκνό,
Στὴ θάλασσα τὸ φῶς τοῦ ναύτη κσὶ τοῦ βοσκοῦ ἀπ' τὸ βουνό.

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΜΟΥ

(Τοῦ Μεγάλου Σαμιώτη
Κ)ου Θεμ. Π. Σοφούλη)

1

Δ ΕΝ εἶναι πλασμένος ἀπὸ σάρκα καὶ αἷμα, δὲ σεργιανίζει στὶς πολιτεῖες, τὸ σπίτι του δὲν εἶναι χτισμένο ἀπὸ χέρια ἀνθρώπων.

Ἕνα αἰθέριο πλάσμα, λέει τὰ τραγούδια του τὰ σειρηνόγελα στὶς πράσινες λαγγαδιὲς τῶν βουνῶν, περιπλανιέται τὰ μεσάνυχτα σὲ πέφκινες δασοτοπιὲς καὶ σὲ γλυκόαστρη νύχτα τἀρέσει νὰ χορέβῃ.

Σὰ φάντασμα μιάζει καὶ τὰ μάτια του σὰν ἀστέρια λαμποκοποῦν.

Μόνειρα καὶ φαντασίες γεννήθηκε.

Ζεῖ σένα κόσμο λουλουδιῶν, ἀπολαβαίνει καλοκαιριάτικες ἀβγές, χαίρεται λίμνες μὲ τἀσημένια τους νερά, ἀναπνέει τὸν ἀγέρα τῆς ἀκρογιαλιᾶς καὶ τῶν λόφων.

Τὸ πνέμα του κατοικάει στὸ κόκκινο ἡλιοβασίλεμα καὶ στὸ ἔβγα τοῦ φεγγαριοῦ.

Τὸ βήματά του εἶναι λαφριά.

Δίχως νὰ τονὲ βλέπεις καὶ δίχως νὰ τὸν ἀκοῦς, ἔρχεται·

Κι' ἀγάλια ἀγάλια φέβγει

Γύρω του σκορπιέται ἕνα φῶς. ποὺ μήτε στὴ στεριὰ μήτε στὸ πέλαο τὸ βλέπει κανείς.

Ὁ Ποιητής μου κοντά σου παραστέκεται καὶ σὰν ξεκουράζεσαι κι' ὅταν ἡ φαντασία σου ὄνειρα γλυκὰ κ' ἐλπίδες χρυσοφτέρωτες πλάθει.

2

ΣΤΟΥ Ποιητῆ μου τὴν καρδιὰ ἀπέραντη φωλιάζει ἀγάπη.

Στὴ ματιά του βλέπεις τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ τὴ λύπη της τὴν ἀνιστόρητη.

Ὅταν τὸν οὐρανὸ δὲ βαραίνει συννεφιὰ κι' ὁ ἥλιος καίει, χαίρεται μὲ τὸν εὐτυχισμένο ὁδοιπόρο.

Συτροφέβει τὸν προκομένο γεωργό, ποὺ μὲ τἀλέτρι του ὀρ-

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 60,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: **ΑΘΗΝΑΪΚΗΝ—ATHENOCLES**

ΤΗΛ. ΑΘΗΝΩΝ: 1.24 καὶ 4.97 **ΤΗΛ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ**: 16

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ: Βόλος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Ἰωάννινα, Καβάλλα, Καλάμαι, Λάρισσα, Μιτυλήνη, Πάτραι, Πειραιεύς, Ρέθυμνος, Σάμος (Βαθὺ καὶ Καρλόβασι), Σύρος, Τρίπολις, Χανία, Χίος.
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: Κων)πολις (Γαλατᾶ καὶ Σταμπούλ). Σμύρνη.
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ: Ἀλεξάνδρεια, Κάϊρον.
ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ: 22 Fenchurch Street.
ΕΝ ΚΥΠΡΩ: Λεμεσός.
ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ: ΕΝ ΛΗΜΝΩ (Κάστρον).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ι. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, Ἀντιπρόεδρος· ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΠΟΝΝΙΕ, Ἐντεταλμένος Σύμβουλος· Γ. ΑΒΕΡΩΦ, Κ. ΒΕΡΟΥΓΚ, ΣΤ. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ, Λ. ΖΑΡΙΦΗΣ, Π. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ, Μ. ΛΑΣΚΑΡΙΣ, Κ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ, ΒΑΡΩΝΟΣ Α. ΔΕ ΝΕΦΛΙΖ, Ε. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ, Σ. ΦΟΥΝΤΗΣ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: **ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ**

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ: Ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ εἰσπράξεις τοιούτων ἐν Ἑλλάδι καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ.

Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ ξένα νομίσματα καὶ χαρτονομίσματα.

Ἐκδίδει πιστωτικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἀπανταχοῦ ἀποστολὴν χρηματικῶν ποσῶν διὰ τηλεγραφικῶν ἢ ταχυδρομικῶν ἐντολῶν.

Ἀνοίγει πιστώσεις ἐπὶ φορτωτικῶν.

Δέχεται τίτλους πρὸς φύλαξιν· εἰσπράττει τοκομερίδια καὶ κληρωμένους εἰς τὸ ἄρτιον τίτλους· ἐκτελεῖ χρηματικὰς ἐντολάς· δέχεται ἀνεξόδως ἐγγραφὰς εἰς νέας ἐκδόσεις καὶ ἐν γένει ἐκτελεῖ πᾶσαν ἐπὶ τίτλων ἐργασίαν: ἀνταλλαγάς, εἰσπράξεις δόσεων, ἀσφαλείας κατὰ τῆς εἰς τὸ ἄρτιον κληρώσεως κλπ.

Χορηγεῖ δάνεια ἐπὶ τίτλων.

Ἐκτελεῖ παντὸς εἴδους ναυτιλιακὰς ἐργασίας:ναυλώσεις ἀτμοπλοίων διὰ λ)σμὸν πλριοκτητῶν ἢ φορτωτῶν· πωλήσεις καὶ ἀγορὰς ἀτμοπλοίων· ἀσφαλείας ἐπὶ ἀτμοπλοίων, ἐναντίον παντὸς κινδύνου (θαλάσσης καὶ πολέμου), ἐμπορευμάτων, τίτλων· εἰσπράξεις ἀβαριῶν, ἀνθρακεύσεις πλοίων, κλπ. κλπ.

Ἀνοίγει τρέχοντας λογαριασμοὺς καὶ δέχεται χρηματικὰς καταθέσεις:

ὄψεως ἐπὶ τόκῳ 3 ο]ο ἐτησίως καὶ
ἐπὶ προθεσμίᾳ: 3 1)2 ο)ο ἐτησίως διὰ τὰς ἀποδοτ. μετὰ 6 μῆνας,
4 ο)ο διὰ τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓν ἔτος καὶ
5 ο)ο διὰ τὰς μετὰ δύο ἔτη καὶ ἐπεκ. ἀποδοτέας.

(Διὰ καταθέσεις ὄψεως εἰς συνάλλαγμα ὄψεως ἐπὶ Λονδίνου ἀποδοτέας εἰς συνάλλαγμα ἐπὶ τῆς αὐτῆς πόλεως πληρώνει πρὸς τὸ παρὸν ἐξαιρετικῶς τόκον 4 ο)ο ἐτησίως).

Ἔχει εἰδικὴν ὑπηρεσίαν Ταμιευτηρίου ἐπὶ τόκῳ 4 ο)ο ἐτησίως.

Ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ, ὑπὸ πάντας τοὺς ἐπιθυμητοὺς ὅρους ἀσφαλείας, ὑπηρεσίαν ἐνοικιάσεως σιδηρῶν διαμερισμάτων ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ της, ἐπὶ ἐνοικίῳ ἀπὸ Δραχ. 30— ἐτησίως καὶ ἄνω. Εἰδικὴ κλεὶς παραδίδεται εἰς ἕκαστον πελάτην δι' ἧς οὗτος καὶ μόνος δύναται ν' ἀνοίξῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐνοικιασθὲν διαμέρισμα.

Ὁ Κορσὲς ἐπικίνδυνος. Σωθῆτε ἀπὸ τὸν μαρασμὸν τῆς βανάυσου πιέσεως.

Ἡ βάναυσος τοῦ κορσὲ πίεσις παρεμποδίζει ἐπικινδύνως τὰς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ, διεγείρει ἐπιφόβως τὸ ἄλλως τόσον εὐεπίφορον εἰς διεγέρσεις γυναικεῖον νευρικὸν σύστημα, δυσχεραίνει, τὴν κυκλοφορίαν, προκαλεῖ δύσπνοιαν ἀκινησίαν ἀτροφίαν, νεφρόπτωσιν, σπλαχνόπτωσιν, δυσπεψίαν, στενοχωρίαν παραμόρφωσιν, οὐχὶ δὲ σπανίως ἀποβαίνει πρόξενος τοῦ γενικοῦ μαρασμοῦ τοῦ λεπτοφυοῦς ὀργανισμοῦ, τὸν ὁποῖον περιφίγγει.

Κάλλος—Ὑγεία.

Ἡ ζωή, τὸ κάλλος, ἡ εὐρωστία, ἡ εὐσταλία, ἡ εὐκινησία, ἡ αἰσθητικῶς καθοριζομένη κομψότης, ἡ λογικῶς ἐπιζητουμένη καλαισθησία, ἡ ἐπιστημονικῶς ἐννοουμένη ὑγιεινή, τὸ θελκτικὸν καὶ Ἑλληνοπρεπὲς παράστημα πάσης γυναικὸς πηγάζουσιν ἐκ τῆς κανονικῆς τοῦ αἵματος κυκλοφορίας, τῆς ἐλευθέρας τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ἥπατος λειτουργίας, τῆς περισταλτικῆς τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων εὐκινησίας, τῆς ἀκωλύτου τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων ἐπεξεργασίας, τῆς εὐχεροῦς τῶν ἀρθρώσεων εὐκαμψίας, τῆς ἡπίας καὶ καθ' ὅλας τὰς κλίσεις ἰσοτίμου καὶ ρυθμικῆς τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων προστασίας. Πάντα δὲ ταῦτα ἐξασφαλίζουσι μόνοι οἱ ἐπὶ μέτρῳ

ἐπιστημονικοὶ ἐλαστικοὶ φάντοι κοιλιόδεσμοι,

στηθόδεσμοι καὶ ζῶναι τοῦ κ. Προμονᾶ,

διδάκτορος Ἰατροῦ Φαρμακοποιοῦ.

ἐφευρέτου 725 πρωτοτύπων ἀνατομικῶν σχημάτων ἐπιδέσμων ἀναλογούντων πρὸς τὴν ἀνατομικήν, τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τὴν ἐν γένει διάπλασιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν σωμάτων, δυναμένοι νὰ φέρωνται ἀνέτως ἐν ὥρᾳ ἐργασίας καὶ περιπάτου.

Φαρμακευτικὸς Οἶκος Ὑγιείας Ἀθηνῶν καὶ Ἐργοστάσιον Ἐλαστικῶν κοιλιοδέσμων καὶ κηλεπιδέσμων.

Δ. Η. ΠΡΟΜΠΟΝΑ

Ἰατροῦ—Φαρμακοποιοῦ

Ἀθῆναι ὁδὸς Πειραιῶς ἀριθ. 5.

Τηλεγραφική Διεύθυνσις

H. DEMETRIADÈS & CIE

138 WEST REGENT ST.

GLASCOW. SCOTLAND

Ἀναλαμβάνομεν τὴν προμήθειαν παντὸς εἴδους μηχονημάτων, Ἀτμολεβήτων, Ἀτμομηχανῶν, ἑλκυστήρων δι' ἀτμοῦ, Βενζίνης, ἀκαθάρτου πετρελαίου. Γκαζομηχανάς, Ἠλεκτρομηχανάς. Αὐτοκίνητα, Ἀτμόπλοια, ἱστιοφόρα καὶ ἀκάτους.

Παρέχομεν εὐκολίας π. ,ρωμῶν.

ΗΝΩΜΕΝΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ ΚΑΙ ΙΩΑΝ. ΒΑΚΙΡΤΖΗ

Τὸ Τυπογραφεῖον «Μικρασιατικοῦ» καὶ τὸ Τυπογραφεῖον τοῦ «Αἰγαίου» συγχωνευθέντα εἰς ἓν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον διαθέτουσι πλοῦτον στοιχείων, καλλιτεχνικῶν κοσμημάτων καὶ ὑλικῶν δι' οἱανδήποτε ἐργασίαν. Ἐκτυποῦνται ἐν αὐτοῖς βιβλία, περιοδικά, ἐφημερίδες, διπλότυπα, φάκελλοι, ἐπιστολοκεφαλίδες, λισμοί, ἐπισκεπτήρια καὶ ἐν γένει πᾶσα τυπογραφικὴ ἐργασία ἐκτελεῖται μὲ καλαισθησίαν, ταχύτητα, μὲ τελειότητα, ὁμοίαν τῆς ὁποίας εὑρίσκει τις εἰς τὰ καλύτερα τυπογραφεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Διδάκτορος τῆς Νομικῆς καὶ δικηγόρου ἐν Σάμῳ ἀντεπιστέλλοντος μέλους τοῦ ἐν Παρισίοις Cabinet de *Dr*oit International καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν Συλλόγων καὶ Ἑταιριῶν.

Ἱδρυθὲν κατὰ Μάϊον 1889 ἐν Σάμῳ.

γόνει τὰ πολυχρώματα χωράφια κι' ὅταν τὸ χαλάζι κ' ἡ κακοκαιριὰ μαστίζουνε τὴ Γῆ, ὁ Ποιητής μου ἀψηφάει τἀστραπόβροντα καὶ περιφρονάει τὸ μανιασμένο ἀγέρα.

Ἀκούει τὰ πουλάκια στὴ φωλιά τους νὰ φωνάζουν τὴ μητέρα τους, ποὺ δὲ θὰ τηνὲ δοῦνε πιά, καὶ τὰ σπλαχνίζεται.

Βλέπει τὸ λεφάκι νὰ παραδίνῃ στὸν ὀχτρὸ τὸ αἷμά του, ταρνάκια νὰ πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πεῖνα μέσ' στὰ χιονισμένα λειβάδια καὶ ραγίζεται ἡ καρδιά του.

Γιατί, ὦ Μεγάλη Φύση, φωνάζει, ἡ ἀγάπη σου εἶναι ἀνακατωμένη μὲ βαρβαρότητα κι' ὁ μηχανισμός σου τέτιος ποὺ ἡ χαρὰ τοῦ ἑνὸς νὰ γεννιέται ἀπὸ τὴ στεναχώρια τοῦ ἄλλου;

Ὅ.τι ὑπάρχει, εἶνε ἀναγκαῖο.

Κατοικάει κανεὶς στὸν οὐρανό, ποὺ νὰ κυβερνᾷ τὰ ἔργα καὶ τὶς τύχες τῶν ἀνθρώπων;

Πίσω ἀπὸ τὸ πέπλο τῆς Φύσης ὑπάρχει καμιὰ δύναμη ποὺ νὰ χαίρεται μαζί μας, ὅταν χαιρούμαστε, καὶ νὰ λυπᾶται γιὰ τὴν ἐλεεινότητα τῆς ἀνθρωπότητας;

Πιὸς μπορεῖ νὰ βαθύνῃ στὸ αἰώνιο σκοτάδι, πιὸς μπορεῖ νὰ ξεδιαλύνῃ τὸ βαθὺ μυστήριο;

3

ΣΤΗΝ καρδιὰ τοῦ Ποιητῆ μου μιὰ μοναχὰ ὑπάρχει πίστη στὸ γνωστό, στῶραῖο, στἀληθινὸ κι' ὄχι στὰ εἴδωλα ποὺ λατρεύουν οἱ ἀθρῶποι καὶ στὶς λεφτολογίες τῶ θρησκειῶνε.

Δὲν παίρνει τὶς ἐλπίδες του καὶ τοὺς λογισμούς του μέτρο γιὰ τἄγνωστο.

Δὲν πασκίζει νἀνεβῇ μὲ βία στὶς ἐπάλξεις μιᾶς οὐράνιας πόλης.

Θέλει νὰ μοιραστεῖ τὴν κοινὴ τύχη τῶ θνητῶνε.

Ὅταν τὰ νερὰ τῆς θλίψης κυλιοῦνται πάνω στὸ κεφάλι του, σωπαίνει παραδίνεται, καὶ βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους

Στέκεται στὴν Ἀγορὰ καὶ τοὺς τραγουδάει τραγούδια τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνα.

Στὸ φωνακλάδικο ἀργαστήρι, στὸ σκοτεινὸ μεταλλεῖο, στὸ καράβι ποῦ ταξειδέβει ἀπὸ χώρα σὲ χώρα, στῆς φυλακῆς τὰ κελλιά, στοὺς ἄγριους ἀγῶνας τῆς φτωχολογιᾶς, φέρνει πάντα τὴν Ἀγάπη.

Τραγουδάει γιατὶ ἡ χαρὰ πλημμυρίζει τὴν καρδιά του, γιατὶ ἡ ψυχή του καίεται ἀπὸ τὶς λῦπες.

Πονάει τοὺς πικραμένους, τοὺς κουρασμένους, καὶ πάντα βρίσκεται κοντὰ σὲ κεῖνον ποῦ θρέφεται μὲλπίδες δυνατόρριζες.

Τραγουδάει ἕναν καιρὸ μελλούμενο ποῦ ἡ μεγολοπρέπεια τῆς Φύσης θὰ ξεφανερωθεῖ μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ τὴν ἐξουσιάζουνε καὶ θὰ ζοῦνε ἥσυχοι.

4

ΤΑ ὄνειρά του μεταγγίζονται στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς

φέρνουνε σὲ πιὸ γλυκὲς φροντίδες: γυρίζουνε σπίτι τους μὲ χελιδονίσια χαρά, φιλοῦν τὶς γυναῖκες τους καὶ παίζουνε μὲ τὰ παιδιὰ τους.

Τραγουδάει στοὺς κακούργους ὡς ποὺ νὰ τοὺς φύγει ὁ πειρασμὸς καὶ μετανοιώσουνε γιὰ τὶς βρώμικες πράξεις τους.

Καὶ μαγέβει μὲ τὰ τραγούδια του τὰ ὀρφικὰ τοὺς παραστρατημένους καὶ τοὺς κάνει νὰ θυμοῦνται τὰ παλιά τους τὰ χρόνια τἀθῶα, καὶ νὰ γυρέβουνε νὰ δουλέψουν τίμια.

Αἰώνια μεγαλοπρέπεια κσὶ καλυσύνες ἀνάγγιχτες ἀπ' τὶς ἀνθρώπινες ἀνοησίες καὶ παραφορές, εἶναι τᾶγια ποῦ σέβεται καὶ λαχταρᾶ.

5

ΚΙ ὁ Ποιητής μου θὰ ζητήσει νὰ μάθει τοὺς νόμους τῆς Φύσης, τὶς μυστικὲς δύναμες ποῦ κάνουν τὰ λουλούδια νἀνθοῦν, τοὺς ἀγέρες νὰ φυσοῦν καὶ τὰ δάση νὰ ξαπλώνουν τοὺς παχειοὺς ἴσκιους.

Χαρὰ γεμάτος βλέπει τὴ χαρούμενη ζωὴ ποῦ κάνει τἀρνάκια νὰ χορέβουν στὰ μυριανθισμένα χωράφια καὶ τὰ παλικάρια καὶ τὶς κοπελλιὲς νὰ νειρέβουνται ἀγάπη.

Θὰ σκάψει ὁ Ποιητής μου βαθιὰ καὶ θὰ μάθει τὰ μυστικὰ τῆς Γῆς κι ἀφτοκρατοριῶν ποῦ πέρασαν μέσ' τῆς ἀλησμονιᾶς τὸ νυχτοχρώματο νερό.

Πετώντας πάνω ἀπὸ τὰ σύνεφα θὰ δεῖ ἂν οἱ σκοτεινοὶ κάμποι τοῦ Αἰθέρα εἶνε ἀδειανοί.

Θὰ βουτήξει στὰ βύθια τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ θὰ μάθει τὰ μυστήρια τῆς σιωπῆς του.

Μπροστά του τὸ παρελθὸ τῆς ἀνθρωπότητας θὰ ξετυλίξει τὸ πολυχρώματο καὶ ματωμένο του πανόραμα.

Ἀπ' τὸ φοβερὸ θέαμα στενοκέφαλων κ' ὑποκριτῶνε παπάδων καὶ κακούργων τυράννων, ἀπ' τῶ φτωχῶνε κι ἀπροστάτεφτων τὸν ἀπελπισμένο πόνο, ἀπ' τὸ μεγάλο ἀγώνα τῶν ἀδύνατων γιὰ τὴν ἐλεφτεριά, ὁ Ποιητής μου θὰ πάρει ἔμπνεψη γιὰ μιὰ τύχη καλίτερη, κ' οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦνε πιὰ ἀδερφικά, ξέροντας τὴ σοφία καὶ τὴν ἀλήθεια κι' ἀγαπώντας τὴν εἰρήνη.

Ὁ φόβος δὲ θἀρπάζει πιὰ σὰ σκελετὸς μὲ τὰ κοκκαλιάρικα δάχτυλά του τὶς καρδιὲς τῶν παιδιῶνε.

Ἕνας Θεὸς ἐκδικητὴς θὰ χαθεῖ μέσα στὶς μάβρες καταχνιὲς ποῦ τονὲ γέννησαν.

Οἱ ἄνθρωποι τὴν κακία μοναχὰ θὰ φοβοῦνται, θὰ περπατᾶν ἐλέφτεροι, καὶ δὲ θὰ ὑποφέρουν ἀπὸ θλίψεις καὶ ντροπές.

Ἥσυχοι θὰ βλέπουν τὰ χαράματα καὶ τοὺς βραδινοὺς ἴσκιους ποῦ μαζέβουνται στὴν πεδιάδα.

Σπίτια γαλήνια θὰ στολίζουν τὶς πολυθέλγητρες ἐξοχὲς κ' οἱ στεναγμοὶ τῆς φτώχιας θὰ πάψουν.

Κι ἕνας πόλεμος τερατώδης καὶ πεισματάρικος, μὲ τοὺς

ΔΕΒΕΧΑΝΙΟΝ· ΕΞΟΧΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

τρόμους του καὶ τὶς καταστροφές του, μὲ τὰ τεράστια πάθη του καὶ τοὺς ἀμέτρητους θανάτους, θἄναι μιὰ φοβερὴ ἐνθύμηση περασμένω χρόνων.

Καὶ τὄνειρο γιὰ μιὰν ἀτέλειωτη φτωχία σἔνα σκοτεινὸ κόσμο πέρα ἀπὸ τὸν τάφο, θὰ φύγει, κι' ἄντρες καὶ γυναῖκες θὰ προσπαθοῦν νὰ γεμίζουνε τὴ ζωή τους τὴ σύντομη μὲ γλύκες καὶ νὰ κάμουν ἕνα κόσμο καλίτερο γιὰ τὰ παιδιά τους.

Ὅλοι τους θἄναι ποιητὲς ἐπειδὴς θὰ πιοῦν ἀπ' τὴν πηγὴ τῆς σοφίας καὶ τῆς ὀμορφιᾶς.

6

Καὶ σιγά σιγὰ σὰν τὶς χυνοπωριάτικες καταχνιὲς ποὺ σκορπιοῦνται μπροστὰ στὸν πρωϊνὸ ἥλιο, θὰ μπεῖ στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων μιὰ καινούρια ζωή.

Καὶ τότες πιὰ ὁ Ποιητής μου—Ἀφτὸς ποὺ τοὺς ὁδήγησε καὶ τοὺς ἔμπνεψε—θὰ δεῖ πῶς τὸ ἔργο του τέλεψε, θἀναπαφτεῖ πάνω σὲ καμιὰν ἔρημη βονοκορφὴ καὶ θὰ περάσει στὴν Ἀθανασία.

Ἀγγλία, Αὔγουστος 1917. **Ν. Ζ.**

Σ' ΤΟ ΧΩΡΙΣΜΟ ΤΗΣ

Εἶνε βαρὺς τοῦ χωρισμοῦ ὁ πόνος ποῦ μὲ δέρνει
Ἀφάνταστο μαρτύριο νὰ μένω μακρυά σου,
Νὰ μὴ σὲ νοιώθω πλάγι μου αἰθέρια μου Παρθένα
Νὰ μὴν ἀκούω τοὺς παλμοὺς τῆς προσφιλοῦς καρδιᾶς σου

Τὴ μυρωμένη σου πνοὴ μ' αὐτὴ ποῦ μὲ μεθοῦσες
Πότε πάλιν, ἀγάπη μου, θὰ νοιώσω γιὰ νά ζήσω,
Πότε θὰ ἔλθῃ ἡ χαρά, ἡ μέθη κι' εὐτυχία
Αὐτὴ τὴν ἄχαρι ζωὴ πότε θὰ τὴν ἀφήσω;

Βασίλισσα, καμάρι μου, τοῦ βίου μου στολίδι,
Παρηγοριὰ κι' ἐλπίδα μου, κόρη μονάκριβή μου,
Πῶς πόθησα σ' τὸ πλάγι σου νὰ γύρω τὸ κεφάλι
Νὰ γιάνω τὴν ἀφάνταστη κι' ἀγιάτρεφτη πληγή μου.

Μάννα γλυκειὰ παρηγοριά, καὶ τοῦ Θεοῦ Μητέρα,
Σὺ π' ἀπὸ πόθο πειὸ καλὰ ἀπ' ἄλλονα γνωρίζεις
Σὺ ποῦ γιατρεύεις τὲς καρδιὲς τοὺς πόνους ποῦ γλυκαίνεις
Καὶ βάλσαμο παρηγοριᾶς τοὺς δυστυχεῖς χαρίζεις.

Βόηθα καὶ μένα Παναγιά συντόμεψε τὸ χρόνο
Νὰ πάγω πίσω σ' τὸ Νησί, ἐκεῖ ποῦν' ἡ χαρά μου
Καὶ σ' τὴ Σεπτὴ Εἰκόνα σου, μαζί μὲ τὴν Αὐροῦλα
Λαμπάδα ὡς τὸ μπόϊ μας, ν' ἀνάψω Παναγιά μου.

Ἀθήνα—Σάμος. (Ὀκτώβριος 1917)

Κ. Π. Γ.

Ο ΛΙΑΝ ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Τρέχει καὶ διαρκῶς τρέχει. Νομίζει κανεὶς ὅτι τὸν καταδιώκει κανένας δικαστικὸς κλητήρ. Δὲν τρέχουν μόνο τὰ πόδια του, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματός του ᾽σὰν νὰ θέλουν καὶ αὐτὰ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν κινητήριον δύναμιν τῶν ποδῶν του. Τὰ χέρια του κινούμενα διαγράφουν περίμετρον κανονικοῦ ἡμισφαιρίου, ἡ κεφαλή του κινεῖται πρὸς τὰ ἐμπρός, οἱ μῦς τοῦ προσώπου του συσπῶνται καὶ τὰ βλέφαρά του ἀνοιγοκλείνουν συνεχῶς. Ὅποιος δὲν τὸν γνωρίζει καὶ τὸν βλέπει διαρκῶς νὰ τρέχῃ, νομίζει ὅτι κάτι μεγάλο κακὸ τοῦ συμβαίνει. Ἐνῷ περιπατεῖτε ἀμέριμνος, αἰφνιδίως ἕνας ἄνθρωπος πίπτει ἐπάνω σας. Σᾶς λέγει βιαστικὰ ἕνα παρντὸν καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του, ᾽σὰν δαιμονισμένος. Στρέφετε νὰ ἰδῆτε ποῖος εἶνε ὁ ἀναιδής, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐτσαλαπάτησε καὶ παρ᾽ ὀλίγον νὰ σᾶς ἐξαρθρώσῃ τὴς πλάτες καὶ τὸν ἐχάσατε ἀπὸ τὰ μάτια σας. -Ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ καὶ νὰ διαγκωνίζεται μὲ τοὺς διαβάτας. Τὸ μόνον πλεονέκτημα τῆς ταχύτητος αὐτοῦ εἶνε ὅτι πολλὲς φορὲς τὸν ἔσωσεν ἀπὸ τὸ ξύλο ποῦ θὰ ἔτρωγε.

Μίαν ἡμέραν τὸν συναντῶ πάλιν εἰς τὴν ὁδὸν Σοφοκλέους περιφλεγῆ καὶ ἀσθμαίνοντα. Ὑπέθεσα ὅτι ὡρισμένως κάτι μεγάλο δυστύχημα τοῦ συνέβη. Τὸν παρακολουθῶ ἐκ περιεργείας, νὰ ἴδω ἐπὶ τέλους ποῦ πηγαίνει. Δὲν ἐπέρασεν ἕνα λεπτὸ ποῦ τὸν βλέπω νὰ κτυπᾷ ἐπάνω σὲ ἕνα λοταρτζῆ καὶ νὰ τοῦ ρίπτει κάτω τὸ σακοῦλι μὲ τὰ νούμερα. Στρέφει καὶ κάτι λέγει τοῦ λοταρτζῆ καὶ μπαίνει βιαστικὸς στὸ καφενεῖον τοῦ Χρηματηστηρίου. Ὁ λοταρτζῆς ἐθεώρησε, φαίνεται, ἀνεπαρκὲς τὸ παρντὸν καὶ τοῦ ψάλλει τὸν ἀναβαλλόμενον.

Εἰσέρχομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὸ καφενεῖον καὶ τὸν βλέπω νὰ κάθεται βιζαβὶ μὲ ἕναν ἄλλον κύριον καὶ νὰ παίζῃ.... τάβλι! Μοῦ ἦλθε νταβλᾶς. Δὲν ἠδυνήθην νὰ φαντασθῶ ποτέ, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ φευγάλα θὰ κατέληγε σὲ ἕνα τάβλι. Καὶ εἰς τὸ παιγνίδι ἔκαμνε τὰς αὐτὰς σπασμωδικὰς κινήσεις. Κτυπᾷ τὰ ζάρια μὲ τόσην δύναμιν, ὥστε διαρκῶς πετιοῦνται ἔξω ἀπὸ τὸ τάβλι. Σὲ

λίγο ἕνα ζάρι, μὲ τὴν δύναμη ποῦ τὸ ἔρριψε. φεύγει ἀπὸ τὸ τάβλι καὶ κτυπᾷ τὴ μύτη ἑνὸς μεσίτου, ποῦ ἔκαμνε λογαριασμό. Ὁ κάτοχος τῆς μύτης τοῦ ρίπτει δύο ἄγριες ματιὲς καὶ ὁ κτυπήσας αὐτήν, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε δολία προαίρεσις, τοῦ λέγει παρντὸν καὶ αἱ πρὸς στιγμὴν ἐκτραχυνθεῖσαι σχέσεις ἀποκαθίστανται. Ὁ μεσίτης θωπεύει τὴν μύτη του διὰ νὰ καταπραΰνῃ τὸ ὀσφραντικόν του ὄργανον.

Πλησιάζω ἕνα φίλον μου καὶ τοῦ ζητῶ πληροφορίας περὶ τοῦ τρέχοντος κυρίου.

Πῶς δὲν τὸν γνωρίζεις; Αὐτὸς εἶνε ὁ λίαν κατεπεῖγον! Μεθ' ὅσης ταχύτητος τρέχει στὸ δρόμο, μετ' ἴσης ταχύτητος διήνυσεν ὅλα σχεδὸν τὰ στάδια ποῦ ὑπάρχουν στὸν κόσμο. Ἤρχισε τὸ στάδιό του ἀπὸ ἠθοποιός, ἔγεινε δικηγόρος, παραγγελιοδόχος, προξενικὸς ὑπάλληλος, περιώδευσεν ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἔπειτα δημοσιογράφος καὶ τέλος ἔγεινε καὶ τραπεζίτης.

—Βεβαίως θὰ ἔχῃ περιουσίαν ἀφοῦ ἔγεινε τραπεζίτης.

—Ἀπεναντίας δὲν ἔχει τίποτα.

—Καὶ τὶ δουλειὰ κάμνει τώρα;

—Δὲν κάμνει τίποτε διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν δόξα τοῦ τραπεζίτου. Εἶνε μανιακὸς ταβλιστής.

Ἀθῆναι ΙΩΑΝ Ν. ΠΗΛΙΚΑΣ

Ο ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ

Κυλάει τὰ γάργαρα νερά του μὲ ὁρμή,
θρεμμένος ἀπὸ τῶν βουνῶν γύρω τὰ χιόνια
Ἰτιὲς—πλατάνια τὲς ὄχτες του στολίζουν·
ἄτρομα βλέπει νὰ περνοῦν τὰ χρόνια.

Σὰν ἄλλος Φοίνιξ μὲ τὴ λαύρα σβύνει,
ξαναγενιέται μὲ τὸ πρῶτο κλᾶμα,
ζωὴ τοῦ δίνουν τὰ δάκρυα τῆς Φύσης,
μὰ θάνατο τοῦ δίν· ἡ ἴδια μὲ τὸ κάμα.

Ὅσο καιρὸ ζωὴ πέρν· ἀφ· τὴ Φύση,
ζωή κι· αὐτὸς τριγύρω του σκορπάει
καὶ κάνει τὴν Ἰτιά, τὸν Πλάτανο ν· ἀνθίσῃ.

Τ· ἀρνάκια τὰ σγουρόμαλλα ποτίζει,
τὰ γάργαρα νερά του σᾶν κυλάει
Κι· ὅλα τὰ γύρω ἀδιάκοπα δροσίζει.

Σεπτέμβριος 1917

Γ. ΚΑΤΥΠΟΔΗΣ
ἀνθυπ. πεζ.

ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Χ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς του πατρίδος Σάμου ἀπέθανε καὶ ἐκηδεύθη ἐν Ἀθήναις τὸν Νοέμβριον τοῦ 1916 χρηστὸς καὶ ἐνάρετος πολίτης καὶ ἔγκριτον μέλος τῆς κοινωνίας μας, ὁ ἕτερος τῶν ἀδελφῶν Καραθανάση, Σταμάτιος Καραθανάσης. Ἡ εἴδησις τοῦ θανάτου του ἠκούσθη μετὰ βαθυτάτης θλίψεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ Βαθέος, παρ' ᾗ ὁ μεταστὰς ἀπήλαυεν ἀμερίστου ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης. Ἐγεννήθη ἐν Μ. Καρλοβάσῳ τὸ 1858 καὶ ἀπὸ τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας ἐρρίφθη εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς μὲ ζηλευτὰ ἐφόδια τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν τιμιότητά του καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀναδειχθῇ εἰς αὐτὸν νικητὴς καὶ θριαμβευτής. Ἀπὸ τὸ 1887 ἱδρύσας μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ του Μανουὴλ Καραθανάση ἑταιρείαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Μ. Καραθανάσης καί Σ)ια διεξῆγεν διαφόρους ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἰδίᾳ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν βιομηχανίαν τῶν σιγαρέττων καὶ ὁ Οἶκος Καραθανάση ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δύο ἀδελφῶν

ἀνεδείχθη ἐντὸς ὀλίγου ἐκ τῶν πρώτων ἐν Σάμῳ εἰς τὸ εἶδός του. Τὰ σιγαρέττα Καραθανάση ἔχουν εἰσαχθῇ εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀγοράς, ἐν Κίνᾳ, Ἰαπωνίᾳ—ὅπου εἶνε προμηθευταὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ἰαπωνικοῦ Μονοπωλίου Σιὰμ—εἰς ὅλας τὰς ἀγγλικὰς ἀποικίας καὶ εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἔνθα ἵδρυσαν ὑποκατάστημα. Ἔχουν βραβευθῇ εἰς τὴν διεθνῆ Ἔκθεσιν ἐν Ἀθήναις διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ βραβείου τιμῆς, εἶνε δὲ περιζήτητα πανταχοῦ.

Τὸ ἐργοστάσιόν των, ἔνθα ἑκατοντάδες ἐργατῶν εἰργάζοντο, δὲν ἦτο μόνον δι' αὐτοὺς χρυσόρροος πηγὴ πλουτισμοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἐκεῖ ἐργαζομένους εὐλογητὸν ἄσυλον, ὅπου ὄχι μόνον τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀνέτως ἐκέρδιζον ἀλλὰ καὶ εἰς οἱανδήποτε ἀνάγκην των εὕρισκον πᾶσαν βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι κατὰ τὴν ἐπιστράτευσιν τοῦ 1915 ὁ Οἶκος Καραθανάση εἶχε τακτικὸν μηνιαῖον ἐπίδομα εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν ἐπιστράτων ἐργατῶν του. Δυστυχῶς ὁ Πανευρωπαϊκὸς πόλεμος, σταματήσας πᾶσαν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐργασίαν ὑπῆρξεν ὀλέθριος καὶ διὰ τὴν τόσον ἀνσπτυχθεῖσαν καὶ εὐδοκιμοῦσαν ἐν Σάμῳ βιομηχανίαν τῶν σιγαρέττων, ἐξ ἧς ἀπέζων χιλιάδες ἐργατῶν.

Ὁ Σταμάτιος Καραθανάσης ὑπῆρξεν ἐξ ἴσου πρὸς τὸν ἀδελφόν του Μανουὴλ ἀκραιφνὴς πατριώτης καὶ ἐνθουσιώδης τοῦ καλοῦ λάτρης καὶ εἰς πᾶσαν ἐθνικὴν ἀνάγκην καὶ εἰς πᾶν φιλανθρωπικὸν ἔργον γενναίως ἐκ τῶν πρώτων προσέφερεν. Εὐγενής, ἀγαθός, μειλίχιος ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο ἰδιαζόντως ὑπὸ τῆς κοινωνίας Βαθέος, τῆς ὁποίας ἀπετέλει ἐκλεκτὸν μέλος.

Συνδεθεὶς διὰ τοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου μετὰ καλλίστης κόρης συμπολίτιδός του ἀπέκτησε τέκνα, τὰ ὁποῖα ἀνέθρεψε καὶ ἐμόρφωσε μὲ στοργὴν καὶ εἰς ἃ ἐνέπνευσεν ὅλον τὸν ἁγνὸν πατριωτισμόν του. Ὁ θάνατος προώρως ἀκόμη τὸν εὗρεν ἐν Ἀθήναις τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, περιστοιχούμενον ὑπὸ τῆς ἀγαπητῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του, στερήσας αὐτοὺς πολυτίμου συζύγου καὶ πατρὸς καὶ τὴν κοινωνίαν Βαθέος, παρ' ἧς ἀπήλαυεν ἀμερίστου ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης, ἐγκρίτου μέλους, τοῦ ὁποίου ἡ ἀγαθὴ μνήμη θὰ μείνῃ ἐσαεὶ ἀλησμόνητος.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Τὴν γυναῖκα ὁ Τοῦρκος τὴν θεωρεῖ αἰχμάλωτον, ὁ Ἀλβανὸς δούλην, ὁ Σέρβος θεράπαινα, ὁ Βούλγαρος σκλάβα, ὁ Ἑβραῖος συνεργάτιδα, ὁ Ἕλλην βασίλισσαν.

Ο ΑΪ ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΩ

Τὴν ἀγαποῦσε ὁ Γιάννης τὴν Βασίλω ἀπὸ μικρὸ παιδί. Γειτονικὰ τὰ σπίτια τους καὶ φιλιωμένα.

Μαζὺ αἱ μητέρες των κάθονται κατὰ τὸ σούροπο τὰ δειλινὰ ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ των στὲς καρέκλες ἢ στὰ σκαμνιὰ μὲ τὴν κάλτσα στὸ χέρι, γιὰ νὰ πάρουν τὸν ἀέρα των καὶ νὰ ἀνταλλάξουν τὰ νέα των γιὰ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη γειτόνισσα, ποῦ δὲν ἦταν παροῦσα ἐκεῖ.

Μαζὺ καὶ οἱ πατέρες των ἔπερναν τὸ οὔζο των ὕστερα ἀπὸ τὸ σχόλασμα τῆς δουλειᾶς, στὸ μαγαζάκι τῆς πλατείας καὶ συντροφιὰ πάλι ἐγύριζαν στὰ σπίτια των μιλῶντας στὸ δρόμο γιὰ τὸν καινούργιο Πάρεδρο τοῦ χωριοῦ των, ποῦ ἦταν χειρότερος ἀπ' τὸν παληὸν ἢ γιὰ τὰ νέα τὰ πολιτικὰ ποῦ ἔγραφε ἡ ἐφημερίδα καὶ ἤκουσαν νὰ τὰ διαβάζῃ δυνατὰ στὸ καφφενεῖον ὁ δάσκαλος, ἢ γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς ζωῆς.

Μαζὺ καὶ τὰ παιδιά των ἔπαιζαν ἀπ' ἔξω στὸ δρόμο τὸ κυνηγητὸ ἢ ἔρριχνε τὸ ἕνα τὸ ἄλλο μέσ' τὰ χώματα κάνοντας τὲς Μητέρες των νὰ ξεφωνίζουν καὶ νὰ τοὺς τὲς βρέχουν κάποτε, ὅταν τἄβλεπαν μὲ ποδιὲς καταλερωμένες καὶ κάμμιὰ φορὰ καὶ σχισμένες ἀπ' τὸ τράβηγμα.

Ἀργότερα, ὅταν πάλιν ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο ὁ Γιάννης σᾶν μεγαλείτερος τῆς ἔδειχνε τῆς Βασίλως τὸ μάθημα καὶ τὴν περίμενε στὸ παζάρι ποῦ θὰ περνοῦσε, νὰ πᾶν' στὸ σπῆτι μαζὺ καὶ τὴν ὑπερασπίζονταν στὸ δρόμο σᾶν ἤθελαν νὰ τὴν πειράξουν ἢ νὰ τὴν κτυπήσουν ἄλλα παιδιά. Ἔτσι περνοῦσαν τὰ χρόνια, ἕως ποῦ ἐτελείωσε τὸ σχολεῖο καὶ μὲ τὴν συνήθεια τοῦ χωριοῦ ἡ Βασίλω κλείστηκε στὸ σπῆτι. «Νοικοκυρεμένο κορίτσι δὲν γυρίζει ἔξω ὅλη ὥρα στοὺς δρόμους».—Καὶ ὁ Γιαννης ἄρχισε νὰ μὴ τὴν βλέπῃ τώρα τόσῳ συχνά.

Ἐτελείωσε κι' αὐτὸς τὸ σχολεῖό του, ὅσες τάξεις εἶχε, δύο παραπάνω ἀπ' τῶν κοριτσιῶν.—Εἶναι ἀκόμη ἡ ἰδέα πῶς τὰ κορίτσια δὲν χρειάζονται πολλὰ γράμματα—καὶ ἀρχίνησε νὰ δουλεύῃ γιὰ νὰ ξεβοηθήσῃ κάπως καὶ τὸν πατέρα του. Ἀγωγιάτης, δουλευτὴς στὰ περιβόλια, φύλακας στ' ἀμπέλια τὸν καιρὸ ποῦ ἦταν τὰ σταφύλια, παραγυιὸς σὲ μαγαζί, ὅ,τι δουλειὰ τοῦ τύχαινε, τὴν ἔκανε.

Ἡ Βασίλω ἦταν τώρα κορίτσι γιὰ παντρειά. Ὡμορφη κοπέλλα, προκομμένη, μοναχοκόρη, φρόνιμη, μὲ τὴν προῖκά της, κάτι κτήματα ποῦ τῆς ἔδινε ὁ πατέρας της, ἦταν, ὅταν πήγαινε στὴν ἐκκλησία ἢ ὅταν ἔσερνε στὸ πανηγύρι τὸ χορό, τὸ καμάρι τῆς μάνας της καὶ ἡ προτίμησις τῶν νέων τοῦ χωριοῦ. Ἡ Βασίλω σὰν φρόνιμο κορίτσι κρατοῦσε τὴν θέσιν της. Οἱ νέοι συχνοπερνοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτί της, ὅμως χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ καυχηθῇ κανεὶς πῶς αὐτὸς ἐτράβηξε περισσότερο τὴν προσοχή της. Ἡ καρδιά της μπουμποῦκι ἀκόμη κλειστό, δὲν σκορποῦσε γιὰ κανένα τὸ μῦρο τῆς ἀγαπης ποῦ ἐκοιμᾶτο μέσα του. Ὁ Γιάννης ὧρες ὁλόκληρες παραφύλαγε νὰ τὴν ἰδῇ, ἀλλὰ ποῦ αὐτὴ νὰ φανῇ στὸ παραθύρι της ἢ νὰ σταθῇ μονάχη στὴν πόρτα. Οὔτε νὰ τῆς μιλήσῃ ὁ Γιάννης, οὔτε νὰ τὴν χαιρετήσῃ μποροῦσε.

Περήφανη αὐτὴ ξέχασε τὰ παιδικά της παιχνίδια καὶ τὴν φιλία τους, μὰ αὐτός, ὅσῳ περνοῦσαν τὰ χρόνια, τόσῳ περισσότερο τὴν συμπαθοῦσε τὴν φελεναδα τῶν μικρῶν του χρόνων καὶ ἡ καρδιά του πλημμυροῦσε ἀπὸ ἀγάπη γι' αὐτήν. Ὅσῳ ἔβλεπε τοὺς ἄλλους νὰ περνοῦν ἀπ' ἔξω καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ τὴν προσελκύσουν καὶ καταλάβαινε πῶς καὶ αὐτὴ μποροῦσε νὰ τοὺς θελήσῃ, γιατὶ εἶχαν κτήματα δικά τους καὶ μποροῦσαν, ἂν ἤθελε, ν' ἀνοίξουν δουλειὰ καὶ στὴν πόλι, τόσῳ μάτωνε ἡ καρδιά του.

Δὲν εἶχε κανένα νὰ ἐξομολογηθῇ τὸν πόνον του, ὁ ἄμοιρος. νὰ πῇ τὸν καῦμό του.... Συλλογισμένος μιὰ μέρα, κυριευμένος ἀπ' τὸ αἴσθημά του, σκέφθηκε τὸν ἅγιο τὸν συνωνόματό του, νὰ ἐμπιστευθῇ σ' αὐτὸν τὸ μυστικὸ τῆς καρδιᾶς του καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ, ἴσως καὶ κάνει τὸ θαῦμά του....

Ἕνα βράδυ λοιπόν, ὕστερα ἀπὸ τὸν ἑσπερινό, ἀπεφάσισε νὰ πάῃ στὴν ἐκκλησία ποῦ δὲν θὰ εἶνε κανεὶς καὶ νὰ τὸ ἐξομολογηθῇ. Σὰν ἔφθασε, ἡ καρδιά του κτυποῦσε τόσο δυνατά, ποῦ νόμιζε πῶς θὰ σπάσῃ. Κύτταξε ἀπ' ἔξω καλὰ νὰ μὴ εἶνε κανείς, ἔβγαλε σὰν μπῆκε ἀπὸ μέσα, τὰ παπούτσια του, γιὰ μεγαλυτέρα εὐλάβεια καὶ ἅμα ἔφθασε στὴν εἰκόνα τοῦ ἅϊ—Γιάννη, γονάτισε μπρός της καὶ μὲ τρεμουλιαστὴ ἀπ' τὴν συγκίνησι φωνὴ παρακαλοῦσε τὸν ἅγιο. (Ἀφέντη μ' ἅϊ—Γιάννη, κάνε τὴ Βασίλω νὰ μ' ἀγαπάει!)

Κάθε βράδυ τὴν ἴδια ὥρα ἐπαναλάμβανε μὲ τὴ μεγαλυτέρα μυστικοπάθεια τὴν προσευχήν του μὲ τὴν πεποίθησιν πῶς κάτι θὰ κάμῃ ὁ ἅγιος. Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποῦ ἔλεγε ἐμπρὸς στὴν εἰκόνα γιὰ εἰκοστὴ φορὰ ψυθυριστὰ τὸ (ἀφέντημ' ἅϊ Γιάννη, κάνε τὴ Βασίλω νὰ μ' ἀγαπάει) ἀκούστηκε ἀπ' τὸ μέρος τῆς εἰκόνος μιὰ φωνὴ ἐπιβλητικὴ μέσ' τὴν ἡσυχία τῆς ἐκκλησίας· «παῦσε καὶ δὲν εἶναι γιὰ τὰ μοῦτρα σ' ἡ Βασίλω!».

Συγχισμένος, τρομαγμένος, ὁ Γιάννης, σὰν ἄκουσε τὴν εἰκόνα νὰ μιλῇ, σηκώνεται καὶ τρέχει πρὸς τὴν πόρτα λησμονήσας ἀπὸ τὸν φόβον του νὰ πάρῃ καὶ τὰ παπούτσια του Ὅταν συνῆλθε κάπως, γύρισε πάλιν καὶ γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ καὶ αὐτὸς φωνάζει ἔξω ἀπὸ τὴν

L. MANCEAUX — ΟΙ ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΑΙ

πόρτα κινῶντας ἀπειλιτικὰ τὰ χέρια, μὲ ὅλη του τὴ δύναμι.—«Κατὰ τὴ γλῶσσα ποῦ ἔχεις, καλὰ σ' ἔκαμαν καὶ σ' ἔκοψαν καὶ σένα τὸ κεφάλι.»

***

Αἱ συχναὶ ἐπισκέψεις τοῦ Γιάννη εἶχαν κινήσει τὴν περιέργειαν μερικῶν γειτόνων τῆς ἐκκλησίας. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἐκρύφθηκε μιὰ μέρα μέσα στὴν ἐκκλησία νὰ ἰδῇ τί κάνει αὐτὸς κάθε βράδυ ἐκεῖ. Τὴν ἄλλη μέρα λίγο πρωτήτερα ἀπ' τή συνειθισμένη ὥρα τῶν παρακλήσεων τοῦ Γιάννη ἐκρύφθηκε πάλιν, μέσ' τὸ ἱερὸ τώρα, πίσω ἀπ' τὴν εἰκόνα. Καὶ ἦταν αὐτὸς ποῦ ἔδωσε τὴν ἀπάντηση στὸν δυστυχισμένο τόν Γιάννη, ποῦ εὐκολόπιστος καὶ θρησκόληπτος τὴν ἐξέλαβε γιὰ φωνὴ τοῦ ἰδίου τοῦ ἁγίου.

Ὁ Γιάννης δὲν ἐτόλμησε νὰ πῇ σὲ κανένα τὸ πάθημά του. Ἡ γλῶσσα ὅμως τῶν φαρσὲρ τῆς ἀδυναμίας του καὶ ἡ ἀφελὴς πίστις του τὸν κατήντησαν τόσον γελοῖον, ποῦ δὲν ἦταν νὰ σταθῇ στὸ χωριό. Ἕως ποῦ ἀναγκάσθηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὴν ὑπερήφανη Βασίλω καὶ τὸ χωριό του, γιὰ νὰ σταθῇ σ' ἄλλο μακρύτερο χωριό, ὅπου ἄγνωστος ἐκεῖ εὗρῆκε τὴν ἡσυχία του.

Λάρισα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΡΟΚΚΟΥ

ΕΙΣ ΚΟΡΗΝ

Τρελόνε μ' ἔχεις. κόρη, καταντήσει
μὲ τὰ γλυκὰ καὶ μαῦρά σου ματάκια,
ποῦ τ' ἀγαπῶ ἀφούμεθα παιδάκια
προτοῦ κανένας ἄλλος τὰ γνωρίσῃ

Μὰ τώρα ὅλα τἄχεις λησμονήσει
καὶ τὰ γλυκὰ φιλιὰ καὶ τὰ λογάκια
Ἔτσι κ' ἔγὼ ἐτάχθηκα κεράκια
στὸν Ἅγιο προχθὲς νὰ σὲ βουρλίσῃ

θὰ πῇς, γιατὶ νὰ κάμω τέτοιο πράμα,
γιατὶ νὰ δείξω τόσην ἀγριότη
καὶ θὰ σοῦ πῶ γιατ' ἔκαμα τὸ τάμα.

Γιατ' ἔχω τὴν ἰδέαν, κόρη, ὅτι
ἐγὼ τρελλὸς καὶ σὺ δαιμονισμένη
θὰ ζήσωμεν κ' οἱ δυὸ εὐτυχισμένοι.

Π. Ι. Μ.

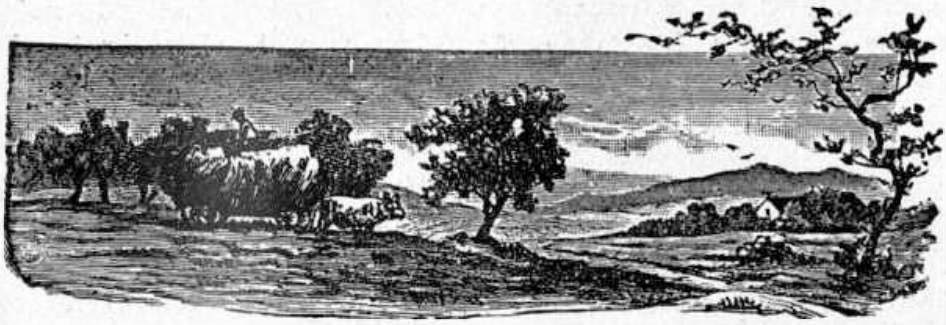

«ΤΟ ΠΤΩΧΟΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ»

Ἴσως ὀλίγοι θὰ γνωρίζουν πῶς ἡ Κύπρος μας ἐφιλοξένησε τὸν συμπαθέστατον ποιητὴν Γ. Βιζυηνόν. Ποιητικὴ καρδία δὲν μποροῦσε νὰ συμβιβάσῃ τὰ γράμματα καὶ τὸν στίχον μὲ τὴν βελόνην καὶ τὴν κλωστὴν τοῦ ράφτη κ' ἔφευγε ἀπὸ τὴν Πόλιν σένα ἐμπορικὸ βαπόρι γιὰ νὰ φθάσῃ στὴν Κύπρον.

Καὶ ἀληθινὰ ἡ Κύπρος τοῦ ἐγίνηκε σωστὴ δευτέρα πατρὶς καὶ ἂν ἡ Βιζύη τοῦ ἔδωκε τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἡ Κύπρος μας ὅμως διὰ τῆς προστασίας τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Σωφρονίου τοῦ παρέσχε τὰ μέσα νὰ φοιτᾷ στὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον τῆς Λευκωσίας καὶ νὰ πάρῃ τὸ ἄλλο φῶς, τὸ πνευματικόν. Κ' ἐζοῦσεν ἥσυχα καὶ ἐρημικὰ σ' ἕνα κελλὶ τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ Τριπυώτου (ἐνορίας τῆς Λευκωσίας) συχνὰ δὲ ἐβοηθοῦσε τοὺς παπάδες στὴν ἐκκλησίαν, γιατὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὸν ἔκαμεν ἀναγνώστην καὶ τὸν προώριζε γιὰ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα.

Ἀλλὰ καλότυχος ἢ κακότυχος ποῦ τὰ μπερδεύει μὲ τὸν ἔρωτα. Ἡ γειτονοποῦλά του, τῆς ὁποίας δὲν κατώρθωσα νὰ εὕρω τὸ ὄνομα, τοῦ ἐπῆρε τὸν νοῦν, «ἐρωτοδουλειὲς ἀκούονται στὸν Δεσπότην» καὶ αὐτὸς ζητεῖ περίστασι νὰ σώσῃ τὸν νέον ἀπὸ τὰ δίχτυα τῆς κόρης. Τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα ἀπασχολοῦσε τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος καλεῖται στὴν σύνοδον τῆς Πόλης καὶ πέρνει μαζὺ μὲ τὸν Κοτσάμπαση Τριανταφυλλίδην καὶ τὸν νεαρὸν Βιζυηνόν, γραμματισμένον ἤδη, τοῦ ὁποίου τὰ ποιητικὰ σπέρματα ἐφαίνοντο ὅταν ἀκόμη ἦτο μαθητὴς στὴν Ἑλληνικὴν Σχολήν.

Ἐζοῦσεν ὁ Γ. Βιζυηνὸς στὴν Κύπρον τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης ἀνομβρίας, στὸν καιρὸν «τῆς ἀστυσιᾶς» καὶ εἶδε μὲ τὰ μάτια του τὴν κατάστασιν τῆς Κύπρου μας. Ψυχὴ δὲ ποιητικὴ σὰν τὴν δική του δὲν μποροῦσε νὰ μὴ συγκινηθῇ καὶ νὰ μὴ τραγουδήσῃ τὴν δυστυχίαν καὶ τὸν πόνον ποῦ ἐμάστιζε τὴν Κύπρον.

Ἕνα δὲ ἀπὸ τὰ ὡραιότερά του ποιήματα εἶνε καὶ τὸ ποίημα ποῦ ἐπιγράφεται «Τὸ πτωχὸν τῆς Κύπρου» καὶ γιὰ τὸ ὁποῖον ἠθέλησα νὰ γράψω τὰς βιογραφικὰς σημειώσεις τοῦ ποιητοῦ.

***

Ἐν πρώτοις τὸ ποίημα αὐτὸ ὅπως φαίνεται στὴν συλλογὴν τῶν ποιημάτων του κατὰ τὴν ἔκδοσιν Trübner and. Co, London 1884 μὲ τίτλον «Ἀτθίδες αὖραι» μᾶς παρουσιάζει ἔρημον πουλί, τὸ Κυπριόπουλο νὰ γυρίζῃ στὴν Πόλη, ἀφοῦ ἡ πεῖνα τὸ ἀνάγκασε νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ νὰ ζητῇ ἀπὸ τὸν διαβάτην μὲ «τὴν χρυσῆν καδένα» ἐλεημοσύνην. Ἡ ἀδυναμία τὸ ἐκυρίευσεν, αὐτὸ μαρτυρεῖ τὸ χλωμὸ προσωπάκι του, τὸ ὁποῖον «θαρρεῖς δὲν ἔχει ἀναπνοήν». Ἀνοίγει τὸ στόμα του διάπλατα στὸν διαβάτην καὶ ἀρχίζει νὰ τοῦ διηγῆται τὴν κατάστασιν τῆς Κύπρου.

»Στὴν Κύπρον ἡ καλοκαιριά
τὰ κεραμίδια λυόνει
Ἡ Κύπρος μας καμίνι
νομίζεις πῶς ἐγίνη
γιὰ νὰ μᾶς λυώσῃ σὰν κερί»!

Χρόνια τώρα νὰ βρέξῃ ὁ χειμὼν ἐγύρισε σωστὸ καλοκαῖρι γιατί

«Τὰ σύννεφα τόσο καιρό
ξεχάσανε τὴ στράτα
ποῦ τὰ ἔφερνε γεμᾶτα
καὶ ἐμείναμε χωρὶς νερό».

Ἐξακολουθεῖ ὕστερα ἕνα θαυμάσιον τετράστιχον γιὰ τὴν κατάστασιν ποῦ περιῆλθον οἱ γεωργοί, οἵτινες ἐδίσταζον πλέον νὰ σπείρουν ὅπως συμβαίνει συχνὰ νὰ ἀπογοητεύωνται μὲ τὴν βραδύτητα τῶν νερῶν

«καὶ αὐτὸ ποῦ σπέρνουν
φοβᾶται νὰ φυτρώσῃ
γιατὶ θὰ τὸ κορώσῃ
ὁ ἥλιος κι' ἡ ψημένη γῆ».

Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ συγκινήσουν μέχρι δακρύων οἱ στίχοι τοῦ Γ. Βιζυηνοῦ, ὅταν περιγράφῃ τὴν στενοχωρίαν καὶ τὰ βάσανα ποῦ ἀπαντοῦσε κάθε σπίτι γιὰ νὰ ἀγοράσῃ τὸ ψωμί του.

«Πῶς τὰ θυμοῦμ' ἀκόμα!
τὸ πάπλωμα τὸ στρῶμα
τὰ δώσαμε στὸν ἀλευρά».

Ὁ ἀναγνώστης, ποῦ κάμνει συγκρίσεις τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς μὲ τὰς σημερινάς, θὰ ἔχῃ ἀρκετὰ ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς πείνης καὶ τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖον ἐνέσκηψε στὸ σπίτι κ' ἐπῆρε πρῶτα τὴν μάνα,

«Πεινοῦσε ἡ καϋμένη!
τὴν θάψανε στὴ μαύρη γῆ«!

Ἔφυγε ἡ μάνα, ἐξεπατρίσθη ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, ἴσως ποιὸς ξεύρει ἐπῆγε νὰ φέρῃ ψωμιὰ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν γιατὶ τὸ παιδί της ἐλπίζει καὶ καθημερινὰ τρέχει στὸ μνῆμα καὶ φωνάζει.

«Ἐβγαξ' ἀπὸ τὸ χῶμα!
Δὲν ἔψησαν ἀκόμα
κι' ἕνα ψωμὶ στὸν Οὐρανόν;»

Ἀλλὰ τὸ Κυπριόπολον τοῦ κάκου φωνάζει! Οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν πρέπει νὰ ἐλπίζῃ βοήθειαν γιατὶ παντοῦ ἡ πεῖνα στενοχωρεῖ τὸν τόπον. Κ' ἔτσι ἕνα πρωῒ ὁ πατέρας

«μ' ὄψι νευρικὴ
σὲ βάρκα τὸ ἔχει βάλει,
καὶ ὁ βαρκάρης πάλι,
σὲ μιὰ φρεγάδα τουρκική«!

Ἡ περίδοξος Πόλι φιλοξενεῖ τὸ Κυπριόπουλο τὸ ὁποῖον μάταια ζητεῖ ἐλεημοσύνην καὶ ψωμὶ γιὰ νὰ ἠμπορέσῃ τοὐλάχιστον νὰ σώσῃ τὸν δυστυχοῦντα πατέρα του.

«Ὦ εὐσπλαχνίσθητι τὸ μικρό!
Δότε ψωμὶ νὰ φάγῃ
ψωμάκι νὰ τοῦ πάγῃ
πρὶν τὸν εὕρῃ κι' αὐτὸν νεκρό»!

Ἡ ἱστορικὴ κατάστασις τῆς «ἀστυσιᾶς» τῆς Κύπρου μεταγράφεται συχνά, καὶ αἱ εἰκόνες τοῦ Βιζυηνοῦ ξαναπλάττονται στὲς σημερινὲς ἡμέρες. Γιατὶ ὁ προσεκτικὸς παρατηρητὴς ποῦ περνᾷ ἀπὸ πλεῖστα χωρία τῆς Κύπρου θὰ εὕρῃ πάλιν μητέρες ἢ παιδιά, πατέρες ἢ συγγενεῖς νὰ καίωνται γιὰ τὸ ψωμὶ τὸ ὁποῖον δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς δώσῃ τὸ χωριό τους, ἡ Πατρίδα. Κι' ἡ μετανάστευσις ἀρχίζει καὶ νέα Κυπριόπουλα τρέχουν σὲ ξένους τόπους νὰ διαλαλήσουν τὸν πόνον τῆς ψυχῆς των, νὰ ζητήσουν φιλόξενον τόπον ποῦ νὰ μπορέσουν νὰ κλείσουν πεινασμένα στόματα προσφιλῶν ὄντων.

Κι' ἡ ἀστυσιὰ ποῦ βασανίζει τὴν Κύπρον ἀδελφώθηκε μὲ τὸν ἀποκλεισμὸν καὶ τὸν πόλεμον καὶ θέλει νὰ στρώσῃ χαμαὶ στὴν γῆν λεβεντάνδρες, ποῦ μποροῦν «νὰ σπάσουν τὰ σίδερα καὶ γίνουν σταυραετοὶ» κι' ἡ τρελλὴ ἀνθρωπότης μεθυσμένη στὰ αἵματα καὶ τὲς σφαγὲς τρέχει νὰ κυνηγήσῃ κἄποια ἄπιαστα τρελλὰ ἰδανικὰ ποῦ τὰ ἐδημιούργησε ὄχι ἡ ἀληθινὴ ἠθικὴ ἰδεολογία, ἀλλὰ ἡ συμφεροντολόγος διπλωματικὴ μικροπονηρία.

Κύπρος, Αὔγουστος 1917 **ΑΡΣΕΝΙΟΣ Κ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ**

Ο ΞΕΤΣΙΠΩΤΟΣ

Στὶς τὸ χωριό μου, ἕνα ἀπὸ τὰ γραφικώτερα χωριὰ τῆς Σάμου, ἐζοῦσε ἀπὸ δῶ καὶ κάμποσα χρόνια ὁ Μαστροσταμάτης, πολυτεχνίτης, ὅπως λέμε, κ' ἐρημοσπίτης. Ἄλλοτε μπαλωματᾶς καὶ τελευταίως χτίστης. Κυρίως ὅμως ἔζη ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς κουτοπονηριᾶς του διὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ὀνομαστός, καὶ μὲ τὴν ὁποίαν κατώρθωνε νὰ ἀπατᾷ τοὺς ἁπλοϊκωτέρους ἀπὸ τοὺς συγχωριανούς του καὶ νὰ τοὺς τσιμπᾷ ὅ,τι τοῦ χρειάζετο. Μὲ καιρὸν ὅμως αἱ πονηριές του ἤρχισαν νὰ μὴν ἔχουν πέρασιν καὶ τότε ὑπείκων εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ συχνὰ ἐξανισταμένου στομάχου του ἐγκατέλειψε τὸ χωριό του καὶ ἐξεπατρίσθη. Εἶδε ὅτι ἀφοῦ τὸ ἐπάγγελμά του ἐξέπεσε στὸν τόπον του ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ ἀλλοῦ τύχην καὶ τὸ ἔκαμε.

Ὁ Ξετσίπωτος

Ἐγκατεστάθη τότε εἰς Μυτιληνιούς, πολὺ μεγαλύτερο χωριὸ ἀπὸ τὸ δικό μας, ὅπου ἦτο ἄγνωστος καὶ ἐκεῖ εὗρε φιλόξενον στέγην εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ σπιτιοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν προυχόντων τοῦ χωριοῦ τοῦ Γέρο—Καμπούρη.

Ἀγαθὸς καὶ μεγαλόκαρδος ἄνθρωπος ὁ Γέρο—Καμπούρης εἶχε τόση καλωσύνη στὴ ψυχὴ ὅσας πτυχὰς καὶ ἡ γυαλιστὴ βράκα του μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεπαύετο ἡ ὑπερμεγέθης κοιλία του. Ὅταν εἶδε τὴν κακομοιριά του τὸν εὐσπλαχνίσθη καὶ τοῦ ἐπέτρεψε νὰ στήσῃ τὸ συνεργεῖόν του σ' ἕνα μικρὸ καμαράκι στὸ ὑπόγειο τοῦ ἀρχοντικοῦ σπιτιοῦ του. Ἐκεῖ ἤρχισε τὸ πρῶτό του ἐπάγγελμα τοῦ μπαλωματῆ καὶ ἐπερνοῦσε φόλες στὰ τσαρούχια τῶν χωρικῶν. Ἐπέρασε κάμποσο καιρὸ ἥσυχα καὶ τίμια

Ἐγκατέλειψε τὸ χωριό του

ΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΟΛΟΝ!

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Ἔχομεν καθῆκον ὅλοι οἱ ἁπανταχοῦ Ἕλληνες ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ!

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Εἰκοσιένα, ἡ δύναμίς μας, ἡ σωτηρία μας, τὸ καύχημά μας, ἡ δόξα μας, ὁ θρίαμβός μας.

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ἔσωσε καὶ πάλιν τὴν τιμὴν τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ἔθνους μας, κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1912 κατὰ τὴν ἔνδοξον ναυμαχίαν τῆς 24ης Δεκεμβρίου καὶ ἐθριάμβευσε εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὸν λιμένα Θεσσαλονίκης.

Ἡ Ἑλλὰς ἡ ὁποία περιβρέχεται πανταχόθεν ἀπὸ θάλασσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ στόλον— στόλον ἰσχυρόν, πολυάριθμον, ἐπιβλητικόν, ἀξιόμαχον, διὰ νὰ γίνῃ κάρφος εἰς τὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τῶν ἀντιζήλων μας, οἱ ὁποῖοι θέλουν τὴν Ἑλλάδα μικράν, ταπεινήν, φθισικήν, ἑτοιμοθάνατον.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Ἂς θυσιάσωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἀπὸ τὸ περίσσευμά μας, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας, ἀγοράζοντες

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Τὸ Λαχεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνεισφέρῃ κάθε Ἕλλην, κάθε ἑλληνικὴ ψυχή, τὴν δραχμήν του δι' ἓν γραμμάτιον Λαχείου, συλλογισθῆτε ὅτι ἐγκλείει τὴν σωτηρίαν, τὴν ὕπαρξιν, τὸ μέλλον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀγοράζετε ὅλοι μὲ φανατισμὸν καὶ μὲ πίστιν.

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟΛΟΥ!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 1918—ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΞ

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,200,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἑκάστην κλήρωσιν	Ἐκδίδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας	δρ. 400,00
	Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γρ. ἀξίας	» 200,00

Ἕκαστον ἀκέραιον γραμμάτιον τιμᾶται δρ. 4, δυνάμενον ν διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμματίου τιμώμενα 1 δραχμῆ

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη		Δραχμαὶ		Ἐν ὅλῳ
1	ἐξ	80,000		80,000
1	ἐξ	20,000		20,000
2	ἀπὸ	2,500		5,000
6	ἀπὸ	1,000		6,000
15	ἀπὸ	400		6,000
25	ἀπὸ	200		5,000
1950	ἀπὸ	40		78,000
2000				200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ 2 Φεβρουαρίου (10 Μαρτίου) 1918, ἡ δευτέρα τῇ 29 Ἀπριλίο (12 Μαΐου) 1918, ἡ τρίτη τῇ 24 Ἰουνίου (7 Ἰουλίου) 191 ἡ τετάρτη τῇ 30 Σεπτεμβρίου (13 Ὀκτωβρίου) 1918 ἡ πέ πτη τῇ 25 Νοεμβρίου (8 Δεκεμβρίου) 1918 καὶ ἡ ἕκτη τ 31 Δεκεμβρίου 1918 (13 Ἰανουαρίου 1919).

Δι' ἑκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια σκέραια γρα μάτια, πωλούμενα ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν, ἰσχύοντα δι' ὅλ κληρον τὸ κέρδος, καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέταρ γραμματίου, τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον καὶ π ρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μ νῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμεί τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐ προκαταβολῆ τοῦ τιμήματος, κατόπιν εἰδικῆς μετὰ τοῦ πουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τμ ματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχ ται ἔκπτωσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς ο)ο, εἰς τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῆ τοῦ τιμήμ τος γραμμάτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας χιλίων δρα μῶν τοὐλάχιστον, παρέχεται ἔκπτωσις 10 τοῖς ο)ο, καὶ ε τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν π λησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχετ ἔκπτωσις 5 τοῖς ο)ο.

Ὁ Διευθυντὴς

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15)28 Ν)βρίου 1917 **Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ**

ἀλλὰ ἡ παροιμία λέγει: θέλει κανεὶς ν' ἁγιάσῃ μὰ οἱ πειρασμοὶ δὲν τὸν ἀφίνουν.

Ἕνα ἀπόγευμα ἐκεῖ ποῦ κατεγίνετο στὸ ἄσυλόν του νὰ κλείσῃ τὲς τρύπες ἑνὸς τσαρουχιοῦ ἀκούει εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα ἕνα διάλογον ποῦ τὸν ἐσκανδάλισε.

Κάποιος χωρικὸς ἐπῆγε νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὸν γέρο-Καμπούρη, τὸν νοικοκύρη τοῦ σπιτιοῦ, 100 μετζήτια, ποσὸν μυθικὸν γιὰ τὸν Μαστροσταμάτη. Ὁ Γέρο-Καμπούρης ἔτυχεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ μὴν ἔχῃ στὸ χέρι. Δὲν ἤθελε ὅμως νὰ στεναχωρηθῇ καὶ ὁ χωρικός, ὁ ὁποῖος ἦτο ἰδικός του ἄνθρωπος καὶ ποτὲ δὲν ἔφυγε ἀπὸ τὸ κόμμα του καὶ ἐσκέφθη νὰ τοῦ διευκολύνῃ τὸ πρᾶγμα.

— Θά σου δώσω, τοῦ εἶπε, ἕνα γράμμα νὰ πᾷς αὔριο στὸ Βαθὺ στὸν σιὸρ Λουϊμὰρκ καὶ αὐτὸς θὰ σοῦ μετρήσῃ τὰ χρήματα. Ἔπειτα πᾶμε ἐδῶ στὸ συμβολαιογραφεῖον καὶ κάνουμε τὸ χρεωστικόν.

Ὁ χωρικὸς ποῦ στεκότανε ἐμπρός του μόλις τολμῶν νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του, ἄκουσε μ' εὐλάβεια τὰ λόγια τοῦ ἀφεντικοῦ καὶ εὐχαριστῶν αὐτὸν ὑπεσχέθη νὰ ἔλθῃ τὴν ἐπαύριον νὰ πάρῃ τὸ γράμμα.

Δὲν τὰ ἄκουσε ὅμως μόνον αὐτὸς τὰ λόγια τοῦ ἀφεντικοῦ. Τὰ ἄκουσε καὶ ὁ μαστροσταμάτης σκυμμένος ἐπάνω στὸ μικρὸ τετράγωνο τραπεζάκι του καὶ ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος ἀνέζησε. Ἑκατὸ μετζήτια νὰ δανεισθῇ αὐτός, ὁ χάχας, εἶπε μὲ τὸν νοῦν του, αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ πάρω ἐγώ. Τὰ μεγάλα ἀσημένια μετζήτια ἐχόρευαν μπροστά του καὶ ἐχτυποῦσαν μὲ ἕνα ὡραῖον μεταλλικὸν ἦχον. Τὸ ἔνστικτον τῆς κλοπῆς καὶ τῆς πλεονεξίας ἀφυπνίσθη ἰσχυρὸν μέσα στὴ ψυχή του. Πρέπει νὰ τὰ πάρῃ αὐτὸς ἀλλὰ πῶς; μὲ τί μέσον; Ἄφησε μέσα στὸ μαστέλο μὲ τὸ βρωμονέρι τὸ παληοτσάρουχο νὰ μαλακώσῃ, στήριξε τοὺς ἀγκῶνας στὸ τραπεζάκι του καὶ κρατῶν μὲ τὰ χέρια τὸ κεφάλι του ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις. Σὲ λίγο ὡς νὰ ὑπέστῃ κεντρισμὸν ἀνετινάχθη. Τὰ μάτια του ἔλαμπαν ἀπὸ χαρά. Εὕρηκα, ἐφώναξεν, ὡς ἄλλος Ἀρχιμίδης.

Τὸν ἄκουσε ἀπὸ τὸ ὑπόγειο.

Ἀπεφάσισε νὰ ὑποδυθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ χωρικοῦ καὶ γράφων αὐτὸς ἕνα γράμμα ὅπου θὰ πλαστογραφοῦσε ὅσο μποροῦσε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ οἰκοδεσπότου—ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε δὰ καὶ καμμιὰ ξεχωριστὴ ὑπογραφή,—νὰ παρουσιασθῇ στὸν μεγαλέμπορο καὶ πρόξενο τῆς Ἀγγλίας Λουϊμὰρκ καὶ νὰ πάρῃ τὸ χρῆμα αὐτὸς ἀντὶ ἐκείνου.

Τὸ πρᾶγμα δὲν παρουσίαζε δυσκολίας, διότι ὁ μπαλωματὴς ἦτο καὶ ἐγγράμματος. Κάποτε μάλιστα ὅταν ἦτο βουλευτὴς ὁ συγχωριανός του Δ. ἐχρημάτισε καὶ δάσκαλος σ' ἕνα μικρὸ χωριό.

Τὸ σχέδιον λοιπὸν κατεστρώθη. Θὰ κάμῃ τὸ γράμμα, θὰ φθάσῃ πρῶτος αὐτὸς στὸ Βαθύ, θὰ πάρῃ τὸ χρῆμα καὶ θὰ φύγῃ στὸ ἐξωτερικόν.

Καὶ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον. Ἀγοράζει μιὰ κόλλα χαρτὶ μὲ μιὰ μπακίρα ποῦ βρέθηκε στὴ τσέπι του, παίρνει τὸ καλαμάρι τοῦ διπλανοῦ του καφετζῆ, γράφει αὐτολεξεὶ ὅσα ἄκουσε νὰ λέγῃ ὁ γέρο-Καμπούρης στὸ χωριὸ καὶ μόλις ἐνύχτωσε πέρνει τὸ μικρὸ παγκάκι του, μὲ τὰ ἐργαλεῖά του στὸν ὦμο, τὰ κρύβει ἐκεῖ στὸ μεγάλο ρέμμα, μέσα στὲς πικροδάφνες καὶ τὸ πρωῒ εὑρέθη στὸ Βαθύ. Ὅταν ἔγινε 9 ἡ ὥρα παρουσιάστολή. Τὸ σχέδιο ἐπέτυχε. Τὰ 100 μπαλωματῆ ἦσαν τὰ ἑκατομμύρια τοῦ Ρόσχιλδ.

Κάτω ἀπὸ τὲς πικροδάφνες.

Κατὰ τὰς 9 ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Λουϊμάρκ.

Ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις. σθη στὸν Πρόξενο τῆς Ἀγγλίας τὸν σὶρ Λουϊμὰρκ καὶ τοῦ δίνει τὸ γράμμα. Ἐκεῖνος ὡς ἦτο σκοτισμένος ἀπὸ δουλειὲς δὲν ἐπρόσεξε καὶ πολύ. Ὅταν εἶδε τὸ ὄνομα τοῦ Γέρο-Καμπούρη, ποῦ ἔπαιρνε πάντα τὰ κρασιά του, ἐμέτρησε ἀμέσως τὰ ἑκατὸ μετζήτια στὸ ψευτοχωρικό. Μόλις ὁ μαστροσταμάτης τὰ ἔβαλε στὸ χέρι δὲν χάνει καιρό. Τὸ δίνει γιὰ τὸ Μουλαβραὴμ καὶ ἀπ' ἐκεῖ μὲ βάρκα ποῦ εὑρέθη περνᾷ στὴν Ἀναμετζήτια τότε εἰς τὰ χέρια τοῦ

Μετὰ τὸ μεσημέρι ὅμως φθάνει στὸ Βαθὺ καὶ ὁ χωρικὸς μὲ τὸ ἀληθινὸ γράμμα ποῦ ἐζητοῦντο τὰ 100 μετζήτια καὶ παρουσιάζεται στὸν Λουϊμάρκ. Ἔκπληκτος πρὸ τῶν δύο αὐτῶν ὁμοίων ἐπιστολῶν τὰς παραβάλλει τότε καὶ ἀνακαλύπτει τὴν ἀπάτην.

Καταφεύγουν εἰς τὰς Ἀρχάς, γίνονται ἀνακρίσεις καὶ ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πρώτου παρουσιασθέντος μὲ τὸ γράμμα χωρικοῦ, ποῦ ἔδωκε ὁ ἀπατηθεὶς καὶ ἀπὸ τὴν αἰφνιδίαν ἐξαφάνισιν τοῦ μαστροσταμάτη καὶ τὰ ἐργαλεῖά του ποῦ εὗρον στὸ ρέμμα, ἐκεῖ στὲς πικροδάφνες χωμένα, ἠνόησαν ποῖος ἦτο ὁ δράστης.

***

Αὐτὸς ἀφοῦ ἐγύρισε χῶρες καὶ χωριὰ καὶ ἐσπατάλησε τὸ χρῆμα μὲ τὴν ἴδια εὐκολία ποῦ τὸ ἐκέρδησε, κατέφυγε σ' ἕνα χωριὸ τῆς Ἀνατολῆς ἀπέναντι στὴ Σάμο καὶ ἐκεῖ ἄρχισε τὴ παληά του τέχνη, ἔγινε καὶ πάλιν μπαλωματής. Ἔμεινε κάμποσο καιρό. Τὰ χρήματα ἐξηντλήθησαν ὡς τὸ τελευταῖο λεπτό, δουλειὲς δὲν εἶχε καὶ ἀπεφάσισε νὰ γυρίσῃ πάλι στὸ χωριό του.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ τελευταῖό του κατόρθωμα ἂν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς εἶχε λησμονηθεῖ δὲν τὸ εἶχε λησμονήσει καὶ ὁ Νόμος. Μόλις εἰδοποιήθη ἡ Ἀρχὴ τὸν ἐρχομό του τὸν συνέλαβε.

***

Ἦτο ὀλίγον μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1849 καὶ εἶχεν ἐπικρατήσει τὸ ἐπαναστατικὸν κόμμα. Τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν καταδιωκτικὴν Ἀρχὴν ἤσκει ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ διὰ τῶν ὁπλαρχηγῶν της, οἱ ὁποῖοι ἤδρευαν ἐν τῷ χωρίῳ ὅπου εἶχε τὴν ἑστίαν της καὶ ἀπετέλουν τρόπον τινὰ ἕνα εἶδος στρατοδικείου sui generis, δικάζοντες ὅλα τὰ ἀδικήματα μὲ ποινὰς ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτῶν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς δίκης ἐφευρισκομένας καὶ ἀμέσως ἐκτελουμένας.

Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου τῶν ὁπλαρχηγῶν ἐνεφανίσθη ὁ μαστροσταμάτης ὅπως δικασθῇ. Τὸ δικαστήριον συνεδρίαζε δημοσίᾳ ἐν τῇ πλατείᾳ. Ἐξητάσθησαν οἱ μάρτυρες καὶ ἐκ τῆς ὅλης ἀποδεικτικῆς διαδικασίας—ἄλλως καὶ ὁ κατηγορούμενος ὡμολόγησεν ἐπὶ τέλους τὴν πρᾶξίν του—τὸ δικαστήριον ἐπείσθη περὶ τῆς ἐνοχῆς του καὶ τὸν κατεδίκασεν εἰς ποινὴν ὀλίγον παράξενον, καὶ διαζευκτικήν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ὁποίας τὴν ἐπιλογὴν ἀφῆκεν εἰς τὸν κατηγορούμενον. Τὸν κατεδίκασεν δηλαδὴ ἢ νὰ ὑποστῇ 100 ραβδισμοὺς ἢ νὰ διαπομπευθῇ μέσα εἰς τὸ χωριὸ καθήμενος ἀνάποδα ἐπὶ ὄνου καὶ ὑφιστάμενος τοὺς γιουχαϊσμοὺς καὶ τὰ πτυσίματα τῶν χωριανῶν του.

Τὸν ἔφερσν ἐνώπιον τῶν δικαστῶν.

Ὁ ἐκτελεστὴς τῆς ποινῆς, ὅστις, ὡς εἴπομεν, ἦτο εἷς ἐκ τῶν ὁπλαρχηγῶν, ἠρώτησε τὸν κατάδικον, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἐπιλογήν, ποίαν προτιμᾷ ἐκ τῶν δύο. Τοὺς 100 ραβδισμοὺς ἢ τὸ γαϊδουρογύρισμα; Ἐννοεῖται ὅτι ἀφίνων εἰς αὐτὸν τὴν ἐκλογὴν εἶχεν ὑπ' ὄψιν του νὰ τοῦ ἐπιβάλῃ τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἐκλεχθησομένης, τὴν ὁποίαν αὐτὸς θὰ ἐθεώρει ὡς βαρυτέραν. Ἀλλ' ὁ μπαλωματής, ἔξυπνος ὅπως ἦτο, εἰσέδυσεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ δικαστοῦ καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια:

— Ἀμάν, καπετάνιο μου, τοῦ λέγει, μὴ μὲ γυρίσῃς μὲ τὸ γαϊδοῦρι, δὲν μπορῶ πλέον νὰ ζήσω. θὰ σκάσω ἀπὸ τὴ ντροπή μου. Δῶσέ μου ὄχι 100, 200 μὲ τὸ βούρδουλα.

Τὸ τελείως προσποιητὸν ὕφος, τὰ δάκρυα καὶ ἡ κλαυθμηρίζουσα φωνή του ἠπάτησαν τὸν ἀγαθὸν ὁπλαρχηγὸν καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν εἰλικρινῆ του λύπην. Διέταξε τότε νὰ προσαχθῇ ἐπὶ τόπου τὸ ὑπομονητικὸν ζῷον ἐπὶ τοῦ ὁποίου χαίρων κατὰ βάθος καὶ κλαίων κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκαθέσθη ἀνάποδα ὁ κατάδικος, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν θὰ περιήγετο εἰς τὸ χωρίον.

Τὸ γαϊδουρογύρισμα.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς ἔγινε μεθ' ὅλως ἐξαιρετικῆς ἐπισημότητος. Ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ μαστροσταμάτης περιήγετο ἐπωχούμενος εἰς τὸ χωρίον καὶ ὑφιστατο ὅλας τὰς χυδαίας ὕβρεις καὶ τοὺς ἐμπαιγμοὺς τῶν ἀξέστων χωρικῶν.

Ὅταν ὁ ἥλιος ἔκλινεν εἰς τὴν δύσιν του ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς ἔληξε καὶ ὁ κατάδικος ἀφέθη ἐλεύθερος.

Περιλουσμένος ἀπὸ κάθε εἴδους προϊὸν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, μὲ ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του ζωηρὰ τὰ ἴχνη τῶν βανδαλισμῶν καὶ τοὺς τύπους τῶν σαπισμένων λεμονιῶν καὶ τῶν κλούβιων αὐγῶν, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔρριπτον ὅπου ἐπερνοῦσε, μὲ τὰ χέρια ματωμένα ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν λαχανοκοτσάνων, ποῦ ἐξετόξευον ἐναντίον του οἱ ἀγυιόπαιδες ἐκάθησε εἰς τὸν κατώφλιο ἑνὸς καφενείου ὅπου ὁ καφετζῆς ἀπὸ εὐσπλαχνίαν ἐπροθυμοποιήθη νὰ τοῦ κάμῃ ἕνα καφέ.

Τοῦ ἔδωσε ἕνα καφὲ ἀπὸ εὐσπλαχνία.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μία παρέα ζωηρῶν νέων, ποῦ ἠὗρε φαίνεται μικρὸ τὸ μαρτύριό του ὅλην τὴν ἡμέραν ἠθέλησε νὰ τὸν πειράξῃ καὶ τὸν ῥώτησε:

— Αἴ πῶς σοῦ φάνηκε τὸ πανηγύρι, μαστροσταμάτη;

Τότε ὁ ξετσίπωτος ἀνασήκωσε αὐθαδῶς τὸ κεφάλι του, τοὺς ἐκύτταξε μὲ περιφρόνησι καὶ οἶκτο γιὰ τὴ στενοκεφαλιά τους καὶ ἀπάντησε:

— Πῶς νὰ μοῦ φανῇ. Πέστε πῶς εἶχα φέτος δυὸ φορὲς ἀποκρηές!

Σάμος

Γ. Κ. Μ.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Η γυνὴ ὅσον εὐαίσθητος, ὅσον ἀδύνατος καὶ ἂν ἐθεωρεῖτο κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους τόσον ἰσχυρὰ καὶ μεγάλη παρουσιάζεται εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχήν. Καὶ τώρα ὅπου ἀγρίως πολεμᾷ εἰς τὰ παιδία τῶν μαχῶν ὁ στρατιώτης διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τιμὴν τῆς Πατρίδος του, ἄγρυπνος φρουρὸς τοῦ πόνου του καὶ παρήγορος ἄγγελος παρὰ τὸ πλευρόν του ἀγρυπνεῖ ἡ Λευκὴ περιστερά, ὅπως ὀποκαλεῖται ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους. Ὑπερτέρα ἑαυτῆς, ἀκούραστος, ἀκατάβλητος· ἐκτελεῖ τὸ ὑψηλόν της καθῆκον ἀψηφοῦσα τὸν κίνδυνον, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὴν ἀδυναμίαν της, ἐπιμένει καὶ μὲ θυσίαν τῆς ζωῆς της εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἱεροῦ καὶ φιλανθρώπου ἔργου τὸ ὁποῖον ἀνέλαβεν, τῆς περιθάλψεως τῶν τραυματιῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἡ γυνὴ ἀγωνιζομένη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀνδρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦ καλοῦ συμβαδίζει μὲ αὐτὸν εἰς τὸν δρόμον τῆς διανοητικῆς μορφώσεως καὶ προόδου.

Καὶ ἰδοὺ ἔχομεν τώρα γυναῖκας ἰατρούς, φαρμακοποιούς, ὑπαλλήλους, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Εἰς Παρισίους ὁ κ. Elementer Ὑπουργὸς τοῦ Ἐμπορίου ἐπέτρεψεν ὅπως γίνονται δεκταὶ γυναῖκες εἰς τὴν Κεντρικὴν Σχολὴν τῶν τεχνῶν καὶ τῆς Βιομηχανίας. Νέον στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ ἡ γυνὴ καὶ νὰ ἀναπληρώσῃ τελείως τὸν μαχόμενον εἰς τὰ πεδία τοῦ πολέμου ἄνδρα. Ἡ ἐκπόνησις σχεδίων, ἡ ἐπίβλεψις μηχανικῶν ἔργων εἰς ἐργοστάσια καὶ τὸ παρόμοια, εἶνέ τι τὸ ὁποῖον κάλλιστα δύναται νὰ κάμῃ ἡ γυνή.

Ἤδη ὡς ἀνέγνωσα ἐσχάτως τρεῖς νεάνιδες μετέσχον εἰς ἕνα τοιοῦτον διαγωνισμόν.

Ὁποία ἀληθῶς διαφορὰ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας ἐποχῆς!... Ἡ γυνὴ ἄλλοτε ἐθεωρεῖτο δούλη, ὡς τι κατώτερον πολὺ τοῦ ἀνδρός, ἐν ᾧ τώρα ἰσότιμος αὐτοῦ εἶνε ἡ βοηθός, ἡ σύντροφος καὶ ἡ ἀντικαταστάτριά του. Καὶ πρέπει νὰ κατέχῃ τὴν θέσιν αὐτήν, διότι ἐκείνη δίδει εἰς τὴν κοινωνίαν τοὺς μέλλοντας νὰ τὴν ἀναδείξουν ἄνδρας.

Δικαίως ὅθεν ὁ ἥρως τῆς Ἀμερικῆς Γεώργιος Οὐάσιγκτων, ὁ

ἀπολυτρώσας τὴν πατρίδα του ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν ἄγγλων, εἰς τὴν μητέρα του ἀπέδιδεν ὅλον τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ. «Ναί! αἱ μητέρες, ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ Ναπολέων, εἰς πᾶσαν ἐποχὴν εἶνε ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἀνύψωσαν τὰ ἔθνη εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης των». Καὶ ὁ Τρικούπης δὲ αὐτὸς εἶπεν: «Ἐκ γυναικῶν ἤρτηται ἡ τῆς Ἑλλάδος εὐημερία»,

Γυναῖκας λοιπὸν ἀναπτύσσετε καὶ ἡ ἐπιτυχία θὰ εἶνε πάντοτε σχεδὸν ἐξησφαλισμένη.

Θ)νίκη 10)7)17 ΜΕΡΟΠΗ ΤΣΙΩΜΟΥ

ΣΤΗΝ ΕΛΠΙΝΙΚΗ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πάρε τὸ κουρασμένο σου δοξάρι
λῦρά μ' ἀποσταμένη ἀπ' τὰ χρόνια,
καὶ τόνισέ μου μὲ περίσσια χάρι
τραγοῦδι νὰ σωπάσουν καὶ τἄηδόνια.

Θεμήσου τοὺς παληοὺς καιρούς μας
τὰ μαγεμένα μας τραγούδια,
θυμήσου τὲς χαρές, τοὺς στεναγμούς μας
ποῦ πλέκαμε μὲ γιασεμιᾶς λουλούδια.

Καὶ τόνισε στὸν πειὸ γλυκό σου τόνο
τὴς χάρες ποὖχει ἡ ψυχή της,
καὶ μὲ τραγοῦδι ὅπου σὺ τὸ νοιώθεις μόνο
τραγούδησε τὴ θελκτικὴ μορφή της.

Ἀπ' τοὐρανοῦ τὰ γαλαζένια πλάτεια
εἶνε πλασμένη ἡ μεγάλη της καρδιά,
καὶ μέσ' 'ς τὰ κρυσταλλένια της παλάτεια
κρύβει μικροῦ παιδιοῦ τὰ χάδια καὶ φιλιά.

Στὰ χείλη της παντοτεινὰ ἀνθίζει
τὸ γέλοιο τῆς χαρᾶς τὸ δροσερό,
καὶ ἡ ματιά της ἡ γλυκειὰ σκορπίζει
παρηγοριὰ στὸν πόνο τὸν σκληρό!....

Πάρε τὸ κουρασμένο σου δοξάρι
λῦρά μ' ἀποσταμένη ἀπ' τὰ χρόνια,
καὶ τόνισέ μου μὲ περίσσια χάρι
τραγοῦδι ποῦ νὰ ζήσῃ αἰώνια.

Ἀθῆνσι 1917

ΒΙΡΓΙΝΙΑ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΔΑΝΙΗΛ ΜΑΡΑΒΕΛΛΗΣ

Σεμνὴ καὶ συμπαθὴς ἀλλὰ συνάμα καὶ ἐπιβλητικὴ ἐν ᾗ ἐτάχθη θέσει φυσιογνωμία παρὰ τῇ ἀπομεμακρυσμένῃ ἐν τῇ Ὠκεανίᾳ μεγαλονήσῳ Αὐστραλίᾳ, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Δανιὴλ Μαραβέλλης ἐγεννήθη ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Ἰωνίας Σμύρνῃ. Τὰς σπουδάς του ἐποιήσατο εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολήν, τὸν φάρον αὐτὸν τῶν φώτων τῆς Ἀνατολῆς, κατὰ δὲ τὸ 1901 μετέβη εἰς τὸ Ἁγιώ-

νυμον Ὄρος, τὸ σωσίβιον τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοὺς μέλανας χρόνους, εἰς τὴν Ἱερὰν καὶ σεβασμίαν Μονὴν τῶν Ἰβήρων, ἔνθα καὶ ἐχειροτονήθη διάκονος. Ἐπανακάμψας εἰς τὴν γενέτειραν παρέμεινεν διακονῶν ὡς ἐφημέριος εἰς πλείστας ἐκκλησίας. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1914 ἐχειροτονήθη εἰς ἱερέα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἐφέσου κ. κ. Ἰωακεὶμ Εὐθυβούλη ἐν τῷ προαστείῳ τῆς Σμύρνης Περαίᾳ (Κορδελιὸ) ἕδρα τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου, ἔνθα καὶ ἐφημέρευεν. Ἐπελθόντος ὅμως τοῦ ἀγρίου διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἡ μεγαλυτέρα μῆνις τῶν ἐξαγριωθέντων θηρίων ἐστράφη κατὰ τοῦ κλήρου. Καταδιωχθεὶς κατέφυγεν ὡς πρόσφυξ εἰς Ἀθήνας μαζὺ μὲ πολλοὺς ἄλλους Μικρασιάτας, τοὺς ὁποίους ἐσκόρπισεν ὡς τὰ φύλλα τοῦ φθινοπώρου μακρὰν τῶν ἑστιῶν των ἡ ὡς φοβερὰ λαίλαψ πνεύσασα τότε πνοὴ τοῦ μίσους τοῦ βαρβάρου κατακτητοῦ. Ἐκεῖ ἡ γλυκεῖα καὶ ἀγγελικὴ Πριγκήπισσα, ἡ βασιλόταις Ἑλένη, διαγνώσασα τὰς ἀρετὰς τοῦ καλοῦ καὶ μορφωμένου κληρικοῦ, ἀνέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν της καὶ τῇ συστάσει καὶ βοηθείᾳ αὐτῆς διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος ἐφημέριος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Μελβούρνης, τοῦ διαμερίσματος Βικτωρίας τῆς Αὐστραλίας ἔνθα καὶ παραμένει. Ἡ σεμνότης τοῦ ὕφους, ἡ μόρφωσις καὶ αἱ πολλαὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ αἱ περικοσμοῦσαι αὐτὸν ἐμπνέουσι τὸν σεβασμόν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν εἰς τὸ πνευματικὸν ποίμνιόν του, διὰ τὸ ὁποῖον εἶνε ὁ φιλόστοργος πατὴρ καὶ ὅπερ ἐκ τῶν σοφῶν διδαγμάτων του ὡς ἀπὸ καλλίρροον πηγὴν ἀντλεῖ τὴν πίστην πρὸς τὸν Θεόν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν δύναμιν ὅπως ἐγκαρτερῇ εἰς τοὺς πόνους καὶ τὰς πικρίας τῆς ξενητειᾶς.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΪΝΕ

ΖΗΛΙΑ

Γονατιστὸς στὰ πόδια της μὲ πληγωμένα στήθη
ζητοῦσα νὰ μὲ γιάνῃ,
καὶ μιὰ κορδέλα δένοντας μὲ γέλοιο μ' ἀπεκρίθη:
—Κύτταξε πῶς μοῦ πιάνει.

Μιὰν ἄλλη μέρα ἔτρεξα ξοπίσω σ' ἄλλα κάλλη
νὰ βρῶ τὴν εὐτυχία,
κ' ἐκείνη τότες μ' ἔκραξε, μ' ἄνοιξε τὴν ἀγκάλη
ἀπὸ ζηλοτυπία.

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

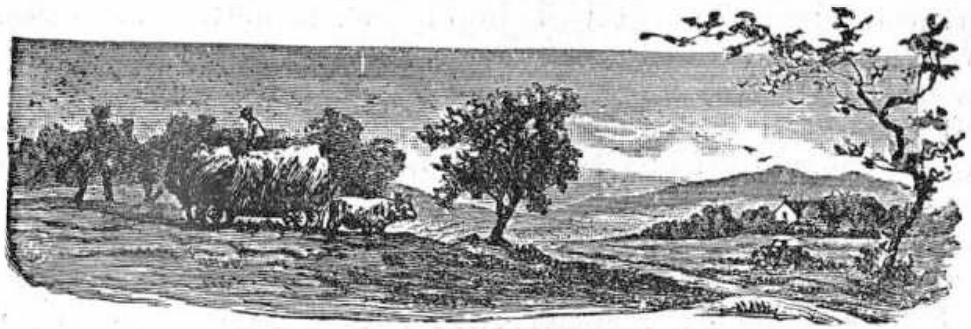

ΠΑΛΗΑ ΓΑΝΙΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΙ ΣΑΚΚΟΙ

Ὁ πόθος τοῦ βοηθεῖν κάμνει τὸν ἄνθρωπο ἐπινοητικόν. Εἰς τὸν σημερινὸν πόλεμον κάθε ἡμέρα σχεδὸν μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ θαυμάσωμε τὴν φιλανθρωπίαν καὶ ἐφευρετικότητα τῶν Γαλλίδων, καταγινομένων πρὸς ἐξεύρεσιν μέσων σκοπούντων εἰς τὸ ν' ἀνακουφίσωσι ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς ἀθλιότητας τὰς προερχομένας ἀπὸ τὸν πόλεμον. Μία ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας ἐφευρέσεις των εἶνε τῆς κ. Ambroise Thomas. Αὕτη ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ μετατρέψῃ εἰς καπνοθήκην ζεῦγος χειροκτίων, τὰ ὁποῖα εἶχε πεταγμένα, ἄχρηστα καὶ νὰ τὴν προσφέρῃ εἰς ἕνα ἐκ τῶν στρατιωτῶν ποῦ ἐνοσήλευε. Ἐκ τῆς μετατροπῆς αὐτῆς παρετήρησεν ὅτι θὰ εἶχεν ἓν μέσον χρηματισμοῦ πρὸς ὄφελος τῶν νοσηλευομένων ὑπ' αὐτῆς στρατιωτῶν. Διατί νὰ μὴ ἐκτεθῇ εἰς τὸ ἔργον της; Κατασκευάζουσα ὡραίους σάκκους ἀπὸ μεταχειρισμένα χειρόκτια καὶ διαθέτουσα τὸ προϊὸν τῆς πωλήσεως ὑπὲρ τῶν φιλοξενουμένων τῆς «Poilus»; Ἡ ἰδέα ἦτο ὡραία καὶ ἡ κ. Ambroise Thomas τὴν ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν. Βάπτουσα τὰ χειρόκτια ποῦ μετεχειρίζετο καὶ κοσμοῦσα τὰς ραφὰς τῶν δακτύλων διὰ γραμμῶν ἐξ ἀραβουργημάτων ἐκ μικρῶν μαργαριτῶν μὲ μοτὶφ Cabochons κατεσκεύαζεν ὡραίους σάκκους. Τοιουτοτρόπως ἀπέκτησε τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα τὰ πλέον ὡραῖα. Κατόπιν βοηθουμένη ὑπὸ τῆς θυγατρός της τῆς κυρίας Muston κατέφυγεν εἰς τὸ ἔξῆς εὐφυὲς μέσον. Ἔκαμε ἐκκλησιν πρὸς ἐξέχοντα πρόσωπα καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτῶν τὰ παλαιά των χειρόκτια μὲ τὴν ὑπογραφήν των ἐπ' αὐτῶν. Διότι ἐσκέφθη πόσον ἀκριβὰ θὰ ἐπλήρωνεν ἕκαστος διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα σάκκον καμωμένον ἀπὸ τὰ χειρόκτια γνωστῶν διασήμων ἀνθρώπων. Ἡ ἔκκλησις ἐγένετο εὐμενῶς δεκτὴ καὶ τοιουτοτρόπως ὁ περίφημος Γάλλος ἀεροπόρος Guynemer, ἡ κόμησσα d' Eu, ἡ πριγκή-

πισσα de Caraman—Chimay, αἱ κυρίαι Sarah, Bernardh Marthe Chemal, Georgette Leblane, Mistinguette καὶ οἱ κύριοι Bergeon, Henri Bataille καὶ ἄλλοι ἀκόμη ἀπέστειλαν τὰ χειρόκτιά των εἰς τὸ «Ἔργον τῆς Ἐλπίδος» ὡς ἐτιτλοφόρησεν αὐτὸ ἡ κυρία Thomas. Καὶ ἔχει ἤδη συνάξει 39,000 δραχμὰς ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν εἰς τοιούτους σάκκους μετατραπέντων ὑπογεγραμμένων χειροκτίων. Τὰ τῆς Sarah Bernardh ἐπωλήθησαν 500 δραχ. εἰς τὴν Ἀμερικήν. Ἡ κυρία Thomas ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης κατέφυγεν καὶ εἰς ἄλλο μέσον. Ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν πρὸς κατασκευὴν παρομοίων σάκκων τὰς μεταξωτὰς περικνημίδας κ' ἐπέτυχε λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Διότι κακεσκευάσθησαν ἀπὸ αὐτὰς σάκκοι μαλακοὶ καὶ ἐλαφροί, εὐχάριστοι εἰς τὴν ἀφὴν καὶ ὡραῖοι τὴν ὄψιν. Δὲν εἶνε μικραὶ αἱ τοιαῦται ἐφευρέσεις ὅταν τὰς θέτουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀγαθοεργίας. Ἰδοὺ πῶς ἐργάζονται αἱ γαλλίδες ἂς μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς αἱ ἑλληνίδες τὸ παράδειγμά των.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Θεσσαλονίκη 14)7)17 ΚΛΕΑ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ

Τὸ ἄλογο αὐτιασμένο χρεμετίζει,
Ὁ σκύλος ὁ πιστός μας ἀλιχτάει,
Τὸ βοϊ τὸ βαρυόμοιρο μουγκρίζει,
Ἡ κουκουβάγια ἡ πονηρὴ οὐλουλάει,
Τὸ ἀρνάκι γιὰ τὴ μάνα του βελάζει,
Κ' ἡ γυναῖκά μου ἐμένα μὲ γκρινιάζει.

ΣΤΗ ΜΥΤΗ ΜΟΥ

Ἤθελα νὰ μπορῶ κάθε σεφτέβρη
νὰ ξεβιδάρω τούτηνε τὴ μύτη μου.
Νὰν τὴν φυλάω σὲ πίτουρα, ἢ σ' ἀλεῦρι,
Σὲ καμμίαν ἀγκονὴ μέσα στὸ σπῆτί μου,
Καὶ κάθε καλοκαῖρι νὰν τὴν βγάνω.
Καὶ στὴ θέση της πάλε νὰν τὴν βάνω

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΝ

Ἐδῶ τὰ ὀστᾶ τοῦ Δικαστή....
Ποῦ ἐπληρωνότουν κι' ὄχ τὰ δυὸ μέρη
Γιατί, εἰς ἀποφυγὴν παντοίου μώμου,
Ἤθελε ἰσότητα ἔναντι τοῦ νόμου.

† Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

«ΟΥ ΠΑΝΤΟΣ ΠΛΕΙΝ ΕΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΝ»

Ἦτον ἄνοιξις. Ἡ φύσις σχολάζουσα ἐμειδία χαριέντως, ἡ ποντιὰς αὔρα ἐνουμένη μὲ τῆς ξηρᾶς ἐκίνει ἠρέμα τὰ φύλλα τῶν δένδρων, αἱ μέλισσαι βομβοῦσαι ἀπλήστως ἐξεμύζων τοὺς χυμοὺς ἐκ τῶν θύμων, ἐρυκῶν καὶ ἄλλων εὐωδῶν θάμνων, αἱ μηλολόνθαι ἐπέτων ἐπὶ τῶν σπαρτῶν καὶ νέφος ἀκανθυλλίδων ἐλεηλάτουν αὐτά. Οἱ ὠκύπτεροι ἱέρακες ὕπερθεν τῶν κορυφῶν τῶν πρασίνων λοφοσειρῶν διέγραφον ὡραίας καμπύλας, ἐνεδρεύοντες πρὸς σύλληψιν ἀθώας λείας, ἐφαμίλλως δὲ καὶ οἱ λάροι ὕπερθεν τῆς θαλάσσης ἀεννάως ἐπέτων πρὸς τὸν ἴδιον σκοπόν. Αἱ πέρδικες κακαβίζουσαι ἐν τῇ φωλεᾷ των, ἐγαργάλιζον τὴν ὄρεξιν τῶν κυνηγῶν. Στρουθία πετόμενα ἐκελάδουν, ἡ δὲ καλλικέλαδος ἀηδὼν ἔθετε τὴν κατακλεῖδα εἰς τὴν θελκτικὴν μουσικὴν συναυλίαν ἀφ' ἑτέρου βελάσματα προβάτων ἀντήχουν μὲ τοὺς ἤχους τῶν κωδωνίσκων των, σφυρίγματα ποιμένων ὁδηγούντων τὰς αἶγας εἰς τὴν μάνδραν πρὸς ἄμελξιν ἐπλήρουν τὸν ἀέρα, αἱ δὲ βοσκοποῦλαι θωπεύουσαι τὰς ράχεις τῶν προβάτων μὲ τὸν θύσανον λεπτοῦ κλώνου λυγαριᾶς, ᾠδήγουν αὐτὰ εἰς βόσκησιν, ἄδουσαι μελωδικῶς ὡς ἄλλαι Ἀμαρυλλίδες, ὡραῖα βουκολικὰ ἄσματα. Πρὶν ἢ ὁ ἥλιος χρυσώσῃ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τῆς ἀπέναντι νησίδος Φημαίνης, ἐξῆλθον εἰς περίπατον πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῶν Φούρνων, ἔνθα οἱ τρεῖς λευκοπτέρυγες ἀνεμόμυλοι, εἶτινες, εὐδοκίᾳ τοῦ Θεοῦ τῶν ἀνέμων Αἰόλου, ταννύουσι τὰς πτέρυγάς των πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἀλεύρου.

Ἐκάθισα ἐπὶ ὡραίου καὶ μαγευτικοῦ τοπείου καὶ ἐθεώρουν τὴν ἱερὰν νῆσον Πάτμον, ἀναπολῶν τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ὁ ἠγαπημένος τοῦ Χριστοῦ μαθητὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, μυσταγωγῶν ἡμᾶς τῶν οὐρανίων ὑψίστων ἀληθειῶν, ἐθεολόγει ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀποκαλύψεως, συγγράψας ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ ἀξιοθαύμαστον Εὐαγγέλιον, οὗτινος τὴν ἀρχὴν ὑπέδειξεν αὐτῷ, ἀποροῦντι πόθεν ἄρξηται, Θεία φωνὴ ἐξελθοῦσα ἀπὸ τῆς σχισμῆς τοῦ πετρώδους θόλου τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἐν ᾧ δὲ εὑρισκόμην ἐν τοιούτῳ ἐνηδόνῳ ρεμβασμῷ, ἤκουσα συζήτησιν

ἀνθρώπων. Ἠγέρθην καὶ ἔτεινα τὴν προσοχήν μου, συγκεντρώσας πᾶσαν τὴν ἀκουστικὴν δύναμιν διὰ νὰ ἀκούσω εἰς τί περιεστρέφετο ἡ συζήτησις, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ γείνω ὁρατὸς ὑπὸ τῶν συζητητῶν. Ἀφ' οὗ δ' ἤκουσα ὅτι σενεζήτουν περὶ παιδαγωγικοῦ ζητήματος, ἐπανεκάθισα ἐπὶ τοῦ τοπείου καὶ παρηκολούθησα ἐν μεγάλῃ προσοχῇ τὴν συζήτησιν, εὐαρέστως ἀναπνέων τὴν ἀναδιδομένην γλυκεῖαν εὐωδίαν τῶν σχοίνων, λύγων, κομάρων, μυρσινῶν, ἐλελισφάκων, θριμπῶν, ὀριγάνων καὶ ἄλλων εὐωδῶν θάμνων, εἵτινες πλαισιοῦσι τὴν ἔξοχον ἐκείνην θέσιν. Ὁ εἷς τῶν συζητητῶν ἔλεγε. Φίλε μου, δοξάζω ἀδαμαντίνως ὅτι ἡ ἠθικὴ παιδαγωγία ἐκριζώνει τὰ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου παντοειδῆ σπέρματα πάσης κακίας, διανοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀρετῆς, ἐξημερώνει τὰ ἤθη, μορφώνει τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου καὶ προετοιμάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τέλειον βίον, ἀφ' ὅπου ἀποκομίζει τὸ γέρας τῆς θεοφιλοῦς πολιτείας, ἣν πᾶς ἄνθρωπος ἐπιζητεῖ καὶ ἐν νένει ὅτι ἡ ἠθικὴ παιδαγωγία ἐξαποστέλλει τὰς φωτογόνους ἀκτῖνάς της ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις φωτιζομένη, ὁδηγεῖ ἀπροσκόπτως αὐτὸν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς προορισμοῦ του. Καθὰ δὲ διεκήρυξεν ὁ δαιμόνιος Πλάτων, δὲν ὑπάρχει θειότερον τῆς παιδείας καὶ μόνον δι' αὐτῆς καθίσταταί τις ἀληθῶς ἄνθρωπος. Μὲ τὰς ἰδέας τοῦ Πλάτωνος συμφωνεῖ καὶ ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων μέγας φιλόσοφος Λεϊβνίτιος, ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων λέγει «δότε μοι τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας εἰς τὰς χεῖράς μου καὶ ἐν χρονικῷ διαστήματι ἑκατὸν ἐτῶν θὰ δυνηθῶ νἀλλοιώσω καὶ νὰ μεταβάλω τὸν χαρακτῆρα ὅλης τῆς Εὐρώπης». Τῇ γνώμῃ τούτου στοιχοῦσι καὶ οἱ διασημότατοι τῆς Εὐρώπης παιδαγωγοί, ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ διάνοια καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρώπου διαπλάσσεται ὑπὸ τῆς παιδείας, μεταξὺ τούτων δὲ πρωτεύει ὁ διάσημος Ρουσσώ, ὅστις τυγχάνων θαυμαστὴς τῆς δυνάμεως τῆς παιδείας ἐπὶ τῆς διαπλάσεως τοῦ χαρακτῆρος τῶν παίδων, συνέγραψε τὸ θαυμάσιον παιδαγωγικὸν ἔργον ἐπ' ὀνόματι, τὸν Αἰμίλιον, ὅπερ ὁ πολὺς Γκαῖτε ὠνόμασεν εὐαγγέλιον τῆς ἀγωγῆς. Ὁ ἄλλος συζητητὴς ἐγερθείς, ἀντεῖπεν. Ἐγώ, ἀγαπητέ, ἔχω τὴν ἐναντίαν γνώμην καὶ ὑποστηρίζω ἐκθύμως ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς παρακοῆς του εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. φέρει ἐν ἑαυτῷ ἐνοικοῦσαν ἐνδελεχῆ ροπὴν εἰς τὸ κακὸν καί, καθὼς λέγει ἡ Ἐκκλησία, ἡ διάνοια αὐτοῦ ἔγκειται ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας του καὶ κατ' ἀκολουθίαν «φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾴδιον». Ἄλλως τε καὶ ὁ οὐράνιος διδάσκαλος, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὴν ἔνσαρκον αὐτοῦ παρουσίαν ἐν τῷ κόσμῳ εἶπεν εἰς τὸν νεανίσκον, τὸν ἀποκαλέσαντα αὐτὸν διδάσκαλον ἀγαθόν. Τί μὲ λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὴ εἷς ὁ Θεός. Ὑπεστήριξε δηλονότι ὅτι ἡ παιδεία δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλῃ τὰς προδιαθέσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ κατευθύνῃ διὰ τῆς σκοπίμου ἐφαρμογῆς πάντων τῶν μέσων αὐτῆς τὴν

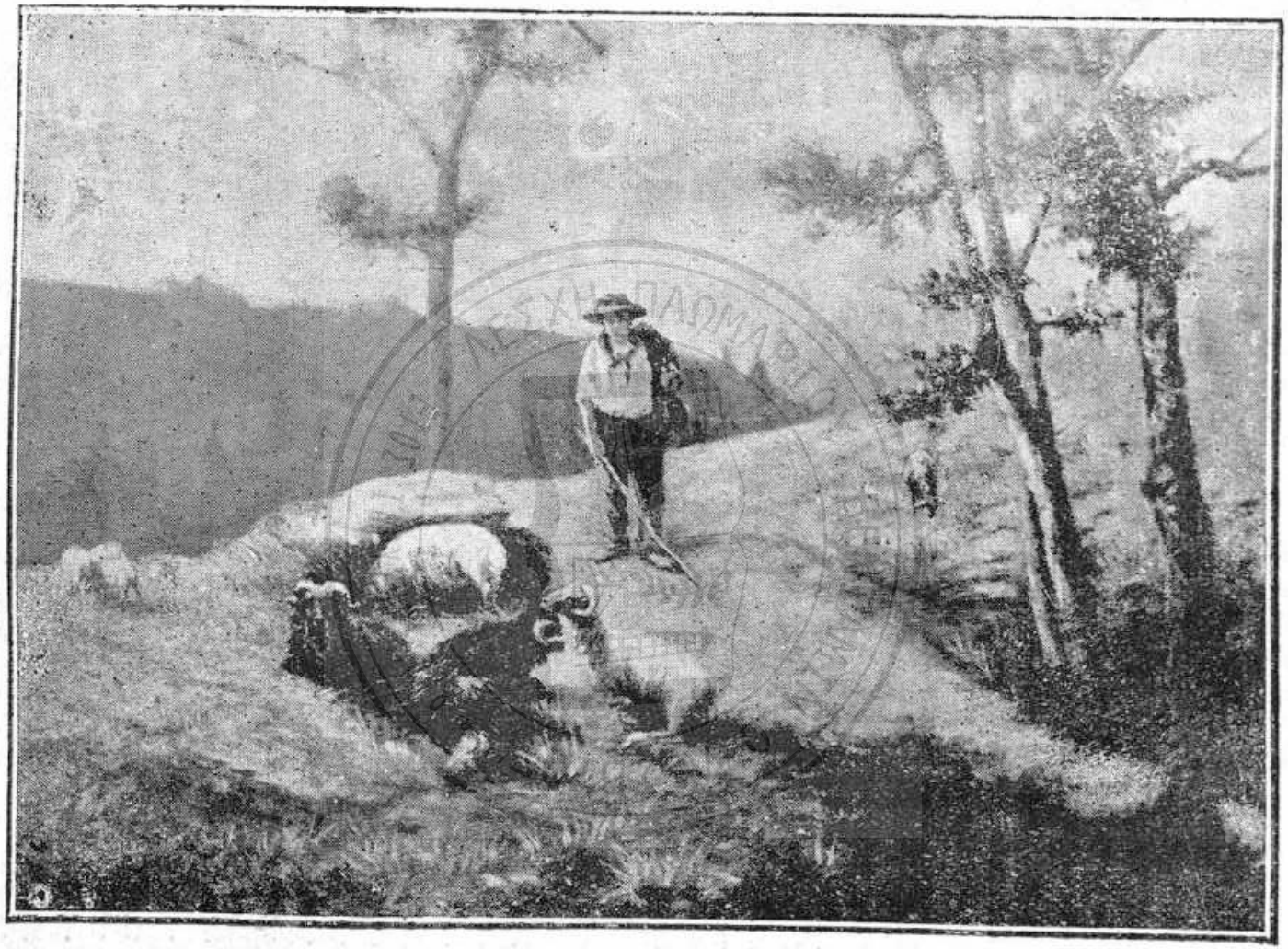

ΣΟΜΜΕΛΙΔΟΥ

Ο ΒΟΣΚΟΣ

βούλησιν τοῦ παιδὸς πρὸς διάπραξιν τοῦ ἀγαθοῦ. Τοῦτο δὲ διατυποῖ καί ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος διὰ τῶν ἑξῆς πρὸς Ρωμαίους «οἴδαμεν ὅτι ὁ Νόμος πνευματικός ἐστίν, ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.... οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω τοῦτο κακὸν πράσσω. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ' ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία». Συνελόντι ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ εἶνε ἢ νὰ γείνῃ ἀγαθὸς ὑπὸ τὴν ἀληθῆ τῆς λέξεως σημασίαν. Περὶ τούτου καὶ ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων διάσημος παιδαγωγὸς P. Conrad ἐν τῷ παιδαγωγικῷ του συγγράμματι γράφει «τὸ κακὸν ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ μορφὰς ἐξασκεῖ τόσην δύναμιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὗτος δὲν δύναται νὰντιστῇ πάντοτε εἰς αὐτό». Ἡ σύγκρουσις αὕτη τῶν γνωμῶν ἐπέτεινε τὴν συζήτησιν καὶ ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῆς ἑκάτερος ἔφερε παντοδαπὰ ἐπιχειρήματα, στηρίζων τὴν βάσιν τοῦ θέματος. Ὁ κηρυχθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀγωγῆς ἐπέμεινεν ἀνενδότως προσθεὶς ὅτι οἱ καλῶς παιδαγωγούμενοι λαοὶ ἔχουσιν ἡμερώτερα τὰ ἤθη, διάγουσι βίον ἐν ἀγάπῃ καὶ καθίστανται Τιτᾶνες ἐν τῇ ἀρετῇ, τῇ αὐταπαρνήσει, ἐκδηλοῦντες αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ γενναῖα· ἀνέφερε δὲ καὶ τὸ πείραμα τοῦ Λυκούργου Νομοθέτου τῆς Σπάρτης, ὅστις ἐπὶ δύο ἀδελφῶν σκυλάκων ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν, ἤτοι διαφοροτρόπως ἀναθρέψας αὐτοὺς τὸν μὲν ἕνα κατέστησεν ὀξὺν καὶ πρὸς κυνήγιον ἐπιτήδειον, τὸν δ' ἄλλον ὀκνηρὸν καὶ λαίμαργον, ἐπικουρικῶς ἐπικαλεσθεὶς καὶ τὴν γνώμην τοῦ Σενέκα, πρεσβεύοντος ὅτι «ἡ ἀρετὴ διδάσκεται, ἡ ἀγαθότης εἶνε ἔργον τῆς τέχνης καὶ ἀπατᾶταί τις ἐὰν νομίζῃ ὅτι ἐκ φύσεως γεννώμεθα κακοί». Ὁ τἀναντία φρονῶν συζητητὴς ἐξηκολούθησεν, ἐκτυλίσσων διαφόρους γνώμας καὶ μετὰ φορτικότητος ἐμμένων ὅτι ἡ ἔμφυτος κακία δὲν ἐπιρεάζεται ὑπὸ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας, δὲν ἀκούει ἔλεγχον συνειδήσεως, δὲν καταπνίγεται ὑπὸ τῆς διαπαιδαγωγήσεως, ἀλλὰ χαλινοῦται μόνον καὶ ἐν εὐθέτῳ καιρῷ ἐξεγείρεται, ἀποπτύουσα τὸν χαλινὸν τῆς ἀγωγῆς. Ἐνγένει ὅτι ἡ παιδεία καὶ πᾶσα ἀγωγὴ ἀδυνατοῦσι νὰ ἐξαφανίσωσι τελείως τὰ ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ παιδὸς στοιχεῖα, ἅτινα κωλύουσι καὶ διαστρέφουσι τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς, μειοῦντα τὴν δύναμιν αὐτῆς, ὥστε δὲν δύναται νὰ μορφώσῃ τὸν παῖδα πρεπόντως, προσεγγίζουσα αὐτὸν εἰς τὸ ἰδεῶδες πρότυπον. Ἐστήριζε δὲ τὴν γνώμην του ταύτην ὄχι μόνον ἐπὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναμφισβητήτου γεγονότος ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ μετὰ κύρους ἐξαγγελλομένη, δὲν ἐπέδρασε παντάπασιν ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἀποστόλου Ἰούδα, τοῦ δολίου ἐκείνου καὶ φιλαργύρου μαθητοῦ. Οὗτος καθ' ἑκάστην, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἤκουε τὴν ὑγιᾶ, καρποφόρον καὶ ἐποικοδομητικὴν διδασκαλίαν τοῦ οὐρανίου διδασκάλου, ἔβλεπε τὰ πολλὰ θαύματα καὶ μάλιστα εἶχε καὶ τὸ γλωσσοκόμον καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζε, ἦτο δηλονότι ταμίας τῶν χρημάτων, δι' ὧν συνετηρεῖτο καὶ λιτῶς ἔζη ἡ περὶ τὸν Ἰησοῦν ἀδελφότης,

ἐν τούτοις δὲν συνετέλεσε διόλου ἡ Θεία καὶ ἱερὰ διδασκαλία τοῦ διδασκάλου καὶ ὑψίστου ἠθικολόγου εἰς τὸ νὰ μὴν ἐκδηλωθῇ ἡ φιλοχρηματία καὶ δολιότης Ἰούδα τοῦ δυσεβοῦς, ὅστις ὅτε εἶδε τὴν Μαρίαν ἀλοίφουσαν τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ διὰ μύρου Νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἐξηγέρθη καὶ ὑποκριθεὶς ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν εἶπεν ὅτι ἔπρεπε τὸ τοσοῦτον καὶ τηλικοῦτον μῦρον νὰ πωληθῇ καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ νὰ δοθῇ τοῖς πτωχοῖς. Ἐνῷ δὲ ὑπὸ τοῦ καρδιογνώστου διδασκάλου ἠλέγχθη διὰ τὴν ὑποκρισίαν, δὲν συνεκινήθη τὸ παράπαν, ἀλλὰ συσκοτισθεὶς πλεῖον ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας, ἀφῆκε τὸ προσωπεῖον τῆς ὑποκρισίας καὶ τῆς ψευδοῦς φιλευσπλαχνίας ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ ἀκράτητος προέβη εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ διδασκάλου του, ἐπιβούλως φιλήσας αὐτόν, καθ' ἣν ὥραν ἐξετέλεσεν αὐτήν. Ὅτε ἡ συζήτησις ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον καὶ κατέστη θορυβώδης, διότι ἑκάτερος πεισματωδῶς ὑπεστήριζε τὴν γνώμην του, ἐπιλέγων «οὐ μὲ πείσῃς κἂν μὲ πείσῃς», ἠγέρθην ἐκ τοῦ τοπείου καὶ προκύψας, εἶδον τοὺς συζητητὰς ἐν ἐξάψει τελοῦντας καὶ ἑτοίμους νὰ διαπληκτισθῶσι, ὁ εἷς τῶν ὁποίων ἰδών με εἶπε πρὸς τὸν ἄλλον. Ἰδοὺ ὁ ἰατρὸς τῆς κοινότητος ἡμῶν καὶ σύναμα διὰ νεύματος μὲ προσεκάλεσε νὰ κατέλθω εἰς τὸ μέρος ἔνθα εὑρίσκοντο. Διὰ νὰ συντελέσω εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἀτελευτήτου καὶ ἀκάρπου ζωηρᾶς συζητήσεως, ἐδέχθην εὐχαρίστως τὴν πρόσκλησιν καὶ κατέβην ἐκεῖ καθίσας, ἤκουσα πάλιν μετὰ προσοχῆς καὶ ὑπομονῆς τὰ ἐπιχειρήματα ἑκατέρου καὶ τὴν γνώμην, καὶ παρετήρουν σύναμα τὴν ἀγωνίαν ἀμφοτέρων, οἵτινες ἀνέμενον τὴν ἐτυμογορίαν μου. Ὁμολογῶ εἰλικρινῶς ὅτι ψυχρὸς ἱδρὼς περιέχυσε τὸ σῶμά μου ἐπὶ τῇ διαιτησίᾳ ταύτῃ καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ τελῶν, ἐσκέφθην νὰ προβάλω ἀναρμοδιότητα, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἔπραξα, εἰπὼν εἰς τοὺς συζητητάς, κεχηνότας, ὅτι οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον, συνέστησα δὲ εἰς αὐτοὺς ὑπομονήν, ἕως ὅτου νὰπαντήσωσιν οἱ παιδαγωγικοὶ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, ἐν γούνασι τῶν ὁποίων κεῖται ἡ λύσις αὐτοῦ. Κατώρθωσα οὕτω νὰ πείσω αὐτοὺς πρὸς κατάπαυσιν τῆς θορυβώδους συζητήσεως καὶ ἐπέστρεψα μετ' αὐτῶν εἰς τὴν κωμόπολιν, ὅτε ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ· καθ' ὁδὸν ὁμιλῶν εἰς αὐτοὺς περὶ ἄλλων ζητημάτων καὶ δὴ περὶ καθηκόντων πρὸς τὴν Πατρίδα, τονίσας ὅτι πᾶς πολίτης Ἕλλην ὀφείλει νὰγαπᾷ αὐτὴν καὶ νὰ σπεύδῃ πρὸς βοήθειαν αὐτῆς κινδυνευούσης καὶ ἀτιμαζομένης, καθότι ἡ ἀτιμία καὶ ἡ ὕβρις αὐτῆς ἀντανακλᾷ εἰς πάντα πολίτην. Καταγοητευθέντες ἐκ τῆς ὁμιλίας μου ταύτης, μοὶ προσήνεγκον ὀρεκτικὸν ἐν τῷ πρώτῳ καφενείῳ τῆς κωμοπόλεως καὶ εἶτα ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.

Ἐν Φούρνοις Κορσιῶν τῇ 15 Ἀπριλίου 1917

ΑΛ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

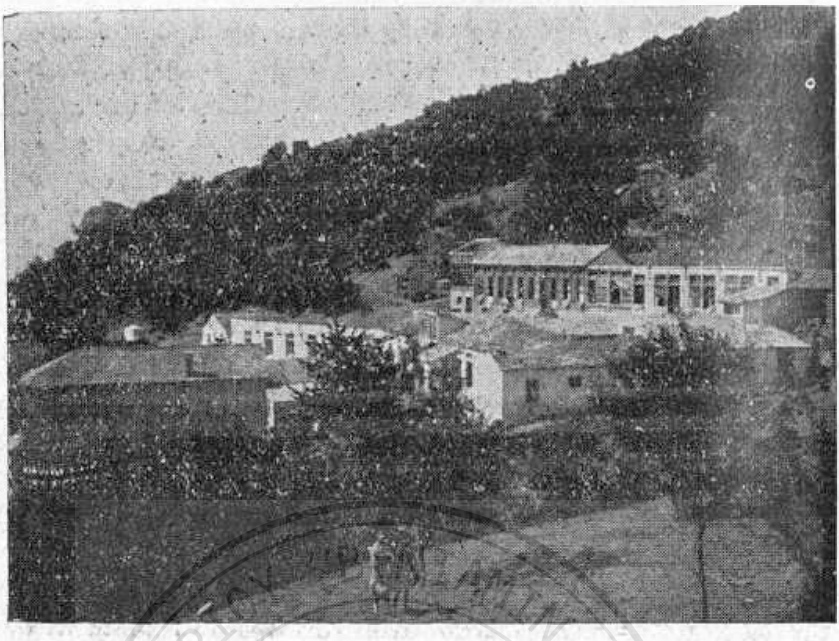

ΤΟ ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ ΠΗΛΙΟΥ

«Η ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ»

Γνωστὸν ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον πλέον. Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἱδρυθέν. Λειτουργοῦν κανονικῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἀπὸ τῆς 2ας Μαΐου 1909. Τοποθετημένον εἰς τελείως ὑπήνεμον καὶ ἡλιόλουστον θέσιν τοῦ μαγευτικοῦ Πηλίου. εἰς ὕψος 1200 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ παρὰ τὴν πηγὴν ἀφθονωτάτου κρυσταλλίνου ὕδατος, ἀληθῆ Κασταλίαν πηγὴν. Ἡ ἀπὸ τοῦ Σανατορίου θέα φαντασμογορική. Ὑπ' αὐτό, τὰ νωχελῶς κείμενα δροσόλουστα τοῦ Πηλίου χωρία. Ὑπ' αὐτά, ἡ γαλανὴ τοῦ Παγασητικοῦ νύμφη. Σκέπη του, ὁ πάντοτε γελαστός, ὁ γλυκύς, ὁ ἥμερος τῆς Ἑλλάδος μιας οὐρανός. Προικισμένον, ἐν μιᾷ λέξει, μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς φύσεως. μοναδικὸν διὰ τὸν σκοπὸν δι' ὃν προώρισται· ἀληθὴς πηγὴ τῆς ζωῆς, ἡ «Ζωοδόχος Πηγή», ὡς τιτλοφορεῖται τὸ Σανατόριον τοῦτο. Διαθέτει, ἤδη 50 κλίνας, αἵτινες πάντοτε εὑρίσκονται κατειλημμέναι, οἱ ἀσθενεῖς ἀναμένουσιν ἐναγωνίως τὴν κένωσιν κλίνης ὡς ἄλλοτε οἱ τοῦ Εὐαγγελίου ὅπως εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Ἔχει Στοὰν ἀεροθεραπείας καὶ Στοὰν ἡλιοθεραπείας, Ἐργοστάσιον τέλειον, ἐν ᾧ ἐκτελοῦνται αἱ μικροσκοπι-

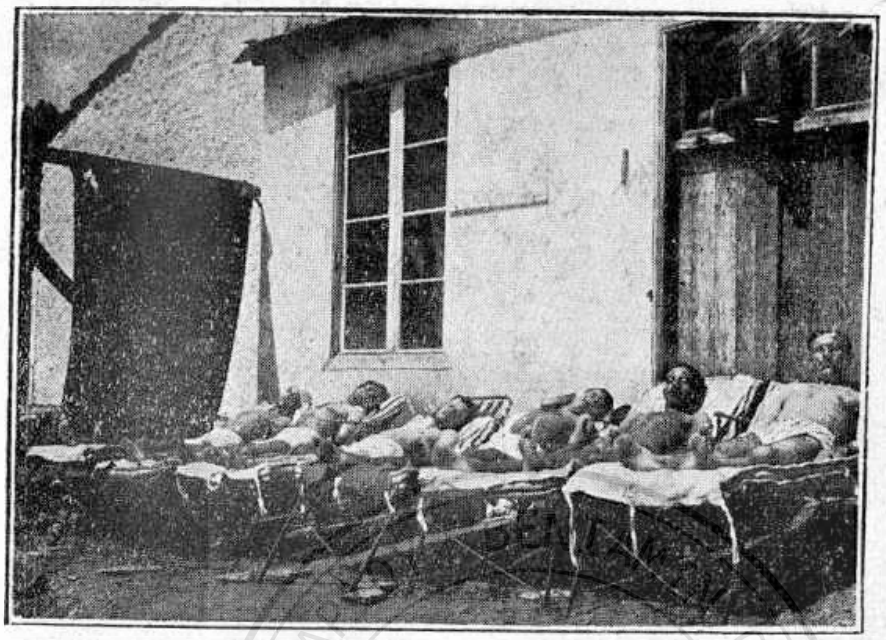

Ἡλιοθεραπεία

κσὶ καὶ χημικαὶ ἐξετάσεις πτυέλων, οὔρων, ἐξιδρωμάτων κλπ. Μηχάνημα, διὰ τοῦ ὁποίου καταμετρεῖται, ἑκάστοτε ἡ περιεκτικότης τῶν πνευμόνων εἰς ἀέρα, κλπ. Ἔχει δύο Ἰατροὺς καὶ προσωπικὸν πλῆρες. Ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, τελείως ὠργανομένον. Ἀπὸ διετίας, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ ὁ ἱδρυτής του κ. Καραμάνης ἐπεσκέφθη καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμεινεν ἐν τοῖς Σανατορίοις τῆς Εὐρώπης, κατ' οὐδὲν αὐτῶν ὑστερεῖ. Πλὴν τῆς ἐπιστημονικῶς ἐφαρμοζομένης ὑγιεινοδιαιτικῆς, συνισταμένης, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἀεροθεραπείαν, τὴν ἠρεμοθεραπείαν καὶ τὴν ἄφθονον διατροφήν, ἐφαρμόζονται ἅπασαι αἱ ἐν χρήσει, τό γε νῦν, ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστημονικαὶ μέθοδοι, φυματιωθεραπεία, ὀροθεραπεία, τεχνητὸς πνευμοθώραξ, ἀντισηπτικὴ δι' εἰσπνοῶν θεραπεία, ἡλιοθεραπεία. Τὰ ἡλιόλουτρα πρὸς θεραπείαν τῆς πνευμονικῆς φυματιώσεως πρῶτος ὁ κ. Καραμάνης εἰσήγαγεν ἐν Ἑλλάδι, ἐφαρμόζων αὐτὰ συστηματικῶς ἀπὸ ἑξαετίας μετὰ θαυμασίων, καταπληκτικῶν ἐνίοτε, ἀποτελεσμάτων. Καὶ οὐ μόνον εἶνε ὁ πρῶτος εἰσαγαγών, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνος, σχεδόν, ἐφαρμόζων τὴν ἡλιοθεραπείαν σήμερον, συστηματικῶς καὶ εἰς μεγάλην κλίμακα, πρὸς θεραπείαν τῆς πνευμονικῆς φυματιώσεως. Μεγίστη χρῆσις ἡλιοθεραπείας γίνεται ἐν τοῖς Σανατορίοις τῆς Εὐρώπης πρὸς θαραπείαν τῆς χειρουργικῆς φυματιώσεως· λίαν δὲ περιωρισμένη, σχεδὸν ἀναξία λόγου, πρὸς θεραπείαν τῆς πνευμονικῆς φυματιώσεως, καὶ τοῦτο, ἐκ φόβου αἱμοπτυσιῶν καὶ πλευροπνευμονικῶν φλεγμονῶν. Καὶ δὲν ἔχουσιν ἄδικον οἱ ἐν Εὐρώπῃ, καθ' ὅτι, καθ' ἣν ἐποχὴν δυνατὸν νὰ γίνηται αὕτη, ὁ οὐρανὸς

Τὸ Πάσχα τοῦ 1917 ἐν τῷ Σανατορίῳ

ἐκεῖ εὑρίσκεται, σχεδὸν πάντοτε, κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, συχνάκις βροχοφόρων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ἐκείνην, ἀκριβῶς, παρ' ἡμῖν ὁ Φοῖβος ὀργιάζει.

Τοιοῦτον, ἐν ὀλίγοις, τὸ μοναδικόν μας Σανατόριον, τὸ ὁποῖον νοσηλεῦσαν μέχρι τοῦδε 350 ἀσθενεῖς, ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ἑλλάδος καὶ τοῦ ὑποδούλου, ἔτι, Ἑλληνισμοῦ, εἰς πολλοὺς μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπέδωκε τελείως τὴν ὑγείαν, πλείστων ὅσων ἐβελτίωσε τοσοῦτον ταύτην, ὥστε, ἐξακολουθοῦντες οὗτοι τὰ ὅσα ἐδιδάχθησαν, νὰ δύνανται νἀποθεραπευθῶσι τελείως εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, ἁπάντων δὲ τὰς οἰκογενείας ἔσωσε ἀπὸ βεβαίας μολύνσεως.

Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις διὰ τὸν ἱδρυτὴν καὶ διευθυντὴν τοῦ Σανατορίου τούτου κ. Καραμάνην, διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὸ τόσον μέγα καὶ φιλάνθρωπον ἔργον του, διὰ τὰς θυσίας, διὰ τοὺς κόπους του; Ὁ ἔπαινος εἶνε μικρὸς καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν ἀσθενῶν του καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ὅταν πολλάκις ταῖς ἀποδίδει τοὺς ἀσθενεῖς των καὶ καταδεδικασμένους εἰς θάνατον ὑγιαίνοντας, ἐλαχίστη ἀμοιβή. Διότι ὁ κ. Καραμάνης δὲν εἶνε ὁ ἰατρὸς ὁ θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς του διὰ τῶν φαρμάκων μόνον. Εἶνε ὁ φίλος, ὁ σύντροφος, ὁ παρήγορος, ὁ διὰ τῆς ἀγαθότητος καὶ τῶν στοργικῶν περιποιήσεών του κατακτῶν τὰς καρδίας τῶν ἀτυχῶν πλασμάτων, ὅσα νόσος ὀλεθρία φέρει μακρὰν τῶν οἰκείων των εἰς τὸ φιλόξενον καὶ φιλάνθρωπον αὐτὸ ἄσυλον. Ἐνδεικτικὸν δὲ τῆς ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης τῶν ἀσθενῶν τοῦ Σανατορίου Πηλίου πρὸς τὸν θεραπεύοντα αὐτοὺς ἰα-

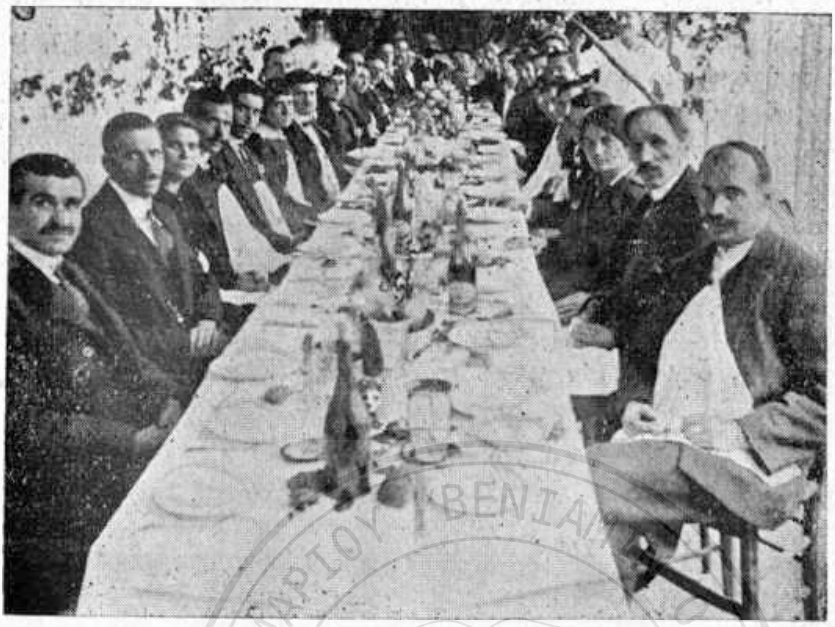

Τὸ γεῦμα τῆς 1 Μαΐου 1917 ἐν τῷ Σανατορίῳ

τρὸν εἶνε ἡ ὡραία ἑορτὴ ἣν διωργάνωσαν τὴν πρώτην Μαΐου 1917 καὶ καθ' ἣν προσέφερον πρὸς τὸν κ. Καραμάνην ὡς δεῖγμα τῆς ἀοιδίου εὐγνωμοσύνης των τὴν εἰκόνα του εἰς φυσικὸν μέγεθος. Ἡ προσλαλιὰ τοῦ ἐκ τῶν νοσηλευομένων κ. Π. Μαλτέζου κατὰ τὴν προσφορὰν τῆς εἰκόνος καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Καραμάνη, τὰς ὁποίας δημοσιεύομεν κατωτέρω εἶνε τρανὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν ἀσθενῶν καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ ἰατροῦ εἰς τὸ μέγα καὶ φιλάνθρωπον ἔργον του.

Κύριε Καραμάνη,

Θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου εὐτυχῆ ἑρμηνεύων τὰ αἰσθήματα ἁπάντων τῶν ἐν τῷ Σανατορίῳ νοσηλευομένων, ἅτινα τρέφομεν πρὸς τὴν εὐγενῆ Ὑμῶν φυσιογνωμίαν, τὴν ἐμπνέουσαν τὴν πεποίθησιν καὶ σκορπίζουσαν τὸ βάλσαμον.

Σεῖς εἶσθε ὁ πρωτεργάτης καὶ θεμελιωτὴς τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖτε μετὰ τῆς μεγαλυτέρας ζέσεως.

Σεῖς εἶσθε ἐν Ἑλλάδι ὁ πρῶτος ἀμείλικτος καὶ ἀπηνὴς διώκτης τῆς ὀλεθρίας ταύτης νόσου, ἥτις μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα.

Εἰς Ὑμᾶς, καὶ μόνον, ἁρμόζει ἐπαξίως χρυσοῦς στέφανος διὰ τὸ φιλάνθρωπον ἅμα καὶ εὐγενὲς ἔργον Σας.

Ἀλλ' ἡμεῖς, ἀναρμόδιοι τυγχάνοντες διὰ τὴν προσήκουσαν εἰς Ὑμᾶς ἐκ μέρους τῆς Κοινωνίας ἀνταμοιβήν, Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὸ ταπεινὸν τοῦτο δῶρόν μας, εἰς ἔνδειξιν τοῦ βαθυτάτου σέβους καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς ὅλως τιμῆς, ἣν τρέφομεν πρὸς Ὑμᾶς.

Π. ΜΑΛΤΕΖΟΣ

Προσφιλεῖς μου Ἀσθενεῖς,

Ἀδυνατῶ τελείως διὰ λόγων νὰ ἐκφράσω τί ἡ ψυχή μου τὴν στιγμὴν ταύτην αἰσθάνεται. Τοῦτο μόνον σᾶς λέγω, Προσφιλεῖς μου Ἀσθενεῖς, ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη θέλει χαραχθῇ ἀνεξιτήλως ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη θ' ἀποτελέσῃ ὅασιν τοῦ πολυκυμάντου βίου μου.

Βαθύτατα συγκεκινημένος δέχομαι τὸ ὡραῖόν σας δῶρον, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ τὴν ἐκτίμησίν σας πρὸς τὸ Ἵδρυμα τοῦτο καὶ τὸν ἐργάτην τοῦ Ὑδρύματος τούτου.

Τὸ δῶρόν σας τοῦτο, Προσφιλεῖς μου Ἀσθενεῖς, ὄχι μόνον πολὺ μὲ κολακεύει, ὄχι μόνον πολὺ μὲ τιμᾷ, ἀλλὰ καὶ πολλὴν μοὶ δί-

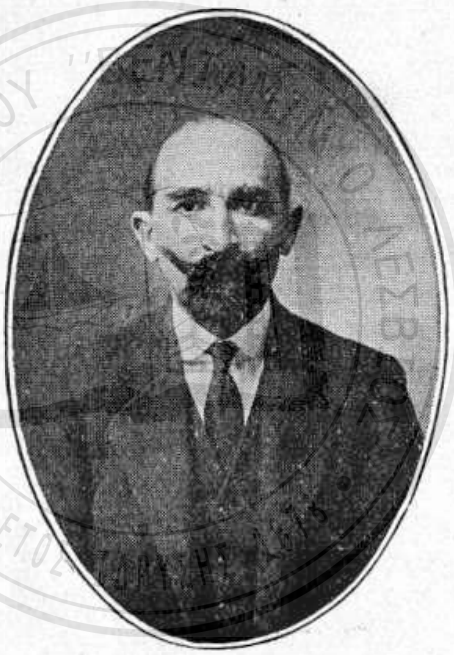

Ὁ Ἱδρυτὴς τοῦ Σανατορίου ἰατρὸς Γ. Καραμάνης

δει δύναμιν καὶ πολὺ μοὶ δίδει θάρρος, ὅπως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι μὲ τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν αὐτὴν αὐταπάρνησιν ἐξακολουθήσω ἐκπληρῶν τὸ καθῆκόν μου.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ. . . Ἰδοὺ ὁ σκοπὸς τοῦ βίου μου.

Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ . . . Ἰδοὺ ἡ μόνη μου εὐτυχία!

Ἀπαρνηθεὶς καὶ Κοινωνίαν καὶ θαλπωρὴν οἰκογενειακὴν καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην εὐτυχίαν, ἀπὸ ὀκταετίας ὅλης ἀγωνίζομαι μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου πρὸς εὐόδωσιν ἔργου, τὸ ὁποῖον προορισμὸν ἔχει νὰ φυγαδεύῃ τὸ ἄλγος καὶ τὴν ὀδύνην καὶ νὰ σκορπίζῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ζωήν!

Βεβαίως, τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε μέγα, κολοσσιαῖον, δυσανάλογον

δὲ καὶ ἀσυγκρίτως ὑπέρτερον τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων. Εὐτυχεῖς λαγιζόμεθα ὅτι τοῦ ἔργου τούτου τοῦ μεγάλου καὶ κολοσσιαίου ἡμεῖς ἐθέσαμεν τὰς βάσεις· τὴν στέγην αὐτοῦ ἀπόκειται, ἐν τῷ μέλλοντι, εἰς ἄλλους νεωτέρους καὶ κατὰ πολὺ ἡμῶν ἱκανωτέρους νὰ ἐπιθέσωσι.

Σᾶς ἐκφράζω, καὶ πάλιν, τὰς εὐχαριστίας μου τὰς θερμάς, καὶ σᾶς διαβεβαιῶ, ἐν τέλει, ὅτι: ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τοὺς Ἀσθενεῖς μου ζῶ· ὅτι: ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τοὺς Ἀσθενεῖς μου δαπανῶ ἀφειδῶς, καὶ θὰ ἐξαντλήσω μέχρι τελευταίας σταγόνος ὅλας μου τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος τὰς δυνάμεις.

Τῇ 1 Μαΐου 1917.

Γ. Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ
Ἰατρός

Τοιοῦτον ἐν ὀλίγοις τὸ Σανατόριον Πηλίου, ἀληθὴς κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ, ἔργον ἀνώτερον παντὸς ἐπαίνου, δια τὸ ὁποῖον ὁ ἱδρυτής του κ. Καραμάνης δικαιοῦται ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ὑποστηρίξεως τοῦ κοινοῦ ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

ΣΚΟΥΛΗΚΙ

Εἰς ἕνα δένδρον ποὖχω φυτευμένο
ἐδῶ καὶ δεκαπέντε ἴσως χρόνια,
πρὶν στὰ μαλλιά μου πέσουνε τὰ χιόνια,
ἕνα σκουλῆκι εἶνε φωλιασμένο.

Μπορῶ νὰ τὸ σκοτώσω, τὸ σκασμένο,
ποῦ ἔδειξε μιὰ τέτοια περιφρόνια,
νὰ σκάψῃ μεσ' στὸ δένδρο μου μιὰ φόνια
γιὰ νὰ τὸ βλέπω τώρα μαραμένο.

Ἀλλὰ γιατὶ νὰ πρίξω τὸ σκουλῆκι
χωρὶς τὸ δένδρο πίσω ν' ἀναστήσω;
Ἂς μένῃ ὅπως τόσοι ἄλλοι λύκοι,
νὰ βλέπω καθαρὰ ἐφ' ὅσον ζήσω,
πῶς ὅ,τι μετ' ἀγάπης ἕνας τρέφει,
αἴφνης μικρὸ σκουλῆκι καταστρέφει.

Π. Ι. Μ.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΤΥΠΟΥΣ

ΤΟ ΣΧΟΙΝΙ ΤΟΥ ΜΟΥΖΕΒΙΡΗ

Νὲ κειτὶ ἐΐλετὶ ραχάτ, νὲ χαλκὰ βερτὶ χουζούρ, τζιχὰν πουλτοῦ σελαμέτ, ταγιασὶν ἔχλι κουπούρ».

«Οὔτε αὐτὸς ἡσύχαζεν, οὔτε στοὺς ἄλλους ἄφηνεν ἡσυχίαν, ὁ κόσμος γλύτωσεν ἀπ' αὐτόν, ἂς τραβοῦν οἱ πεθαμένοι».

Διὰ τοῦ ἐπιτυμβίου τούτου ἀπαθανάτισεν ὁ τοῦρκος ποιητὴς ἕνα τύπον ἀνθρώπινον, τὸν ὁποῖον ἐκάλουν οἱ πολλοί, μουζεβίρην.

Δὲν εἶναι δημιούργημα ποιητικῆς φαντασίας τὸ ἐπιτύμβιον. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ μουζεβίρη σοβαρὰ καὶ ἔπιβάλλουσα ἐπεφάνη εἰς τὰς κοινότητας τῆς Τουρκίας καὶ ἐξέπληξε τὸν μικρόκοσμον αὐτῆς. Καὶ ἀπετέλει πικρὰν εἰρωνείαν ἡ ὕπαρξίς του καθ' ἣν ἐποχὴν διεξήγετο μετὰ τρόμου ὁ μέγας περὶ ἐπικρατήσεως τῆς φυλῆς ἡμῶν ἀγὼν ἐν Τουρκίᾳ.

Ἀλλὰ δὲν ἐποίκιλεν ἐν τῇ ἐμφανίσει του τὴν ἐξελισσομένην τραγῳδίαν ἐν τῇ διεθνεῖ πάλῃ; Ὑπῆρξαν δὲ στιγμαὶ καθ' ἃς αἱ κοινοτικαὶ τάξεις ἐν Τουρκίᾳ ἐθεώρουν τιμὴν των νὰ γνωρίσουν τὸν ραδιοῦργον, τὸν κατάσκοπον, τὸν σοφιστήν, τὸν ἀγχίστροφον τοῦτον ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλουν μουζεβίρην. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ μεσάζοντος μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων ὑπεκρύπτετο ὁ εἰδεχθέστερος καὶ ἐπαίσχυντος χριστιανός. Καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐρίζοντες οἱ τζορπατζίδες ἐπεκαλοῦντο τὰ φῶτά του πρὸς πρόληψιν ἀπευκταίων, ἐπήνθη ἐπὶ τῶν χειλέων του τὸ ἐκφραστικὸν μειδίαμα τῶν ρωμαίων αἰωνοσκόπων. Διότι εὗρισκεν τὰ τρωτά μέρη, δι' ὧν θὰ συνελάμβανε διὰ τῶν γαμψῶν ὀνύχων τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς τὰ θύματα πρὸς πλουτισμὸν τῶν τούρκων θαυμαστῶν του τυφλὸς ὁ λαός! Ἠλεκτριζόμενος ὑπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ μουζεβίρη, τὴν ὁποίαν ἤντλει οὗτος παρὰ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς ἐξηπατᾶτο, ἐπιλήσμων τῶν ἀθεμίτων μέσων, τὰ ὁποῖα διέθετε πρὸς ἐπικράτησιν καὶ διαφημισμόν του. Ὁ ἰδιόρρυθμος οὗτος τύπος τοῦ μουζεβίρη καίτοι ἤρχισεν ἐσχάτως νὰ ὠχριᾷ διέλαμψεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς κοι-

νότητας, διαγράψας μεγάλην καὶ ἀπαισίαν τὴν τροχιάν του ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἐν Μ. Α. Ἑλληνισμοῦ. Ἐκθέτοντες χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἡμερολογίου τὰς τελευταίας ἀναλαμπὰς τοῦ πνεύματος ἑνὸς μουζεβίρη ἀποκαλύπτομεν αὐτὸν διὰ μιᾶς μόνον πτυχῆς τοῦ βίου του.

Ἔζη πρὸ δύο δεκάδων ἐτῶν ὁ διαβόητος ἐν Περ. μουζεβίρης Τ. Μ. ἐφέντης. Καὶ ἐξεπορεύοντο οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας κομίζοντες χρυσόν, βούτυρον καὶ ὀπώρας διὰ νὰ ἐξευμενίσουν καταδιωκόμενοι δικαίως ἢ ἀδίκως τὴν τουρκικὴν δικαιοσύνην ἐπικαλούμενοι τὰ φῶτα καὶ τὴν εὔνοιαν τοῦ Τ. Μ. ἐφέντη, τὴν ὁποίαν περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο αἱ τουρκικαὶ ἀρχαί. Καὶ διένειμε τὸν χρυσὸν εἰς τὰ μέλη τῆς ἑταιρίας τῶν ἐκμεταλλευτῶν τούρκων ὁ μουζεβίρης, τὸν ὁποῖον χρυσὸν ἥρπαζε παρὰ δικαίων καὶ ἁμαρτολῶν. Καὶ ἀπεκάλυπτε τὸ διορατικὸν αὐτοῦ πνεῦμα πόρους χάριν τῆς ἀτίμου ταύτης ἑταιρίας. Πειθήνιοι δὲ οἱ ὑπάλληλοι εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Τ. Μ. ἐφέντη παρέπεμπον τὰ θύματα τῆς εὐπιστίας καὶ δειλίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅπου ἐκανονίζετο τὸ τίμημα τῆς ἀπαλλαγῆς. Οὕτως διεφημίσθη τὸ νέον τοῦτο σύστημα τῆς δωροδοκίας μέχρι Κων)πόλεως καὶ ὑπερθεμάτισεν ὁ καδῆς Ταχσὶν ἐφέντης εἰς μίαν πλειοδοσίαν τῶν καδιλικίων πέντε νομῶν τῆς Μ. Α. πρὸς ἀπόκτησιν τῆς δικαστικῆς ἕδρας τῆς Περ. Τηλεγραφικῶς ἀνηγγέλθη εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ Σουλτάνου τῆς ἐπαρχίας Περ. μίαν Παρασκευὴν τοῦ 1896 ὅτι ὁ νέος Καδῆς Ταχσὶν ἐφέντης ἔρχεται διὰ Δικελῆ εἰς τὴν Περ. Ἀπὸ δὲ πρωΐας σμῆνος κολάκων καὶ παρασίτων κατῆλθεν εἰς Δικελῆ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ μέλλοντος ν' ἀπονείμῃ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν ἐπαρχίαν Περ. Κατηφὴς ὅμως διεπυνθάνετο περὶ τῆς πολυτίμου ὑγείας τοῦ Τ. Μ. ἐφέντη καὶ ὁ καδῆς Ταχσίν, ὅστις ἐν Σμύρνῃ ἔμαθεν ὅτι αὕτη ἐκλονίσθη. Δι' ὃ ἐσπευσμένως ἔτρεξεν εἰς τὸν ἐν Περ. οἶκον τοῦ Μουζεβίρη διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἀσφαλῶς περὶ τῆς ὑγείας ἐκείνου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὑπερεθεμάτισεν ἐν Κων)πόλει. Ἀμὰν Τ. Μ. ἐφέντη, ταβράν, (ἐνδυναμοῦ), ἰσαλὰχ (Θεοῦ θέλοντος) πουτακετζὲρ (καὶ αὐτὸ περνᾶ), εἶπεν ὁ καδῆς, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν μουζεβίρην. Ζαταλιὲκζ (τὸ ὑψηλόν σας πρόσωπον) χαλιμὶ πιλμὲζ (τὴν καταστασίν μου ἀγνοεῖτε). Ἴσως ἡ παρουσία σας, εἶπεν ὁ μουζεβίρης, θὰ συνέτρεχεν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεώς μου πρὸ ἡμερῶν, διότι διαβλέπω εἰς τὸ εὐγενὲς καὶ σπινθυροβολοῦν βλέμμα σας ἄνθρωπον πρόθυμον νὰ συντρέξῃ τοὺς φίλους του. Τοιούτους σπανίους φίλους ὀφείλει κανεὶς καὶ μετὰ θάνατον νὰ συνδράμῃ πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς ἐκτιμήσεως δι' ἧς περιεβλήθημεν μόνον ἐκ φήμης.

Υἱέ μου ἐξηκολούθησεν ὁ μουζεβίρης, ἔσο φίλος τοῦ Ταχσὶν ἐφέντη. Καδῇ ἐφέντη σᾶς συνιστῶ τὸν καλόν υἱόν μου.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ καδῆ ὁ κλητὴρ τῆς δημογεροντίας προσεκάλει τὰ μέλη αὐτῆς ὅπως ἐν σώματι ἀκούσωσι τὰς τελευταίας θελήσεις τοῦ μουζεβίρη.

— Κύριοι, εἶπεν οὗτος, ἀποθνήσκων ζητῶ συγχώρησιν παρ' ὑμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὀφείλω τὸ κατὰ δύναμιν νὰ φανῶ καὶ ἐγὼ χρήσιμος εἰς τὴν κοινότητα προσφέρω χρηματικὸν ποσόν καὶ μίαν ἄμπελον ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους: α') Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν μου νὰ κρούσουν οἱ κώδωνες τῆς ἐκκλησίας μέχρι τοῦ ἐνταφιασμοῦ. β') Νὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά μου εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ γ') Μμήμων τῶν ἐθίμων τῆς πατρίδος μου Μ. θέλω νὰ περισφίγξῃ εἷς ἐξ ὑμῶν τὸν λαιμόν μου διά τινος τριχίνου σχοινίου πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν μου. Μετ' ἀφελείας καὶ προθυμίας συνάμα εἷς τῶν θαυμαστῶν του περιέβαλε διὰ τοῦ ὑποδειχθέντος σχοινίου τὸν λαιμὸν τοῦ μουζεβίρη ἐν ᾧ ὁ γραμματεὺς κατέγραφε τὰς δωρεάς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μουζεβίρη καὶ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐκφορὰν ὁ μὲν μικρόκοσμος ἤρχισε νὰ θαυμάζῃ τὴν φιλογένειαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὰς ἀρετάς του ὁ δὲ καδῆς Ταχσὶν ἐφέντης συνέταττε μήνυσιν κατὰ τῆς δημογεροντίας τῆς ἐκβιασάσης καὶ ἐπισπευσάσης τὸν θάνατον τοῦ Τ. Κ. ἐφέντη, μὲ ὑπογραφὴν μηνυτοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ μουζεβίρη.

Νιζὰμ μουτζεπίντζε (κατὰ τὸν νόμον), ἔλεγεν εἷς τινα ἔμπιστόν του δημογέροντα ὁ καδῆς, πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ ἡ ἐκταφὴ τοῦ νεκροῦ, ἡ αὐτοψία. ἡ νεκροψία, ἡ ἰατρικὴ ἔκθεσις καὶ ἡ γνωμοδότησις τοῦ ἐν Σμύρνῃ κακουργοδικείου. Μετὰ μακρὰν ἀλλὰ μυστικὴν συζήτησιν ἑνὸς δημογέροντος μετὰ τοῦ Εἰσαγγελέως, τοῦ ὁποίου ἠκούοντο μακρόθεν αἱ λέξεις «ἀγζὶ τσὸκ» (πολλὰ στόματα), προκειμένου περὶ ποσοῦ τῆς ἐξαγορᾶς τῆς ἀνοησίας τῶν δημογερόντων, εἰσέρρεον εἰς τὰ θηλάκια τοῦ υἱοῦ τοῦ μουζεβίρη 60 λίραι ὀθωμανικαί τὰς ὁποίας θὰ διένειμεν οὗτος εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Θέμιδος.

Μ. ΘΕΟΛΟΓΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ

ΦΕΙΔΙ ΓΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΝΤΙΚΟΙ

Σ' ἕνα σπίτι 'μάλλωναν γάτα μὲ τὸ φεῖδι
κι' ὅταν πῶς τὰ βάλανε εἶδαν στὰ γερὰ
οἱ μεγάλοι των ἐχθροί, τὰ μικρὰ ποντίκια
βγῆκαν καὶ περίπατο κάναν μὲ χαρά.
Μὰ οἱ δυὸ ἀντίπαλοι μόλις ἀντικρύσαν
τὰ ποντίκια ξένοιαστα 'κεῖ νὰ σεριανοῦν,
συμμαχία κάνανε, πέφτουνε σ' ἐκεῖνα
καὶ ἀπὸ τὰ δόντια τους ὅλα τὰ περνοῦν.
Στῶν μεγάλων τὸν καυγὰ οἱ μικροὶ σὰν βγαίνουνε
κεῖνοι τὴν παθαίνουνε

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

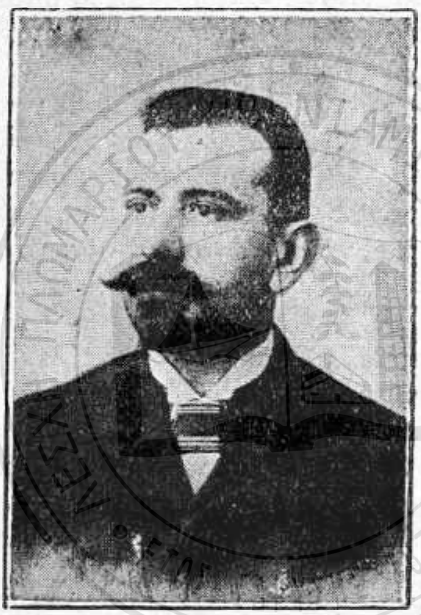

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΣΜΥΡΙΔΗΣ

Τὴν ἑβδόμην Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπέθνησκεν ἐν Χίῳ μία εὐγενὴς καὶ συμπαθεστάτη ὕπαρξις, ὁ Νικόλαος Ἰσμυρίδης, ἀνὴρ μεγάλης μορφώσεως καὶ σπανίων ψυχικῶν ἀρετῶν, διὰ τὰς ὁποίας εἰλικρινῶς ἠγαπᾶτο καὶ βαθέως ἐξετιμᾶτο παντοῦ ὅπου ἔτυχε νὰ ζήσῃ.

Ἐγεννήθη ἐν Φαναρίῳ τῆς Κ)πόλεως κατὰ τὸ 1855. Ἐνωρὶς στερηθεὶς τῶν γονέων του ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μάμμης του Ἑλένης Ἠλιάσκου, τῆς μεγάλης ἐν Κ)πόλει οἰκογενείας, γυναικὸς ἐναρέτου καὶ εἰς ἄκρον φιλελεήμονος, ἡ ὁποία τοῦ ἐνέπνευσε καὶ τὴν πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀγάπην εἰς βαθμὸν ὥστε καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός του πολλάκις νὰ βοηθῇ τοὺς πτωχούς. Ἐσπούδασεν εἰς

τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν καὶ μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του μετέβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὅπου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἀλλ' ἔχων ἔμφυτον ἰδιοφυΐαν εἰς τὰς μηχανικὰς τέχνας ἀνελάμβανεν ὡς μηχανικὸς ἐργολαβικάς ἐργασίας. Κατὰ τὸ 1893 μετέβη εἰς Brelo, ὅπου εἰργάσθη ὡς βοηθὸς τοῦ ἐκεῖ διευθύνοντος Ἄγγλου μηχανικοῦ κ. Snenerscele εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς σύραγγος Brelo καὶ τῆς λοιπῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πειραιῶς—Λαρίσσης. Ἀποχωρήσας ἐκεῖθεν διὰ λόγους ὑγείας εἶχε πιστοποιητικὰ τοιαῦτα διὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν ἀξίαν του ὥστε οἱ ἐξάδελφοί του κ. κ. Ἡλιάσκοι ἐθεώρησαν ἀπαραίτητον τὴν παρουσίαν του κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος καὶ τῆς προκυμαίας Χίου, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβον, καὶ ἐτοποθετήθη ἐκεῖ τὸ 1897.

Κατὰ τὸ 1891 εἰργάσθη καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς γραμμῆς Μύλων-Καλαμάτας, παντοῦ δὲ καὶ διὰ τὸν ἀδαμάντινον χαρακτῆρα του καὶ διὰ τὰς γνώσεις του αἱ ὑπηρεσίαι του ἦσαν πολύτιμοι καὶ ἡ παρουσία του ἀπαραίτητος.

Τὸ 1899 συνεδέθη διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ γάμου μετὰ κόρης ἀνταξίας αὐτοῦ. τῆς δεσποινίδος Ἑλένης Κοσμίδου, θυγατρὸς τοῦ ἐν Χίῳ ἰατροῦ Κοσμίδου, κόρης ἀρτίας μορφώσεως καὶ ἐξαιρέτων προτερημάτων, καὶ ἐν τῷ προσώπῳ της εὗρε τὴν ἰδεώδη σύντροφον τοῦ βίου του.

Τὸ 1902 μετέβη εἰς Ἀττάλειαν, ὅπου εἶχεν ἀναλάβει τὴν κατασκευὴν τῆς ἐκεῖ προκυμαίας, ἀλλ' ἡ ἐν Χίῳ παρουσία του ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος, δι' ὃ καὶ ἐπανῆλθεν ἐκεῖ, τῶν κ. κ. Ἡλιάσκων ἐχόντων ἰδιαιτέραν ὅλως ἐκτίμησιν εἰς αὐτὸν διὰ τὴν τιμιότητα καὶ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν Ἑταιρείαν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Διευθυντοῦ τῶν λιμενικῶν ἔργων Θεοδώρου Σταματιάδου τὸ 1914 ἡ ἑταιρεία ἀπέβλεψεν εἰς αὐτὸν ὡς διάδοχόν του, ἀλλὰ λόγῳ τῆς παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν του—εἶχε προσβληθεῖ ἀπὸ καταρράκτην—μὴ θέλουσα νὰ τὸν ὑποβάλῃ εἰς μεγαλειτέρους κόπους, ἐδημιούργησε δι' αὐτὸν τὴν θέσιν του ὑποδιευθυντοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν εὗρεν ὁ θάνατος μετὰ τριετίαν.

Ὁ Ἰσμυρίδης ἦτο ἡ προσωποποίησις τοῦ ἀγνοῦ πατριώτου. Ἐὰν ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος δὲν ἐμεγαλούργησεν, ὑπὸ ἔποψιν ὅμως αἰσθημάτων καὶ προτερημάτων δὲν ἦτο κοινὸς ἄνθρωπος. Εἶχε τὸ πρὸς τὴν μεγάλην πατρίδα αἴσθημα ὡς καθῆκον καὶ τὸ εἶχεν ἀνεπτυγμένον εἰς ἀνώτατον βαθμόν. Διὰ κάθε ἐθνικὴν περιπέτειαν ἐλυπεῖτο κατάκαρδα ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀτομικῆς του συμφορᾶς. Σπανία ψυχικὴ εὐγένεια, λεπτότης τρόπων, ἀρτία μόρφωσις, ἰδοὺ ὅ,τι ἀπετέλει τὸ ὡραῖον σύνολον τῆς γλυκείας ὑπάρξεως, ἥτις ἀπῆλθε προώρως ὀλίγον καταλιποῦσα ἄληστον μνήμην καὶ βυθίσασα εἰς εἰλικρινὲς πένθος ὅλους ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν καὶ ἐξετίμησαν τὰς σπανίας ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός.

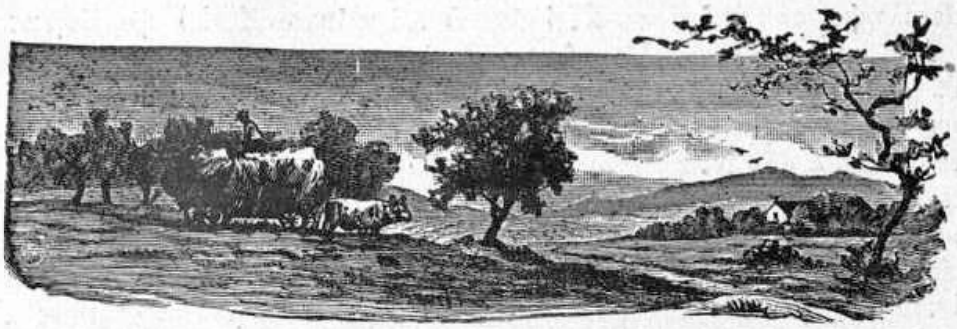

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΟΙΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ ΠΑΝΑΓΗ ΒΑΛΛΙΑΝΟΥ *

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῇ 18 7)βρίου 1916

[Μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ πατριωτικὴν ὑπερηφάνειαν δημοσιεύομεν τὸν κάτωθι ὡραῖον λόγον τοῦ διαπρεποῦς τῶν γραμμάτων μύστου κ. Γ. Χοϊδᾶ, ἀπαγγελθέντα ἐπὶ τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ ἀνδριάντος τοῦΠ. Βαλλιάνου ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ Πατρίδι του Κεφαλληνίᾳ. Ὁ ῥήτωρ παρακληθεὶς ὑπὸ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς Ἀργοστολίου νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, εἰς ἁδρὰς γραμμὰς καὶ μὲ τὴν συνήθη του στωμυλίαν ἐξαίρει τὸ ἔργον καὶ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους ἀδελφῶν Βαλλιάνων, οἱ ὁποῖοι τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν ταν διέθεσαν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς οἰκοδόμησιν καλλιμαρμάρων ναῶν τοῦ Θεοῦ, τῆς Τέχνης, τῶν Γραμμάτων καὶ εἰς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, δίδοντες σπάνιον παράδειγμα φιλοπατρίας καὶ φιλανθρωπίας εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Ἡ δημοσίευσις τοῦ κατωτέρω ὡραίου λόγου αὐτὸν πρὸ παντὸς ἔχει τὸν σκοπὸν, νὰ καταστήσῃ εἰς ὅσον οἷόν τε εὐρυτέραν ἀκτῖνα γνωστὸν τὸ μέγα ἔργον καὶ τὰ ἐξιδανικευμένα αἰσθήματα τῶν ἐξόχων αὐτῶν τέκνων τῆς πατρίδος καὶ συνάμα τὰ εὐγνώμονα τοιαῦτα τῶν συμπατριωτῶν των, ὅπως εὕρωσι καὶ ἀλλαχοῦ ἀμφότερα τοὺς ζηλωτὰς καὶ μιμητὰς των.]

---

* Ἕνεκα καθυστερήσεως τῆς ἀφίξεως τῶν clichès τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βαλλιάνου καὶ τῶν διαφόρων ἱδρυμάτων ὅσα ἐγένοντο δαπάναις αὐτῶν, παρελείφθησαν αἱ εἰκόνες των ἐκ τοῦ παρόντος τόμου. Θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸν προσεχῆ μετὰ σχετικῆς περιγραφῆς.

Περίληψις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 276 ἀπὸ 5 Αὐγούστου 1916 ψηφίσματος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀργοστολίου.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀργοστολίου λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Δημάρχου ὅπως ἐκφρασθῇ ἡ ζωηρὰ τοῦ Δήμου εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Ν. Κούπαν διὰ τὴν δωρεὰν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἐκτελέσεως ἔργων ἐξωραϊστικῶν ἐν τῇ πλατείᾳ, ἔνθα κεῖται ὁ ἀνδριὰς τοῦ Μεγάλου εὐεργέτου τῆς νήσου Παναγ. Βαλλιάνου, καὶ διαβιβασθῶσι πρὸς τοὺς κ- κ. Πλ. Βέγιαν καὶ Ἀθαν. Ρωμᾶνον αἱ θερμαὶ τοῦ Συμβουλίου εὐχαριστίαι διὰ τὰς ἐπὶ τούτῳ προθύμους αὐτῶν ἐνεργείας διαδηλοῖ α') τὴν ζωηρὰν τοῦ Δήμου εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν κ. Κούπαν διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ δωρεάν, β') ἐκφράζει πρὸς τοὺς κ. κ. Π. Βέγιαν καὶ Α, Ρωμᾶνον, ὡς ἐπίσης, τῇ προτάσει τοῦ συμβούλου κ. Γ. Τραυλοῦ, καὶ πρὸς τὸν κ. Δήμαρχον τὰς θερμοτάτας αὐτοῦ εὐχαριστίας ἀνθ' ὧν ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἰργάσαντο καὶ γ') ἀνατίθησι τῷ λογίῳ κ. Γ. Χοϊδᾷ εὐαρεστουμένῳ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ προσήκοντος λόγου κατὰ τὰποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος.

Ὁ κ. Χοϊδᾶς λαβὼν γνῶσιν τοῦ ἄνω ψηφίσματος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1017 ἀπὸ 13 Αὐγούστου 1916 ἐγγράφου τοῦ κ. Δημάρχου Ἀργοστολίου ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ αὐτῷ, ὅτι ἄσμενος ἀποδεχόμενος τὴν τιμητικὴν τοῦ Δημ. Συμβουλίου ἐντολὴν θέλει προσπαθήσῃ νὰ φανῇ ἀντάξιος τῆς προσγενομένης αὐτῷ τιμῆς.

Ἤδη τέλος μετὰ πάροδον δεκατετραετίας καὶ πλέον, ἀφ' οὗ δ. λ. δ. χρόνου ἡ σορὸς τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου κατετέθη ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ τῆς ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικῆς νεκροπόλεως, πληροῦται διακαὴς τῶν Κεφαλλήνων πόθος, ἡ ἐν τῇ Κεντρικῇ τῆς πόλεως ταύτης πλατείᾳ ἀνέγερσις τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ καὶ ἡ νενομισμένη τῶν ἀποκαλυπτηρίων τέλεσις.

Εἰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου δὲν ἔχει παντάπασιν ἀνάγκην τοιούτου μνημείου, ὅπως ἀπαθανατισθῇ, διότι περιφανῆ καὶ ἄφθιτα μνημεῖα πρὸς διαιώνισιν τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς εἶνε τὰ περίλαμπρα ἔργα αὐτοῦ, οὐχ ἧττον ὅμως οἱ Κεφαλλῆνες, μνήμονες τῆς ἐξόχως εὐεργετικῆς αὐτοῦ δράσεως ὑπέρ τε τῆς κοινῆς καὶ ἰδίας πατρίδος, ἱερὸν καθῆκον ἐθεώρησαν τὴν κοινῷ ἐράνῳ ἵδρυσιν τοῦ ἐκ χαλκοῦ τούτου ὁμοιώματος, ἐλάχιστον οὕτω φόρον μεγίστης εὐγνωμοσύνης ἀποτίνοντες.

Καὶ σοῦ ἤδη ἡ ψυχή, Παναγῆ, παρισταμένη εἰς τὴν τελετὴν ταύτην ἀγάλλεται, οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ὅτι ἡ ἰδιαιτέρα πατρὶς περιβάλλει διὰ τοιαύτης τιμῆς Σὲ τὸν ταπεινόφρονα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ ἱκανὴν πάντοτ' ἐθεώρεις ἀμοιβὴν τὴν γλυκεῖαν συναίσθησιν τῆς πληρώσεως τῶν υἱϊκῶν πρὸς αὐτὴν καθηκόντων, ἀλλὰ διότι ἡ ἐκ-

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ

δήλωσις τοιούτων συναισθημάτων εὐγνωμοσύνης προϊωνίζεται αἴσιον καὶ εὔελπι τὸ μέλλον τῶν ἀγαπητῶν συμπολιτῶν σου.

Λαὸς τῇ ἀληθείᾳ, ὅστις ἀτενίζει ὑπερηφάνως εἰς τὸ παρελθὸν, ὅστις τιμᾷ καὶ γεραίρει τοὺς προμάχους τῆς πατρίδος, τοὺς σκαπανεῖς καὶ δημιουργοὺς τῆς προόδου, τοὺς ἥρωας καὶ τιτᾶνας τῆς ἐργασίας, καὶ διατηρεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ ἄσβεστον τῆς εὐγνωμοσύνης τὸ αἴσθημα πρὸς τοὺς εὐεργέτας αὐτοῦ, βαίνει γοργῷ τῷ βήματι εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ παρασκευάζει ἀσφαλῶς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ μέλλοντος. Διότι λαὸς τοιοῦτος κεντρίζει τὴν φιλοτιμίαν τῆς εὐπλάστου νεότητος πρὸς ἐπιτέλεσιν ἔργων λαμπρῶν, ἐνστάζει εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς εὐγενῆ καὶ γενναῖα φρονήματα, διεγείρει τὴν εὐγενῆ ἅμιλλαν πρὸς δρᾶσιν κοινωφελῆ καὶ ἀναρριπίζει τὴν φιλοπατρίαν. Ἀναμφήριστον δ' εἶνε, ὅτι τὰ μνημεῖα τῶν μεγάλων νεκρῶν δὲν προτίθενται μόνον τὴν ἀπαθανάτισιν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν, ἀλλὰ χρησιμεύουσι καὶ ὡς φάροι τηλαυγεῖς, οἵτινες δι' ἀπλέτου φωτὸς καταυγάζουσι τὰς ἐρεβώδεις τῆς κοινωνίας ὁδούς.

Μέγας ἀληθῶς εἶσαι νεκρὸς καὶ σύ, Παναγῆ Βαλλιᾶνε, διότι καὶ μέγας εὐεργέτης ὑπῆρξας εἰς τὴν γενέτειραν. Μολονότι δὲ πᾶς λόγος παρέλκει πρὸς ὕμνον καὶ ἔπαινον τοῦ ὀνόματός σου, ἀφ' οὗ εὐγλωττότερον παντὸς ἄλλου ἐγκωμίου βροντοφωνοῦσι τὰ πολυειδῆ, πολυδάπανα καὶ παντοίας χρησιμότητος ἔργα σου, (ἡ ἐν τῷ πρώην δήμῳ Ὁμαλῶν ἐκ βάθρων ἀνοικοδόμησις περικαλλοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς τοῦ πολιούχου τῆς νήσου ναοῦ, τὸ Φιλανθρωπικὰ Κεφαλληνίας Καταστήματα, ἡ Σχολὴ τῶν ἀπόρων παίδων, ἡ Γεωργικὴ Σχολὴ, ἡ ἐν Ληξουρίῳ Ἐπαγγελματικὴ, ἡ ὅσον οὔπω ἱδρυθησομένη ἐνταῦθα Ἐμποροναυτικὴ κ. τ. λ.), τιμητικὴν ὅμως ἐντολὴν λαβὼν παρὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς πόλεως ταύτης, ὅπως ἐκφωνήσω ἐπὶ τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ ἀνδριάντος σου τὸν προσήκοντα λόγον, θὰ σὲ προσφωνήσω ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μου δι' ὀλίγων λέξεων, ἃς ὑπηγόρευσεν ὁ μεγαλοπράγμων βίος σου, χαίρων ἅμα ὑπερβαλλόντως, ὅτι ἔλαχεν εἰς ἐμὲ ἡ τιμὴ καὶ ὁ κλῆρος νἀποδώσω, διερμηνεύων πάγκοινα αἰσθήματα, φόρον θαυμασμοῦ εἰς τὴν μνήμην σου.

Ἀλλ' ὅμως συναισθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν ἐν τῷ πανδήμῳ τούτῳ συναγερμῷ νὰ μνημονεύσω συγχρόνως καὶ τοὺς ἀοιδίμους αὐταδέλφους σου Μαρῖνον καὶ Ἀνδρέαν· τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ τὸ μνημόσυνον τοῦτο δικαίως ἐπιβάλλουσι καὶ αἱ ἐνηρμοσμέναι εἰς τὰς δύο ἐπιμήκεις τοῦ μαρμαρίνου τούτου βάθρου πλευρὰς ἀνάγλυπτοι ἐπὶ χαλκοῦ μορφαὶ αὐτῶν, οἱονεὶ συμβολίζουσαι τὴν ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ βίου ἀδελφικὴν ὑμῶν σύμπραξιν. Διότι καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐν κοινῇ, μακρᾷ καὶ ἐπιμόχθῳ συνεργασίᾳ ἐν Ταϊγανίῳ, Μασσαλίᾳ καὶ Λονδίνῳ, ἐξ ἐλαχίστων ὁρμηθέντες, κατωρθώσατε διὰ τοῦ μεγαλεπηβόλου καὶ ὑπερόχου ἐμπορικοῦ ὑμῶν

πνεύματος νἀναδειχθῆτε τραπεζῖται καὶ μεγαλέμποροι καὶ δημιουργήσητε ὄνομα ἐπίζηλον καὶ πλοῦτον μέγαν, ἐκ τοῦ ὁποίου δαψιλῶς πάντοτε μετεδίδοτε εἰς οἰκείους, συγγενεῖς, φίλους συμπολίτας, ἐνδεεῖς, ἀσθενεῖς, πρὸ πάντων δ' εἰς τὴν κοινὴν καὶ ἰδέαν ὑμῶν πατρίδα.

Οἱ ἀδελφοὶ Βαλλιᾶνοι, εἰ καὶ τὰ στοιχειώδη γράμματα μόνον ἔμαθον διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐν Κεφαλληνίᾳ, καὶ δὴ ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτῶν κωμοπόλει Κεραμειαῖς τῆς Λειβαθοῦς, οὐχὶ ἀνθηρὰν τῆς παιδείας κατάστασιν, ἔμφυτον δ' ὅμως τὴν φιλομουσίαν ἔχοντες καὶ τὴν ροπὴν ἀκάθεκτον εἰς τὸ ἀγαθόν, διήγαγον ὁλόκληρον τὸν βίον ἐν εὐσεβείᾳ καὶ εὐποιΐᾳ ὡς ἀληθεῖς Χριστιανοί, ἐν μὲν τῇ γενεθλίῳ αὐτῶν ἀνοικοδομοῦντες ναούς, ἱδρύοντες καὶ συντηροῦντες τὴν ἔτι λειτουργοῦσαν φερώνυμον Σχολήν, κατασκευάζοντες γεφύρας καὶ ὁδούς, ὀρφανὰς προικοδοτοῦντες, νέους ἐκπαιδεύοντες, εἰς πολλοὺς εὑρέα στάδια ἐργασίας παρέχοντες, ἀξιόλογα ἑκάστοτε χρηματικὰ ποσὰ συνεισφέροντες, ἐν δ' Ἀργοστολίῳ ὑπὲρ τῶν εὐαγῶν ἱδρυμάτων καὶ τῆς πληρώσεως πολλῶν καὶ ποικίλων ἀναγκῶν ἀφειδῶς δαπανῶντες.

Ἀλλ' οἱ ἀδελφοὶ Βαλλιᾶνοι δὲν ἐμερίμνησαν μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος, δὲν ὑπῆρξαν τοπικισταὶ κατὰ τὴν στενὴν τῆς λέξεως ἔννοιαν, ἀλλ' ὅπως ὑπῆρξεν εὐρὺς ὁ κύκλος τῆς ἐμπορικῆς καὶ ναυτικῆς αὐτῶν δράσεως οὕτως ὑπῆρξεν εὐρεῖα ἡ καρδία καὶ ἀπαράμιλλος ἡ μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων.

Τίς ἀγνοεῖ τὴν παροχὴν γενναιοτάτης εἰσφορᾶς πρὸς ἵδρυσιν ἐν Ἀθήναις ἱερατικῆς Σχολῆς, μέγιστον προορισμὸν ἐχούσης, τὴν ἀνύψωσιν καὶ μόρφωσιν κλήρου ἱεροῦ, ἀνταποκρινομένου εἰς τὰς εὐλόγους ἀνάγκας καὶ δικαίας ἀξιώσεις τῆς συγχρόνου κοινωνίας; Τίνος Ἕλληνος ἢ τίνος ξένου δὲν ἐκθαμβεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ κοσμοῦν τὸ ἰοστέφανον ἄστυ ἐν τῇ λεωφόρῳ Πανεπιστημίου μεγαλοπρεπές, καλλιμάρμαρον καὶ ἐκπάγλου ὡραιότητος μέγαρον τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ ὁποίου ἀνεγείρεται ὁ ἀνδριὰς τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου, ἐν δὲ τῇ εἰσόδῳ ὁ τοῦ Μαρίνου καὶ Ἀνδρέου;

Οἱ Βαλλιᾶνοι ὑπῆρξαν πρὸς τούτοις γενναῖοι ἀρωγοὶ καὶ πολύτιμοι προστάται τῆς ἑλληνικῆς ἱστιοφόρου καὶ ἀτμήρους ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ διὰ τῆς φιλοπάτριδος ταύτης προστασίας καὶ τοῦ ἐν εὐρυτάτῃ κλίμακι διενεργουμένου ἐμπορίου των ἐξυπηρέτησαν σημαντικῶς τὰ συμφέροντο καὶ τὰ μάλιστα συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὸν πλουτισμὸν πλείστων ὁμογενῶν, μάλιστα δὲ Κεφαλλήνων, οἵτινες διακρινόμενοι ἤδη εἴτε ὡς τραπεζῖται, εἴτε ὡς ἔμποροι, εἴτε ὡς ναυτικοί, εἴτε ὡς βιομήχανοι, εἴτε ὡς ἐφοπλισταί, ὧν οἱ ἀτμήρεις κολοσσοί, ἀνυψοῦντες ὑπερήφανον τὸ ἐθνικὸν ἔμβλημα, διασχίζουσι καὶ αὐλακίζουσι θα-

λάσσας καὶ ὠκεανούς, ἐπισύρουσιν ἅπαντες συλλήβδην, ὁμογενεῖς καὶ Κεφαλλῆνες, τὸν θαυμασμὸν καὶ διεγείρουσι τὴν ζηλοτυπίαν, ἂν μὴ τὸν φθόνον, πεπολιτισμένων λαῶν καὶ περιάπτουσι τιμὴν καὶ δόξαν εἰς σύμπαν τὸ ἔθνος.

Ἀλλ' οἱ ἀδελφοὶ Βαλλιᾶνοι δὲν ὑπῆρξαν μόνον προστάται, ἀλλὰ πατέρες, δημιουργοὶ καὶ σωτῆρες τῆς ἐθνικῆς ναυτιλίας, διασώσαντες πολλάκις αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἐπαπειλουμένων ἔκ τε τοῦ σφοδροῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῶν ἑκάστοτε πολέμων συμφορῶν διὰ χορηγίας ἀνυπολογίστων χρηματικῶν ποσῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, μάλιστα δὲ τοῦ ἀτμήρους, τοῦ ὁποίου αὐτοὶ πρὸ πάντων διεῖδον καὶ τὴν πλουτολογικὴν σημασίαν καὶ τὴν εὐεργετικὴν ἐπὶ τοῦ ὅλου ἔθνους ἐπίδρασιν. Καὶ ὄντως αὐτὸ τὰ πράγματα περιφανῶς διεπίστωσαν τὴν διορατικότητα τῶν Βαλλιάνων καὶ περίνοιαν. Διότι τὸ ἐμπορικὸν ἡμῶν ναυτικόν, καὶ δὴ τὸ ἀτμῆρες, οὐ μόνον εἶνε ἀείρους πηγὴ χρυσοῦ καὶ εἷς τῶν κυρίων συντελεστῶν τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας καὶ προόδου, οὐ μόνον ἐξόχους παρέσχεν ὑπηρεσίας κατὰ τοὺς ἄρτι δύο νικηφόρους πολέμους, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ ἐφωδίασεν, ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν ἔνδοξον ἐκείνην ἐποχὴν τὸν πολεμικὸν ἡμῶν στόλον μὲ τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα πληρώματα, ὧν ἡ ἀπαράμιλλος γενναιότης, ἀνδρεία, εὐτολμία, ἐμπειρία, ὁρμὴ καὶ καρτερία, διαφημίσασαι ἀνὰ τὸν κόσμον ἅπαντα τὸ κατὰ θάλασσαν μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, διαθρύπτουσι τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ὑπερηφάνειαν καὶ ἐντίκτουσι τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα περιφανεστέρων καὶ λαμπροτέρων ἐν τῷ μέλλοντι θριάμβων.

Οὕτως ἡ πολυσχιδὴς καὶ πολυδαίδαλος δρᾶσις τῶν ἀδελφῶν Βαλλιάνων, ἐξεταζομένη ἀπὸ ἐθνικῆς, κοινωνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀπόψεως, τεκμηριοῖ περιτράνως τὰ εὐγενῆ, γενναῖα, φιλοπρόοδα, φιλοπάτριδα καὶ χριστιανικὰ αὐτῶν αἰσθήματα πρὸς αἰώνιον ὕμνον καὶ ἔπαινον τοῦ ἐριτίμου αὐτῶν οἴκου καὶ πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς Κεφαλληνίας, ἥτις δικαίως σεμνύνεται, ὅτι ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἀνδρῶν ζώντων καὶ τεθνεώτων, οἵτινες συναποτελοῦσι τὸ πάνθεον αὐτῆς, καταλέγεται καὶ περίοπτον καὶ περιφανῆ κατέχει χῶρον ἐν αὐτῷ ἡ σεμνὴ τριὰς πεφιλημένων ἀδελφῶν, ὧν τὴν γενναιοφροσύνην καὶ τὴν εἰς τὸ εὐεργετεῖν προθυμίαν καὶ ροπὴν συνεχίζουσι καὶ ἀναμφιβόλως ἐν τῷ μέλλοντι ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος θὰ συνεχίσωσι καὶ οἱ ἀντάξιοι αὐτῶν ἀπόγονοι.

Καὶ οὐ μόνον οἱ ἀπόγονοι τῶν Βαλλιάνων τὴν γενναιοδωρίαν τῶν προγόνων θὰ συνεχίσωσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ πλούσιοι Κεφαλλῆνες, εἴτε ἀποδημοῦντες εἴτε μή, βάσιμος ἐλπὶς ὑπάρχει, ὅτι τὴν ὡραίαν ἡμῶν πατρίδα διὰ νέων καλλωπιστικῶν καὶ κοινῆς ὠφελείας ἔργων θὰ κοσμήσωσι καὶ θὰ ἐπαληθεύσωσι τὴν πολλαχοῦ ἐπικρατοῦσαν φήμην, ὅτι τὰ τέκνα τῆς εὐάνδρου νήσου διακρίνονται ἰδίᾳ διὰ τὴν πρὸς τὴν γενέθλιον χώραν στορ-

γὴν καὶ ἀφοσίωσιν, τὴν ὁποίαν, ἐκδηλουμένην ἑκάστοτε διὰ γενναιοτάτων εἰσφορῶν καὶ δωρεῶν, ἡ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πολυετὴς καὶ μακροχρόνιος αὐτῶν διατριβὴ δὲν μειοῖ, ἀλλ' αὐξάνει, δὲν ἐξασθενίζει, ἀλλὰ κρατύνει, δὲν ψυχραίνει, ἀλλὰ θερμαίνει.

Τρανότατον τούτου τεκμήριον εἶνε πλὴν ἄλλων Κεφαλλήνων καὶ ὁ Παναγῆς Βαλλιᾶνος, ὅστις ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ζήσας μακρὰν τῆς Πατρίδος διὰ τῆς τελευταίας αὐτοῦ θελήσεως κατέλιπεν εἰς τὴν γενέτειραν νῆσον, ἀποθανὼν ἐν Λονδίνῳ τῇ 12 Ἰανουαρίου 1902, κληροδότημα ἐκ πεντακοσίων χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν, ὧν οἱ ἐτήσιοι τόκοι διατίθενται πρὸς ἵδρυσιν καὶ συντήρησιν ναῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, πρὸς περίθαλψιν νοσούντων, πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῆς Κεφαλληνίας καὶ πρὸς ἀγαθοεργοὺς ἐν γένει σκοπούς.

Τοιαύτη ἀληθῶς ἡ γ ε μ ο ν ι κ ὴ δ ω ρ ε ά, πάροχος οὖσα τοσούτων ἀγαθῶν, προεκάλεσεν εὐλόγως τὴν κοινῷ ἐράνῳ ἵδρυσιν τοῦ μνημείου τούτου πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου, ὅστις ἐπὶ πεντηκονταετίαν νυχθήμερον παλαίων καὶ ἀγωνιζόμενος ἐν τῇ ξένῃ καὶ δι' ἀκαμάτου φιλεργίας, ὑπερόχου ἐμπορικῆς ἰδιοφυΐας, σώφρονος οἰκονομίας μέγαν πλοῦτον κτησάμενος, στερρῶς δὲ καὶ ζηλοτύπως τῶν πατρίων ἐχόμενος καὶ τὰ θεῖα τοῦ Ναζωραίου ῥήματα ἐνστερνιζόμενος, φιλοστοργότατον ἀνεδείχθη τέκνον καὶ γενναιότατος ἐγένετο χορηγὸς εἰς τὴν πατρῴαν γῆν, ἧς ἀληθῶς οὐδὲν ὑπάρχει γλυκύτερον καὶ φίλτερον, τῆς ὁποίας ἡ λατρευτὴ εἰκὼν μένει ἀνεξαλείπτως ἐγκεχαραγμένη ἐν τοῖς μυχοῖς τῆς καρδίας καὶ ἥτις τέλος εἶνε ὁ ἱερὸς ναός, ἔνθα τὸ πρῶτον βλέπει ὁ ἄνθρωπος τὰ δημιουργήματα τοῦ κοσμοπλόκου θεοῦ.

Ἤδη ἂς ἀποκαλυφθῇ ὁ ἀνδριάς, ἵνα δεικνύῃ εἰς τὸν θεατὴν τὴν ἀΐδιον εὐγνωμοσύνην, τὴν διάπυρον ἀγάπην, τὴν διακεκριμένην τῶν Κεφαλλήνων τιμὴν πρὸς τὸν ἔνθερμον πατριώτην, πρὸς τὸν διαπρεπῆ πολίτην, πρὸς τὸν μέγαν εὐεργέτην τῆς νήσου Παναγῆ Βαλλιᾶνον· ἵνα ἡ θέα αὐτοῦ ἀποβαίνῃ κέντρον ἁμίλλης· ἵνα ὑπεκκαίῃ τὸν ζῆλον παντὸς πρὸς μίμησιν καὶ ἐμπνέῃ ὑπερόχου φιλοπατρίας αἰσθήματα. Γ. ΧΟΪΔΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ στρατάρχης Τυρέννιος κατά τινα μάχην στρέψας τυχαίως τὴν κεφαλὴν παρετήρησεν ὅτι μερικοὶ τῶν ἱππότων τοῦ στρατοῦ του ἔκυπτον τὴν κεφαλήν, διότι ἐσύριζον ὑπεράνω αὐτῶν σφαῖραι ριπτόμεναι ἀπό τινος ὑψώματος.

Οἱ ἱππόται ἀνήγειρον ἀμέσως τὴν κεφαλὴν ἐκ φόβου μήπως ἤθελον παρατηρηθῇ.

—Φίλοι μου, τοῖς εἶπεν ὁ στρατάρχης, μὴ στενοχωρεῖσθε διότι σᾶς εἶδον. Τοιοῦτοι ἐπισκέπται ἀξίζουν μίαν ὑπόκλισιν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑΝ

ΦΩΤΙΟΣ ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ
Μητροπολίτης Μοσχονησίων

Λευίτης ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς μορφώσεως καὶ τῶν ἀρετῶν των ὄχι μόνον ἀνέδειξαν τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον ἀλλ' ὑπῆρξαν τὰ ἀληθῆ σωσίβια τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν τῷ πολλαχοῦ κλυδωνιζομένῳ ἑλληνισμῷ.

Μορφὴ συμπαθής, χαρακτὴρ εἰλικρινής, ἀπηλλαγμένος παντὸς καλογεριστικοῦ φαρισαϊσμοῦ.

Εἶναι τέλος πάντων ὁ κληρικὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς αὔριον, ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὅλα τὰ προτερήματα τῶν κληρικῶν τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. Ὡς ἐπίσκοπος Μοσχονησίων ἔδειξεν ἀρετὰς σπανίας ἀντιμετωπίσας τὸν σάλον τοῦ Νεοτουρκικοῦ διωγμοῦ μὲ σθένος.

Ἡ τελευταία Μικρασιατικὴ περιπέτεια, καθ' ἣν ὅλαι ἐν γένει αἱ ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνικαὶ Μητροπόλεις εἶδον τὰς ἑστίας ἐρημουμένας καὶ τὰ τέκνα των φεύγοντα ἐν διασπορᾷ πρὸ τοῦ παγεροῦ βορρᾶ τῆς βαρβαρομανίας ἀπετέλεσε καὶ διὰ τὸν Ἅγιον Μοσχονησίων σκληρὰν δοκιμασίαν, ἡ δὲ ἐρήμωσις τῆς ἐπαρχίας του ἐγένετο ὑπὸ περι-

στάσεις ὅλως ἰδιαιτέρας, καθ' ἃς καὶ πάλιν ὁ καλὸς οὗτος ἱεράρχης ἀνεδείχθη ἄξιος τῶν περιστάσεων.

Ὑπὸ τῶν ἐν Σμύρνῃ Τουρκικῶν στρατοδικείων κατεδικάσθη διὰ τὴν ἐν γένει ἐθνικήν του δρᾶσιν ἐρήμην εἰς θάνατον. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἕδρας του ἀπομάκρυνσιν ὁ Ἅγιος Μοσχονησίων παραμένων πρόσφυξ ἐν Μυτιλήνῃ ἐξακολουθεῖ τὴν αὐτὴν πατριωτικὴν πορείαν ἡ δὲ δρᾶσίς του καὶ πρὸ καὶ κατὰ τὸ ἐθνικὸν κίνημα ἀποτελεῖ καὶ θὰ ἀποτελῇ σελίδα ἰδιαιτέρας πάντοτε τιμῆς.

Σ- Κ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΤΟ ΚΙΟΣΚΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Κιόσκι κοινῶς ὀνομάζεται ἡ παραθαλασσία πλατεῖα τῆς πόλεως Μυτιλήνης, (ἡ ἐπικληθεῖσα ἐσχάτως τῆς Ἐλευθερίας) ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι τὸ Φρουραρχεῖον, ἡ Νομαρχία καὶ τὰ Γραφεῖα τῶν προσφύγων. (1)

Εἰς τὰ γραφεῖα ταῦτα καθ' ἑκάστην προσέρχονται οἱ πρόσφυγες πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς γένους διὰ νὰ ζητήσωσι ἢ πιστοποιητικὰ ἀναχωρήσεως διὰ τὸ ἄγνωστον, ἢ τὴν ἐπικύρωσιν συνταγῶν, ἢ τὴν ἐγγραφὴν κανενὸς νεογεννηθέντος, ἢ πιστοποιητικὸν διὰ δελτίον ἄρτου, ἢ στεγασμόν...., ἢ καμμιὰ ἄδεια διὰ τὴν ἄλλην ζωήν, ἐν ᾗ οὐκ ἔστι πόνος, λύπη καὶ στεναγμός.

***

Ἀπὸ τὴν θρησκείαν μας γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται πάντοτε μὲ τὸ κλάμμα καὶ ἀποθνήσκει μὲ τὸν πόνον. Ἀλλ' ὁ πόνος οὗτος εἶνε πολὺ μικρότερος σήμερα ἀπὸ τοὺς πόνους τῆς ζωῆς καὶ μάλιστα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ξεχωρίζονται ἀπὸ τοὺς λοιποὺς βροτοὺς μὲ τὴν πάντοτε περιφρονητικῶς ἐπαναλαμβανομένην ἐπωνυμίαν ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ἢ πρόσφυγγες, κατὰ τοὺς ἀμαθεῖς, ἥτις καθ' ἡμᾶς (τοὺς πρόσφυγας δηλονότι) εἶνε τίτλος ἐθνικός, τίτλος τιμῆς.

***

(1) Τὰ Γραφεῖα τῶν προσφύγων ἐσχάτως μετεφέρθησαν εἰς τὸ ἄλλοτε τουρκικὸν Παρθεναγωγεῖον.

Μία παρέα ἀπὸ πρόσφυγας μὲ ὄψεις νεκρικὰς ἀπὸ τὴν πεῖναν, τὴν θλῖψιν καὶ τὴν ἀγωνίαν περιμένει στὸ Κιόσκι τὸ ἄνοιγμα τῶν Γραφείων....

Πρόκειται περὶ νεκροῦ.

Μετὰ τὸ ἄνοιγμα, οἱ δυστυχεῖς πρόσφυγες παραπαίοντες εἰσέρχονται εἰς τὰ γραφεῖα σύροντες τοὺς ἀσθενεῖς ἐξ ἀσιτίας πόδας των.

Πλησιάζει νὰ βραδυάσῃ.

— Ἄχ Θεέ μου! Παναγία μου, πάρε μας νὰ τελειώσουν τὰ βασανά μας.

Ἀπὸ τὰ γραφεῖα στὴ Νομαρχία, ἀπὸ τὴ Νομαρχία πάλιν στὰ γραφεῖα, ἀπὸ τὰ γραφεῖα στόν... ἰατρό, ἀπὸ τὸν ἰατρὸ στὴ Δημαρχία, ἀπὸ τὴν Δημαρχία στὴν Ἀστυνομία, ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία στὸν παπᾶ καὶ τρέχα γύρευε. Νὰ τρέξουν δὲν ἠμποροῦν ἀπὸ τὴν πεῖναν, νὰ πάρουν ἁμάξι δὲν ἔχουν λεπτά, ἄλλως τε δὲν ταιριάζει στοὺς πρόσφυγας.

Τέλος ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ τὰ κατορθώνουν ὅλα καὶ γυρίζουν στὸ σπίτι, ντάμι, τσαντῆρι, καλῦβι, ἢ δωμάτιο, τὴν νύκτα μισοπεθαμένοι. Καὶ ἐπειδὴ πέραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου δὲν συγχωρεῖται νὰ ταφῇ ὁ νεκρός, μένει ἄταφος....

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ νεκρὸς φερόμενος στὰ πεταχτὰ μᾶλλον ὑπὸ τεσσάρων ἀνυποδήτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀχθοφόρων, μὲ ἕνα φανάρι σβυστὸ μᾶλλον παρὰ ἀναμμένο, μὲ ἕνα Σταυρὸ μισοσπασμένον, μὲ ἕνα παπᾶ ἄφωνον καὶ κάποτε μουρμουρίζοντα καὶ μὲ ἕνα-δύο συγγενεῖς, μεταφέρεται εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα καὶ παραδίδεται εἰς τὴν μόνην φιλόστοργον μητέρα Γῆν, ἡ ὁποία, φιλοστοργοτέρα παρὰ ἡ σημερινὴ κοινωνία, δέχεται εἰς τοὺς κόλπους της τὰ ἀναξιοπαθῆ ταῦτα θύματα μιᾶς ἐθνικῆς Ἰδέας, μιᾶς πολιτικῆς....

Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἢ καὶ περισσοτέρας, ἄλλα μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας φέρονται εἰς τὴν ὑστάτην κατοικίαν, εἰς τὸν ἀσφαλέστατον καὶ γαλήνιον τοῦτον λιμένα παντὸς θνητοῦ, διότι ἐπὶ ὁλοκλήρους νύκτας ἀνέπνεον τὸν μολυσμένον ἀέρα τοῦ μόνου δωματίου, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο χθὲς ὁ περιφρονηθεὶς καὶ φθισικός, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συγγενής, ὁ ἀναπαυόμενος τώρα «ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ χλοερῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως ἔνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός», μὲ τὸ πικρὸν χαμόγελον τοῦ ἐξορίστου στὰ μισοανοιγμένα χείλη του.

Γ. Κ. ΧΟΝΔΡΟΝΙΚΗΣ

Η ΚΑΚΙΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

— Δὲν ἔχεις ἰδέαν ἀγαπητή μου Καίτη πόσον ἡ Φίμη ἀγαπᾷ τὰ ζῶα!

— Ἄ! τὸ πιστεύω, ἀφοῦ ὑπανδρεύθη ἐξ.... ἔρωτος!

ΜΙΣΕΜΟΣ

Τὸ ἀτμόπλοιον «Ἑλένη» σφυρίζει γιὰ τελευταία φορά. Σηκώνει τὴν ἄγκυρα, ὁ ἕλιξ στρέφεται καὶ ἡ πρῶρα σχίζει τὴ θάλασσα ποῦ τὴν φιλεῖ μὲ λευκοὺς ἀφρούς. Τὸ πλοῖον, τὸ ἄψυχον αὐτὸ σῶμα, κλείει μέσα του τόσες καρδιὲς γεμᾶτες ἀπὸ πόνο, ποῦ τὲς παίρνει ἀπὸ τὸ ὥμορφο νησὶ γιὰ νὰ τὲς φέρῃ μακρυὰ στὴ ξενητειά.

Μαντήλια βρεγμένα καὶ βαρειὰ ἀπὸ τὰ δάκρυα κινοῦνται στὸν ἀέρα, τελευταῖοι φορεῖς φιλημάτων ἀγάπης καὶ πόνου. Πολλοὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βραχίονος χαιρετοῦν τοὺς δικούς των, ποῦ φεύγουν. Τὸ βαπόρι βγαίνει ἀπὸ τὸ λιμάνι καὶ ἀπομακρύνεται ὁλοένα· Φτωχὴ γρηούλα σφογγίζει μὲ τὸ ἕνα χέρι τὰ δάκρυα ποῦ θολώνουν τὰ σβυσμένα μάτια της καὶ μὲ τὸ ἄλλο κουνεῖ, κουνεῖ ἀδιάκοπα τὸ μαντῆλί της. Βουβή, ἀκίνητη στέκει ἐκεῖ καὶ βλέπει τὸ βαπόρι ὡς ποῦ αὐτὸ ἐχάθη ὡς σημεῖον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁρίζοντος, ἐκεῖ ποῦ σμίγει οὐρανὸς καὶ θάλασσα.

Τὸ μοναχὸ παιδί της φεύγει καὶ αὐτὸ γιὰ τὴν Ἀμερική. Ἀφίνει τὴν πατρίδα του, τὸ χωριό του, τὴ γλυκειά του τὴ γρηὰ μάνα, ποῦ τόσο τὸν ἀγαπᾷ καὶ πηγαίνει νὰ ζήσῃ στὴ ξενητειά, γιατὶ στὴν πατρίδα του δὲν εἰμπορεῖ νὰ βρῇ τὴν εὐτυχία ποῦ ὠνειρεύθη. Ἀκούει τὰ πλούτη τῆς Ἀμερικῆς καὶ θέλει νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς πλούσιος.

Κλαίει ἡ γρηὰ μάνα του γιατὶ προαισθάνεται ὅτι δὲν θὰ ἰδῇ πειὰ τὸ παιδί της. Φοβᾶται πῶς τῆς ξενητειᾶς ἡ ὠμορφιὲς θὰ τὸν μαγεύσουν καὶ θὰ ξεχάσῃ τὴ μάνα του καὶ τὸ χωριό του.

***

Ἦλθε τὸ πρῶτο γράμμα γεμᾶτο φαρμάκι γιὰ τὴ γρηά. Ὁ γυιός

της δὲν ηὗρε δουλειά. Λυπᾶται, κλαίει, συλλογίζεται τὸ παιδί της ποῦ θὰ ὑποφέρῃ, θὰ πεθάνῃ ἴσως ἀπὸ στερήσεις χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ τὸ βοηθήσῃ. Εἶνε φτωχὴ καὶ ἡ δυστυχία καὶ ἡ λύπη τὴν ἐθανάτωσαν.

Τοῦ λάκου περιμένει ὁ γυιός της γράμμα τώρα ἀπὸ τὴ μάνα του. Χαρούμενος ποῦ κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ καλὴ ἐργασία συνάζει τὶς πρῶτες οἰκονομίες γιὰ νὰ τὶς στείλῃ στὴ μάνα του. Καὶ παίρνει τέλος γράμμα. Εἶνε ἀπὸ τὸν παπᾶ τοῦ χωριοῦ του καὶ τοῦ φέρει τὸ πικρὸ μήνυμα πῶς ἡ γλυκειά του μανούλα πέθανε.

Τῆς ξενητειᾶς τὸ φαρμάκι καὶ τὸ φαρμάκι τοῦ θανάτου σμίγουν στὴν καρδιά του καὶ κλαίει, κλαίει μόνος, ξένος, ἔρημος στὸν κόσμο!...

Gatooma Rhodesia

ΘΕΜΟΣ ΣΕΪΡΛΗΣ

ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ΚΑΡΤΕΡΩ

Μὴν ἔφαγες πικρὸ λησμονοβότανο
μονάχος μέσ' 'στοῦ χωρισμοῦ τὸν Ἄδη,
Κ' ἔτσι τ' ἀλλοτινά μας ὅλα 'ξέχασες
μέσ' σ' ἕνα σκοτεινό, χιονάτο βράδυ!.,.

Μὴν ἴπιες ἀπὸ τὸ Νεράϊδινο νερό,
π' ὅλα τὰ παλληκάρια ξετρελλαίνει,
κ' ἔσπασες τῆς 'Αγάπης τοὺς χρυσοὺς βωμοὺς
μὲ τὴν ἀξίνη σου τὴν μαγεμμένη!...

Μὴ σὲ ξεπλάνεψαν μέσα στὸν ὕπνο σου
τοῦ ποταμοῦ ξωθιαὶς καὶ θαλασσογοργῶνες,
Καὶ σὲ παλάτια θαλασσοθεμέλιωτα
μὲ τάτισ τους μὴ σ' ἅρπαξαν ἡ 'Αμαζῶνες!...

Κ' ἐγὼ τοῦ κάκου τὴν βαρκοῦλα καρτερῶ
μὲ τὸ λευκόθωρο πανάκι νἄρθῃ
στοὺς ἀκτοβράχους, σὰν ἱέρεια Ἡρὼ
τὸν Λέανδρο ζητῶντας μὲς στὰ βάθη....

Θ)νίκη

ΝΙΚΟΣ ΜΑΚΡΗΣ

MAX SCHOTT ΤΟ ΨΑΡΕΥΜΑ

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ

[Μὲ πολλὴν χαρὰν γνωρίζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Μικρασιατικοῦ» τὸν κ. Γεράσιμον Μοσχόπουλον, μέλος ἐπίλεκτον τῶν ἐν Κεφαλληνίᾳ περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν φιλολογίαν ἀσχολουμένων. Ὁ κ. Μοσχόπουλος συνεχίζει τὸ ἔργον τῶν συμπατριωτῶν του Ἑπτανησίων, τῶν μεγαλυτέρων ποιητῶν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τοῦ Λασκαράτου, Σολωμοῦ, Κάλβου, Βαλαωρίτου, Μαρκορᾶ κλπ. Διευθυντὴς τῆς συντάξεως τῆς ἐν Ἀργοστολίῳ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Κῆρυξ» εἶνε συγχρόνως γραμματεὺς τῆς Δημαρχίας Ἀργοστολίου. Ψυχὴ ποιητική, παρ' ὅλας τὰς ἀσχολίας του τὰς ὀλίγας ὥρας τῆς σχολῆς του ἀφιεροῖ εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν ποίησιν. Τὰ λογοτεχνικά του ἔργα διακρίνει τρυφερότης αἰσθήματος καὶ πολλὴ κομψότης καὶ χάρις λόγου. Τὸ πρῶτον συνεργαζόμενος εἰς τὸ «Μικρασιατικὸν» μᾶς παρουσιάζεται διὰ τοῦ κάτωθι ὡραίου μονοπράκτου δραματίου του «Τέχνη καὶ Ἔρως«, ὅπερ θὰ ἀναγνωσθῇ μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν, ὡς βαθὺς ἐρευνητὴς καὶ γνώστης τῶν εὐγενεστέρων καὶ λεπτοτέρων αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας].

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΝ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΘΩΜΑΣ τυφλὸς μουσικὸς — **ΘΑΛΕΙΑ** ὀρφανὴ κόρη

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ

Κομψὸς θαλαμίσκος· γραφεῖον κατάφορτον βιβλίων· ἀνοικτὸν κλειδοκύμβαλον· μικρὰ τράπεζα ἐργασίας

Αἰρομένης τῆς αὐλαίας, ὁ Θωμᾶς φαίνεται καθήμενος πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἡ δὲ Θάλεια ὀρθὴ παρὰ τὸ παράθυρον σχηματίζει ἀνθοδέσμην

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΘΩΜΑΣ

(Διὰ φωνῆς ἁπαλῆς καὶ γλυκείας) —Μίλα ἀκόμη, Θάλεια! Ἡ ἁπαλὴ φωνή σου—μοιάζει μὲ τὸ ἁρμονικὸ τραγοῦδι, ποῦ τὸ κῦμα—λέει, σὰν τὴν ἀκρογιαλιὰ φιλεῖ καὶ ξεψυχάει...—Μὲ τὴν ἠχὼ κάποιας γλυκε ιᾶς καὶ θείας συμφωνίας,—ποῦ ἔρχεται ἀπὸ μακρυὰ μὲ τὴν πνοὴ τ' ἀνέμου... —Εἶναι πολὺ παράδοξη, ὦ κόρη, ἡ φωνή σου!—Σὰν σὲ ἀκούω νὰ μιλῇς ἔτσι γλυκά, νομίζω—πῶς βλέπω,πῶς αἰσθάνομαι ὅλη τὴν ὁμορφιά σου.
(Παῦσις) —Λοιπόν! Σὰν τί μοῦ ἔλεγες; Ἄ! ναί, τώρα θυμᾶμαι....—Ὅτι στὸν κῆπο ἄρχισαν τὰ ρόδα νὰ ἀνθίζουν,—καὶ στὴν παληά τους τὴ φωληὰ ἦλθαν τὰ χελιδόνια....

ΘΑΛΕΙΑ

(Διακόπτουσα αὐτόν· μετὰ φαιδρότητος) —Καὶ πῶς ἡ Θάλεια σήμερα εἶν εἰκοσι χρονῶνε!—Εἶμαι γυναῖκα τώρα πειά! Ἀλήθεια!

ΘΩΜΑΣ

(Σύννους) Ναί, γυναῖκα!...
Ὤ! πόσο γρήγορα περνοῦν τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μας!....—Μά, ἀφοῦ εἶσαι σήμερα χρονῶν εἴκοσι· δός μου—τὰ δυό σου χέρια, τὰ μικρὰ κι' ἁγνά, νὰ σοῦ τὰ σφίξω·—καὶ ἄκουμε προσεκτικά...
(Μετὰ βραχεῖαν παῦσιν) —Τὸ τρυφερὸ μπουμπουκι —φαινόνταν, ὅπως γρήγορα θὰ ἐγινότουν ἄνθος—λαμπρό. Καὶ εἶσαι τώρα σὺ αὐτὸ τ' ὡραῖο ἄνθος....—Τὰ μάτια μου τὰ ἄμοιρα, ποῦ θλιβερὸ σκοτάδι—μοῦ τὰ σκεπάζει μ' ἀπονιά, δὲν ἠμποροῦν, μὰ οὔτε—ποῦ θὰ μπορέσουν νὰ σὲ δοῦν ποτέ, καὶ νὰ θαυμάσουν—τὴν ὁμορφιά σου, Θάλεια! Πολλοὶ ὅμως μοῦ λένε —πῶς εἶσ' ὡραία!... Σήμερα κι' ὁ Παῦλος ὁ Πλωτῖνος,—ποῦ ἀγαπᾷ τὴν Μουσική, μοῦ τῷπε· καὶ ἠξεύρεις—τί ἄλλο μοῦ ἐπρόσθεσε;

ΘΑΛΕΙΑ

(Ἔκπληκτος) —Τί ἄλλο;! Δὲν ἠξεύρω!..

ΘΩΜΑΣ

(Μετὰ δισταγμοῦ) —Πῶς αὐτὸ τἄνθος τὸ λαμπρὸ πολὺ θὰ ἐποθοῦσε—στὸ σπίτι του τὸ πλούσιο, μὰ ἔρμο, νὰ τὸ φέρῃ,—καὶ νὰ τὸ ἔχῃ πάντοτε.... Ὅλη τὴν εὐωδιά του—νὰ χαίρεται, τὴ χάρι του καὶ ὅλη τὴ δροσιά του....—Θάλεια, σ' ἀγαπᾷ πολὺ ὁ Παῦλος ὁ Πλωτῖνος·—καὶ σήμερα σ' ἐζήτησε ἀπὸ ἐμὲ εἰς γάμον....

ΘΑΛΕΙΑ

(Ἀποσύρουσα ἀποτόμως τὰς χεῖρας αὐτῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Θωμᾶ) —Ἐγὼ νὰ πάρω σύζυγον τὸν Παῦλον τὸν Πλωτῖνον;! —Θωμᾶ μου· ἄ, ὄχι ποτέ! Ποτὲ δὲν θὰ θελήσω!....

ΘΩΜΑΣ

(Διὰ φωνῆς, ἣν προσπαθεῖ νὰ καταστήσῃ ἤρεμον) —Μά, εἶναι νέος εὐγενὴς καὶ πλούσιος κι᾽ ὡραῖος·—καὶ θὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῆ.... Γιατὶ τάχα δὲν θέλεις;

ΘΑΛΕΙΑ

(Μετὰ σφοδρότητος· ἀποφυλλίζουσα ἕν ῥόδον) —Διότι τὸν Πλωτῖνον, νέον ὡραῖον κι᾽ εὐγενῆ—καὶ πλούσιον συνάμα, καθόλου δὲν τὸν ἀγαπῶ!.... (Δι᾽ ἱκετευτικοῦ τόνου πλησιάζουσα αὖθις πρὸς τὸν Θωμᾶν) —Ὦ μή! Μὴ ἐπιμένῃς, Θωμᾶ μου, σὲ παρακαλῶ!—Μὴ τάχα ἐβαρέθης νὰ μ᾽ ἔχῃς εἰς τὸ σπίτι σου;

ΘΩΜΑΣ

(Συγκεκινημένος) —Ὦ! Ὄχι, ὄχι, Θάλεια! Αὐτὸ μή, μὴ τὸ λέγῃς!—Πλήν, σκέψου πῶς εἶναι λαμπρὴ μιὰ τέτοια εὐκαιρία... —Σκέψου πῶς-γρήγορα ἢ ἀργὰ-θὰ ἔλθῃ κι᾽ ἡ ἡμέρα,—ποῦ θὰ μ᾽ ἀφήσῃς, γιὰ νὰ ᾽πᾷς ἀλλοῦ μακρυά ᾽πο μένα,—τὴ χάρι σου καὶ τὴ δροσιὰ τὴν τόση νὰ σκορπίσῃς....—Δὲν πρέπει λοιπόν, κόρη μου, καθόλου νὰ ἀρνῆσαι....—Μὲ τὸν Πλωτῖνο τὸν καλὸ μαζὺ θὰ ἀπολαῦστε—ὅλη τὴ θεία ποίησι, κι᾽ ὅλη τὴν εὐτυχία—τοῦ Ἔρωτος!.... Καθένας σας θὰ ζῇ διὰ τὸν ἄλλον....—Τὸ ἴνδαλμά του θᾷσαι σύ. Κι᾽ αὐτὸς σᾶν Ἄγγελό του—θὰ σὲ λατρεύῃ.... Καὶ κἀνὲν νέφος δὲν θὰ μπορέσῃ—νὰ σκοτεινιάσῃ τὸ φαιδρὸ κι᾽ αἴθριο οὐρανό σας....—Σκέψου τὴν ἄχαρη ζωὴ καὶ θλιβερὴ συνάμα,—ὁποῦ ἐδῶ μέσα περνᾷς μ᾽ ἕνα τυφλὸ θλιμμένο...

ΘΑΛΕΙΑ

(Μετ᾽ ἐπάρσεως) —Μ᾽ ἕνα θλιμμένονε τυφλό! Ἔστω!.... Μὰ μέσ᾽ ᾽στοὺς ἄνδρες,—τὸν πειὸ πολὺ εὐγενικό, καὶ πειὸ πολὺ γενναῖο!....—Μ᾽ ἐκεῖνον, ποῦ ἐσπλαγχνικὰ μ᾽ ἐπῆρ᾽ ἐνῷ ἀκόμη—ἤμουν μικρὴ κι᾽ ἀδύνατη, ἔρημη, λυπημένη....—Γιατὶ μεγάλη συμφορὰ μοῦ εἶχεν ἀφαιρέσῃ—μάνα, πατέρα κι᾽ ἀδελφούς.... Μικρὸ καὶ τρομαγμένο—πουλάκι, ποῦ τὰ χέρια του προστάτευσαν κι᾽ ἐσῶσαν....—Ἄνθος, ποῦ μαραινότανε, κι᾽ αὐτὸς μὲ τὴ στοργή του—νέα ζωὴ τοῦ ἔδωκε, τ᾽ ἀνάθρεψε μὲ πόνο.... (Μετὰ δυνάμεως) —Ξεχνᾷς ὅπως γιὰ τὴ φτωχὴ καὶ ἔρημη παιδοῦλα—ὁ ἄτυχος σὺτὸς τυφλὸς ἦταν τὸ πᾶν καὶ εἶναι—πατέρας, φίλος, ἀδελφός, προστάτης, εὐεργέτης; (Περιβάλλουσα τὸν λαιμὸν αὐτοῦ διὰ τῶν βραχιόνων καὶ θέτουσα τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ μουσικοῦ) —Κακέ, κακέ!.... Μὴ μοῦ ᾽πῇς πειὰ ποτέ σου τέτοια λόγια!—Γιὰ τὸν Πλωτῖνο τίποτε δὲν θέλω νὰ ἠξεύρω....—

Εἶμ' ἡ μικρὴ ἀδελφοῦλά σου. Καὶ δὲν θέλω ποτέ μου—νὰ σὲ ἀφήσω! Μὰ ποτέ! Εἶμ' ἔτσ' εὐτυχισμένη....

ΘΩΜΑΣ

(Συνερχόμενος· διὰ θλιβεροῦ τόνου) —Ὦ Θάλεια, εὐχαριστῶ! Αὐτὰ τὰ ὡραῖά σου λόγια—μ' ἀμείβουνε περσότερο παρὰ ὅσο ἀξίζω—γιὰ ὅ,τι ἔκαμα γιὰ σέ!... Γιατὶ εἶχα καθῆκον·—εἶχα καθῆκον ἱερό, στὸ τρυφερὸ μπουμπουκι,—ποῦ ἀνοιγόνταν 'στὴ ζωή, νὰ δώσω προστασία...—Καὶ ἔπειτα ὁ ἔπαινος δὲν εἶν' ὅλος 'δικός μου·—Καὶ ἡ Μαρία ἡ καλὴ μοῦ ἔδωκε μεγάλη—βοήθεια, τὸ καθῆκόν μου αὐτὸ νὰ ἐκτελέσω.—Μὴ τὸ ξεχνᾷς ποτὲ αὐτό!.. Κι' ἐξὸν αὐτοῦ, ἂν κάτι—μικρὸ γιὰ σένα ἔκαμα, ἡ τόση σου ἀγαθότη,—ἡ ἀρωγή σου ἡ γλυκειὰ καὶ ἡ συμπάθειά σου—κι' ἡ συντροφιά σου ἡ τερπνὴ ἦταν ὁ φωτοβόλος—ἥλιος μεσ' 'στὸ θλιβερὸ σκοτάδι τῶν ματιῶν μου!...—Δὲν πρέπει λοιπόν, Θάλεια, τόσο πολὺ εὐγνώμων—σ' ἐμένα νὰ νομίζεσαι, καὶ χάριν μου τ' ὡραῖο—μέλλον, ποῦ σοῦ ἀνοίγεται, μεμιᾶς νὰ θυσιάσῃς, —καὶ νὰ ἀρνῆσαι νὰ δεχθῇς τὴν εὐτυχῆ ἐκείνη—ζωή, ποὖν' ἀπὸ ἔρωτα κι' ἀπὸ χαρὰ γεμάτη·—ζωή, ποὖνε τὸ ὄνειρο τῆς κάθε μιᾶς γυναίκας.... (Παῦσις)—Ἤσουν ὡς τώρα δι' ἐμὲ φιλόστοργη ἀδελφοῦλα!—Τὸ χρέος σου τὸ ἔκαμες! Τίποτε πειὰ δὲν θέλω...—Πήγαινε λοιπόν, πήγαινε χωρὶς τύψι καὶ λύπη—ὅπως μ' ἀφίνεις μοναχό. Πήγαινε νὰ στολίσῃς—τὸ μέτωπό σου τὸ ἁγνὸ μὲ νυμφικὸ στεφάνι,—ποῦ νέος ἄξιος γιὰ σὲ μὲ νερατζάνθια πλέκει.—Πήγαινε, κόρη λατρευτή! Εἶν' ἡ γιορτὲς γιὰ σένα·—γιὰ σένα εἶναι ἡ χαρές...

(Μετ' ἐλαφρᾶς πικρίας) —Γιὰ μένα τὸ σκοτάδι!.... —Γιὰ μένα ἡ ἀπέραντη θλῖψι καὶ ἀγωνία!...—Μά, δὲν μὲ μέλει Μὲ ἀρκεῖ πῶς εἶσ' εὐτυχισμένη—μόνο νὰ ξεύρω, Θάλεια!... Τὴ λύπη δὲν φοβᾶμαι!...—Πήγαινε τώρα, κόρη μου, σ' ταῖνθη καὶ σ' τἄσματά σου,—Πήγαινε εἰς τὸν κῆπό σου καὶ 'οτὴν καλὴ Μαρία,—ποῦ βλέπει μὲ τὰ μάτια σου κι' αὐτή...!

(Καθ' ἑαυτόν· μετὰ πικρίας) —Ὡσὰν κι' ἐμένα!.... —Ναί· σὰν κι' ἐμένα!...

(Πρὸς τὴν Θάλειαν) —Πήγαινε!... Ἀργότερα καὶ πάλι —θενὰ μιλήσουμε μαζύ, πειὸ ἤρεμη σὰν θᾷσαι....

ΘΑΛΕΙΑ

(Ἀπερχομένη βραδέως)—Μά, μὴ λυπῆσαι τὸ λοιπόν! Κι' ἀφοῦ τὸ θέλεις πγιαίνω!... (Χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ εἰς ἄκρον περίλυπος) —Πλήν, ἠμπορῶ νὰ μὴ σκεφθῶ, σὰν τὶ τάχα ἀξίζει—τὸ μπουμπουκάκι στοργικὰ κἀνεὶς νὰ συμμαζέψῃ,—καὶ ἄνθος ὅταν ἔγεινε νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ!;.. (Φεύγει)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΘΩΜΑΣ μόνος

(Ρίπτεται ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ λαμβάνει τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν. Βραχεῖα παῦσις) —Θάλεια! Πλάσμα λατρευτὸ καὶ ὄνειρο ὡραῖο—τῆς ἄμοιρής μου τῆς ζωῆς! Εἴθε εὐτυχισμένη—νὰ εἶσαι πάντα! Καὶ ποτέ, ποτέ νὰ μὴ γνωρίσῃς—πόσο λυπᾶμαι καὶ πονῶ νὰ στεριθῶ ἐσένα...--Σὲ ἀγαπῶ τόσον καιρό!... Καὶ στῆς ψυχῆς τὰ βάθη—εὐτυχισμένη ὕπαρξι σιμά σου ὠνειρευόμουν,—τῆς μαγικῆς σου τῆς φωνῆς ἀκούοντας τὸν ἦχο,—κι' ἀπορροφῶντας νοερὰ τὴν ἀνθηρά σου νειότη...—Μά, τώρα πειὰ τὸ νοιώθω φεῦ! πῶς ὅλος μου ὁ ἔρως—ἦτανε χλεύη φοβερὴ τῆς ἄπονής μου τύχης,—ποῦ τῶν ματιῶνε μου τὸ φῶς μὲ στέρησε, καὶ πλέον—μοῦ ἀφαιρεῖ τὴ φωτεινὴ ἀκτῖδα, ποῦ ὡς τώρα—ἐφώτιζέ μου τὴν καρδιά, τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχή μου.... —'Σὲ σένα μόνη χρεωστῶ τῆς ὄμορφες σελίδες,—τῆς ἁρμονίες τῆς γλυκὲς κι' ὅλο ζωὴ γεμᾶτες,—ποῦ ἡ φαντασία μου ἔπλασε, σιμὰ 'σ ἐμὲ σᾶν ἤσουν....—Μὲ σένα, κόρη λατρευτή· μὲ σὲ θὰ ἠμποροῦσα—'στὰ ὕψη τὰ ὑπέρτατα νὰ ἀνεβῶ τῆς Τέχνης—τὸν ἥλιο καὶ τὸν οὐρανὸ νὰ θεωρῶ! Σιμά σου—νὰ γείνω μέγας θἄξευρα.... Κι' ἀπὸ τὰ δάκτυλά μου,—σᾶν ἄνθη παραδείσια, θεῖοι θὰ βγαῖναν φθόγγοι,—ὁποῦ μοῦ ψάλλουν 'στὴν καρδιὰ μυστηριώδεις ὕμνους—καὶ μελῳδίες θαυμαστές, ποῦ 'στὴς ψυχὲς θὰ δίναν—συγκίνησες ἀνέκφραστες, δάκρυα θὰ προκαλοῦσαν·—ἀλλὰ καὶ μέθη καὶ χαρὰ εἰς τῆς καρδιὲς θὰ χύναν... (Μετὰ βραχεῖαν παῦσιν) —Νὸ νοιώθω ὅτι μ' ἀγαπᾷς, κι' ἀφ' τὰ μικρά σου χείλη—νὰ πέρνω ἔρωτος φιλί, ποῦ θἄνοιγε σ' ἐμένα—ἄγνωστο κόσμο ἁρμονιῶν καὶ οὐρανὸ ὁμορφάδας... (Τεἰνων τοὺς βραχίονας πρὸς τὸ μέρος πρὸς ὃ ἡ νεᾶνις εἶχεν ἀπέλθῃ) —Χαῖρε γιὰ πάντα, Θάλεια! Μοῦ μέλλει νὰ σὲ χάσω....—Μά, καὶ μαζὺ μ' ἐσένανε νὰ στεριθῶ τὴ φλόγα,—ποῦ στοργικὰ ἐθέρμαινε τὴν Τέχνη στὴν ψυχή μου...—Τώρα 'στὸ σκότος τὸ βαθὺ βυθίζομαι καὶ πάλι,—ἀφοῦ τὸ φῶς διέκρινα γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα!.. (Παύει σφίγγων τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν)

ΣΚΗΝΗ Γ.

Θάλεια καὶ ὁ ρηθεὶς

ΘΑΛΕΙΑ

('Ητις ἐπιστᾶσα εἰς τὸ κατώφλιον ἤκουσε τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ Θωμᾶ, εἰσέρχεται ἠρέμα, γονυπετεῖ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ θέτει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ τυφλοῦ μουσικοῦ. Μεθ' ἡδείας φωνῆς) —Λοιπόν, Θωμᾶ μου, μ' ἀγαπᾶς καὶ θέλεις νὰ σ' ἀφήσω;—Θέλεις νὰ πάρω σύζυγο τὸν Παῦλο τὸν Πλωτῖνο, —ὁποῦ δὲν νοιώθω δι' αὐτὸν ἐγὼ κἀμμιὰν ἀγάπη;—Μὲ ἀγα-

πᾶς, καὶ σὲ κι' ἐμὲ νὰ θυσιάσῃς θέλεις—στὴν ἄτοπη κι' ἀλλόκοτη ὑπερηφάνειά σου;

ΘΩΜΑΣ

(Ἔκπληκτος καὶ συγκεκινημένος ἐπιχειρῶν νὰ ἀνεγείρῃ τὴν νεάνιδα) —Σὲ ἱκετεύω, Θάλεια!

ΘΑΛΕΙΑ

(Μετὰ φωνῆς σταθερᾶς καὶ γλυκείας) —Ὄχι, ὄχι, Θωμᾶ μου! —Ἄφες με ἔτσι! Καὶ ἀφοῦ χωρὶς κἂν νὰ τὸ θέλῃς—τῆς πονεμένης σου ψυχῆς τὸ μυστικὸ ἠξεύρω·—καὶ τὸ δικό μου μυστικό ἄκουσε, ποῦ στὸ λέγω:—Γιατί κι' ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ!... Ναί, σ' ἀγαπῶ, γιὰ ὅ,τι—μίαν ἡμέρα κι' ἂν συμβῇ! Σὲ ἀγαπῶ, Θωμᾶ μου, —γιὰ τόνειρο τὸ ὑψηλὸ κι' ὡραῖο, ποῦ γιὰ σένα—ἔπλασε 'στὰ οὐράνια πετῶντας ἡ καρδιά —ποῦ μὲ μεθᾷ κι' ἀπὸ χαρὰ ν' ἀνασκιρτῶ μὲ κάνει...—Σὲ ἀγαπῶ γιὰ τὴ φωτιὰ τοῦ ἔρωτος τὴ θεία,—ποῦ τὴ ψυχή μου πλημμυρεῖ... Καὶ πάντα νἆμαι θέλω—ἐκείνη, ποῦ ἀδιάκοπα γλυκὰ θὰ σοῦ ἐμπνέῃ—τὶς συμφωνίες τὶς λαμπρές· καὶ νὰ ξακολουθήσω—χαρὲς καὶ θλῖψες τῆς ζωῆς μὲ σὲ μοιραζομένη.—Μά, νὰ σ' ἀφήσω δὲν θέλω ποτέ, ποτέ, Θωμᾶ μου!...

ΘΩΜΑΣ

(Παλαίων εἰσέτι πρὸς ἑαυτόν).—Ὦ Θάλεια! Μά, ἂν ποτὲ ὁ πόθος καὶ ἡ λύπη—γιὰ τὴ χαμένη εὐτυχιὰ σιγὰ σὲ καταλάβῃ!

ΘΑΛΕΙΑ

(Μετὰ πάθους). —Ὄχι ποτέ! Τ' ὁρκίζομαι!... Γιὰ μὲ εἶσαι ὡραῖος,—νέος καὶ πλούσιος κι' εὐγενὴς ὡς Παῦλος ὁ Πολωτῖνος,—κι' ἀκόμη περισσότερο... Ὦ, ἄφες με σιμά σου!... —Θενὰ μοῦ λὲς τὶ αἰσθάνεται ἡ ἔνθεη ψυχή σου.—Θὰ μὲ μεθᾷς μὲ τἄρρητα μυστήρια τῶν φθόγγων,—μὲ μελῳδίες ποῦ κανεὶς ποτὲ δὲν ἔχει ἀκούσῃ....—Κι' ἐγὼ γλυκὰ θὰ σὲ μεθῶ μὲ μουσική, ποῦ εἶναι—τὸ ἴδιο θεία κι' ὑψηλή: τὴ μουσικὴ τῶν λόγων—τοῦ Ἔρωτος, ποῦ αἰώνια θὰ μᾶς ἑνώνῃ!... Θέλεις;

ΘΩΜΑΣ

(Ἀκούσας ἐκστατικός, καὶ ὅμως παλαίων ἔτι).—Ὦ! Θάλειά μου Σκέπτεσαι πῶς 'στ ἄτυχά μου μάτια—εἶναι βαλμένη ἡ σφραγὶς σκοτίας αἰωνίας;

ΘΑΛΕΙΑ

(Ἐγειρομένη ὁρμητικῶς καὶ ἐναγκαλιζομένη τὸν Θωμᾶν καὶ φιλοῦσα αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς).—Κι' ἐγὼ ἀγαπῶ τὰ μάτια αὐτά, ὁποῦ μοῦ ἀποκρύπτουν—τ' ἀκτινοβόλο θεῖο φῶς τῆς ἐκλεκτῆς ψυχῆς σου!...

ΘΩΜΑΣ

(Ἡττημένος· θλίβων τὴν κόρην ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ· διὰ

περιπαθοῦς τόνου).—Ὦ! Ναὶ φῶς! Φῶς ἀνέσπερο!... Φῶς Ἔρωτος καὶ Τέχνης!...—Ναὶ φῶς, παρμένο ἀπ' τὸ φῶς καρδιᾶς ὡς ἡ δική σου!...

(Ἐναγκαλίζονται. Ἡ Θάλεια κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ μουσικοῦ).

ΠΙΠΤΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

Ἀργοστόλιον

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΧΑΡ· ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗ ΜΟΥΣΑ ΜΟΥ

Ναὶ τί δὲν τραγουδήσαμε, Μοῦσά μου, πικραμένη·
τὰ δένδρα ποῦ στὸν ἴσκιο τους κάθησα λυπημένη,
Τὲς νύχτες ποῦ ἀγρύπνησα μὲ σύντροφό μου μόνο
Τὴ σκέψη τὴν ἀτέλειωτη κ' ἐκείνη σᾶν τὸν χρόνο.
Τὸ προσκεφάλι πῶγυρα μὲ μάτια δακρυσμένα,
Καὶ τὸ κηρὶ ποῦ ἔλυωνε χλωμὸ ὡσὰν κ' ἐμένα.
Τὸ σπίτιμου ποῦ μὲ φωλιὰ μοιάζει ἀνθοπλεγμένη,
Καὶ μέσα κλεῖ τὴν συμφορὰ νὰ μὴ τὴν δοῦν οἱ ξένοι..
Καὶ τί δὲν τραγουδήσαμε, συντρόφισσα πιστή μου!
Τὸ θάνατο ποῦ πότισε φαρμάκι τὴ ζωή μου,
Τὸν κόσμο ποῦ ἐδιάβηκε ἀδιάφορος μπροστά μου,
Τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρα ποῦ φύγαν μακρυά μου,
Τὲς δυστυχίες τῆς ζωῆς, τοῦ κόσμου τὰ φαρμάκια
Καὶ τὴ φωλιὰ ποῦ χτίζανε ζευγαρωτὰ πουλάκια.
Τῆς ἄνοιξης τὲς ὠμορφιές, τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι,
Καὶ τὸ ἡλιοβασίλεμμα μὲ τὴ χλωμή του χάρι.
Τὰ λούλουδα ποῦ σκέπαζαν τῆς γῆς τὸ μαῦρο χῶμα.
Κἄποτε τραγουδήσαμε καὶ τὴν ἀγάπη ἀκόμα!
Γλυκειὰ, μεγάλη, ὤμορφη ποῦ ὅποιος τὴ γνωρίζῃ
Γιὰ λίγο μόνο χαίρεται κι' αἰώνια δακρύζει....
Χρόνια καὶ χρόνια, Μοῦσά μου, τραγούδησες μαζύ μου,
Καὶ τώρα ποῦ τελειώνουνε ἡ μέρες κ' ἡ ζωή μου,
Τώρα ὅπου ὁ πόνος μου βουβάθηκε, σωπαίνει,
Ἔλα, σιμά μου, κάθισε, συντρόφισσα θλιμμένη.
Κι' ὅταν ὁ θάνατος χλωμὴ θὰ βάψῃ τὴ θωριά μου,
Ὅταν τοῦ ἥλιου θὰ σβεσθῇ τὸ φῶς ἀπ' τὴ ματιά μου,
Μ' ἕνα γλυκό σου φίλημα τὸ στόμα μου νὰ κλείσῃς
Καὶ τὴ ψυχή μου μέσα σου γιὰ πάντα νὰ σφαλίσῃς....
Κι' ὅταν σὲ ξεφαντώματα θὰ βρίσκεσαι καὶ πάλι
Κι' ὅταν μὲ ἄλλους τὴ χαρὰ τὸ στόμα σου θὰ ψάλλῃ,
Ἀπ' τὸ πικρὸ φαρμάκι μου στάζε μιὰ στάλα μόνο,
Γιὰ νἄχῃ κατακάθισμα τὸν ἰδικό μου πόνο.

15) 1) 1917

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΝΕΚΡΑΝΘΗΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΤΖΙΝΙΑΔΗΣ

Ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τὸ 1892 καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὸ ἑλληνογαλλικὸν Λύκειον καὶ τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολήν. Συνδυάζων μὲ τὰ μεγάλα φυσικά του χαρίσματα τελείαν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν, κάτοχος πλὴν τῆς μητρικῆς του τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς μετέβη εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸ 1912 καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Κηρυχθέντος τοῦ πολέμου κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος τὸ Πανεπιστήμιον διέκοψε τὰ μαθήματα. Ὑπείκων τότε εἰς τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τῆς γενναίας καρδίας του ἀπῆλθε πλήρης ἐνθουσιασμοῦ μετ' ἄλλων φοιτητῶν Καστελλοριζίων εἰς τὸ ἡρωϊκὸν Καστελλόριζον, ἀγωνιζόμενον τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς του ἱερὸν ἀγῶνα. Οἱ Καστελλορίζιοι ἐκδηλοῦντες πρὸς αὐτὸν τὴν μέχρι θαυμασμοῦ φθάνουσαν συμπάθειάν των, τὸν διώρισαν Γενικὸν Γραμματέα τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς. Διὰ τὴν μεγάλην καὶ εὐγενῆ συνδρομήν του εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐκτενῶς ὁμιλεῖ ὁ κ. Χατζόπουλος εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖσαν ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Καστελλορίζου. Ἀλλὰ καὶ οἱ Καστελλορίζιοι αὐτοὶ δὲν ἐφάνησαν ἐπιλήσμονες καὶ δὲν ἔπαυσαν περιβάλλοντες αὐτὸν μὲ τὴν ἰδιαιτέραν ἀγάπην των καὶ ἐκτίμησιν παντοῦ ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκετο.

Ἡ ψυχή του γεμάτη ἀπὸ ἀκραιφνῆ καὶ ἁγνὸν πατριωτισμὸν ἐ-

ξεχύνετο εἰς φλογερὰ ἄρθρα, ἅτινα δημοσιευόμενα ἐν τῇ ἐν Σμύρνῃ ἐφημερίδι «Ἁρμονίᾳ» προὐκάλεσαν τὴν ἐναντίον του μῆνιν τῶν Τούρκων, οἵτινες κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς θάνατον. Ἠναγκάσθη ὅθεν νὰ ζῇ μακρὰν τῆς οἰκογενείας του, εὑρισκομένης τότε ἐν Σμύρνῃ. Ὁ χωρισμός του, πλήν, αὐτὸς ἀπὸ τῶν οἰκείων του ὄχι μόνον δὲν ἐλύπησεν αὐτόν τε καὶ τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ καρτερικῶς καὶ μὲ ὑπερηφάνειαν ἀπέβλεψαν εἰς τὴν καταδίκην αὐτήν, τὴν ὁποίαν ἐθεώρησαν ὡς τιμήν δι' αὐτοὺς καὶ καύχημα.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1916 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Νομικῆς κατόπιν λαμπρῶν σπουδῶν καὶ ἀμέσως προσελήφθη εἰς τὸ ἐκεῖ δικηγορικὸν γραφεῖον τοῦ κ. Ἰωάννου Κολύμβα. Δυστυχῶς ἡ βάσκανος μοῖρα, ἡ ἀείποτε φθονοῦσα ὅ,τι ἐκλεκτόν, ἔρριψε πλήρης μίσους τὸ βλέμμα της ἐπὶ τοῦ φερέλπιδος νέου. Προσβληθεὶς ὑπὸ πλευρίτιδος ὑπέκυψεν εἰς τὸ μοιραῖον τέλος παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν ἐξόχων ἰατρῶν τῶν Ἀθηνῶν, μεθ' ὅλας τὰς στοργικὰς περιποιήσεις τοῦ εὐγενεστάτου κ. Κολύμβα καὶ τῶν λοιπῶν ἐκεῖ φίλων του. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ λήγοντος ἔτους ἡ ἀπαισία τοῦ θανάτου τοῦ νέου εἴδησις ἔφθασε τηλεγραφικῶς εἰς τὴν ἐνταῦθα διαμένουσαν οἰκογένειάν του ἀπὸ τοῦ ἀνθελληνικοῦ διωγμοῦ τῆς Μ. Ἀσίας. Καὶ τοῦ χαμοῦ του ὁ μεγάλος πόνος πικρότερος ἀκόμη ἔγεινε γιὰ τοὺς γονεῖς του, τὸν ἀδελφό, τὰς ἀδελφάς του, ποῦ μὲ τὸν ἀποκλεισμὸ τότε στερήθηκαν καὶ τὴν τελευταία παρηγορία νὰ νεκροφιλήσουν τὸ ἀγαπημένο τους παιδί, τὸν εὐγενικὸ νέο μὲ τὰ χρυσᾶ ὄνειρα καὶ τὲς πολλὲς ἐλπίδες γιὰ τὸ πειὸ λαμπρὸ μέλλον ποῦ τοῦ χαμογελοῦσε.

ΟΠΟΥ ΠΗΓΑ

Στὴν ἀγαπημένη μου θεία
Ἑλένη Σ. Σβορώνου.

Ὅπου πῆγα κἄτι βρῆκα
ποῦ νὰ μοῦ 'μιλῇ γιὰ σένα,
Καὶ ἐργόχειρα δικά σου,
Καὶ τραγούδια γιὰ τὰ μένα.

Ἤὖρ' ἀγάπες, ἠὖρα χάδια,
ἠὖρα ὥμορφα κορίτσια,
Ἤὖρα καὶ πολλὲς μαριόλες
ποῦ μοῦ κάνανε καπρίτσια.

Μὰ ἀπ' ὅλες τὶς ἀγάπες
δέν εὗρῆκα καμμιὰ ἄλλη,
Ποῦ νὰ φθάνῃ τὴ δική σου
οὔτε γἄναι πειὸ μεγάλη.

Ν. Καρλόβασι 13)11)17 PIERROT

ΑΡΚΑΔΙΟΥ ΑΒΕΡΤΣΕΝΚΟ

ΤΟ ΑΛΜΠΟΥΜ

Σὲ κάθε σάλα ἐπάνω στὸ τραπέζι, στρωμένο μὲ ὡραῖο χνουδωτὸ τραπεζομάνδυλο, θὰ εἶναι καὶ ἕνα ἀπ' αὐτὰ. Ὡραῖο μὲ χρυσᾶ στολίδια καὶ μὲ μεταλλικὰ κουμπιά, παραγεμισμένο μὲ γενειοφόρα, μὲ ξυρισμένα, μὲ γεροντικὰ καὶ νεανικὰ πρόσωπα.

Ἡ ἰδέα ὅτι τὸ ἄλμπουμ μὲ φωτογραφίας εἶνε οἰκογενειακὸν κειμήλιον, ὅτι εἶνε θησαυρὸς ἀναμνήσεων καὶ φιλίας εἶναι ἐσφαλμένη.

Τὰ ἄλμπουμ ἐφευρέθησαν γιὰ νὰ βγάζουν τοὺς οἰκοδεσπότας ἀπὸ δύσκολο θέσι. Ὅταν καμμιὰ φορὰ τοὺς παρουσιασθῇ ἐπισκέπτης καταβεβλημένος, κανένας βλάκας, ποῦ δὲν ξεύρει καλὰ καλὰ νὰ καθήσῃ στὴ καρέκλα καὶ ἐρωτᾷ παρατηρῶν μὲ μεγάλη προσοχὴ τὰ κεντήματα τοῦ χαλιοῦ.

— Λοιπὸν τί νέα ἔχομεν;

Τότε ἡ μόνη διέξοδος διὰ τοὺς οἰκοδεσπότας εἶναι νὰ σπρώξουν ἐμπρός του τὸ ἄλμπουμ καὶ νὰ εἴπουν.

— Ἰδοὺ τὸ ἄλμπουμ. Μήπως θέλετε νὰ παρατηρήσητε;

Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ὅλα πλέον πηγαίνουν μιὰ χαρά.

— Ποιὸς εἶναι αὐτός; ἐρωτᾷ ὁ ἐπισκέπτης.

— Αὐτός; Εἶναι ἕνας γνωστός μας. Τώρα μένει στὴ Μόσχα.

— Τί περίεργο πηγοῦνι! Ποιὸς εἶναι αὐτός;

— Ὁ Γιαννάκης μας, ὅταν ἦτο μικρός.

— Καλὲ τί λέτε;! Οὔτε ἡ παραμικρὰ ὁμοιότης..

— Ἀλήθεια.... Μὰ τότε ἦτο ἑπτὰ μηνῶν καὶ τώρα εἶναι εἴκοσιν ἐννέα ἐτῶν.

— Χμ.. Πῶς μεγάλωσε! Ἀλλ' αὐτή;

— Εἶναι μιὰ φίλη τῆς γυναικός μου. Ἔχει πεθάνῃ πλέον. Ἔμενε στὸ Σαράτοβο.

— Τὸ ὄνομά της;

— Παυλόβνα.

— Παυλόβνα; Δὲν εἶχεν ἀδελφὸ στὴν Πετρούπολι, στὴν Ἐμπορικὴ τράπεζα;

— Ὄχι.

— Ἐγνώρισα ἕναν Παύλοβιτς στὴν Πετρούπολι. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ στρατιωτικὸς ποῖος εἶναι;

— Ὁ Τσερνοζουτσένκο. Τὸν γνωρίζετε. Πέρυσιν ἐγνωρίσθητε στὴν ἐξοχή.

— Φέτος δὲν ἦτο καθόλου καλὰ στὴν ἐξοχή. Βροχή, βροχή. Σ' αὐτὴ τὴν περίστασι δυνατὸν νὰ τεθῇ κατὰ μέρος τὸ ἄλμπουμ, ἡ κουβέντα ἔστρωσεν.

Γιὰ ἕνα ντροπαλὸ ἐπισκέπτη τὸ ἄλμπουμ μὲ τὰς φωτογραφίας εἶναι σανὶς σωτηρίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μὲ πάθος ἁρπάζεται καὶ τὴν κρατεῖ σφιχτὰ ἐπὶ μακρόν.

Ὁ προηγούμενος ἐπισκέπτης, ἂν καὶ βλάξ, ἠδικημένος ὑπὸ τῆς Τύχης ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἄνθρωπος ντροπαλός. Τὸ ἄλμπουμ τοῦ χρησιμεύει μόνον γιὰ νὰ πάρῃ φόρα. Ἅπαξ πῆρε φόρα, μὲ τὸ ἄλμπουμ στὰ χέρια πετᾷ πλέον ἀπὸ τὴ γῆ σὲ κάποιο «καλοκαῖρι βροχερὸ» ἔπειτα πλέον μὲ εὐκολία πετᾷ μακρύτερα καὶ πετᾷ τὸ ἄλμπουμ ἀπὸ τὰ χέρια. Δὲν τοῦ χρειάζεται πλέον.

Ὁ ντροπαλὸς ὅμως χωρὶς ἄλμπουμ εἶναι κατεστραμμένος.

Μοῦ ἔτυχε μιὰ φορὰ νὰ εἶμαι σὲ μιὰ συναναστροφή. Ἕνας νεαρὸς προσκεκλημένος, μόλις ἐμπῆκε μέσα πρῶτα, πρῶτα ἐπάτησεν ἕνα σκυλάκι κ' ἐκεῖνο ἔβαλε τὶς φωνές. Ἔπειτα ἠθέλησε νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι τῆς οἰκοδεσποίνης καὶ τὸ κατάφερε μὲ ὑπερβολικὴ θέρμη, ἂν καὶ ἦτο Νοέμβριος μήν. Ὁ δυστυχὴς κατάλαβεν ὅτι ἔχασε πλέον τὴν παρτίδα, ὁπότε τὸ βλέμμα του τυχαίως ἔπεσε στὸ τραπέζι, στὸ παχὺ ἄλμπουμ καὶ ὁ καϋμένος ἴσα, ἴσα ποῦ δὲν ἔκλαψεν ἀπὸ τὴ χαρά του.

Τὸ ἅρπαξε σπαμωδικῶς, τὸ ἄνοιξε καὶ αἰσθανθεὶς τὴν γῆν ὑπὸ τοὺς πόδας του ἠρώτησε

— Ποῖος εἶναι αὐτός;

— Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο φύλλο. Αὐτοῦ δὲν εἶναι φωτογραφίαι. Γυρίσατε φύλλο.

-- Ἄ! αὐτή;

— Αὐτὴ εἶναι ἡ συχωρεμένη ἡ θεία μου, Γλαφίρα Νικολάεβνα.

— Αὐτὸς ἐδῶ;

Ἐξεφύλλισε τὸ ἄλμπουμ ἕως τὸ τέλος καί.... εὑρέθη πλέον κρεμασμένος εἰς τὸν ἀέρα, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ πιασθῇ ἀπὸ πουθενά.

— Σῶστέ με!—θὰ ἤθελε νὰ φωνάξῃ—χάνομαι.

Καὶ πράγματι ἐσώθη. Ἔβαλε τὸ ἄλμπουμ στὰ γόνατά του πάλιν καὶ ἠρώτησεν.

— Ἀπὸ τί ἀπέθανεν;

— Ποιός; Ἡ θεία μου; Ἀπέθανε καρδιακή.

«Γιατί, ἀχρεῖε»—ἐσκέφθη ὁ νεαρὸς ἐπισκέπτης «μοῦ ἀπαντᾷς ἔτσι, μὲ μιὰ λέξι; Δὲν μποροῦσες τάχα νὰ μοῦ διηγηθῇς λεπτομερῶς πῶς ἀρρώστησεν ἡ θεία σου, ποῖος τὴν ἐπεριποιεῖτο.... Νὰ ἔτσι θὰ περνοῦσεν ὡραία ὁ καιρός.»

— Καρδιακή! αἴ!! Ξεύρετε καὶ αὐτοὶ οἱ γιατροί.... Αὐτοὶ ἐδῶ;

— Ὁ νουνὸς τῆς Λίζας, ἀλλὰ γιαὐτὸν ἐρωτήσατε πρὸ ὀλίγου.

Παρετήρησε τὸ ἄλμπουμ μέχρι τέλους, τὸ ἀφῆκε κατὰ μέρος, καὶ ἔπιασε τὸ τασάκι γιὰ τὰ τσιγάρα.

— Περίεργα τασάκια φτιάνουν τώρα.

— Μάλιστα.

Τὸ βλέμμα του ἐστράφη ἐκ νέου πρὸς τὸ ἄλμπουμ καὶ ἔτεινε τὸ χέρι του πρὸς αὐτό, ἀλλὰ τὸ ἄλμπουμ εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Τὸ ἀπέθεσεν ὁ οἰκοδεσπότης στὴν ἐταζέρα.

— Σᾶς παρακαλῶ ποῦ εἶναι τὸ ἄλμπουμ; Ἤθελα νὰ ἐρωτήσω γιὰ μιὰ φωτογραφία. Κάπου εἶδα δυὸ δεσποινίδας.

Ἐπῆραν τὸ ἄλμπουμ καὶ ἀνεζήτησαν τὰς δεσποινίδας. Ὁ νεαρὸς ἐπισκέπτης ἐπωφελούμενος τῆς περιστάσεως τὸ ἐξεφύλλισεν ἄλλην μίαν φορὰν «διὰ νὰ λάβῃ μίαν γενικὴν ἰδέαν».

Τοῦτο μὲ διεσκέδαζε πολὺ καὶ ἐσκέφθην νὰ σκαρώσω κάτι τι εἰς τὸν νεαρόν. Καθ' ὃν χρόνον λοιπὸν αὐτὸς ἐχασμᾶτο, ἔσυρα τὸ ἄλκπουμ καὶ τὸ ἔκρυψα ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν καναπέ.

Ὁ νεαρὸς ἐπισκέπτης ἔκαμε τὴν συνήθη χειρονομίαν διὰ νὰ πιάσῃ τὸ ἄλμπουμ. Ἀλλὰ μὴ εὑρὼν αὐτὸ παρ' ὀλίγον νὰ φωνάξῃ.

— Τῶκλεψαν.

Ἔρριπτε πλάγια βλέμματα πρὸς τὴν ἐταζάραν, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἀλλὰ πουθενὰ ἄλμπουμ. Ἐκιτρίνισεν ὁ δυστυχὴς ἐσηκώθη καί...

— Καιρὸς εἶναι νὰ πηγαίνω, εἶπε.

* * *

Ἀπό τινος ἤρχισα νὰ ἔχω καὶ ἐγὼ ἐπισκέπτας. Εἶδον ὅμως ὅτι χωρὶς ἄλμπουμ δὲν κάμνω τίποτε.

Δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶμαι ἄνθρωπος τοῦ σπιτιοῦ, οἱ συγγενεῖς μου, δὲν γνωρίζω διατί, δὲν μοῦ εἶχον χαρίσῃ φωτογραφίας καὶ ἐὰν ποτε κανεὶς μοῦ εἶχε στείλῃ καμμίαν μὲ πολὺ συγκινητικὴν ἐπιγραφήν, ὡρισμένως εἶχε πέσῃ στὰ χέρια τῆς καμαριέρας, ἡ ὁποία εἶχε τὴν μανίαν νὰ κάμῃ συλλογήν.

Ἤρχισαν συχνότερον νὰ ἔρχωνται ἐπισκέπται καὶ ἔβλεπον ὅτι χωρὶς ἄλμπουμ δὲν γίνεται.

Ἔψαξα μὲ προσοχὴ ὅλα τὰ συρτάρια τοῦ γραφείου μου καὶ κατώρθωσα νὰ ἀνακαλύψω μόνον τρεῖς, τὴν χοντρότερη κόρη τοῦ κόσμου, τὴν Ἀλίσα, βάρους 9 πουτίων καὶ 18 φουντίων, τὴν ἄποψιν τοῦ λιμένος τῆς Ρέβελ καὶ τὸν διάσημον χιμπατζῆν Φράνγκ ἐπὶ ποδηλάτου.

Ὅσον καὶ ἂν ἤμην ἐπιεικής, αἱ τρεῖς αὐταὶ φωτογραφίαι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποτελέσουν «τὸ οἰκογενειακόν μου κειμήλιον». Ἓν μέσον ἔμενε νὰ ψάξω ἀλλοῦ. Καὶ τὸ κατώρθωσα. Μετ' ἐπιμελεῖς ἐρεύνας δύο ἡμερῶν ἀνεκάλυψα εἰς τὸ ράφι ἑνὸς παλαιοπωλείου ἓν χονδρὸν δερμάτινον ἄλμπουμ παραγεμισμένο μὲ ποικιλωτάτας φωτογραφίας. Ἀκριβῶς ὅ,τι ἐζήτουν.

Ἦσαν εἰς τὸ ἄλμπουμ περίπου διακόσιαι φωτογραφίαι, οἱ μέλλοντες συγγενεῖς μου, φίλοι καὶ γνώριμοι! Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἠδύ-

νατο νὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς ἐπισκέπτας μου τοὐλάχιστον δύο ὥρας. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγὼ θὰ ἀνέπνεον ἐλευθέρως. Διὰ τοῦτο ἐχάρην σὰν μικρὸ παιδὶ διὰ τὸ εὕρημα.

Κατ' οἶκον παρετήρησα μετὰ προσοχῆς τὸ ἄλμπουμ καὶ κανεὶς ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον δὲν ἐστάθη τόσον εὐτυχὴς νὰ ἐκλέξῃ ὁ ἴδιος τὸν πατέρα του, τὴν μητέρα του, τὸν γέροντα θεῖόν του καὶ δύο ὡραίους ἀδελφούς.

Δεσποινίδες ἦσαν τρεῖς καὶ εὑρέθην εἰς δύσκολον θέσιν, εἰς ποίαν ἐκ τῶν τριῶν νὰ δώσω τὴν καρδίαν μου. Ἐπὶ τέλους ἡ προτίμησις ἔκλινεν ὑπὲρ τῆς πρώτης κατὰ σειράν, μιᾶς μελαγχροινῆς μὲ ὡραῖα αἰσθηματικὰ μάτια.

Ἓν μόνον ἐλάττωμα εἶχε τὸ ἄλμπουμ, κατὰ τύχην δὲν ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸ καμμία φωτογραφία μικροῦ παιδίου, διὰ νὰ παριστᾷ ἐμέ, ὅταν ἤμουν παιδάκι. Ἦσαν φωτογραφίαι παιδίων 13—14 ἐτῶν, δυστυχῶς ὅμως καμμία δὲν μοὶ ὡμοίαζεν.

Περιωρίσθην λοιπὸν εἰς τὸ νὰ κάμω ὅλα τὰ εὐχάριστα καὶ συμπαθητικὰ πρόσωπα συγγενεῖς μου, τὰ δὲ ἄσχημα, τὰ ἀποκρουστικὰ (καὶ τοιαῦτα δὲν ἦσαν ὀλίγα) ἁπλοῦς γνωρίμους μου.

Ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν ἑσπέραν μοῦ ἦλθαν ἐπισκέπται ὅλοι μελαγχολικοὶ καὶ σιωπηλοί. Τοῦτο ὅμως δὲν μὲ ἀνησύχησε καθόλου.

— Μήπως ἐπιθυμεῖτε νὰ ῥίψητε μιὰ ματιὰ στὸ οἰκογενειακό μου ἄλμπουμ;—Τοῖς ἐπρότεινα.

Ὅλοι ἐζωογονήθησαν, ἐχάρησαν καὶ ἥρπασαν τὸ ἄλμπουμ.

— Ποία εἶνε τούτη;

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀγαπημένη μου μητέρα... Ἀπέθανεν ἡ δυστυχὴς καρδιακή... Γαῖαν ἔχοι ἐλαφράν!

Οἱ ἐπισκέπται ἐσιώπησαν καὶ κινήσαντες μετ' εὐλαβείας τὴν κεφαλὴν ἐγύρισαν φύλλο.

— Αὐτὸς ἐδῶ;

— Ὁ πατήρ μου. Αὐτὸς ἐδῶ εἶναι ὁ ἀδελφός μου. Ἔχει τώρα μιὰ καλὴ θέσι καὶ κερδίζει μεγάλα χρήματα. Δὲν εἶναι, ἀλήθεια, ὡραῖος;... Αὐτοὶ ἐδῶ εἶναι ἁπλοῖ γνώριμοί μου. Ἰδού, κύριοι, αὐτὴ ἡ δεσποινίς... Τί, σᾶς ἀρέσει;

— Καλοῦλα εἶναι.

— Λέγετε «καλοῦλα»... Ὡραία ὄχι καλοῦλα. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη μου ἀγάπη.

— Ὦ!... καὶ σᾶς ἠγάπα;

— Αὐτή; Ἐγὼ ἤμουν γι' αὐτὴν ὁ ἥλιος, ὁ ἀήρ, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναπνεύσῃ... Αὐτὴν τὴν φωτογραφίαν μοῦ τὴν ἐχάρισεν ὅταν ἀνεχώρει διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ὅταν ἔγραφεν ἐπάνω στὴ φωτογραφία τὴν ἐπιγραφή, ἔκλαιγε τόσον πολύ, ὥστε τὴν ἔπιασαν ὑστερισμοί!... Τέτοιαν ἀγάπη δὲν εἶδα πλέον... Καί... πλέον δὲν τὴν ξαναεῖδον.

Τὸ πρόσωπόν μου προσέλαβε λυπηρὰν ἔκφρασιν καὶ εἰς τὰς βλεφαρίδας μου ἐκρεμάσθησαν δύο ἀπρόσκλητα προδοτικὰ δάκρυα.

MELOZZO DA FORLI ΑΓΓΕΛΟΣ

— Συνέβη πρὸ πολλοῦ αὐτό; σιγανῇ τῇ φωνῇ ἠρώτησεν εἷς ἐπισκέπτης καὶ μὲ μυστικὴν συμπάθειαν μοῦ ἔσφιξε τὴν χεῖρα.

— Πρὸ πολλοῦ;... Πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν... Μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι ἐπέρασεν εἷς αἰών.

— Καὶ λέγετε ὅτι ἔκτοτε δὲν τὴν ξαναείδετε;

— Δὲν τὴν εἶδον. Ποῦ ἐξηφανίσθη, εἶναι ἄγνωστον. Εἶναι μία περίεργος καὶ αἰνιγματώδης ἱστορία.

— Καὶ τί σᾶς ἔγραψεν ὄπισθεν τῆς φωτογραφίας;

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι—ἀπήντησα μετὰ προσοχῆς.—Εἶναι τόσος καιρὸς ἔκτοτε...

— Ἐπιτρέπετε νὰ ἴδω; Ἀφοῦ ἄπαξ ἡ δεσποινὶς ἐξηφανίσθη, νομίζω ὅτι δὲν κάμνομεν κανὲν κακόν.

— Μὰ νὰ σᾶς πῶ δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς σ' αὐτὴ τὴν φωτογραφία μοῦ ἔγραψεν ἢ σὲ ἄλλη.,.

— Ὅπως δήποτε καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα ἐπιτρέψατε νὰ ἴδω—μὲ παρεκάλεσεν εἷς κύριος ρωμαντικῆς φύσεως αἰσθηματικῶς μειδιῶν—πρώτη ἐρωτικὴ πτῶσις ἀθῴας νεανικῆς ψυχῆς. Τί ὡραιότερον τούτου;

— Τί ὡραιότερον τούτου; ἐπανέλαβεν ὡς ἠχὼ ἕτερος ἐπισκέπτης καὶ ἀφῆρεσε τὴν φωτογραφίαν ἀπὸ τὸ ἄλμπουμ.

Ἐγύρισεν ἀνάποδα τὴν φωτογραφίαν, παρετήρησε καὶ ἔξαφνα ἐφώναξε.

— Τί διάβολο!

— Μὴ ἐγγίζετε, σᾶς παρακαλῶ, ὅ,τι εἶναι δι' ἐμὲ «τὰ ἅγια τῶν ἁγίων» ἐφώναξα τρομαγμένος.—Διατί ἀφαιρεῖτε τὴν φωτογραφίαν;

— Περίεργον... ἐψιθύρισεν ὁ ἐπισκέπτης μὴ προσέχων εἰς ἐμέ.—Πολὺ περίεργον.

— Μὰ τί εἶναι λοιπόν;

— Ἰδοὺ τί εἶναι ἐδῶ γραμμένο. «Πελαγία Πλαγίου, μὲ προσωνυμίαν Ταρτάρα. Ἐγεννήθη τῷ 1880. Κατὰ τὸ 1898 κατεδικάσθη ἐπὶ κλοπῇ εἰς ἐνὸς μηνὸς φυλάκισιν. Ἀνάστημα μέτριον, ὀφθαλμοὶ καστανοί, ὄπισθεν τοῦ ἀριστεροῦ ὠτὸς μέλαν στίγμα (ἐλιά). Κατὰ τὸ 1899 διετέλεσε προαγωγός».

— Τί σημαίνει προαγωγός; ἠρώτησε μία ἐπισκέπτις.

— Προαγωγός; Ἐτραύλισα ἐγώ.—Αὐτὸ σημαίνει... εἶδος τηλεφωνητρίας.

— Ὄχι—εἶπεν εἷς γέρων.—Αὐτὸ σημαίνει μιὰ γυναῖκα νὰ δελεάσῃ ἕναν ἄνδρα, νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸ σπίτι της καὶ ἐκεῖ νὰ τὸν λῃστεύσῃ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀγαπητικοῦ της.

— Ὡραία πρώτη ἀγάπη! εἰρωνικῶς παρετήρησεν ἡ κυρία.

— Κάποια παρεξήγησις—εἶπον ἐγὼ μὲ γέλοια.—Δόστε μου, σᾶς παρακαλῶ τὴν φωτογραφία.., Ἄ! βέβαια... Ἐκάματε λάθος ἐβγάλατε ἄλλη. Νὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ξανθοῦλα. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη μου ἡ μοσχομυρισμένη ἀγάπη μου.

Τὴ μοσχομυρισμένη ἀγάπη μου ἀφήρεσαν ἀπὸ τὸ ἄλμπουμ καὶ ὁ αἰσθηματίας κύριος ἀνέγνωσε.

«Κατερίνη Ἀρσενίου (προσων. Ἀσπρουδερὴ) ἐγεννήθη τῷ 1882. Ἀπὸ τοῦ 1899—1903 διετέλεσε πόρνη. Ἀπὸ τὸ 1903 ἔκλεπτεν ἀπὸ διάφορα καταστήματα (μανιφατοῦρες, διάφορα ὑφάσματα κτλ.).

***

Οἱ ἐπισκέπται ὅλοι ἐσήκωσαν τοὺς ὤμους των, μερικοὶ δὲ (οἱ ἀναιδέστεροι) ἐτόλμησαν μάλιστα καὶ νὰ γελάσουν.

— Εἶμαι περίεργος—εἶπεν ὁ γέρων— νὰ ἴδω τί εἶναι γραμμένο ὄπισθεν τῆς φωτογραφίας τοῦ πατρός σας.

— Φαντάζομαι—ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία.

— Μὴ τολμᾶτε νὰ προσβάλλετε τὸν ἅγιον αὐτὸν ἄνθρωπον! ἐφώναξα.—Εἶναι ἀνώτερος πάσης ὑποψίας. Αὐτὴ εἶναι μία φωτεινή, λάμπουσα ἀπὸ ἀγαθότητα καὶ ἀγάπην ψυχή.

Ἀφήρεσα τὸν πατέρα μου ἀπὸ τὸ ἄλμπουμ καὶ μετ' εὐλαβείας ἔφερα τὴν φωτογραφίαν πρὸς τὰ χείλη μου. Καταφιλῶν αὐτὴν ἐν παροξυσμῷ υἱϊκῆς στοργῆς παρετήρησα μετὰ προσοχῆς ταύτην ὄπισθεν καὶ ἀνέγνωσα.

«— Ἰδὰν Ντολμπίν. Ἐγεννήθη 1862. 1880 μικραὶ κλοπαί. 1882 κλοπὴ διὰ ῥήξεως (1 ἔτος φυλάκισις) 1885 φόνος τῆς οἰκογενείας τῶν Πετρὼφ (κάτεργον 12 ἔτη) 1890 δραπέτευσις. Καταζητεῖται. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά: βαθεῖα φωνή, χωλαίνει τὸν δεξιὸν πόδα. Ὁ δείκτης τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐστρεβλωμένος ἐν συμπλοκῇ».

Ὄπισθεν τῆς τραπέζης, ὅπου ἦτο τὸ ἄλμπουμ, ἠκούσθη γέλως καὶ κατόπιν ἐπιφωνήματα διάφορα, τὰ ὁποῖα μὲ ἐθύμωσαν.

Ἐξεσφενδόνισα μακρὰν τὴν φωτογραφίαν τοῦ πατρός μου καὶ ἐρρίφθην εἰς τὸ ἄλμπουμ... Μερικαὶ φωτογραφίαι εἶχον ἀφαιρεθῇ καὶ ἐγὼ τεταραγμένος καὶ ἐκτὸς ἐμαυτοῦ· ἄνευ κόπου ἔμαθον· ὅτι ἡ δυστυχὴς μήτηρ μου ἔμεινεν εἰς τὴν φυλακὴν δι' ἐκτρώσεις, ἐνεργηθείσας ὑπ' αὐτῆς εἴς τινας δεσποινίδας, οἱ ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ ὡραῖοι νεανίαι, εἶχον καταδικασθῇ κατὰ τὸ 1901 διὰ κλοπὴν καὶ πλαστογραφίαν τραπεζητικῶν γραμματίων. Ὁ θεῖός μου ἦτο τὸ ἠθικώτερον μέλος τῆς οἰκογενείας μας, ἐνησχολεῖτο εἰς ἐμπρησμοὺς διὰ νὰ λαμβάνῃ τὰ ἀσφάλιστρα. Αὐτὸς μόνος ἠδύνατο νὰ εἶναι τὸ καύχημα τῆς οἰκογενείας μας.

— Αἴ; κύριε οἰκοδεσπότα—μοῦ ἐφώναξεν ὁ γέρων ἐπισκέπτης— εἰπέτε μας τὴν ἀλήθειαν, ποῦ εὕρετε τὸ ἄλμπουμ; Εἶμαι βέβαιος ὅτι αὐτὸ τὸ ἄλμπουμ ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς ἀστυνόμον τῆς καταδιώξεως.

Ἔθεσα τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τῶν ἰσχίων καὶ ἀπήντησα μὲ τραχὺν γέλωτα.

— Μάλιστα! Τὸ ἠγόρασα σήμερον ἀπὸ ἕνα παλαιοπώλην ἀντὶ δύο ρουβλίων. Τὸ ἠγόρασα ἐπίτηδες γιὰ σᾶς, νιὰ νὰ διασκεδάστε κατηραμένοι, φουσκωμένοι ἀνθρωπίσκοι, ποῦ ὅλη τὴν ἡμέρα γυρί-

ζετε μέσα τὰ σπίτια τῶν γνωρίμων σας ἀντὶ νὰ κάθησθε στὰ σπίτια σας καὶ νὰ ἐργάζεσθε. Γιὰ σᾶς ἠγόρασα τὸ ἄλμπουμ. Ἰδού, φᾶτέ το, κυτάξετε αὐτὲς τὴς ἀνόητες φωτογραφίες, ἀφοῦ δὲν μπορῆτε νὰ κάμητε μιὰ συνομιλία ἀνθρωπινή, νὰ ἐκφράσετε μιὰ σωστὴ ἰδέα. Τί γελᾶς βρὲ σὺ παληόγερε ἐκεῖ κάτω; Σοῦ φαίνεται παράξενο ὅτι πίσω ἀπὸ τὰς φωτογραφίας τῶν συγγενῶν μου, τῶν γονέων μου καὶ τῶν φίλων μου εἶναι γραμμένο, κλέπτης, κατεργάρης, πόρνη, ἐμπρηστής; Μάλιστα εἶναι γραμμένο! Σᾶς διαβεβαιῶ ὅμως ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἐντιμότεροι, εἰλικρινέστεροι. Σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἔχει τοιοῦτον ἄλμπουμ μὲ φωτογραφίας τοιούτων ἀκριβῶς προσώπων μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος δὲν ἔχουσιν ἐκτεθῆ αἱ ἠθικαὶ αὐτῶν ἰδιότητες καὶ αἱ πράξεις των. Τὸ ἰδικόν μου ἄλμπουμ εἶναι τίμιον καὶ εἰλικρινές, τὰ ἰδικά σας ὅμως μυστηριώδης συλλογὴ μυστηριωδῶν κακούργων, διεφθαρμένων γυναικῶν... Δρόμο λοιπὸν ἀπ' ἐδῶ ὅλοι... Ἔμπρός».

Εἴτε διότι ἦτο πλέον ἀργά, εἴτε διότι εἶχον πλέον παρατηρήσῃ ὅλον τὸ ἄλμπουμ καὶ ἐπέκειτο ἀνία, οἱ ἐπισκέπται μετὰ τοὺς λόγους μου τούτους πολὺ γρήγορα διεσκορπίσθησαν. Ἔμεινα μόνος, ἤνοιξα τὸ παράθυρον καὶ ἀνέπνεον τὸν καθαρὸν ἀέρα. Ἀμέσως ἔγεινα εὔχαρις.

Ἐὰν τὸ ἄλμπουμ μου εἶχε χεῖρα, θὰ τήν ἔσφιγγον. Τόσον ἦτο ὡραῖον, παχουλὸν καὶ συμπαθητικὸν ἄλμπουμ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ

Π Δ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΟΙΜΗΣΟΥ

Κοιμήσου ἥσυχα φτωχὴ καρδιά μου
Μέσα στὸ στῆθός μου τὸ βαρυμένο
Κράτα στὰ βάθεια σου ὅμως καλὰ κρυμμένο
Καθ' ὄνειρο ἀθῶο κι' ἁμαρτωλό

Κι' ὅταν ἀνοίξουν τὴ κλεισμένη σου ἀκόμη πύλη
Ξανθές, γλυκιὲς σὰν ἁμαρτία, ἥλιου ἀχτῖδες
ποῦ μοιάζουν σὰν χρυσὲς ἀπατηλὲς ἐλπίδες
Ξύπν' ὦ ξύπνα καὶ μίλα μου τότε γλυκὰ γλυκά.

ΛΙΤΣΑ ΠΟΥΛΑΚΟΥ

ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΤΑΞΕΙΔΙ

[Τὸ «Μικρασιατικὸν Ἡμερολόγιον» συγκαταλέγει εὐχαρίστως μεταξύ τῶν συνεργατῶν του τὸν συμπατριώτην κ. Γ. Παπαγεωργίου.

Μέλος ἀσήμου οἰκογενείας τοῦ μικροῦ καὶ ρωμαντικοῦ χωρίου «Καστανέα» τῆς Σάμου ὁ κ. Παπαγεωργίου ἀπεδήμησε νεαρώτατος ἐκ Σάμου μεταβὰς κατ' ἀρχὰς εἰς Αἴγυπτον. Μετὰ ὀλιγοετῆ δὲ αὐτόθι διαμονὴν μετέβη εἰς Ἀμερικήν, ὅπου σήμερον κατέστη ὀνομαστός. Φύσις καλλιτεχνικὴ δονουμένη συνεχῶς ἀπὸ τὰ εὐγενέστερα συναισθήματα δὲν ἐπεδίωξεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν ὑλικὸν πλοῦτον ὡς ἔπραξαν πάντες σχεδὸν οἱ ἀποδημήσαντες ἐντεῦθεν Σάμιοι, ἀλλὰ τὸν ἠθικὸν καὶ ἀφοῦ ἐμόρφωσε τὸ πνεῦμά του καὶ ἀπέκτησε γνώσεις πολυτίμους καὶ ἀληθῶς ζηλευτάς, ἀφοσιώθη κατόπιν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ κάλλους, τοῦ ὁποίου κατέστη φανα-

τικὸς θιασώτης, κατορθώσας νὰ μεταδώσῃ τὸν φανατισμόν του αὐτὸν εἰς εὐρυτάτους κύκλους. Καὶ ὁ φανατισμός του αὐτὸς δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα ὑπολογισμοῦ τινος, ἀλλὰ τοῦ ἀγνοτέρου αἰσθηματισμοῦ. Ἡ ψυχή του, μία παιδικὴ εἰς ἀφέλειαν, ἀλλὰ μεγάλη εἰς ἐμπνεύσεις ψυχή, πλέει διαρκῶς μέσα εἰς τοὺς ὡραίους κόσμους τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ὀνειρεύεται νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὰς ἀντιλήψεις τῶν συγχρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Περικλέους. Πᾶσα ἡ δρᾶσίς του ἐν Ἀμερικῇ περιστρέφεται εἰς τοῦτο κυρίως. Ὡραῖον ἀληθῶς ὄνειρον. Καὶ ἀγωνίζεται δι' αὐτὸ ὡς δημοσιογράφος, ὡς συγγραφεύς, ὡς κονφερασιέ, ἀκόμη καὶ ὡς ἠθοποιός. Ἐπὶ πολὺν χρόνον συνειργάσθη μετὰ τοῦ περιφήμου ζεύγους Δούγκαν, θιασώτης ἐπίσης τοῦ γυμνοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξύψωσεν ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη. Εἶνε γνωστὸς εἰς τὰ μεγαλείτερα κέντρα τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ αἱ ἐφημερίδες τοῦ Νέου Κόσμου συχνάκις κάμνουν περὶ αὐτοῦ εὔφημον λόγον. Οὐχὶ δὲ σπανίως δημοσιεύουν ἄρθρα του, τὰ ὁποῖα δὲν παρέρχονται ἀπαρατήρητα ἀπὸ τὸν διανοούμενον κόσμον. Τὸ κατωτέρω λογογράφημά του ἐγράφη παρ' αὐτοῦ πρὸ δεκαετίας περίπου. Τίποτε ἐξ αὐτοῦ δὲν φανερώνει τὸν σημερινὸν Παπαγεωργίου. Ἀλλὰ τὸ παραθέτομεν διότι κυρίως ἀναφέρεται πρὸς τὴν Σάμον, τὴν ὁποίαν δὲν λησμονεῖ. Ὅπως δὲν παύει νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ προστατεύῃ ὅσον δύναται τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Σαμίους καὶ ἰδίως τοὺς μορφωμένους ἐκ τούτων, οἱ ὁποῖοι πολλάκις ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ αἰσθανθοῦν ἀληθινὴν πατριωτικὴν ὑπηρεφάνειαν διὰ τὸν κ. Παπαγεωργίου, τὸν ὄντως θαυμάσιον τοῦτον ἰδεολόγον.]

Ἡφήμη πετοῦσε ἀπὸ τόπο σὲ τόπο καὶ ἔσπερνε χρυσᾶ ὄνειρα. Τὰ μυθικὰ πλούτη τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸ χρυσάφι της, ποῦ εἶχαν οἱ Ἀραπάδες χωμένο στὴν ἄμμο, ἄναψαν φωτιὰ λαχτάρας σ' ὅλη τὴ Σάμο.

Ὁ τάδε, ποῦ πῆγε πέρυσι μὲ τὰ «Καϊριώτικα» ἔστειλε φέτος δέκα ἐγγλέζικες. Τοῦ τάδε τὸ παιδὶ ηὗρε δουλειὰ ἀπ' τὸ καΐκι, ποῦ τὸν πῆγε, μόλις ἔφθασε. Ὁ τάδε σὲ δυὸ χρόνια ἄνοιξε δικό του μαγαζί! Τὰ παιδιὰ τοῦ Δημητροῦ Καπετὰν Πέτρου—θὰ λέγω καὶ τὰ ὀνόματα γιατὶ δὲν μοῦ ἀρέσουν ἡ παραβολὲς ποῦ δὲν ἔχουν ἱστορικὴ βάσι—ἔστελναν τακτικὰ κάθε χρόνο εἴκοσι 20φραγκα. Εἴκοσι κίτρινα Ναπολεόνια κάθε χρόνο!

Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Γιαννάκης, ποῦ τραγουδούσαμε μαζὺ κάθε καλοκαῖρι, πέρα στὰ καλύβια, ὅταν φυλάγαμε, ἐκεῖνοι ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἄλλη τῆς ρεμματιᾶς, «Χαντοὺμ» τὸ μελίσσια.

Καὶ ὁ Εὐρυβιάδης, ὁ ἀδελφός τους, καλλίτερος αὐτὸς ἀκόμη ἀπὸ δαύτους φίλος καὶ γείτονας, ὁ σύντροφος σὲ κάθε καταστρεπτικὴ ἐκστρατεία κατὰ τῶν ἀθώων πτηνῶν. Τί θηριο ἀλή-

θεια γιὰ τὴ κλεψιὰ ἐκεῖνος ὁ Εὐρυβιάδης! Ποτέ μου δὲν πεινοῦσα ὅταν πήγαινα μαζύ του στὲς φωλιὲς ἢ στὰ καβούργια μακρυὰ ἀπ' τὰ κτήματά μας.

Ὁ Εὐρυβιάδης ἔφυγε δύο χρόνια ὕστερα ἀπὸ τἀδέλφια του. Κι' αὐτὸς μὲ τὰ «Καϊριώτικα».

***

Ἤμουνα τότε στὸ Ἑλληνικὸ τοῦ Μαραθοκάμπου. Ἀπ' τὸ Καρλόβασι, ποὖνε πλησιέστερα ἀπ' τὴ Καστανιά, τὸ χωριό μου, μὲ διώξανε ἐπειδὴ δὲν ἤξευρα τὸ τρόπο τῆς παρουσιάσεως στοὺς Καθηγητάς. Ἀλλὰ μήπως μποροῦσα νὰ σηκώνω καὶ ἐγὼ ὅπως οἱ ἄλλοι χωριανοί μου, ποῦ τοὺς κρατήσανε, ἄλλο τίποτα, τόσο δὰ παιδί, ἀπὸ τὰ βιβλία μου; Τὸ καλάθι ποῦ μοῦ ἑτοίμασε ὁ πατέρας μου ἤτανε βαρύ. Κατὰ κακή μου δὲ ἡ καλὴ τύχη νὰ ἔλιπε καὶ ὁ παραγυιός μας μὲ τὸ μουλάρι στὸ Καλαμπάκτασι.

Ἂς εἶνε. Ὁ Μυρογιάννης—καλή του ὥρα—μὲ δέχθηκε κατόπιν καὶ μὲ χωρὶς καλάθι. Καλὸς δάσκαλος ὁ Μυρογιάννης.

Τὰ μαθήματα πηγαίνανε ἀπὸ 'κεῖ ποῦ ἤρχοντο. Ὁ πατέρας μοῦ ἔστελνε ἄφθονα τρόφιμα καὶ κάποτε κάποτε μερικὰ δῶρα γιὰ τὸ δάσκαλο. Αὐτὰ μὲ βοήθησαν νὰ πάρω τὸ ἄριστα στὴ πέμπτη τάξι. Γιατὶ μάθημα, θυμοῦμαι πολὺ καλά, πῶς ποτέ μου δὲν ἤξευρα.

Τὸ δεύτερο καὶ τρίτο χρόνο ἤμουνα στὴ τάξι τοῦ Μυρογιάννη.

Ἂς μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ τοῦ πῶ μὲ λίγα λόγια τὶ ἐστὶ Μυρογιάννης.

— Ἰαβέρης! γιὰ ὅσους διαβάσανε τοὺς Ἀθλίους, φτάνει. Συνδυασμὸς αὐστηροῦ τύπου παπᾶ, δασκάλου, ἀστυνόμου, γιατροῦ, δικαστοῦ.

Σωστὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ φοβερὸς δάσκαλος.

Ἐννοοῦσε, ὁ ἀθεόφοβος, νὰ σὲ μάθῃ γράμματα, μὰ πολλά, μὲ τὸ ζόρι,

Πήγαινες στὴ πλατεία γιὰ κόρτε μὲ τὲς νεράϊδες ποῦ στραγγίζαν τὴς βρύσες; Μπροστὰ σὰ κέρβερος καὶ σοῦ χαλοῦσε τὰ σχέδια. Πήγαινες στὴν Ἁγία Τριάδα νὰ παίξῃς; Στὸ δρόμο τὸν εὕρισκες. Κατέβαινες στὴ κάτω ροῦγα. Ἐκεῖ περίμενε. Πήγαινες στὸ χωριό σου ἄνευ τῆς ἀδείας του;—Καὶ τὸ εἶχε σὲ κακό του νὰ ἐπιτρέπῃ συχνὸ τέτοια ταξείδια.—Ἢ τὸν εὕρισκες στὸ μαγαζὺ τοῦ πατέρα σου ὅταν ἔφθανες ἐκεῖ ἢ σοῦ ἐπάγωνε τὸ αἷμα μὲ τὴν παρουσία του τὴ Κυριακὴ στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ.

Φαντάσου τώρα καὶ νὰ θέλῃς, κάθε Σαββατο-Κύριακο, ὅπως ἐγώ, νὰ πηγαίνῃς γιὰ κανένα λεπτὸ λόγο ποῦ νὰ μὴ μπορῇς νὰ τοῦ τὸν 'πῇς.

— Δάσκαλε... ὁ πατέρας μου μοῦ παρήγγειλε πῶς μὲ θέλει... στὸ μαγαζύ...

— Δὲν πᾷς πουθενά!...

— Δάσκαλε, θέλω νὰ ψάλω στὴν ἐκκλησιά μας!—Ψάλε στὴν Ἁγία Παρασκευή!

— Δάσκαλε. ἡ μητέρα μου... γέννησε!

Τότε γελῶντας—Πήγαινε, ἀλλ' αὔριο βράδυ νᾶσαι ᾽δῶ.

Αὐτὸς ὁ πόθος τέλος τοῦ χωριοῦ μοῦ ἐστοίχισε τοῦ κόσμου τὸ ξύλο. Καὶ τί ξύλο· Μυρογιαννίστικο καὶ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν μαθητῶν ποῦ ἐπέρασαν ἀπὸ τὴ τάξι του. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο καὶμέδιωξε πολλὲς φορές. Κάποτε μάλιστα πρὸ τῆς προσευχῆς.

***

Ἀλλ' ἔφυγα ἀπ' τὸ θέμα μου γιατὶ ἄρχισα ἀπ' τὸ μαθητικό μου βίο. Εἶναι ὅμως τόσο τερπνὰ τὰ χρόνια τοῦ μαθητικοῦ βίου καὶ ἀξίζει τόσο νὰ τ' ἀναπολῇ κανείς!—Φτάνει ὅμως γιατὶ θὰ πελαγώσω ἐκ νέου.

Ὅλοι στὴ Σάμο θὰ θυμοῦνται τὸν Ἀρῆ τὸν Φράγκο ποὖρθε νἀγοράσῃ κρασιὰ καὶ τοῦ κλέψανε τὰ χρήματα, ἕνα θειαφοσάκουλο μετζήτια, στὴ ρίβα τῶν Καρλοβασίων.

Ἡ κλοπὴ ἐκείνη εἶχε τὸν ἀντίκτυπο καὶ στὰ δικά μου σχέδια.

Ἔγινε αἰτία νὰ λοξοδρομήσω στὴ σκέψι ποῦ εἶχα γιὰ τὴν παραπέρα μόρφωσί μου.Γιατὶ τὴ πειὸπολλὴ μπόρα τῆς κλεψιᾶς τὴν πῆρε τὸ σπῆτί μας, ἐπειδὴ ὁ πατέρας μου ἦτανε μεσίτης καὶ συνέταιρος τοῦ Ἀρῆ.

Μετὰ τὴ καταστροφὴ ἐκείνη ἔγινε οἰκογενειακὸ συμβούλιο γιὰ μένα ἂν πρέπῃ νὰ σπουδάσω ἀπὸ χρέη νέα ἢ νὰ τρέξω καὶ μὲ τὴ δουλειά μου νὰ πληρώσω τὰ παληά τῆς ζημιᾶς.

Μερικοὶ λέγανε πῶς ἂν σπουδάσω δικηγόρος γρήγορα θὰ μποροῦσα νὸ τυλίξω κανένα σὲ καμμιὰ μεγάλη ὑπόθεσι καὶ ἔτσι νὰ ξεχρέωνα.

Ἄλλοι μὲ θέλανε γιατρὸ γιὰ νὰ βρῶ μεγάλη προῖκα.

Ὁ Πυθαγόρας ὁ Σίδερης, Θεὸς συγχωρέση των, ἐπέμενε νὰ μοῦ βρῇ τὰ μέσα νὰ σπουδάσω ζωγράφος, ἐπειδὴ ἔβλεπε ποὖχα μεγάλη κλίσι σ' αὐτὸ τὸ στάδιο, ἀπ' τὴ κυβέρνησι τοῦ τόπου μας. Καὶ ἡ θειά μου ἤθελε νὰ γίνω δάσκαλος καὶ παππᾶς, ποῦταν καὶ ὁ παπποῦς μου.

Ὁ πατέρας μου,πρὶν ἤθελε νὰ γίνω μαρμαρᾶς(ἀρχιτέκτων),ποῦταν καὶ ὁ προσπάππος μου, ποῦ ἔχτισε τὴ «Μεταμόρφωσι» στὴ Κολώνα,ἀλλὰ κατόπιν ἔλεγε πῶς καλλίτερα θὰ ἦταν νὰξενητευθῶ.

— «Πήγαινε, παιδί μου, ἐκεῖ δὰ κάτω, ἔλεγε, μὲ τὸν Καπετὰν Καδένα, τὸ φίλο μας, νὰ μάθῃς πῶς τρῶνε τὸ ξένο ψωμί... Νὰ γίνῃς ἄνθρωπος. Γιὰ νὰ μὴν ἀναγκασθῇς, ἂν ἦσαι ᾽δῶ, νὰ φιλᾷς ἀπαυτηνομένες... ποδιές». ***

Μετὰ δύο μῆνας ἔφυγα μὲ τὴ «Θάλεια» τοῦ Καπετὰν Καδένα, τοῦ μακαρίτη, γυρεύοντας τύχη στὴν Αἴγυπτο.

Raltimore 18 Σεπτεμβρίου 1909.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΞΕΝΗΤΕΙΑΣ

ΑΡΡΩΣΤΟΣ

Ἄρρωστος βαρειά, πεσμένος στὸ κρεββάτι, ὁλομόναχος νοιώθει ὁ ξένος ὅλο τὸ βαθὺ πόνο τῆς μοναξιᾶς. Δύο νύχτες τώρα δὲν ἔκλεισε μάτι καὶ πικρὸ παράπονο ξεφεύγει ἀπὸ τὰ χείλη του, τὰ κατάξηρα ἀπὸ τὸν πυρετό. Εἶνε ξένος καὶ δὲν ἔχει τὴν ἀγαπημένη του μανούλα κοντά του, νὰ τὸν παρηγορήσῃ, νὰ τοῦ δώσῃ τὰ φάρμακα, νὰ ἀγρυπνήσῃ στὸ προσκέφαλό του! Δὲν ἔχει τὸν πατέρα του, ποῦ χωρὶς νὰ τὸ λέγῃ μὲ λόγια ἄφινε νὰ φαίνεται μέσα στὰ μάτια του ὅλη ἡ θερμὴ ἀγάπη του, νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ. Δὲν ἔχει τὰ ἀδέλφια του τὰ ἀγαπημένα ποῦ μὲ τὰ χαρούμενα λόγια τους θὰ τὸν διεσκέδαζαν καὶ θὰ τὸν ἔκαναν νὰ ξεχάσῃ τοὺς πόνους του. Ἡ λύπη βαρειά σᾶν τεράστιος βράχος πιέζει τὰ στήθη του. Ἄχ! πικρὴ ποῦ εἶνε ἡ ξενητειά!...

Καὶ μέσα στὴ θέρμη ποῦ τὸν κατατρώγει ψιθυρίζει κάποιο δίστιχο ποῦ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸ στόμα μιᾶς γρηούλας συγχωριανῆς του:

«Ἀνάθεμά σε ξενιτειὰ σένα καὶ τὰ καλά σου.
«Πειότερες εἶν' ἡ πίκρες σου παρὰ τὰ διάφορά σου».

Ἄχ! ἂς ἔβλεπε μιὰ ὥρα τὰ εἴδωλα τῶν παιδικῶν του χρόνων, νὰ πῇ τὸν πόνο του, τὸ παράπονό του καὶ ἂς ξεψυχοῦσε.

Ξαπλωμένος στὸ φτωχικό του κρεββάτι, χλωμός, ἀδύνατος μὲ κλειστὰ τὰ μάτια φαίνεται νεκρὸς μᾶλλον παρὰ ζωντανός. Ἀλλὰ σ' αὐτὴ τὴν ἀκινησία ποῦ εὑρίσκεται ἡ σκέψι του γοργὴ τρέχει, τρέχει μακρυὰ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα, στὸ χωριό του, στὸ σπίτι του! Βλέπει ὅλους συναγμένους γύρω στὴ φωτιά, τὸν πατέρα του συλλογισμένο, τὴ μάνα του λυπημένη, τἀδέλφια του

G· NICOLET

ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

ποῦ χαρούμενα μὲ τὴν ἀμεριμνησία τῆς ἡλικίας των μιλοῦν καὶ γελοῦν φαιδρά. Ἄχ! πῶς τοὺς ἀγαπᾶ ὅλους τώρα νοιώθει. Πῶς θέλει νὰ τοὺς ἀγκαλιάσῃ, νὰ τοὺς φιλήσῃ, νὰ καθήσῃ μαζύ τους κι' αὐτὸς ὅπως ἄλλοτε νὰ μιλήσουν χαρούμενα! Καὶ ἄξαφνα ἀνοίγει τὰ μάτια του, ἡ ὥμορφη εἰκόνα τῆς εὐτυχίας σβύνει καὶ βλέπει πῶς βρίσκεται μόνος μέσα στὴν παγωμένη φτωχὴ κάμαρά του. Ἕνα χονδρὸ δάκρυ κατρακυλᾷ ἀπὸ τὰ θολωμένα ἀπ' τὸν πυρετὸ μάτια του στὸ χλωμὸ πρόσωπό του· διαμάντι ἀτίμητο ποῦ δουλεύτηκε μέσα στὴν πονεμένη καρδιά του.

Ὠκεανὸς τρικυμισμένος ὁ πόνος του μέσα στὸν ὁποῖον σὰν καρυδόφλουδο πλανιέται ἡ ψυχή του. Ἔξαφνα φθάνει στ' αὐτιά του ἡ γλυκειὰ καὶ μαγεμμένη λέξη «μητέρα»! Τὴν πρόφερε κλαυθμιρίζουσα φωνὴ παιδιοῦ ποῦ μ' ἄλλα παιδάκια ἔπαιζε στὸ δρόμο. Σὰν κῦμα φοβερὸ φούσκωσε ἡ ἐπιθυμία στὴν καρδιά του. Ἤθελε νὰ φωνάξῃ κι' αὐτὸς μὲ τὸ ἴδιο γλυκὸ ὄνομα τὴ δική του μητέρα. Τοῦ φαίνονταν πῶς θὰ τὸν ἄκουε, πῶς θἄρχονταν κοντά του καὶ τοῦ φαίνονταν ἀκόμη πῶς μόνο ἂν τὴν ἔβλεπε ὅλοι του οἱ πόνοι, ὅλοι οἱ καϋμοὶ θὰ περνοῦσαν. Καὶ ἕνα χαμόγελο ἄνθισε στὰ κατάξηρα χείλη του.

Αἱ ὧρες περνοῦν κι' αὐτὸς μὲ τὸ διάβα τους μαζὺ ἀκολουθεῖ τὰς σκέψεις του. Συλλογίζεται τώρα τὶ τὸν ἔκαμε ν' ἀφήσῃ τὴν πατρίδα του, τοὺς γονεῖς του, τὰ ἀδέλφια, τοὺς φίλους του καὶ νὰ εὑρεθῇ μόνος μακρυὰ ἀπ' ὅλους στὴ ξενητειά! Τὶ τὸν ἔσπρωξε ν' ἀφήσῃ τὸν τόπο ποῦ γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε, τώρα ἀκριβῶς ποῦ θὰ ἔννοιωθε καὶ θὰ συνεμερίζετο τὴ χαρὰ καὶ τὴ λύπη τῶν ἰδικῶν του, καὶ νὰ δοκιμάζῃ τὲς πίκρες καὶ τὰ φαρμάκια τῆς μαύρης ξενητειᾶς, ποῦ μάρανε τὴ νειότη του μὲ τὸν παγωμένο ἄξενο ἀέρα της. Τὶ τὸν παρακίνησεν ἐκεῖ ποῦ τόσο εὔμορφα ἄνθιζε ἡ ζωή του νὰ χύσῃ στὴ ρίζα της τῆς ξενητειᾶς τὸ δηλητήριο, ποῦ τὸν μάρανε καὶ πεθαίνει:

Ἕνας λυγμὸς τώρα ἀνεβαίνει στὸ λαιμό του. Βαρὺς ὁ πόνος πιέζει τὰ στήθη του, ὁ νοῦς του σκοτίζεται, ἕνα πικρὸ παράπονο ζωγραφίζεται στὴ μορφή του καὶ ἀπὸ τὰ θολωμένα μάτια του χονδρὰ δάκρυα κατρακυλοῦν σὰν μαργαριτάρια στὰ χλωμὰ μάγουλά του.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας λιγοστεύει ὁλοένα καὶ ἡ θλῖψι τῆς ψυχῆς του αὐξάνει. Μὲ τὴν ἡμέρα ποῦ σβύνει, σβύνει καὶ μία ἀκόμη ἐλπὶς ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀρρώστου. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ποῦ ἁπλώθηκε γύρω του ὁ πόνος του μεγαλώνει. Ὁ βαθὺς στεναγμός του ἀκούεται σὰν θλιβερὴ ἠχὼ μέσα στὴ σιγαλιὰ τοῦ ἔρημου δωματίου του. Στιγμαὶ φρικώδους ἀγωνίας ποῦ καμμία ἔκφρασις ἄλγους δὲν μπορεῖ νὰ τὰς ζωγραφίσῃ. Σπαράζεται ἡ καρδιά του στὴ σκέψι τῆς ἐγκαταλείψεως, τῆς μοναξιᾶς, τῆς ἐρημιᾶς του. Ἡ ἀπουσία τῶν ἀγαπημένων του κατὰ τὰς ἀγωνιώδεις αὐτὰς στιγμάς του τὸν καθιστᾷ παράφρονα ἀπὸ

ἀπελπισίαν καὶ ὀδύνην. Κλαίει, κλαίει ἀπαρηγόρητα καὶ μέσα στὸ ἀναφιλητά του τὰ χείλη του ψιθυρίζουν «μητέρα μου, μητερίτσα μου, ποῦ εἶσαι»;

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ δάκρυά του σταμάτησαν. Ἔξαφνα αἱ ἀναμνήσεις τοῦ ἔρχονται ζωηρότεραι, ἡ σκέψις του σταματᾷ ἐκεῖ ποῦ λαχταρᾷ. Γιγαντόνεται ὁ πόνος του, τὸν παίρνει ξανὰ τὸ παράπονο. Μέσα στὴ σιγαλιὰ καὶ στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ὁ βαρὺς στεναγμὸς ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς του γεμάτος πόνο καὶ ὀδύνη ξυπνᾷ τὴν θλιβερὴ ἠχὼ τῆς κρύας κάμαράς του...

Ἄχ! μαύρη ξενητειά! Γολγοθά, στόν ὁποῖον μαρτύρησαν καὶ μαρτυροῦν τόσες καρδιές! Κατάρα στὰ καλά σου, κατάρα στὲς εὐτυχίες σου, κατάρα στὰ πλούτη σου!...

Pretoria Transvaal 1917 **ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΝΩΛΑΣ**

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ

Ὅταν τὰ μάτια μου ὁ θάνατος σφαλίσῃ,
καὶ ἡ καρδιά μου αἰώνια θὰ παύσῃ νὰ χτυπᾷ.
Ὅταν τὰ χείλη μου ἄσπρος σταυρὸς σφραγίσῃ,
καὶ δέσουνε τὰ χέρια μου στὸ στῆθός μου σφιχτά.

Δὲν θέλω μέσ' στὸ φέρετρο ὅταν θὰ μὲ ξαπλώσουν,
λουλούδια καὶ στολίδια νὰ μοῦ βάλουν περιττά,
Θέλω μὲ σάβανο μονάχα νὰ διπλώσουν
τὸ σκεῦος ποῦχει μέσα τὴν καρδιά.

Κανεὶς νὰ μὴν ἰδῇ ζωγραφισμένη
στὰ χείλη μου τὴν πίκρα τῆς ψυχῆς,
Κανεὶς νὰ μὴν ἰδῇ σβυσμένη,
τὴ δστερνὴ λαμπάδα τῆς ζωῆς.

Θέλω τὰ ἴχνη τοῦ θανάτου νὰ καλύψῃ,
τοῦ τάφου μου τὸ χῶμα σιγαλά.
Κι' ὅποιος μὲ χῶμα τὸ νεκρό μου θὰ ραντίσῃ,
θέλω νὰ νοιώσω πῶς γιὰ μὲ γελᾷ.

Ὁ τάφος μου ἂς μὴ βραχῇ μὲ δάκρυ,
δὲν θέλω τέτοιο σάβανο πικρό,
Ἑνὸς βουνοῦ ἐπιθυμῶ μιὰν ἄκρη
μὲ σύντροφο πιστὸ ἕνα σταυρό.

Ἀθῆναι 1917 **ΒΓΡΓΙΝΙΑ ΤΡΙΜΗ**

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΣΤΟΝ ΠΙΠΗ ΜΕΤΑΛΛΙΝΟ

Έλα, μικρούλη μου, καὶ σὺ ποῦ θέλει ἡ μαμά σου
Νὰ μαθ' ὁ κόσμος, καὶ καλά, τὴν ἐντιμότητά σου.
Μία φορὰ κ' ἕνα καιρὸ γιὰ τὴν τιμὴ ἐτούτη
Τοῦ Κρίσου νἄχῃς ἔπρεπε τἀμέτρητα τὰ πλούτη,
Νὰ χτίσῃς ἐκκλησιές, σχολιά, ἐκθέσεις καὶ μουσεῖα,
Γιὰ νὰ κερδήσῃς, τσόγια μου, μιὰ τέτοια ἀθανασία.
Ἢ τοῦτο ἄν δὲν ἤτανε, ἔπρεπε νἄχῃς ἄλλο·
Μέσ' 'ς τὸ μικρὸ κεφάλι σου μυαλὸ πολὺ μεγάλο,
Νὰ γράψῃς πράγματα σοφά, νὰ τὰ θαυμάσουν ὅλοι,
Γιὰ νὰ σοῦ ποῦν πῶς φύτεψες 'ς τὸν Παρνασσὸ περβόλι.
Καὶ σ' ἄλλη μιὰ περίστασι τὴ δόλια ἀθανασία
Σοῦ τὴν ἐξασφαλίζανε ἐτοῦτα τὰ βιβλία·
Γιὰ τὴν πατρίδ' ἂν πήγαινες τὸ αἷμά σου νὰ χύσῃς
Καὶ ἥρωα κι' ἀθάνατου τὸν τίτλο νἀποχτήσῃς.
Τώρα, βρὲ Πίπη, τί νὰ πῇς, τὰ θέλομ' ὅλα χάρισμα.
Καὶ πρὶν νὰ βγοῦμε ἀπ' ταὐγὸ ζητοῦμε ρεκλαμάρισμα
Κ' ἔτσι μοῦ ρεζιλέψατε καὶ τοῦτο τὸ βιβλίο
Καὶ μοῦ τὸ καταντήσατε σωστὸ βρεφοκομεῖο,
Ποῦ πρέπει πειὰ τὴν πόρτα του σὲ ὅλους σας νὰ κλείσῃ
Ἂν θέλῃ ἀξιοπρέπεια λιγάκι νὰ κρατήσῃ.

Σάμος 1917. ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τὴν Ἰανουάριον τοῦ 1916 ἡ πόλις τῶν Καρλοβασίων ἐκήδευεν ἐν μέσῳ βαθυτάτης καὶ εἰλικρινοῦς θλίψεως σεβάσμιον λειτουργὸν τοῦ Ὑψίστου καὶ πνευματικὸν πατέρα, τὸν αἰδεσιμώτατον Δημήτριον Παπᾶ Ἰωάννου. Γεννηθεὶς τὸ 1847 ἐκ γονέων εὐσεβῶν ἔτυχεν ἐπιμελοῦς ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως ὑπείκων δὲ εἰς τὴν φυσικὴν κλίσιν τῆς ἀγαθῆς του καρδίας ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τὸ 1875.

Τύπος εὐσεβοῦς λευίτου, γλυκύς, ἀγαθός, ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος, χριστιανός, οἷον τὸν διατάσσει τὸ Εὐαγγέλιον, διετέλεσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη ἐκτελεστὴς τῶν ἱερῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Κάτοχος τελείως τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ προικισμένος ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ γλυκυτάτης φωνῆς, ἐδίδαξεν ἐπὶ δέκα ἔτη αὐτὴν ἐν τῇ Πορφυριάδι Σχολῇ τῶν Καρλοβασίων καὶ εἶνε ὁ διδάσκαλος ἅμα ὅλων τῶν ἐκεῖ ἱεροψαλτῶν. Λειτουργῶν συνήρπαζε τὴν ψυχὴν καὶ ἐπέβαλλε τὸν σεβασμὸν καὶ ψάλλων κατεκύλιε τὸ ἐκκλησίασμα διὰ τῆς μελῳδικῆς φωνῆς του. Δὲν ἦτο δὲ τέλειος ἐκ-

τελεστὴς μόνον ἀλλὰ καὶ καλὸς συνθέτης καὶ τὰ πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα βιβλία μουσικῆς καὶ μελοποιηθέντα μαθήματα κλπ. ἐν χειρογράφοις, ἐδωρήθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπιθυμίαν του εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπου καὶ ἐστάλησαν. ἐμποιήσαντα ἀρίστην ἐντύπωσιν.

Ὁ βίος του ὅλος διέρρευσεν ἐν χριστιανικῇ εὐσεβείᾳ, ἀγαθότητι καὶ σεμνότητι. Συμπαθὴς πρὸς τὴν δυστυχίαν, παρηγορῶν, ἐνθαρρύνων καὶ ἐνισχύων εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς τὰς ὑπὸ τῶν ἀτυχιῶν βασανιζομένας ψυχάς, ἦτο ὁ γλυκὺς τοῦ πόνου σύντροφος καὶ ὁ παρήγορος καὶ ἀγαθὸς πατὴρ τοῦ πνευματικοῦ ποιμνίου του. Ἀνέθρεψεν, ἐμόρφωσε καὶ ἀπεκατέστησε κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα κληρονόμοι τῶν πατρικῶν ἀρετῶν, ἀπαλαύουσιν ὅλης τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης τῶν συμπολιτῶν των.

Ὁ Μητροπολίτης Σάμου ἐκτιμῶν τὰς πολλὰς ἀρετάς του τὸν διώρισε κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον, ἀξίωμα, ὅπερ μετὰ πολλῆς τῆς μετριοφροσύνης ἐδέχθη καὶ ἔφερεν, καὶ εἰς ὃ τὸν εὗρεν ὁ θάνατος, στερήσας τὴν κοινωνίαν Καρλοβασίων ἑνὸς σπανίου ἱερέως καὶ πνευματικοῦ πατρός, τοῦ ὁποίου ὁ βίος ὅλος θὰ μείνῃ ἀξιομίμητον παράδειγμα ζωῆς θεαρέστου.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Κάποτε μᾶς φαίνεται ὅτι βαδίζομεν εἰς ἕνα ὑπόγειον δρόμον, τὸν ὁποῖον τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς λυχνίας μας παρουσιάζει κατοικήσιμον, ἤρεμον, καὶ μάλιστα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κομψότατα ἐπιστρωμένον μὲ ἄνθη, διάστικτον ἀπὸ πολυτίμους λίθους, μὲ ἀπομεμακρυσμένας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς καὶ βεβαίας ἐξόδους.

. . . . . .

Αἴφνης ὅμως μέρος ἐκ τοῦ θόλου τοῦ ὑπογείου αὐτοῦ δρόμου καταπίπτει... καὶ ἕνα κῦμα ἡλίου εἰσέρχεται. Ἀποκάλυψις ἀπότομος, εἰδεχθὴς καὶ ἀποτρόπαιος! Τὰ ἄνθη δὲν ἦσαν ἄλλο εἰμὴ ἑρπετά, οἱ πολύτιμοι λίθοι ἑκροαὶ γλοιώδεις καὶ αἱ ἀσφαλεῖς ἔξοδοι καταβόθραι.

. . . . . .

Ὦ! τότε, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πόσον θὰ ἐπεθύμει τις νὰ φύγῃ γρήγορα! ἔξω! ἐπάνω! Ἀλλὰ δὲν ἀνακαλύπτει γύρω του, ὅπου καὶ ἂν εἰσαγάγῃ τὴν κεφαλήν, τὰς χεῖρας, εἰμὴ πλῆθος τοιχωμάτων εἰρωνικῶς ὑψουμένων..... τοίχους! τοίχους! τοίχους!

. . . . . .

Κάποτε!.....

ΙΟΥΛΙΑ Ι. ΚΑΡΑΛΗ

Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Τὸ ἀφιερώνω στὸν ἀδελφό μου
Γεράσιμο Σβορῶνο
Δικηγόρο

Ὑπὸ τὰς ἀναμνήσεις σου ποτὲ μὴ ζῇς.—εἶπεν ὁ γλυκὺς τῶν «Ἀττικῶν νυκτῶν» ψάλτης Βασιλειάδης—ἂν μειδιῶσι θὰ σὲ σπαράξωσι, ἂν πάλιν εἶνε λυπηραὶ τὶ τῶφελος;

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ μακαρίτου συναδέλφου—ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ τὸν ὀνομάσω οὕτω—ἐγώ, εἴτε ἐξ ἰδιοσυγκρασίας, εἴτε ἐκ προβλεπτικότητος ἐντρυφῶ μόνον εἰς τὰς ἀναμνήσεις ἀποφεύγουσα νὰ ζῶ μὲ ὄνειρα καὶ ἐλπίδας, τῶν ὁποίων ἡ διάψευσις θὰ μοῦ ἦτο ἀπείρως πικρά. Καὶ κάθε ἡμέρα καὶ κάθε ὥρα ποῦ περνᾷ μοῦ φέρει εἰς τὸν νοῦν τὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ ὥραν μοῦ συνέβη πρὸ ἑνός, δύο, πέντε, δέκα ἐτῶν. Τὰ παιδικά μου ἔτη φαιδρὰ καὶ ἀμέριμνα, τὰ νεανικὰ πλήρη ὀνείρων, κάθε ἐποχῆς καὶ κάθε ἡλικίας τὰς σκέψεις, τοὺς πόθους, τὰς ἀπολαύσεις, τὰς λύπας καὶ τὰς χαράς. Καὶ εἶνε ὅλα αὐτὰ τόσον ζωηρὰ ζωγραφισμένα στὸ λεύκωμα τῆς καρδιᾶς μου, τὸ ὁποῖον συχνά, διὰ νὰ μὴ εἴπω διαρκῶς, ξεφυλλίζω.

Ἴσως θὰ ἤμην εὐτυχεστέρα ζῶσα ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου τῆς ἐλπίδος, πάντοτε ἀναμένουσα, παρὰ κάτω ἀπὸ τὸ τῶν ἀναμνήσεων θρηνοῦσα, ὡς οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἔξωθεν τῶν τειχῶν τῆς ἁγίας πόλεως, ὅ,τι ἔσβυσε μὲ τὸν δύσαντα τῆς χθὲς ἥλιον διὰ νὰ μὴ ξαναζήσῃ ποτέ. Ἀλλὰ ὡς εἶπα καὶ πρίν, αὐτὸ εἶνε ζήτημα ἰδιοσυγκρασίας καὶ χαρακτῆρος, καὶ κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὸν ἰδικόν του χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον τίποτε δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὸν μεταβάλῃ.

Ἂν ὅμως αἱ ἀναμνήσεις τῶν νεανικῶν χρόνων μὲ τὰ ὄνειρα ποῦ δὲν ἐπραγματοποιήθησαν εἶνε γλυκύπικροι καὶ προκαλοῦν μελαγχολίαν καὶ θλῖψιν αἱ τῶν παιδικῶν ἀπ' ἐναντίας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶνε παρὰ ἀναμνήσεις ἀθώων παιγνιδίων καὶ δὲν ἀφίνουν ὡς πικρὸν καταστάλαγμα τὴν ἀπογοήτευσιν δι' ἐλπίδας ποῦ ἔσβυσαν, ὁμοιάζουν

τὰς ὡραίας σελίδας βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐδιαβάσαμεν ἄλλοτε καὶ μὲ εὐχαρίστησιν ξαναδιαβάζομεν. Καὶ εἶνε τόσον πολλαὶ αἱ ἀναμνήσεις τῶν παιδικῶν μας χρόνων, τόσον πλούσιαι εἰς ὡραῖα καὶ φαιδρὰ ἐπεισόδια, εἰς ἱστορίας κωμικὰς μὲ τὰ ἀγνά, τὰ ἀθῶα, τὰ ἀτελείωτα παιγνίδια μας!

Ὅπως ἔγραψα καὶ ἄλλοτε εἰς τὸ «Δῶμα», ὁ τόπος ὅπου ἐπεράσαμε τὰ ὡραῖά μας αὐτὰ χρόνια καὶ ὅπου διεδραματίσθησαν τόσαι φαιδραὶ καὶ κωμικοτραγικαὶ σκηναὶ ἦτο τὸ μεγάλο σπίτι τῆς θείας μας, τὸ ἐντευκτήριον τῶν δώδεκα παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἠρίθμουν αἱ τρεῖς συγγενικαὶ οἰκογένειαι καὶ τῶν φίλων μας, ἀδιαφόρως γένους.

Τὸ σπίτι τῆς θείας ἐπροτιμᾶτο διὰ πολλοὺς λόγους. Καὶ διὰ τὴν εὐρυχωρίαν του ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλωσύνην καὶ ἀνεκτικότητά της. Ἦτο ἀκόμη καὶ κάτι ἄλλο. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ θεῖός μας ἔμεινε διαρκῶς εἰς Κων)πολιν χάριν τῶν ἐργασιῶν του. Ἀνὴρ σπανίας μορφώσεως καὶ φιλοστοργώτατος πατήρ, μένων μακρὰν τῶν τέκνων του, τὰ ὁποῖα ὑπερηγάπα, ἐφρόντιζε διαρκῶς διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν σωματικὴν διάπλασιν αὐτῶν καὶ ἡμῶν τῶν ἄλλων. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παιγνίδια μᾶς ἔστελλεν ὡραῖα καὶ παιδαγωγικὰ βιβλία, ὅπως τὸν «Αἰμύλιον» τὴν «Καλὴν Γραίαν« καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα μαζὶ μὲ τὸν «Γεροστάθην», τὸ θαυμάσιον βιβλίον τοῦ ἀειμνήστου Λέοντος Μελᾶ, μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὁποίου ἡ καλή μου μητέρα μὲ ἀπεκοίμιζε, κουρασμένην ἀπὸ τὰ παιγνίδια, στὰ γόνατά της, ἀπετέλουν δι' ἡμᾶς τὴν ὡραιοτέραν πνευματικὴν ἀπόλαυσιν καὶ διεμόρφωσαν τὰ πρῶτα αἰσθήματα τῆς ἁπαλῆς μας παιδικῆς ψυχῆς. Εἰς τὸν κῆπον δὲ ὑπῆρχε πλῆρες γυμναστήριον μὲ μονόζυγα, δίζυγα, ἀλτῆρας, κλίμακας, τραπέζας κλπ., ὅπου ἐγυμναζόμεθα, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν οὔτε ὡς σκιὰ εἶχε περάσει ἀπὸ τὸν νοῦν τῶν διδασκάλων μας καὶ τῶν ἰθυνόντων τὴν ἐκπαίδευσιν ἐνταῦθα ἡ σκέψις περὶ γυμναστικῆς.

Εἰς τὸ σπίτι αὐτό, τὸ γεμᾶτο ὡραίας ἀναμνήσεις μὲ ἔφερε μετὰ πάροδον ἐτῶν προχθὲς ἡ μοῖρα. Ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἤρχετο νὰ κατοικήσῃ πάλιν ἐκεῖ ἡ κόρη τῆς θείας μου. Ἐμβῆκα ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐξώθυραν τῆς αὐλῆς καὶ τὰ εἴδα ὅλα ἴδια καὶ ὅλα ἀλλαγμένα. Ἡ αὐλή μοῦ ἐφάνη μικρά, τὰ δένδρα τοῦ κήπου, τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ γνωστά μου εἶχαν ξηρανθῇ καὶ ἐφυτεύθησαν νέα. Μόνον τὸ μεγάλο, τὸ ὑψηλὸ κυπαρίσσι ἔμεινε τὸ ἴδιο εἰς τὴν θέσιν του, γιγαντωμένο, περίβλεπτο ἀπὸ ὅλην τὴν πόλιν καὶ τὰ πουλάκια κατὰ χιλιάδας δίδουν ὅπως πάντοτε τὴν αὐγὴν καὶ τὸ δειλινὸν ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω τὰς μελῳδικὰς συναυλίας των.

Περιῆλθον ἕν πρὸς ἕν τὰ διάφορα ἐξαρτήματα τοῦ σπιτιοῦ—καὶ εἶχε πάμπολλα—λουτροὶ καὶ πλυντήρια καὶ ἀποθῆκαι καὶ θόλοι, μικρὰ κρεμαστὰ δωμάτια κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο σπίτι, σωσταὶ κατακόμβαι, ὅπου εὑρίσκαμεν καταφύγιον καὶ ἄσυλον διὰ τὰ παιγνίδιά μας ἀναλόγως τῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Τὴν μὲν ἄνοιξιν καὶ τὸ καλοκαῖρι εἰς τὸν κῆπον, τὴν αὐλήν, τὸ δῶμα, τὸν δὲ χειμῶνα εἰς

ὅλο τὸ σπίτι καὶ τὰ ὑπ' αὐτὸ διάφορα ἐξαρτήματα, ὅπου ἡ τρελλὴ φαντασία μας ὠργίαζεν εἰς ἐφευρέσεις παιγνιδίων.

Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἔφθασα εἰς τὸν θόλον. Θόλος δὲ ἐλέγετο στενὴ στοὰ εὑρισκομένη κάτωθεν μικροῦ ἐξώστου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπέληγεν ἡ σκάλα τῆς εἰσόδου τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ὁ θόλος ἔπαιξε σπουδαῖον ρόλον. Ἦτο τὸ ἱερὸν τέμενος τῆς Θεᾶς Τέχνης. Ἦτο τὸ θέατρον! Μάλιστα τὸ θέατρον, διότι εἴχομεν καὶ τὰς καλλιτεχνικάς μας ἀπολαύσεις. Διὰ τὴν σκηνήν μας ὅμως δὲν ἐσκοτίσθη ὁ νοῦς οὔτε τοῦ Εὐριπίδου, οὔτε τοῦ Σοφοκλέους, οὔτε τοῦ Σαίκσπηρ, οὔτε εἰργάσθη ἡ φαντασία τοῦ Ἀννίνου, τοῦ Τσοκοπούλου, τοῦ Μωραϊτίνη, τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου καὶ τῆς λοιπῆς τέλος χορείας ἀρχαίων καὶ νέων θεατρικῶν συγγραφέων. Ἡμεῖς εἴμεθα ἀρκετοὶ δι' ὅλα. Οἱ ἴδιοι καὶ συγγραφεῖς καὶ θιασάρχαι καὶ ἠθοποιοὶ καὶ θεαταί. Τὸ δρᾶμα—διότι ἐννοούσαμεν σοβαρὰ πράγματα—ἦτο ἕν καὶ μόνον «Ὁ Λεωνίδας.» Ἔτσι τὸ ἐλέγαμεν. Ὁ θάνατος δηλ. τῶν Τριακοσίων.

Συγγραφεὺς τοῦ δράματος ἦτο ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μου Γεράσιμος, μαθητὴς τότε τοῦ Σχολαρχείου, βέβαια, ὁ λογιώτερος ὅλων μας, τώρα λειτουργὸς τῆς Θέμιδος. Αὐτὸς ἦτο καὶ ὁ πρωταγωνιστὴς καὶ ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ Λεωνίδα. Κατόπιν ἤρχετο ὁ δεύτερος ἀδελφός μου Νῖκος καὶ ὁ ἑξάδελφός μου Ἠλίας, μηχανικὸς ἐπὶ ἔτη ἐν Εὐρώπῃ καὶ τώρα εὑρισκόμενος εἰς Ἀμερικήν, συνηλικιῶται. Τρίτοι ἤρχοντο δύο ἄλλοι ἐξάδελφοι μικρότεροι ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἕνας, ὁ Παῦλος, ἀπέθανε, ὁ δὲ ἄλλος, ὁ Ἀρίσταρχος εἶνε τώρα ὑποδιευθυντὴς Τραπέζης. Ἔπειτα ἤρχοντο δύο —τρεῖς ἄλλοι μικρότεροι, ὄχι δρῶντα πρόσωπα, ὁ Ὀρέστης, ὁ Πλάτων καὶ μερικοὶ φίλοι συμμαθηταὶ καὶ συμπαίκτορες.

Ἡ θεατρικὴ Saison ἤρχιζε τὰς διακοπὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ ἐτελείωνε μὲ αὐτάς, ὅταν δηλ. ἐξηντλοῦντο καὶ τὰ βαλάντια ἀπὸ τοὺς πρωτοχρονιάτικους μπουναμάδες, τὰ χρήματα ποῦ μαζὺ μὲ τὰ διάφορα δῶρα μᾶς ἔδιδαν ἐκείνας τὰς ἡμέρας οἱ γονεῖς μας, γιὰ τὸ καλό.

Ὡς σκηνὴ ἐχρησίμευεν ἀρκετὴ ξυλεία ποῦ εἶχαν στιβάσει εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ θόλου, ποιὸς ξεύρει, γιὰ καμμιὰ ἐπισκευὴ κανενὸς σπιτιοῦ. Μία σημαία Ρωσσική, ἀπὸ τὸ προξενεῖο ποῦ ἀντεπροσώπευε ὁ πάππος μας Γεράσιμος Σβορῶνος, ἐχρησίμευεν ὡς αὐλαία.

Ἡ διανομὴ τῶν προσώπων δὲν ἦτο καὶ πολὺ δύσκολος. Μόνον εἰς τὸν ρόλον τοῦ Ἐφιάλτου παρουσιάζοντο δυσκολίαι, διότι κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ ὑποδυθῇ ἕνα τέτοιο ρόλο. Ἡ μικρὰ φαντασία μας μᾶς τὸν ἐπαρουσίαζεν ὡς ἀληθινὸν προδότην τῆς πατρίδος, καὶ εἴχαμε ἀπὸ πολὺ μικρὰ παιδιὰ ἀνεπτυγμένο τὸ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας.

Ὡς εἶπα, συγγραφεὺς τοῦ δράματος ἦτο ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μου. Τὰς πηγὰς τὰς ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν, ποῦ τὸν ἐδίδασκεν ὁ μακαρίτης διδάσκαλος Δαγιάνδας, τὸν θάνατον

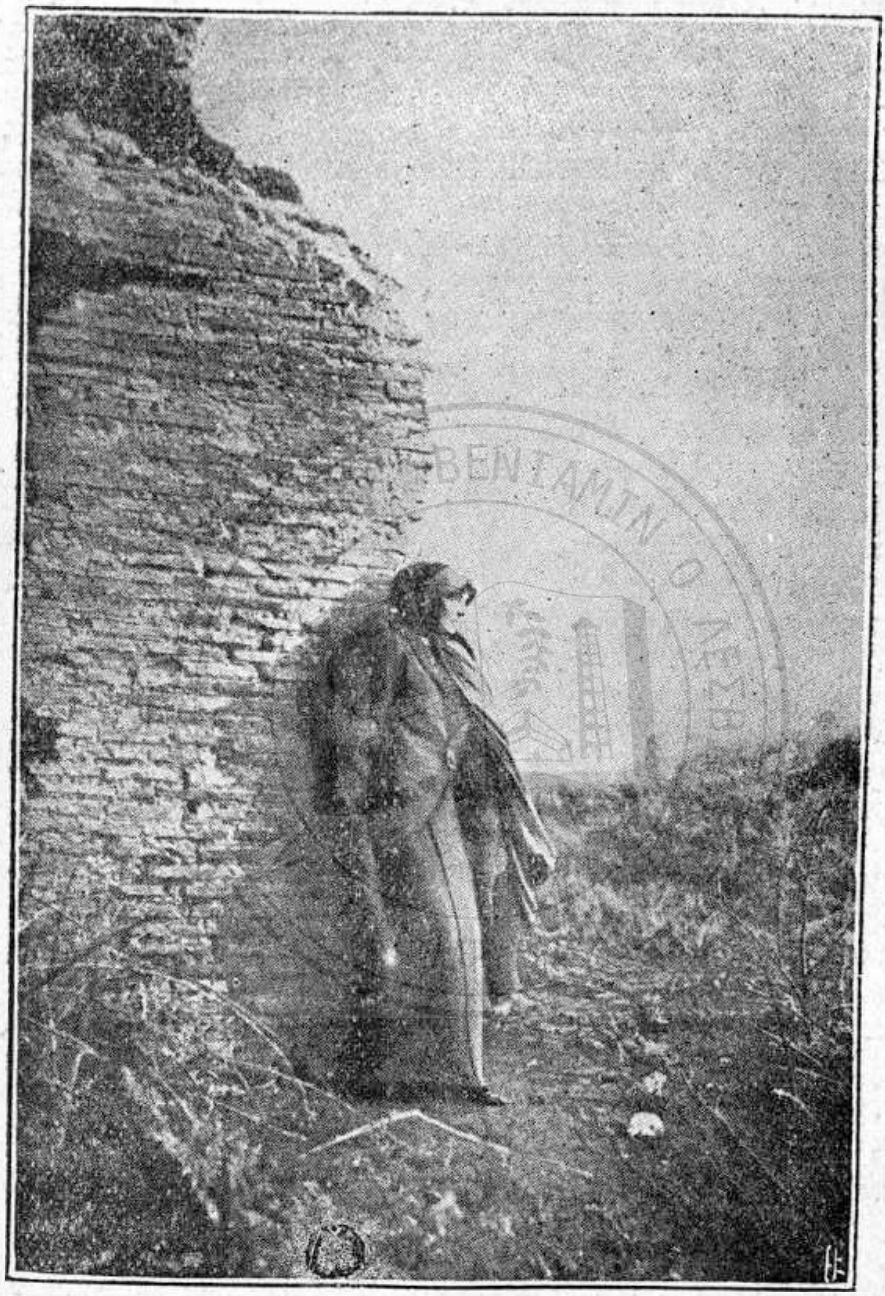

ΕΠΙ ΤΩΝ ΒΡΑΧΩΝ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

τῶν τριακοσίων εἰς τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν. Ἔπερνεν ὅμως καὶ πρακτικὰ μαθήματα. Κάθε χρόνο, τὰς ἀπόκρεω, ὅμιλος ἐρασιτεχνῶν νέων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Βανδῶρον, γεγηρακότα τώρα, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν καὶ ὅστις ὑπενίσσετο ὅτι κατεῖχε τὴν δραματικὴν τέχνην, ἔδιδε μίαν καὶ μόνην παράστασιν, «Τὸν θάνατον τῶν τριακοσίων,» ὑπὲρ φιλανθρωπικοῦ τινος σκοποῦ, ἰδία τοῦ νοσοκομείου, καὶ ὁ κόσμος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔσπευδε νὰ μὴ χάσῃ τὴν μοναδικὴν αὐτὴν καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν καὶ νὰ δώσῃ τὸν ὀβολόν του ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδίδετο ἡ παράστασις. Ἀπὸ ἐκεῖ ὁ ἀδελφός μου εἰσχωρῶν τὶς οἶδε πῶς, ἔπερνε μαθήματα καὶ κατόπιν ἐδίδασκε καὶ τοὺς ἄλλους. Δὲν εἶχαν δὲ νὰ κοπιάσουν καὶ πολὺ διὰ νὰ μάθουν τὰ μέρη τους.

Ἡ σκηνοθεσία ἦτο ἐξόχως ὡραία. Μία πολυθρόνα εἰς τὸ μέσον τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο ἐξηπλωμένος νωχελῶς ὁ Λεωνίδας. Ἡ στολή του ἦτο κωμικοτραγική. Ἕνας στέφανος ἀπὸ χαρτόνι καὶ χρυσόκολλαν εἰς τὸ κεφάλι, εἰς τὰ ὀπίσω τοῦ ὁποίου εἶχε ράψει δύο τεχνητὲς πλεξίδες, ποιὸς ξεύρει τίνος ὀλιγομάλλου φίλης τῆς μητέρας μας. Ὁ γιακὰς τοῦ σακκακιοῦ του ἦτο φοδαρισμένος κόκκινος καὶ τὸν ἀνέστρεφε. Ἐφόρει ἐπωμίδας χρυσᾶς ὑποστρατήγου, πραγματικὰς τοιαύτας. Ἦσαν τοῦ ὑποστρατήγου τοῦ Ρωσσικοῦ στρατοῦ Ἐπαμεινῶνδα Τραυλοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ θείου καὶ οἰκοδεσπότου. Πῶς εὑρέθησαν ἐδῶ ἀφοῦ αὐτὸς οὐδέποτε ἦλθεν εἰς τὴν Σάμον, αὐτὸ δὲν ἔτυχε νὰ τὸ μάθω.

Ἑκατέρωθεν τῆς πολυθρόνας ἐστέκοντο ὁ ἐξάδελφός μας Παῦλος καὶ ὁ ἐξάδελφός του Ἀρίσταρχος, ἡ τρίτη κλᾶσις ἡλικίας, ὡς ὑπασπισταὶ καὶ δορυφόροι του. Αὐτοὶ ἐφοροῦσαν κράνη ἀπὸ χαρτόνια καὶ χρυσόκολλες, περικεφαλαίες, ὅπως τὰ λέγαμε, καὶ φουστανέλλες χιονόλευκες. Αὐτὲς τὲς κατεσκεύαζαν ἀπὸ σιγαρόχαρτον. Ἀπὸ τὸ σιγαρόχαρτον αὐτὸ εὑρέθη γεμᾶτο ἕνα κιβώτιο, λείψανον τῆς ἐποχῆς ποῦ ὁ πατὴρ τῆς θείας μου, πλουσιώτατος ἰδιοκτήτης πλοίων καὶ ἔμπορος, ἔστελλε πορτοκάλια καὶ λεμόνια εἰς τὴν Ρωσσίαν, μὲ τὴν ὁποίαν διεξήγετο τότε τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον—καὶ τὰ ἐτύλιγαν εἰς τὸ σιγαρόχαρτον αὐτό, ὅπως μᾶς ἔλεγεν ἡ μητέρα μου. Αὐτοὶ ἦσαν βουβὰ πρόσωπα. Ἐκεῖ παρουσιάζετο ὁ Ἄγγελος, ὁ δεύτερος ἀδελφός μου ἢ ὁ ἐξαδελφός μου Ἠλίας, φέρων τὰς διαταγὰς τοῦ Ξέρξου: νὰ παραδώσωσι τὰ ὅπλα οἱ Ἕλληνες. Αὐτοὶ ὅμως—δηλ. ὁ Λεωνίδας—ἐκτένιζον τὰς μακρὰς κόμας των—τὲς τεχνητὲς πλεξίδες—καὶ ἀπῆντα μὲ τὸ ἀθάνατον «Μολὼν λάβε». Εἰσώρμουν τότε οἱ Πέρσαι—οἱ διάφοροι φίλοι καὶ συμπαίκτορες—εἰς τὴν σκηνήν, ἐφόνευον τὸν Λεωνίδαν καὶ τοὺς σωματοφύλακάς του καὶ ἔφευγον. Κατόπιν παρουσιάζετο ὁ Ἐφιάλτης, ὁ ὁποῖος κλαίων καὶ οἰμώζων ἐν τῇ μετανοίᾳ του ἔπιπτε νεκρὸς ὑπὸ τὸ βάρος τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως.

Τὸ δρᾶμα ἐτελείωνεν ἔτσι τραγικώτατα ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθυ-

τάτης συγκινήσεως ὅλων ἡμῶν καὶ τῶν φίλων μας, αἱ ὁποῖαι ἀπετελούσαμεν τὸ φιλοθεάμον κοινόν, καὶ ἐβγαίναμεν ἀπὸ τὸν θόλον μὲ ἀληθινὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἀφοῦ πρῶτα ὁ Λεωνίδας ἢ κάποιος ἀπὸ τοὺς κορυφαίους τοῦ θιάσου περιέφερε τὸν δίσκον καὶ ἐμάζευε τὰ μεταλλίκια μας. Αὐτὸ ἦτο τὸ εἰσιτήριον καὶ ὁ θεατρικὸς φόρος,

Καὶ τὸ δρᾶμα αὐτὸ ἐπανελαμβάνετο καθ' ἡμέραν πολλάκις καὶ δύο φορὰς τὴν ἡμέραν, ἀπαράλλακτα ὅπως τώρα αἱ Ἐπιθεωρήσεις εἰς τὰς Ἀθήνας, χωρὶς νὰ ἀποκάμνωμεν νὰ τὸ βλέπωμεν καὶ νά παύσωμεν συγκινούμεναι.

Ὁ μικροσκοπικὸς ὅμως θίασος, ποῦ ἐγνώριζε καλὰ τὴ δουλειά του, ἤξευρε ὅτι μετὰ τὸ δρᾶμα ἐχρειάζετο καὶ κωμῳδία καὶ ἀντὶ κωμῳδίας ἐζήτει νὰ φέρῃ τὴν ἀντίδρασιν εἰς τὰς συγκεκινημένας καρδίας μας μὲ τὰ ταχυδακτυλουργικά του παιγνίδια. Καὶ ἦσαν αὐτὰ ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ δρᾶμα τραγελαφικά.

Ἔπερναν, ἔξαφνα, ἕνα χονὶ ἀπὸ χαρτὶ μέσα εἰς τὸ ὁποῖον εἶχαν βάλει ἕνα σφογκάρι ποτισμένο νερό. Μᾶς τὸ ἔδειχναν καὶ μᾶς ἔλεγαν: Βλέπετε αὐτὸ τὸ χονί; εἶνε στεγνό. Θέλετε τώρα νὰ βγάλῃ νερό; Ἔβαζαν μέσα τὸ χέρι των, ἔστιβαν τὸ σφουγκάρι καί, ὢ τοῦ θαύματος γιὰ μᾶς! Τὸ νερὸ ἔτρεχε ὅπως τὸ κρασὶ ἀπὸ τὲς ἄδειες στάμνες τοῦ γάμου ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας ποῦ ηὐλόγησεν ὁ Θεάνθρωπος.

Ἄλλο ταχυδακτυλουργικὸ παιγνίδι ἦτο ἡ γλάστρα. Ἔπερναν μίαν γλάστραν ἀπὸ ἄνθη. Τὴν γέμιζαν χῶμα. Μέσα παράχωναν ἄνθη. Τὸ τελευταῖον ἐπάνω στρῶμα ἦτο χῶμα ξηρό. Μᾶς τὴν ἔδειχναν καὶ μᾶς ἔλεγαν: Βλέπετε αὐτὴ τὴ γλάστρα; δὲν ἔχει παρὰ χῶμα. Τώρα θέλετε νὰ φυτρώσουν ἄνθη; Ἐχόρευαν λίγο τὸ χῶμα καὶ τὰ ὑπ' αὐτὸ ἄνθη ἐξεπρόβαλλαν, πρὸς μεγίστην ἀπορίαν ἡμῶν καὶ θαυμασμὸν εἰς τὴν θαυματουργικήν των τέχνην.

***

Ἐτελείωναν ὅμως τὰ μεταλλίκια, ἐτελείωνε καὶ ἡ θεατρικὴ saison καὶ αἱ διακοπαὶ τῶν Χριστουγέννων καὶ ἤρχιζε τὸ σχολεῖον καὶ τὰ μαθήματα. Τὸ θέατρον ἔκλειεν ἐρμητικῶς τὰς θύρας του διὰ νὰ τὰς ἀνοίξῃ καὶ πάλιν τὸ προσεχὲς ἔτος μὲ τὴν ἰδίαν στερεότυπον παράστασιν, «τὸν Λεωνίδαν», ὅταν καὶ ἡμεῖς θὰ εἴχαμε τοὺς μπουναμάδες μας, ποῦ ἔτσι καλλιτεχνικὰ καὶ ταχυδακτυλουργικὰ περνοῦσαν ἀπὸ τὲς τσέπες μας εἰς τὲς τσέπες τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐξαδέλφων μας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ μικρά μας παρέα εἰς τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα καὶ τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν εἶχεν μυηθῇ καὶ ἀπὸ κάποιον ἄλλον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυσε ἕως σήμερον νὰ παίζῃ σπουδαῖον ρόλον εἰς τὸ ἀληθινὸν θέατρον τῶν ἀγώνων τῆς πατρίδος.

Πρὸ πολλῶν χρόνων ἦτο ἐδῶ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἰωάννης Μήλιος, θεῖος τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Σπυρομηλίου, τοῦ

ἥρωος τῆς Χειμάρρας καὶ τώρα Βουλευτοῦ Πρεβέζης. Δι' ἑλληνικὸν Προξενεῖον ἐχρησίμευε κάποιο σπίτι κοντὰ εἰς τὸ σπίτι τῆς θείας μου. Ὁ μικρὸς Σπυρομήλιος ἀνετρέφετο ἀπὸ τὸν θεῖόν του Πρόξενον. Αὐτὸς μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας καὶ γνωρίζων ἐξ Ἑλλάδος τί ἐστὶ στρατός, γυμνάσια, στολαὶ καὶ λοιπὰ τῆς στρατιωτικῆς ζωῆς, ἔδιδε μαθήματα εἰς ἐκείνους. Τοὺς ἐμάνθανε τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια, τὰ παραγγέλματα, τοὺς ἔδειχνε νὰ κάμνουν σπαθάκια ξύλινα ἢ ἀπὸ τενεκὲ καὶ εἶχε σχηματίσει ὁλόκληρον μικροσκοπικὸν στρατὸν ἀπὸ μικροὺς μαθητάς, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὸ σχολεῖον ἐπεδίδοντο εἰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις.

Τὰ εἶχαν ὅλα ἐν τάξει. Μόνον ἐπιμελητίαν δὲν εἶχαν. Διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐφρόντιζαν οἱ γονεῖς τῶν στρατιωτῶν.

Κάποτε οἱ στρατηγοὶ διέστησαν μεταξύ των. Ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Ἀριστείδης δὲν συνεφώνουν. Τὰ στρατεύματα ἐδιχάσθησαν. Ἐγένετο μάχη καὶ ἐνικήθη ἡ μερὶς ἡ ἐναντία τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὁ ὁποῖος πάντοτε καὶ εἰς ὅλα εἶχε τὴν ἀρχηγίαν. Αὐτὴ ἡ τιμὴ δὲν τοῦ ἐδίδετο, βέβαια, λόγῳ τῆς σωματικῆς του ῥώμης, τοὐναντίον ἦτο πολὺ ἀδύνατος, ἀλλὰ διότι ἦτο ὁ μεγαλύτερος καὶ δὴ ὁ σοφώτερος ὅλων μας.

Ὑπεχρεώθησαν τότε οἱ ἡττημένοι νὰ περάσουν ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς νικητὰς καὶ νὰ παραδώσουν τὰ ὅπλα. Ἡ σκηνὴ ἦτο ἐξόχως ὡραία καὶ τὸ πρᾶγμα ἔλαβε σοβαρὸν χαρακτῆρα. Μικροὶ καὶ μεγάλοι ἔλαβον γνῶσιν καὶ ἔσπευσαν νὰ παρευρεθοῦν εἰς αὐτήν. Καὶ ἦτό τι πολὺ κωμικόν.

Ὁ νικητὴς ἀρχιστράτηγος, μὲ ἀνασηκωμένον τὸν γιακὰ τοῦ σακκακιοῦ του, νὰ φαίνεται ἡ κόκκινη φόδρα, μὲ τὰς χρυσᾶς ἐπωμίδας τοῦ ὑποστρατήγου, μὲ τὸ σπαθὶ ζωσμένο στὴ μέση,—ποῦ εἶχε κάμει ἀπὸ μιὰ λορίδα τενεκὲ καὶ τὴν θήκην τοῦ κατεσκεύασεν ὁ μαστρο—Σταμάτης ὁ παπουτσῆς ἀπὸ κόκκινο τομάρι,—ἐστάθη σοβαρὸς εἰς τὰ σκαλοπάτια τῆς μεγάλης ἐξώθυρας τοῦ σπιτιοῦ τῆς θείας μὲ ἑκατέρωθεν τοὺς ὑπασπιστάς του, μὲ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν λαγόνων καὶ τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν συμπεπλεγμένα, καὶ ἐμπρός του ἐπέρασαν οἱ ἡττημένοι καὶ κατέθεσαν τὰ ὅπλα. Τὰ ὅπλα ἦσαν κοντοὶ ἀπὸ κλώνους φοινικιᾶς. Ἔπρεπε νὰ ὑπῆρχε τότε ἕνας φωτογράφος διὰ νὰ ἀπαθανατίσῃ τὴν εἰκόνα αὐτήν. Τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ ἐπηρμένον ὕφος τοῦ νικητοῦ ἀρχιστρατήγου, ὁ ὁποῖος τὴν στάσιν ἐπῆρε ἀπὸ μίαν παλαιὰν εἰκόνα ποῦ ὑπῆρχε σπίτι μας καὶ ἡ ὁποία ἀπεικόνιζε τὸν Ναπολέοντα παραδίδοντα τὸ ξίφος εἰς τὸν Γουλιέλμον, φαντασία τὶς οἶδε τίνος ζωγράφου μετὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον. Καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν συντριβὴν καὶ ταπείνωσιν τῶν νικημένων, ποῦ καταθέτοντες τοὺς κοντοὺς πρὸ τοῦ στρατάρχου νικητοῦ, ἀπήρχοντο συντετριμμένοι καὶ ταπεινωμένοι.

Οἱ μικροσκοπικοὶ στρατιῶται, ποῦ δὲν ἠξιώθησαν νὰ γίνουν καὶ μεγάλοι τοιοῦτοι, ἐκτὸς τοῦ διδασκάλου των Σπυρομηλίου, ἔπαι-

ξαν πολλάκις σπουδαῖον ρόλον καὶ τὸ εἶχαν πάρει γιὰ σοβαρὰ τὸ πρᾶγμα.

Ὅταν μίαν φορὰν ἐγεννήθη τέκνον εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τρεῖς συγγενικὰς οἰκογενείας, ὁ ἀρχιστράτηγος ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε καὶ ὁ στρατὸς νὰ λάβῃ ἐπισήμως μέρος εἰς τὸ χαρμόσυνον γεγονός. Τέσσαρας ἡμέρας, λοιπόν, μετὰ τὸν τοκετὸν ἐσήκωσε τὸν κόκκινο γιακά του, ἐφόρεσε τὰς χρυσᾶς ἐπωμίδας τοῦ ὑποστρατήγου, ἐζώσθη τὸ κόκκινο σπαθί του, παρέλαβε τοὺς ὑπασπιστάς του, τὸ ἐπιτελεῖον καὶ μέρος τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπῆγαν νὰ χαιρετίσουν τὸ νεογέννητον. Ἀλλὰ μόλις ἀνέβηκαν τὴ μισὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ, αἱ παραστεκάμενες τοὺς εὐχαρίστησαν καὶ τοὺς εἶπαν νὰ φύγουν, διότι ἡ λεχὼ εἶχεν ἀνάγκην ἡσυχίας.

Ὁ στρατὸς ὅμως ἔδρασε καὶ πολύ. Ἰδιαιτέρας ἐπιτυχίας εἶχεν εἰς τὰς ἐφόδους κατὰ τῶν γλυκῶν. Κάποτε οἱ ἐλθόντες νὰ χαιρετίσουν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Προξενεῖον τὴν ἑορτὴν τοῦ Βασιλέως τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἠρκέσθησαν νὰ εὐχηθοῦν μόνον μὲ ποτά, διότι τὰ γλυκὰ εἶχον φαγωθῆ.

Δὲν ὑπῆρχον τότε ζαχαροπλαστεῖα καὶ γλυκύσματα ὅπως τώρα. Διὰ τοὺς μὴ ἔχοντας οἰκογένειαν νὰ ἑτοιμάζῃ τοιαῦτα, ὅπως συνέβαινεν εἰς τὸν πρόξενον Μήλιον, εἰς τὰς ἐπισήμους περιστάσεις καὶ τὰς ὑποδοχὰς ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ λουκοῦμι. Τὴν παραμονὴν λοιπὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐκομίσθησαν εἰς τὸ Προξενεῖον μεγάλοι δίσκοι γεμᾶτοι λουκούμια διὰ τοὺς ἐπισκέπτας τῆς ἐπαύριον. Τὰ εἶδεν ὁ μικρὸς Σπυρομήλιος μὲ τὴν παρέαν του καὶ ἔκαμε τὴν σκέψιν του. Ηὗρε ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ἄδικον καὶ βλακῶδες μάλιστα, τὰ ὡραῖα μυρωδάτα λουκούμια νὰ τὰ φάγουν οἱ ξένοι ἐπισκέπται καὶ ὄχι αὐτοί. Ἐσυμμαζεύθησαν, λοιπόν, ἔφαγαν τὸ λουκοῦμι, ἐκοιμήθησαν ἥσυχα καὶ τὸ πρωῒ ἐπῆγαν εἰς τὴν τελετήν. Ὅταν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ὁ Πρόξενος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Προξενεῖον μὲ τοὺς ἐπισήμους καὶ τὸν κόσμον ὅλον, ὁ ὁποῖος ἔσπευδεν ἀθρόος νὰ χαιρετήσῃ, ἐζήτησεν ὁ καβάσης τὰ λουκούμια νὰ προσφέρῃ, ἀλλ' εὗρε τοὺς δίσκους ἄδειους ἀπὸ τὸ γλυκὺ περιεχόμενόν των. Ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὴν ὑποδοχὴν ὁ θεῖος ἐχειροτόνησε καλὰ τὸν ἀνεψιόν.

***

Θὰ ἤμουν ἀτελεύτητος διηγουμένη σκηνὰς ἀπὸ τὴν παιδικήν μας ζωήν, ἡ ὁποία διέρρευσεν γλυκεῖα καὶ ἤρεμος ὡς κελαρύζων ρύαξ κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ κήπου, τὰς στοὰς καὶ τὴν στέγην, τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ τῆς θείας, τὴν ἀνάμνησιν τῶν ὁποίων φέρει πάντοτε εἰς τὴν ψυχήν μου ἡ θέα του.

Τὰ ἔτη ἐκύλησαν γρήγορα εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ χρόνου. Τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μὲ τὰ παιγνίδια διεδέχθη ἡ νεανικὴ μὲ τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ἐλπίδας καὶ αὐτὴν ἡ ὥριμος μὲ τὰς φροντίδας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις της. Τὸ γῆρας δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ καταλάβῃ ὅλους ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπαύσαμεν νὰ ζῶμεν ἑνωμένοι ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς δεσμοὺς τῆς ἀγάπης, ποῦ ἐκλώθησαν εἰς τὴν παιδικήν μας

ψυχήν, καὶ νὰ ἐντρυφῶμεν, ὅταν συναντώμεθα, εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς χρυσῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῶν ἀθῴων καὶ φαιδρῶν παιγνιδίων μας. Καὶ ὅταν ἕνας—ἕνας ἀπὸ ἡμᾶς, πληρώνων τὸν κοινὸν φόρον εἰς τὴν μητέρα γῆν θὰ ἐκλείψῃ, ὅπως οἱ γονεῖς καὶ οἱ πάπποι μας, οἱ νέοι ποῦ θὰ καθίσουν στὸ μεγάλο σπίτι, μόνον ἀπὸ τὰς ὀλίγας αὐτὰς σελίδας θὰ γνωρίζουν πόσον ὡραία ζωὴ ἐπέρασεν ἐκεῖ μέσα καὶ πόσων τερπνῶν σκηνῶν μάρτυρες βουβοὶ ὑπῆρξαν αἱ στοαὶ καὶ ἡ στέγη τοῦ σπιτιοῦ καὶ τοῦ κήπου τὰ παλαιὰ δένδρα, ὕπερθεν τῶν ὁποίων ὡς ἀκοίμητος φρουρὸς ἵσταται τὸ μεγάλο, τὸ ὑψηλό, τὸ αἰωνόβιο κυπαρίσσι.

Σάμος 26)3 1917

ΕΛΕΝΗ Σ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΑΛΤΡΟΥΙΣΜΟΣ

Σ' ΕΝΑ ΓΕΡΙΚΟ ΠΛΑΤΑΝΙ

Γέρικο γέρνεις τὰ γέρικα κλαργιά σου
ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου βαρυμένα,
κι' ἀφ' τῶν στοιχειῶν τῆς Φύσις τὴ μανία,
ποῦ χρόνια τὰ χτυποῦνε ὁλοένα!

Μέσα τὸ γέρικο ἐκούφωσε κορμί σου,
μὰ τὸ μεγάλο Πόνο σου δὲ δείχνεις,
μ' ὅτι γερὸ σ' ἀπόμεινε τὸν ντύνεις·
γύρω τὸν ἴσκιο σου περήφανα τὸν ρίχνεις.

Ἀφ' τὰ παληὰ τὰ χρόνια ποῦ περάσαν
κι' ὁλόρθο ἔστεκες μὲ περηφάνεια,
ὡς τώρα ποῦ οἱ κλῶνοί σου γερώσαν,

κι' ἀφ' τὴ βαρειὰ τοῦ χρόνου, γέρνουνε πυγμή,
ἀδιάκοπα δροσὰ σὲ ὅλους μας χαρίζεις·
τὸν ἴσκιο σου νὰ ρίχνῃς, δὲν ἔπαψες στιγμή.

Σεπτέμβρης 1917

Γ. ΚΑΤΥΠΟΔΗΣ
ἀνθ)γὸς πεζ.

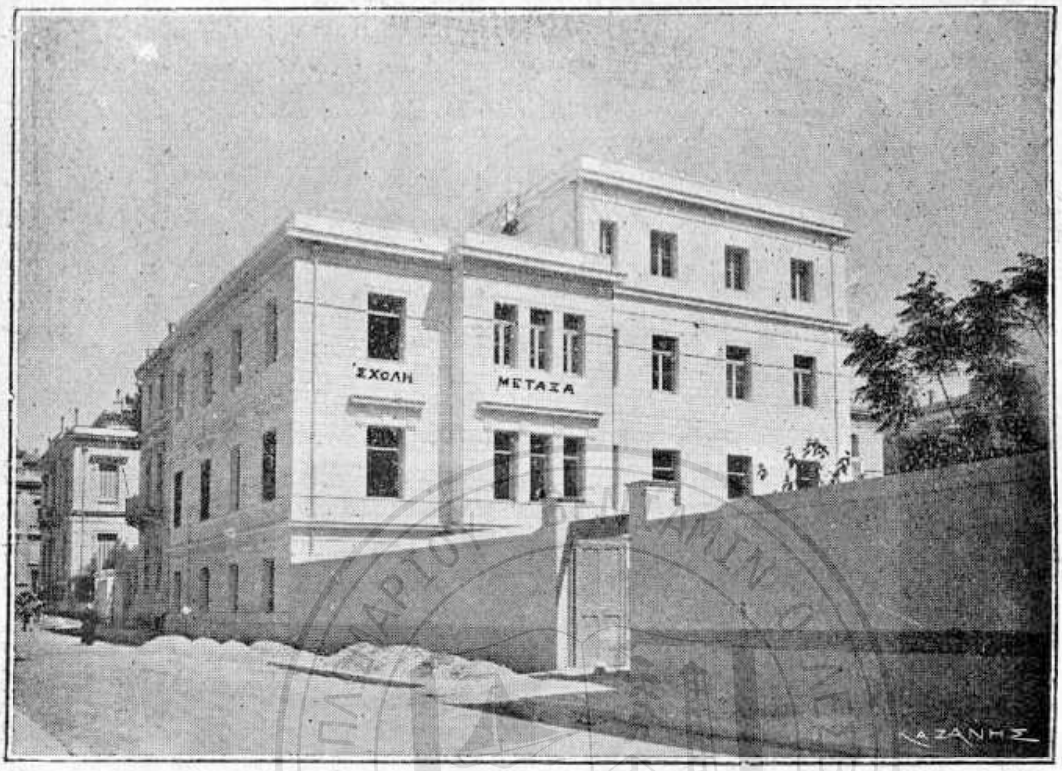

Ε ΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΜΕΤΑΞΑ

Ἡ Ἑλληνογαλλικὴ Σχολὴ Γ. Μεταξᾶ ἀριθμεῖ ἤδη δύο μέγαρα. Τὸ ἓν ἐπὶ τῆς λεωφόρου Κωνσταντίνου τοῦ Διαδόχου περιλαμβάνει Ἑλβετικὸν Νηπιαγωγεῖον τέσσαρας τάξεις αὐτοτελεῖς Δημοτικοῦ Σχολείου, τρεῖς τάξεις Ἑλληνικοῦ Σχολείου, τμῆμα θηλέων τεχνητῶν μαθημάτων, τμῆμα θηλέων κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων σπουδῶν Γαλλικῶν, Ἀγγλικῶν καὶ Γερμανικῶν καὶ Μονοτάξιον Λογιστικὸν τμῆμα θηλέων.

Τὸ ἄλλο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μέρλιν περιλαμβάνει τρεῖς τάξεις Γυμνασίου, τρεῖς τάξεις Ἐμπορικοῦ, Μονοτάξιον Λογιστικὸν τμῆμα, τέσσαρα τμήματα Γαλλικῶν, τέσσαρα τμήματα Ἀγγλικῶν καὶ δύο τμήματα Γερμανικῶν.

Ἔχει προσωπικὸν ὡς ἄριστα κατηρτισμένον καὶ καθηγητὰς ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ἐν Ἀθήναις διδασκάλων.

Ἐν τῇ Σχολῇ γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ ἐξωτερικοί, ἐσωτερικοί, ἡμισύσσιτοι καὶ ἄλλοι διαιτώμενοι μὲν ἐν τῇ Σχολῇ φοιτῶντες δὲ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἢ εἰς ἄλλας Σχολάς.

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Ἑορτολόγιον, Μηνολόγιον . . . . . ε . .	1—8
Δωδεκαετηρὶς	9
Ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Πάνθεον. Κλέων Ραγκαβῆς. . .	10
Τόνειρο καὶ τὸ πάθος (ποιήσεις) ὑπὸ **Ζηδ. Σίδερη**..	17
Ἱστορίες τοῦ Πολέμου. Μία νύχτα στὰς προφυλακάς, ὑπὸ **Σταμ. Σταμ.**	20
Ὅπου κι' ἂν πᾶς (ποίημα) **Ἑλένης Σβορώνου.**	25
Πολεμικὰ μνημόσυνα. Δημήτριος συννεφιᾶς, ὑπὸ **Τ.**	26
Τὸ Μνημόσυνον, ὑπὸ **Κ. Παροδίτη** , ...	32
Ἐκλιποῦσαι φυσιογνωμίαι. Ἀγγελικὴ Δ. Λουϊ-Μάρκ.	39
Ὁ καλύτερος φίλος ποίημα)	40
Φαιδραὶ σελίδες. Ὁ Ὑπνοβάτης, ὑπὸ **Ι. Μπήτου** . .	41
Μιὰ νύχτα στὸ Κιόσκι, ὑπὸ **Α. Σκουλούδη** . . .	48
Βλέπω (ποίημα) **Γ. Δροσίνη**	49
Μνημόσυνα. Κατίνα Π. Γεωργιάδου	50
Ἡ Τάξις, (ποίημα) **Μ. Βενετοκλέους**	52
Ἀπὸ τὸ σημειωματάριο μου. Συρματοπλέγματα, Δύο Ἀρχιερεῖς, Περὶ ἀρωμάτων, **Ι. Βακιρτζῆ** . .	53
Βιαστικὲς Δουλιές, ὑπὸ **Δ. Βαρδουνιώτη** , . .	56
Ἐκ τοῦ κόσμου τῶν γραμμάτων. Μάρκος Δασκαλάκις	59
Αἱ γράφουσαι ἑλληνίδες, Σαλώμη, Χωρισμός (ποιήσεις) **Στάσας Καρϊδάκη**	63
Παράδοξοι ἀλήθειαι, Ἡ Σφαῖρα ὡς φιλοσοφικὸν σύμβολον, ὑπὸ **Ι. Φραγκιᾶ**	65
Verba Tristia, ὑπὸ **Ἠρ. Ἀποστολίδου** . . .	67
Σάμιοι ἐν τῇ ξένῃ. Κ. Γ. Σκοπολίτης	69
Ξένος (ποίημα) **Γ. Δροσίνη**	71
Ἡ Προτεραία τῆς δίκης, ὑπὸ **Π. Βιζουκίδου** . .	72
Τῶν περασμένων (ποίημα) **Κ. Παπαχαραλάμπους**	74
Οἱ Μάγοι. Ἀνατολικὴ παράδοσις, ὑπὸ Pterrot . ,	76

Νεκρολούλουδα. Μιλτιάδης Συναρίδης 81
Στὸ πικρὸ θάνατο τοῦ Μιλτιάδου Συναρίδου (ποίημα) **Ἑλένης Σ. Σβορώνου** 82
Ἡ Νέα ὀφθαλμολογικὴ κλινικὴ τοῦ ὀφθαλμολόγου Σπήλιου Χαραμῆ 84
Ἡ ὥμορφη μέρα, Ὁ τελευταῖος ἀσπασμὸς τῆς χήρας (ποιήσεις) **Φ. Γεωργακάτου** 87
Ρωσσικὴ λογοτεχνία. Λαιστρυγόνες, ὑπὸ **Οὐρανίας Σπυράκη** 88
Τὰ δύο φῶτα (ποίημα) **Ἑλένης Σβορώνου** . . 95
Ὁ ποιητής μου, ὑπὸ **Ν. Ζ.** 96
Στὸ χωρισμό της (ποίημα), ὑπὸ **Κ. Π. Γ.** . . 100
Ὁ Λίαν κατεπεῖγον, ὑπὸ **Ἰωάννου Ἠλίκα** . . 101
Ὁ Χείμαρρος (ποίημα) **Γ. Κατσπόδη** . . . 102
Ἐκλιποῦσαι φυσιογνωμίαι. Σταμ. Χ. Καραθανάσης . 103
Ὁ Ἅϊ Γιάννης καὶ ἡ Βασίλω, ὑπὸ **Ἀλ. Ῥόκκου** 105
Εἰς κόρην (ποίημα) **Π. Ι. Μ.** 108
Τὸ Πτωχὸν τῆς Κύπρου, ὑπὸ **Ἀρ- Νικολαΐδου.** . 109
Ὁ Ξετσίπωτος, ὑπὸ **Γ. Κ. Μ.** 112
Ἡ σημερινὴ δρᾶσις τῆς γυναικός, ὑπὸ **Μ. Τσιώμου** 117
Στὴν Ἐλπινίκη Παπαδοπούλου (ποίημα), ὑπὸ **Βιργινίας** 118
Φυσιογνωμίαι ἐκ τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ, Ἀρχιμανδρίτης Δανιὴλ Μαραβέλλης 119
Ἐκ τῶν τοῦ Ἅϊνε. Ζήλια (ποίημα) **Κ. Καιροφύλα** 120
Παληὰ χάρτια—Καινούριοι σάκκοι, ὑπὸ **Κλέας Παπαναστασίου** 121
Ἡ γυναῖκά μου, Στὴ μύτη μου, Ἐπίγραμμα εἰς δικαστὴν (ποιήσεις) **Α. Ασκαράτου** . . . 122
Οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον, ὑπὸ **Α Ἀλεξάνδρου** 123
Σανατόριον Πηλίου, Ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ . . . 128
Σκουλῆκι (ποίημα) **Π. Ι.** *Μ.* 133
Τὸ σχοινὶ τοῦ Μουζεβίρη, ὑπὸ Μ. **Θεολογίδου** . . 134
Ἐκ τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου. Γάτα, Φεῖδι καὶ Ποντικοί, ὑπὸ **Ἑλένης Σβορώνου** 136
Ἐκλιποῦσαι φυσιογνωμίαι. Νικόλαος Ἰσμυρίδης . . 137
Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐπὶ τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ ἀνδριάντος Παναγῆ Βαλλιάνου, ὑπὸ **Γ .Χοΐδᾶ** . . 139
Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἱεραρχίαν, Φώτιος Μαρινάκης Μητροπολίτης Μοσχονησίων, ὑπὸ **Σ. Κ.** . . 146

Τὸ Κιόσκι καὶ οἱ Πρόσφυγες, ὑπὸ **Γ. Χονδρονίκη** . . 147
Μισεμός, ὑπὸ **Θέμου Σεϊρλῆ** 149
Τοῦ κάκου καρτερῶ (ποίημα) **Ν. Μακρῆ** . . . 150
Τέχνη καὶ Ἔρως. Μονόπρακτον δραμματικὸν εἰδύλλιον, ὑπὸ **Γ. Μοσχοπούλου** 152
Στὴ Μοῦσά μου (ποίημα) **Ελένης Σβορώνου** . . 158
Νεκράνθημα. Γεώργιος Τζινιάδης 158
Ὅπου πῆγα (ποίημα) Pierrot 169
Τὸ Ἄλμπουμ, ὑπὸ **Η. Δ. Παναγοπούλου** . . 161
Κοιμήσου (ποίημα) **Λίτσας Πουλάκου** . . 168
Τὸ πρῶτο μου Ταξεῖδι, ὑπὸ **Γ. Παπαγεωργίου** . . 169
Ἄρρωστος, ὑπὸ **Κ. Μανῶλα** 173
Παραγγελία (ποίημα) **Βιργινίας Τρίμη** . . 176
Ἀθανασία, Στὸν Πίπη Μεταλλινὸ (ποίημα) **Ἑλένης Σ. Σβορώνου** 177
Εὐλαβῆ Μνημόσυνα, Δημήτριος Παπᾶ Ἰωάννου . . 178
Φιλοσοφικαὶ σκέψεις ἐπὶ τῆς ζωῆς, ὑπὸ **Ἰουλίας Καράλη** 179
Παιδικαὶ ἀναμνήσεις. Ὁ Λεωνίδας, ὑπὸ **Ἑλένης Σβορώνου**. 180
Στὸ Γέρικο Πλάτανο (ποίημα) **Γ. Κατυπόδη** . . 188
Ἡ Ἑλληνογαλλικὴ Σχολὴ Γ. Μεταξᾶ 189
Πίναξ περιεχομένων 190

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας παρεισέφρυσαν λάθη τινὰ εἰς τὸ ὡραῖον καὶ πλῆρες ὑψηλῶν νοημάτων δημοσίευμα τοῦ πολυτίμου ἡμῶν συνεργάτου κ. Γ. Χοϊδᾶ «Τὰ διδάγματα τῆς Ἱστορίας», τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸν τόμον τοῦ 1917, ἀλλοιοῦντα τὴν ἔννοιαν. Λυπούμενοι εἰλικρινῶς διὰ τὸ ἀτύχημα ποιούμεθα διόρθωσιν τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν.

Οὕτω ἐν σελ. 142 στίχ. 44 διορθωτέον τύχης ἀντὶ ψυχῆς, καὶ ἐν σελ. 146 στίχ. 28 διορθωτέον πολυελίκτους ἀντὶ πολυφλέκτους.

Ἐπίσης ἐν τῷ παρόντι τόμῳ εἰς τὸ σημείωμα τοῦ κ. Παπαγεωργίου σελ. 169 στίχ. 3 ἀντὶ ἐντίμου οἰκογενείας ἐτυπώθη ἀσήμου.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

κειμένη ἐν . . . . . .

Διὰ τὸν φόρον καταναλώσεως τοῦ παραχθησομένου οὔζου προσήχθη ἐγγύησις . . . . . .

. . . . . .

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τῶν διατάξεων τῶν §§ 10 ἕως 12 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 14 Σεπτεμβρίου 1911.

Ἐν . . . . . τῇ 1914

Ο . . . . . .

(Τ. Σ).

. . . . . .

. . . . . .